Nemzeti
Adatvédelmi és
Információszabadság
Hatóság

A NEMZETI ADATVÉDELMI ÉS INFORMÁCIÓSZABADSÁG HATÓSÁG 2024. ÉVI BESZÁMOLÓJA

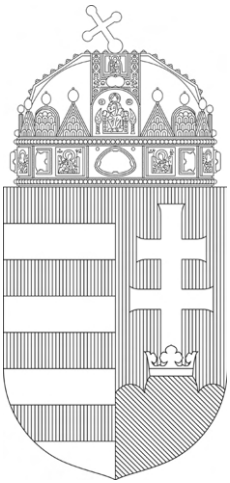
A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Beszámolója

a 2024. évi tevékenységéről

Y/10548

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
Budapest, 2025.

Bevezető

Köszöntöm a Tisztelt Olvasót!

Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának hetedik évében azt tapasztaltuk, hogy a magyar adatvédelmi hatóságnak egyre összetettebb adatvédelmi kérdésekre kell válaszolnia, és ugyanezt láttuk a bíróságok jogalkalmazói tevékenysége vonatkozásában is. 2023-ig egyértelmű tendencia volt a Hatóság közigazgatási határozatainak bírósági felülvizsgálatára irányuló peres ügyek számának növekedése, amely tendencia nyilvánvalóan összefügg a Hatóság által kiszabott bírságok növekvő összegével is. A Hatóságnak 2022-ben összesen 34 lezárt peres ügye volt a Fővárosi Törvényszék és a Kúria előtt, amelyből 22 esetben a Hatóság az ügy érdemét tekintve pernyertes lett. A 2023. évben a lezárt ügyek száma 47-re emelkedett, amelyek közül a Hatóság 35 esetben nyert. Ezek az adatok arra utalnak, hogy a Hatóság döntései egyre inkább összhangban vannak a bírói gyakorlattal. Biztatónak tartom, hogy a hatósági döntések felülvizsgálatára irányuló bírósági ügyek számának növekedési tendenciája 2024-ben megállt. A 2023-ban indított 37 perrel szemben 2024-ben összesen 22 bírósági eljárás indult, amelyből 6 már véget is ért. Ezen változást egyrészt annak tulajdonítjuk, hogy az adatkezelők adatvédelmi tudatossága nőtt, ahelyett, hogy megtámadnák a Hatóság döntéseit, inkább eleget tesznek azoknak, másrészt ez a Hatóság növekvő szakmai presztízsét, döntéseinek tiszteletben tartását is mutatja.

A mesterséges intelligencia az utóbbi évtizedek egyik legnagyobb technológiai vívmánya, amely radikálisan átalakít számos iparágat, például az egészségügyet, a pénzügyeket, a logisztikát és az oktatást is. Az MI térnyerése a gépi tanulás, a természetes nyelvfeldolgozás és a képfelismerés területén elért áttörésekkel gyorsult fel, olyan fontos alkalmazási területekkel, mint a személyre szabott ajánlórendszerek vagy az önvezető autók. Az MI etikai és szabályozási kérdései egyre inkább előtérbe kerültek, ahogy a világ vezetői és a kutatók az MI fejlesztésének társadalmi hatásait próbálják kezelni. Az MI mind a technológiai innováció, mind a globális gazdaság jövője számára meghatározó szerepet játszik, folyamatosan új kihívásokat és lehetőségeket teremt. Az adatvédelmi kihívások kezelése érdekében számos intézkedés született az elmúlt évben, a GDPR-en felül 2024-ben elfogadásra került az EU-ban a szakaszosan alkalmazandóvá váló MI rendelet, valamint a Hatóság a meglévő forensic labor mellett egy új MI labor kialakításába kezdett bele az MI-t alkalmazó adatkezelések hatékonyabb felügyelete és elemzése céljából, továbbá az Európai Adatvédelmi Testület nemrég elfogadott 2025. évi munkaprogramjának egyik fő témaköre is az.

2024-ben nagy érdeklődésre tartott számot a leplezett hangfelvételek készítése, valamint a települési közterületi térfigyelő rendszerek jogszerű használatának témaköre.

A Hatóság közlemény útján hívta fel a figyelmet a leplezett hagfelvételek készítésének az információs önrendelkezési jogra és a magánszféra védelmére gyakorolt negatív hatásairól és jogellenes gyakorlatának elharapózásáról. Az általános adatvédelmi rendelet alapján a természetes személy hangja, valamint az arról készült felvétel az érintett személyes adatának, a személyes adaton elvégzett bármely művelet – például a hangfelvétel készítése, felhasználása, nyilvánosságra hozatala – adatkezelésnek minősül. Noha a GDPR tárgyi hatálya alapján egyes esetekben a hangfelvétel készítése minősülhet úgynevezett „háztartási adatkezelésnek", amelyre a GDPR rendelkezéseit nem kell alkalmazni, ennek szigorú feltételrendszere van. A Hatóság következetes gyakorlata szerint, ha a hangfelvételt egyéb tevékenység keretei között, akár készletező jelleggel, készítik vagy azt – például valamely bírósági, hatósági eljárásban bizonyítékként – felhasználják, nyilvánosságra hozzák, ezen adatkezelés a GDPR tárgyi hatálya alá tartozik és annak rendelkezései alkalmazandóak. Tehát a felvétellel műveletet végző személy a GDPR hatálya alá tartozó adatkezelővé válik, ebből fakadó kötelezettségei keletkeznek, így biztosítania kell valamennyi, a személyes adatok kezelésére és védelmére vonatkozó alapelv és rendelkezés maradéktalan érvényesülését és felelős ezek elmulasztásának következményeiért.[1]

Jelenleg több olyan eljárás is folyamatban van a Hatóság előtt, ahol a települési közterületi térfigyelő rendszert nem a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény által meghatározott személy – közterület-felügyelet, vagy közterület-felügyelő, ezek hiányában a jegyző, vagy a képviselő-testület által kijelölt, a települési önkormányzat alkalmazásában álló köztisztviselő – üzemelteti, így nem érvényesülnek a törvény által meghatározott adatvédelmi garanciális szabályok.

Fontos mérföldkőhöz is érkeztünk ebben az évben, 1995-ben választották meg az első adatvédelmi biztost, tehát 2025-ben ünnepeljük az adatvédelmi intézményrendszer fennállásának 30. évfordulóját Magyarországon. Ennek a jubileumnak a méltó megünneplésére a NAIH egy nemzetközi konferenciát szervez 2025. szeptember 15-16. között Budapesten, melyen bemutatásra és megvitatásra kerül az információs jogok múltja, jelene és jövője.

Budapest, 2025. február 20.

Dr. Péterfalvi Attila
címzetes egyetemi tanár
a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
Elnöke

1 A közleményt teljes terjedelmében ld. https://www.naih.hu/tajekoztatok-kozlemenyek?download=975:hatosagi-kozlemeny-a-leplezett-hangfelvetelek-keszitesenek-az-informacios-onrendelkezesi-jogra-es-a-maganszfera-vedelmere-gyakorolt-negativ-hatasairol-jogellenes-gyakorlatanak-elharapozasarol

I. A Hatóság működésének statisztikai adatai, a Hatóság társadalmi kapcsolatai

I.1. Ügyeink statisztikai jellemzői

A modern ügyviteli igazgatás számos fontos követelményt támaszt, amelyek célja a hatékony működés, a szervezeti transzparencia, továbbá a gyors és pontos információáramlás biztosítása. A hagyományos adminisztratív eljárások mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az automatizált rendszerek, a digitalizálás és az adatbiztonság.

A Hatóság ügyviteli területe, a Nemzeti Digitalizációs Stratégia (2021-2030) célkitűzéseivel összhangban, továbbra is elkötelezett a minél erőteljesebb digitalizáció mellett, lehetővé téve az egyre nagyobb arányú papírmentes működést. Meggyőződésünk, hogy ennek térnyerése segít az adminisztratív folyamatok felgyorsításában, a hibák csökkentésében, valamint az erőforrások optimális kihasználásában. Az automatizálás révén csökkenthetők az emberi munkaerővel kapcsolatos költségek, és jóval gyorsabban lehet reagálni a változásokra is. Az egyes tevékenységek és döntések nyomon követhetősége pedig elősegíti a belső szabályozásokat, és biztosítja a jogszabályoknak való teljes körű megfelelést.

Ezzel egyidejűleg a hatóság működésének, illetve az adminisztratív folyamatoknak átláthatónak kell maradnia. A rendszeres ügyviteli/ügyforgalmi adatszolgáltatás megteremti ezt az áttekinthetőséget, a megfelelő információáramlási folyamat pedig csökkenti az esetleges belső szervezeti konfliktusok számát, egyidejűleg támogatja a felelős vezetői döntéshozatalt.

Az ügyviteli rendszernek a szervezeten belül működő más szakrendszerekkel megteremtett interoperabilitása segít abban, hogy az információk gyorsan elérhetők legyenek az egyes rendszerek között, anélkül, hogy tényleges beavatkozásra lenne szükség.

Már az elmúlt évi beszámolóban is jeleztük, hogy a szakmai területek által megfogalmazott feladatbővülésből adódóan, és az évről évre növekvő tendenciát mutató ügyszám alapján, az ügyviteli, illetve az egyre összetettebb hatósági működést támogató feladatok további bővülése várható, továbbá, hogy e feladatok biztonságos ellátását a Hatóságnál akkor alkalmazott ügyiratkezelő rendszer már nem támogatja teljes körűen. Ezért szükségessé és indokolttá vált egy új,

irat- és dokumentumkezelő rendszer bevezetésén alapuló, infrastrukturális fejlesztés. Így a hatóság ügyviteli területének fő fókuszát a 2024. évben, az erre való felkészülés jelentette.

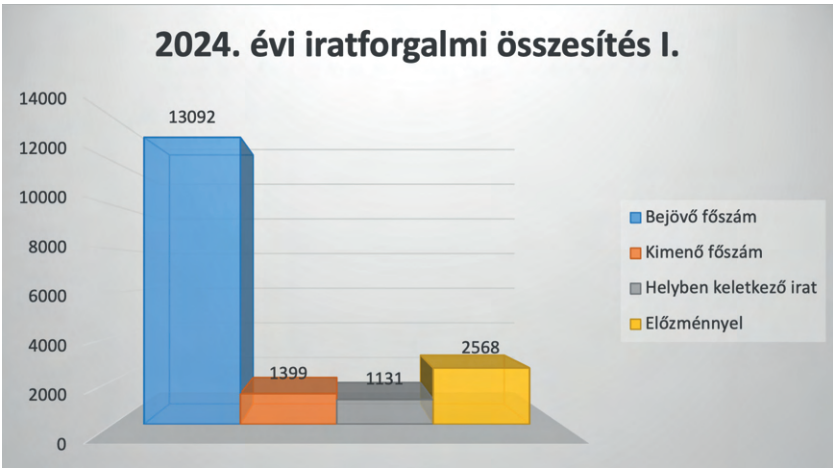
A 2025. évben indult új rendszer megfelelően rugalmas és skálázható ahhoz, hogy a hatóság folyamatos, nem egyszer évközi feladatbővüléséhez igazodóan bővíthető vagy módosítható legyen. Ez magában foglalja a súlyozottan költséghatékony működést, a költségtervezést és hatékonyan segíti a belső (humán) erőforrás-allokációt.

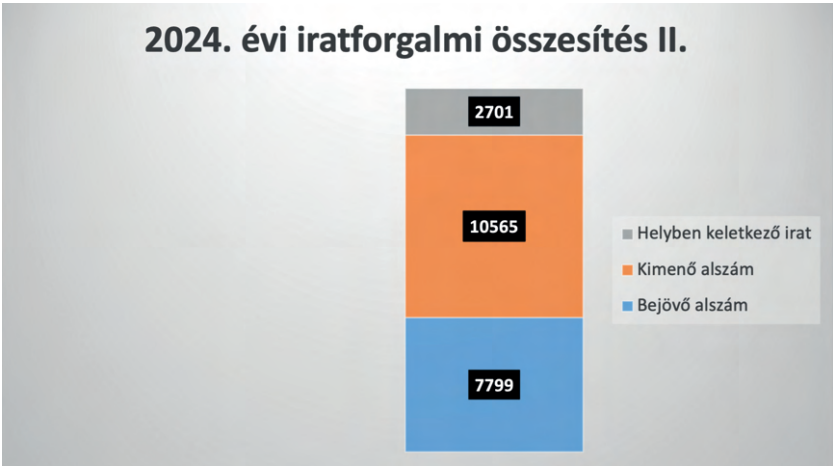
A hatóság vezetésének figyelme azonban nem csupán az operatív hatékonyságra összpontosít, hanem figyelembe veszi a fenntarthatósági szempontokat is. A környezettudatos megközelítés, például a papíralapú dokumentumkezelés csökkentése, az energiahatékony rendszerek alkalmazása, valamint a fenntartható intézményi gyakorlatok beépítése a mindennapi működésbe, egyre fontosabb szerepet kapnak.

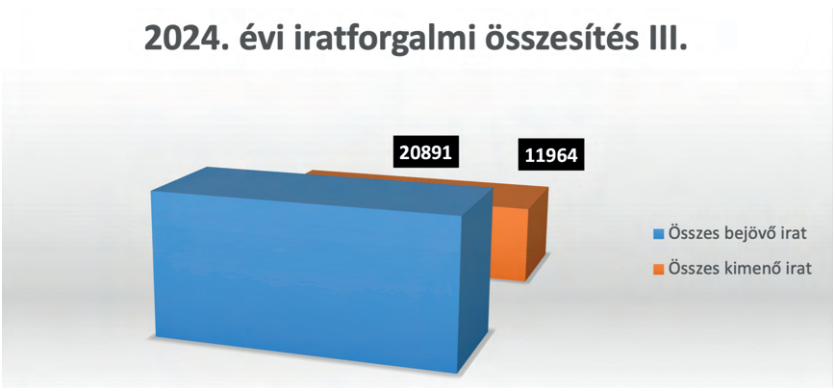
A hatóság ügyviteli és igazgatási tevékenységének - lehetőségünk keretein belül történő - folyamatos modernizálása, egy összetett, átgondolt és dinamikus rendszer kialakítását célozza, amely folyamatosan képes alkalmazkodni a technológiai fejlődés támasztotta új kihívásokhoz, és új lehetőségeket teremt a klaszszikus hatósági működés hatékonyságának a javítására is.

A Hatóság 2024. évi iratforgalmi statisztikája

2024. évi iratforgalmi összesítés I.
14000
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
13092
1399
1131
2568
Bejövő főszám
Kimenő főszám
Helyben keletkező irat
Előzménnyel

2024. évi iratforgalmi összesítés II.
2701
10565
7799
Helyben keletkező irat
Kimenő alszám
Bejövő alszám

2024. évi iratforgalmi összesítés III.
20891
11964
Összes bejövő irat
Összes kimenő irat

A Hatóság belső ügyviteli szakrendszerében a 2024. évben 13.054 új ügy iktatását végeztük el. A korábbi évekről áthúzódó ügyekkel (2.568) együtt, az idei évben a hatóság előtt 18.190 ügy volt folyamatban. Az ügyszámemelkedés jelentősen, több mint 65%-kal (7.176) haladta meg az elmúlt évit.

Az adatsorok összevetésével megállapítható, hogy a vizsgálati ügyek száma az előző évihez viszonyítottan közel 25 százalékkal emelkedett (2894-ről 3561-re). Mindemellett a hatósági eljárások, a konzultációs ügyek, a hatósági ellenőrzések, valamint a GDPR együttműködéssel (IMI) kapcsolatos ügyek száma arányaiban, igazodott az előző évihez.

A Hatóság 2024. évi jelentősebb ügyforgalmat mutató ügytípusai:

Hatósági ügyek	**1069**
Vizsgálati ügyek	**3561**
Konzultációs ügyek	**1390**
Hatósági ellenőrzés	**587**
Jogszabály-véleményezés	**176**
GDPR együttműködés (IMI)	**1736**

Vizsgálati eljárások 2024. év – Adatvédelem

A 2024. évi, panasz alapján indult vizsgálati ügyek:

2024. évi	**1581**
Előző év(ek)ről áthozott	**903**

A 2024. évi, hivatalból indult vizsgálati ügyek:

2024. évi	**74**
Előző év(ek)ről áthozott	**52**

Az adatvédelmi vizsgálati típusú eljárások 2024. évi ügytípusonkénti megoszlása

Ügytípus	*Összesen*	*Előző évekről áthozott*	*Új ügyek*
Vizsgálati eljárás hivatalból	**126**	**52**	**72**
Vizsgálati eljárás hivatalból adatvédelmi ügyben - Bűnüldözési Irányelv	21	1	20
Vizsgálati eljárás hivatalból adatvédelmi ügyben - GDPR és egyéb	104	51	53
Vizsgálati eljárás hivatalból adatvédelmi ügyben - GDPR és egyéb - adatvédelmi incidens	-	-	1
Vizsgálati eljárás panasz alapján	**2484**	**903**	**1581**
Vizsgálati eljárás panasz alapján adatvédelmi ügyben - adatvédelmi incidens	245	67	178
Vizsgálati eljárás panasz alapján adatvédelmi ügyben - Bűnüldözési adatvédelmi incidens	5	2	3
Vizsgálati eljárás panasz alapján adatvédelmi ügyben - Bűnüldözési Irányelv	80	30	50
Vizsgálati eljárás panasz alapján adatvédelmi ügyben - GDPR és egyéb	2154	804	1350

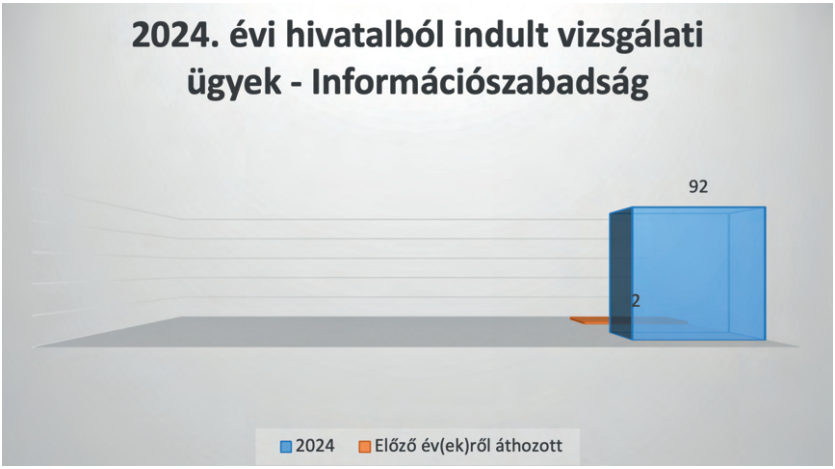
A 2024. évi, panasz alapján indult vizsgálati ügyek

2024. évi	**655**
Előző év(ek)ről áthozott	**202**

A 2024. évi, hivatalból indult vizsgálati ügyek

2024. évi	**92**
Előző év(ek)ről áthozott	**2**

A 2024. évi adatvédelmi hatósági eljárások száma

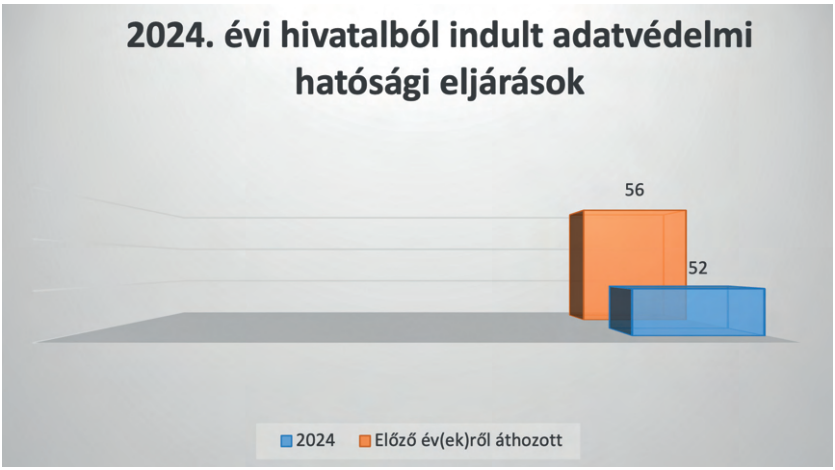
A 2024. évi, kérelemre indult adatvédelmi hatósági eljárások

2024. évi	**432**
Előző év(ek)ről áthozott	**386**

A 2024. évi, hivatalból indult adatvédelmi hatósági eljárások

2024. évi	**52**
Előző év(ek)ről áthozott	**56**

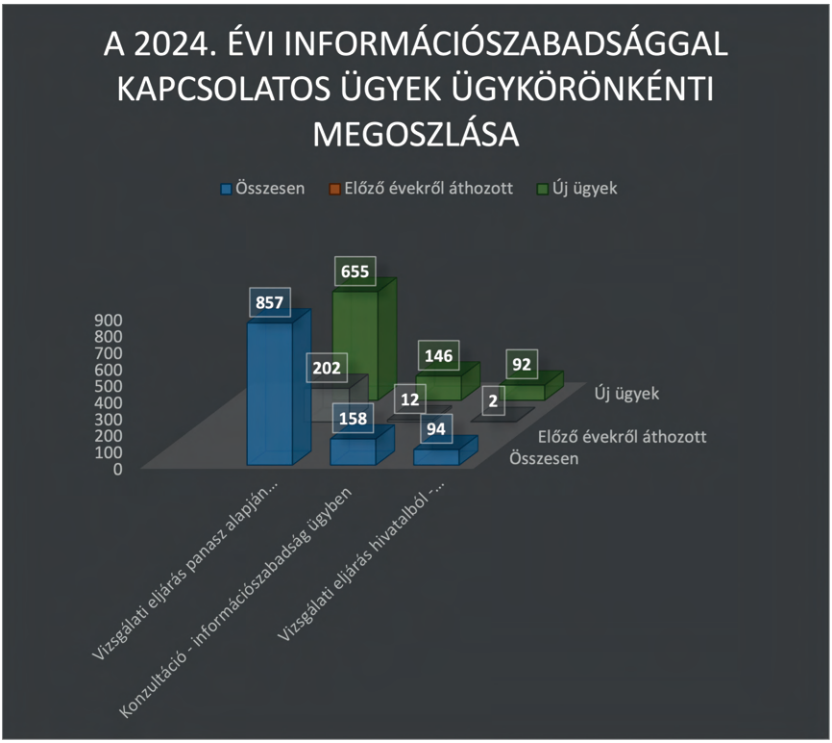

2024. évi hatósági eljárások ügytípusonkénti megoszlása

Ügytípus	*Összesen*	*Előző évekről áthozott*	*Új ügyek*
Adatvédelmi hatósági eljárás hivatalból	**108**	**56**	**52**
Adatvédelmi hatósági eljárás hivatalból - Bűnüldözési Irányelv	3	2	1
Adatvédelmi hatósági eljárás hivatalból - Bűnüldözési Irányelv - adatvédelmi incidens	2	-	2
Adatvédelmi hatósági eljárás hivatalból - GDPR és egyéb	68	37	31
Adatvédelmi hatósági eljárás hivatalból - GDPR és egyéb - adatvédelmi incidens	35	17	18
Adatvédelmi hatósági eljárás hivatalból- GDPR és egyéb - sajtó és vélemény-nyilvánítás szabadsága	-	-	-
Adatvédelmi hatósági eljárás kérelemre	**818**	**386**	**432**
Adatvédelmi hatósági eljárás kérelemre - Bűnüldözési Irányelv	28	12	16
Adatvédelmi hatósági eljárás kérelemre - Bűnüldözési Irányelv - adatvédelmi incidens	2	2	-
Adatvédelmi hatósági eljárás kérelemre - GDPR és egyéb	731	346	385
Adatvédelmi hatósági eljárás kérelemre - GDPR és egyéb - adatvédelmi incidens	55	25	30
Adatvédelmi hatósági eljárás kérelemre - GDPR és egyéb - sajtó és vélemény-nyilvánítás szabadsága	2	1	1

A 2024. évi, információszabadsággal kapcsolatos ügyek ügykörönkénti megoszlása

Ügytípus	*Összesen*	*Előző évek-ről áthozott*	*Új ügyek*
Vizsgálati eljárás panasz alapján információszabadság ügyben	857	202	655
Konzultáció – információszabad-ság ügyben	158	12	146
Vizsgálati eljárás hivatalból infor-mációszabadság ügyben	94	2	92

A 2024. évi átláthatósági hatósági eljárások alakulása

bejelentésre hivatalból indult átláthatósági hatósági eljárások	**13**
hivatalból indult átláthatósági hatósági eljárások	**120**

A 2024. évi hatósági ellenőrzések alakulása

2024. évi ellenőrzések	**455**
Előző év(ek)ről áthozott	**129**

Ügytípus	Összesen	Előző évekről áthozott	Új ügyek
Adatvédelmi hatósági ellenőrzés - Bűnüldözési Irányelv	-	-	-
Adatvédelmi hatósági ellenőrzés - Bűnüldözési Irányelv - adatvédelmi incidens	28	10	18
Adatvédelmi hatósági ellenőrzés - GDPR és egyéb	30	6	24
Adatvédelmi hatósági ellenőrzés - GDPR és egyéb - adatvédelmi incidens	526	113	413

A 2024. évi jogszabály-véleményezések száma

2024. évi	**173**
Előző évről áthozott	**3**

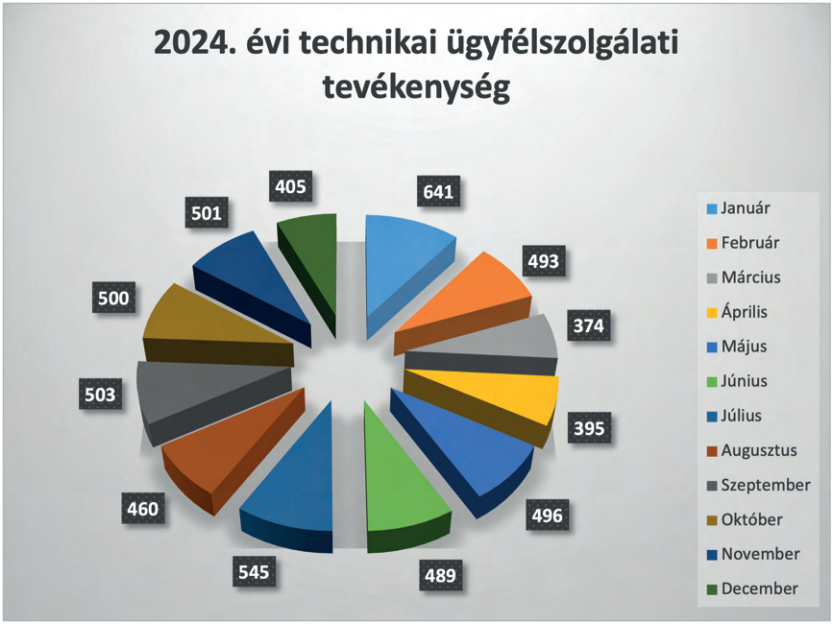
Ügytípus	Összesen	Előző évről áthozott	Új ügyek
Szabályozás véleményezése megkeresésre (jogszabályterv. véleményezés, konzultáció)	**172**	**3**	**169**
Szabályozásra javaslattétel (jogszabályterv. vél. saját, jogalk. kezd.)	**4**	**-**	**4**

A 2024. évi nemzetközi együttműködés fontosabb területei (GDPR, IMI)

2024. évi	**1228**
Előző évről áthozott	**508**

Ügytípus	Összesen	Előző évről áthozott	Új ügyek
Érintett hatóságként együttműködés EGT-társhatóság elj. - adatvédelmi incidens	**9**	**8**	**1**
Érintett hatóságként együttműködés EGT-társhatóság elj. GDPR 56,60,61,62,64,65	**1718**	**499**	**1219**
Érintett hatóságként együttműködés EGT-társhatóság elj. - sajtó és vélemény-nyilvánítás szabadsága	**9**	**1**	**8**

2024. évben a Hatóság ügyfélszolgálatára 5.802 telefonhívás érkezett, amely megközelíti a tavaly esztendőben lebonyolított hívások számát. A személyes ügyfélfogadások száma 144-re emelkedett. Ezen belül a közigazgatási hatósági eljárásokban kérelmezhető iratbetekintések száma 71 volt, a 2023. évi 55 iratbetekintéssel szemben.

Az Ügyfélszolgálati feladatköröket ellátó munkatársaink 2024-ben 5 esetben adtak írásban, általános tájékoztatást a nem közigazgatási hatósági eljárást érintő időpont kéréssel kapcsolatos megkeresésekre, illetve abban nyújtottak segítséget, miként fordulhatnak az érintettek a Hatósághoz a személyes adatok védelmével, illetve a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok megismerésével kapcsolatos ügyeikkel összefüggésben.

A telefonos megkeresések során felhívták a figyelmet a beadványok benyújtásának módjaira. Ezzel összefüggésben hangsúlyozták, hogy elektronikus levelezés útján a Hatóság nem adhat tájékoztatást az előtte folyamatban lévő eljárásokban, így amennyiben a Hatósághoz forduló ügyfél akár elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, akár azt önként választó, segítséget kapott a beadványok cég-, ügyfélkapun vagy a hivatali tárhelyen való előterjesztésében.

I.2. Az adatvédelmi tisztviselők éves konferenciája

A Hatóság *2024. december 3-án tartotta az Adatvédelmi tisztviselők éves konferenciáját*, amelyen ismertetésre kerültek az év legfontosabb adatvédelemmel és információszabadsággal kapcsolatos eredményei, tapasztalatai. Az esemény a konferencia történetében elsőként nem csak a Hatóság épületében helyet foglaló adatvédelmi tisztviselők számára volt élőben követhető. A konferencia az MTVA közreműködésének köszönhetően a Hatóság honlapján keresztül, bárki számára online is követhető volt, a konferenciát követően pedig az előadásokat a Hatóság a honlapján közzétette.

A Konferencia kezdetén **Dr. habil. Péterfalvi Attila** elnök úr köszöntötte a résztvevőket, ismertette az előadókat és a tematikát, majd a Hatóság tevékenységének főbb statisztikai számait. Kiemelte, hogy az előző évekhez képest még úgy is emelkedett a Hatóság ügyeinek száma, hogy az ismertetett 2024. őszi adatok között nem szerepelnek a Hatóságnak az IMI-rendszeren keresztüli feladatai (az eljáró hatóság kijelölésétől a releváns és megalapozott kifogásokig, továbbá a kölcsönös segítségnyújtásig terjedő ügyek).

Dr. Sziklay Júlia nemzetközi elnökhelyettes asszony előadásában – az Európai Adatvédelmi Testület 2024-ben közzétett véleményei közül jelentőségében kiemelkedő – a 08/2024. számú, „Pay or O.K." modellről elfogadott, azaz „az érvényes hozzájárulásról a nagy online platformok által alkalmazott, hozzájárulást vagy díjfizetést megkövetelő modellekkel összefüggésben" című véleményt és annak lehetséges utóéletét ismertette. Kiemelte, hogy az előzetes várakozások-

kal ellentétben nagy többséggel, komolyabb vita nélkül került elfogadásra a vélemény, és noha az csak szűk személyi és tárgyi hatállyal került kibocsátásra, a viselkedésalapú reklámokra és a nagyméretű online platformokra fókuszál, azonban iránymutató jellege lehet más adatkezelőkre, adatkezelési célokra nézve is, a széles körben terjedő „hozzájárulás vagy fizetés" modellre vonatkozó általános elvárás lehet a jövőben. A vélemény szerint a választás nem eredményezhet kárt a felhasználó oldalán, a szolgáltatás viselkedésalapú hirdetéseket tartalmazó változatával szembeni alternatíva kidolgozása során a nagy online platformoknak mérlegelniük kell, hogy az érintettek számára olyan „egyenértékű alternatívát", ugyanolyan értékes és nem gyengébb minőségű szolgáltatást biztosítsanak, amely nem von maga után díjfizetést. A vélemény visszautal azon követelményre is, hogy a hozzájárulás érvényességének lényeges eleme a teljes körű tájékoztatás, és a hozzájárulás visszavonásának ugyan olyan egyszerűnek kell lennie a felhasználók számára, mint ahogyan azt korábban megadták. A véleménynek fontos hatása lehet az Európai Bizottság által a digitális piacokról szóló uniós jogi aktus (DMA rendelet) alapján a Meta Platforms Inc.-vel, mint kapuőrrel szemben indított eljárásában is, a hozzájárulás önkéntességének mérlegelése kapcsán az hivatkozási alapot képezhet.

A 2024. évi konferencián több előadás is az érintetti jogok, kiemelten a hozzáféréshez való jog biztosításának, korlátjainak kérdései köré épült.

Dr. Barabás Gergely a Hatóság kamarai jogtanácsosa és a Jogtanácsosi Főosztály vezetője előadásában a hozzáféréshez való jog gyakorlása során az érintett motivációjának és céljának vizsgálhatóságát elemezte. A témaválasztás oka az, hogy a Kúria két tanácsa (polgári és közigazgatási szakága), és az Európai Unió Bírósága is több döntést tett közzé azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehetne az adatvédelmi jog egyik központi magját, az érintettet megillető egyik legalapvetőbb jog érvényre juttatását összeegyeztetni azzal a növekvő tendenciával, hogy egyes érintettek nem „rendeltetésszerűen", adatvédelmi motivációval gyakorolják e jogaikat, azaz mikor jelenthető ki egy érintetti joggyakorlásról, hogy az túlzó, vagy egyértelműen megalapozatlan. E dilemma megítélése a bírósági jogértelmezés tükrében folyamatosan kristályosodik ki a Hatóság előtt is. Előadását nemzetközi kitekintéssel kezdte, az angolszász és a francia bírósági joggyakorlatot, valamint az Egyesült Királyság adatvédelmi hatósága gyakorlatát elemezve rögzítette, hogy hasonló tényállásból kiinduló ügyekben – ahol az érintett a motivációját is felfedve, per indítása érdekében igényelt hozzáférést a személyes adataihoz – konszenzus van abban, hogy az érintett motivációja nem vizsgálható, a rejtett motiváció nem releváns abból a szempontból, hogy teljesíteni kell-e a kérést. Az adatkezelőnek lehet véleménye arról, hogy az érin-

tett miért kíván hozzáférési jogával élni, de a joggyakorlást akkor is elő kell segítenie, e jog gyakorlásához az érintettnek joga van, minden elutasítási ok csak kivételszabályt jelenthet, amellyel, ha él az adatkezelő az ő felelőssége lesz annak alkalmazhatóságát bizonyítani. A válaszadás elmaradása az érintetti joggyakorlás kapcsán ilyen esetben is jogellenes, az adatkezelő akkor is köteles a túlzó, vagy megalapozatlan jellegre hivatkozva minden esetben elutasító választ adni, ha nem kíván a hozzáférési jognak helyt adni. Előadásában végül az általános adatvédelmi rendelet preambulumának (63) bekezdése vonatkozásában ütközteti a Kúria döntéseit az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatával, azok indoklásából kiemelve, hogy nincs eltérés abban, hogy az érintett motivációja ugyan nem vizsgálható, de a Kúria értelmezése szerint annak célját vizsgálni kell, ezzel szemben az Európai Unió Bírósága a GDPR (63) preambulumbekezdésében foglalt céltól eltérő célból történő hozzáférési joggyakorlás esetén nem tartja jogszerűnek a hozzáférési jog iránti kérelem elutasítását. Ugyanakkor a visszaélésszerű joggyakorlás, noha nem szerepel az általános adatvédelmi rendelet szövegében, az Európai Unió Bíróságának gyakorlatában is felmerül, két további előzetes döntéshozatal iránti ügyben, ahol döntés még nem született, a főtanácsnoki indítvány azt elemzi, hogy egy érintetti beadvány mikor tekinthető ismétlődő vagy túlzó jellege alapján valójában célja szerint joggal való visszaélésnek, zaklató, bosszúálló jellegűnek.

Dr. Nagy-Borsy Noémi az Adatvédelmi Főosztály munkatársa az egészségügyi szolgáltatók adatkezeléseinek átláthatósága, illetve a hozzáférési jog gyakorlása egyes kérdéseiről tartotta előadását. Ismertette az egészségügyi ellátás során megvalósuló adatkezeléseket szabályozó jogi normákat, kitért arra, hogy a Hatósághoz érkező beadványok nagyobb százaléka a beteg ellátása során és az azzal összefüggő területek adatkezelésével kapcsolatos jogérvényesítést érinti. Fontosnak tartotta meghatározni az egészségügyi szolgáltatókat, továbbá az ágazati jogszabály szerinti egészségügyi dokumentumok tartalmi követelményeit, majd részletesen kitért az egészségügyi ellátás során felmerülő adatkezelői kötelezettségekre, továbbá a betegeket, vagyis az egészségügyi adatkezelés érintettjeit megillető jogokra. Kiemelte, hogy a hazai egészségügyi tárgyú szabályozás módosításával az egészségügyi dokumentáció esetében a másolat kérése nem csupán az adatkezelés jogszerűségének ellenőrzéseként, hanem kvázi betegjogként is megjelenik. Elmondta, hogy a Hatóság tapasztalatai alapján a nagyobb magánegészségügyi szolgáltatók általában rendelkeznek adatkezelési tájékoztatóval, és annak megismerését elő is segítik a szerződés megkötésekor, azonban kisebb szolgáltatók esetén gyakori a tájékoztatás hiánya, és ebből következően a jogérvényesítés is sokszor akadályozott. Jellemző továbbá, hogy a szolgáltató vagy semmilyen dokumentumot nem továbbított az EESZT-be, vagy

az érintett – idős kora miatt – azt ott nem tudja elérni. Jogeseteken keresztül is ismertette a hozzáférési jog gyakorlása során felmerülő adatkezelői jogsértéseket.
Végezetül elmondta, hogy több egészségügyi szolgáltató aggályát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a letiltott adat az érintett megfelelő szakmai ellátását gátolta, mert a kezeléshez releváns adatot nem ismerhetett meg az ellátó orvos, ugyanis az Eüak. szerint az érintett önrendelkezési nyilatkozattal szabályozhatja, hogy adatait az EESZT rendszerében ki jogosult, vagy ki nem jogosult egyes adatköröket megtekinteni, és ez a korlátozás – elvben – csak sürgős szükség esetén oldható fel, illetve, ha a beteg az adott ellátás során egyedileg felmentést ad a korlátozás alól.

A hozzáféréshez való jog érvényesülésével kapcsolatos előadásokat **dr. Jeszenszky Dóra** az Adatvédelmi Megfelelőségi és Társadalmi Kapcsolatok Főosztály információs jogi szakértőjének előadása zárta, aki az Európai Adatvédelmi Testület 2024. évi összehangolt végrehajtási keretrendszerének („CEF") résztvevőjeként a Hatóság által a hozzáférési jog gyakorlati érvényesülésével kapcsolatban végzett felmérés eredményeit ismertette. Az előadás az éves beszámoló nemzetközi fejezetében részletesen bemutatott eredményeket foglalta össze.

Dr. Tóth Éva az Általthatósági Hatósági Osztály vezetője előadásában elmondta, hogy az Infotv. közpénzek felhasználásának átláthatóságát szabályozó módosítása két éve lépett hatályba, mely a költségvetési szervek számára kötelezettségként előírja a gazdálkodási adataik közzétételét a Központi Információs Közadat-nyilvántartás felületen. A közzétételi kötelezettség alapja az Európai Unió által támasztott elvárás a közkiadások fokozott átláthatóságának megteremtésére. Hangsúlyozta, hogy a közzétételi kötelezettséget a Hatóság hatósági jogkörében eljárva ellenőrizheti és akár 50.000.000 ft bírságot is kiszabhat, ha annak feltételei teljesülnek. Ismertette továbbá a kötelezettség személyi és tárgyi hatályát, mely jelenleg a költésvetési szervekre vonatkozik, az önkormányzatokra nem, azonban az önkormányzatok által alapított költségvetési szervekre igen. Felhívta a figyelmet arra, hogy az Országgyűlés előtt van az a módosítási javaslat, amely elfogadása esetén 2025. január 1-jétől a törzskönyvi jogi személyek vonatkozásában is előírja a közzétételi kötelezettséget, így az önkormányzatok, köztestületek részére is. Beszámolt a 2024-es év problémás jogértelmezési kérdéseiről, vitatott pontjairól és ismertette az átláthatósági hatósági eljárások tapasztalatait, pontosította a kötelezettek számára az adatszolgáltatások határidejét.

Csajági István az Információszabadság Főosztály főosztályvezetője a Hatósághoz benyújtandó információszabadságra vonatkozó adatszolgáltatásról és az ahhoz kapcsolódó monitoring eljárásról tartotta előadását. Elmondta, hogy adatszolgáltatásra kötelezett minden közfeladatot ellátó szerv, ezen belül a helyi önkormányzatok, valamint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok is. Segítségül ajánlotta a https://infoszab.hu/ajanlasok weboldalt annak eldöntésére, hogy az adott szerv közfeladatot ellátó szervnek minősül-e. Ismertette a szolgáltatandó adatok körét és az adatszolgáltatás teljesítésére szolgáló adatlapot, továbbá az azt segítő kitöltési útmutatóra is felhívta a figyelmet. A monitoring eljárással kapcsolatosan megemlítette, hogy annak egyik alapját a hivatkozott adatszolgáltatási kötelezettség képezi. A Hatóság a kötelezett szervek egyedi adatigénylések teljesítésével, illetve a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatos gyakorlatát vizsgálja.

Dr. Eszteri Dániel az Incidensbejelentési és Forensic Elemzési Osztály vezetője az adatbiztonsági jogsértések tipikus eseteit ismertette. Előadása arra irányult, hogy kiemelje azon ügytípusokat, trendeket, amelyek az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának elmúlt hat évében körvonalazódtak, ismertesse mik a tipikus adatbiztonsági hibák, jogsértések amelyek a Hatóság látókörébe kerülnek, gyakran adatvédelmi incidenst eredményeznek. Miután röviden bemutatta, hogy az adatkezelőktől az adatbiztonság garantálása érdekében milyen intézkedéseket vár el a rendelet, kifejtette, hogy az érintettek szempontjából legmagasabb kockázatú incidensek oka általában valamilyen adatbiztonsági probléma, illetve hiányosság, ezért egy incidens kezelésének vizsgálata során a Hatóság minden esetben értékeli az incidenst megelőzően hozott és alkalmazott adatbiztonsági intézkedéseket, illetve azt, hogy ezek mennyiben járultak hozzá az incidens bekövetkezéséhez. Az egyik jellemző probléma, hogy noha az adatkezelő feladata a természetes személyek magánszférájára jelentett kockázatok felmérése és ezek kezelésére a megfelelő technikai és szervezési intézkedések végrehajtása, ez gyakran elmarad, azonban az adatkezelő nem háríthatja át az adatbiztonsági kötelezettségek teljesítését az érintettre.

Szintén jellemző mulasztásként jogesetekkel alátámasztva szemléltette, hogy miért jelent komoly problémát, ha az adatkezelő nem gondoskodik a személyes adatok kezelése során használt rendszerek naprakészen tartásáról, sérülékenység vizsgálatáról, a bevezetni tervezett új rendszerek teszteléséről. Noha a megfelelő hozzáférésvédelem még egy esetlegesen bekövetkező incidens esetén is jelentősen csökkentheti az adatvédelmi incidens által az érintettek jogaira és szabadságaira jelentett kockázat szintjét, ez is több, a Hatóság által vizsgált esetben elmaradt. A kétfaktoros azonosítás lehetővé teszi a legsérülékenyebb

információk és hálózatok figyelését, védelmének biztosítását, ezáltal jelentősen csökkenti a kockázatokat. Kiemelte, hogy csak akkor lehetséges egy adatvédelmi incidens hatásainak felmérése és a tanulságok levonása, az adatbiztonsági rezsim fejlesztendő területeinek azonosítása, ha megfelelő naplózás által visszakövethetőek az események. Az Európai Adatvédelmi Testület 01/2021. számú iránymutatása segítséget nyújthat az adatkezelőknek a kockázatok azonosításában és a megfelelő adatbiztonsági intézkedések kialakításában is.

Dr. Vass Norbert az Európai Uniós Digitális Adatstratégia Osztály vezetője a NAIH új feladat- és hatásköréről, az adatkormányzásról szóló jogszabályi keretekről tartott előadást. Elmondta, hogy a legtöbb új technológia „üzemanyaga" az adat, és fontos, hogy ki rendelkezik felette, ezt nevezzük adatszuverenitásnak. Ezt veszélyeztethetik külföldi adatmonopóliumok, melyek nagy lépéselőnyben vannak. Véleménye szerint az uniós kis- és középvállalkozások segítése úgy nem lehetséges, ha jelentős hátrányból indulnak, továbbá nemzetbiztonsági kérdéseket is felvet, ha nagyszámú szenzitív adat külföldön van, és egyáltalán nem is érhető el az adott tagállamban. Az alapjogok védelmét is jelentősen megnehezíti, ha egy offshore vagy egy más kontinensen lévő adatkezelővel szemben kell a jogszabályokat érvényesíteni. Az adatszuverenitás megvalósításának feltételei az EU-n belüli online azonosítás, mely mindezidáig nem megoldott. Klasszikus állami feladat és régóta állami monopólium az emberek azonosítása az offline világban, azonban az online világban nem volt olyan megoldás, ami általánosságban használható lett volna.

Beszélt az EU-n belüli adattárolás fontosságáról. Kiemelte, hogy fontos az uniós vállalkozások hozzáférésének elősegítése a magán- és közadatokhoz, miközben figyelemmel kell lenni az adatbiztonságra is. Ezt a problémakört az EU egy komplex jogalkotási csomaggal kívánta megoldani: az adatkormányzási rendelettel; az adatrendelettel, amely 2025. szeptember 12-től lesz alkalmazandó; a mesterséges intelligenciáról szóló rendelettel, amely lépcsőzetesen fog hatályba lépni és válik alkalmazandóvá; az EIDAS módosítással, amely az online azonosítás kérdését hivatott egy egységes EU megoldással elősegíteni; és a digitális szolgáltatásokról szóló rendelettel, amely tavaly február óta alkalmazandó és amely alkalmazásának felügyelete és érvényesítése az NMHH-hoz tartozik. A Hatóság feladata az adatközvetítő szolgáltatók és az adataltruista szervezetek nyilvántartásba vétele és felügyelete, valamint részvétel az Európai Adatinnovációs Testület munkájában, továbbá feladata lesz még az új EU digitális rendeletekkel összefüggő hatósági feladatok ellátása az adatrendelettel kapcsolatban, a személyes adatok védelmével kapcsolatos eljárások lefolytatása az új technológiák alkalmazásával járó adatkezelésekkel összefüggésben.

Kiemelte, hogy noha az adatkormányzási rendelet 2023. szeptember 24-től már alkalmazandó, de még több végrehajtási szabály elfogadása szükséges a Bizottság és a tagállamok részéről, továbbá azt is, hogy közbiztonsági, honvédelmi vagy nemzetbiztonsági okokból védett adatokra nem alkalmazható a rendelet. Magyarországon az egyablakos információs pontnak és az illetékes szervnek a Nemzeti Adatvagyon Ügynökség, az illetékes hatóságnak pedig a Hatóság került kijelölésre, ugyanakkor számos tagállamban még nem történt kijelölés, amely szükséges ahhoz, hogy az Európai Adatinnovációs Testületben az együttműködési eljárások jól működjenek. Felsorolta az adatkormányzási rendelet tárgyát, ismertette, hogy hogyan lehet hozzáférni a közszféra adataihoz, mik a további felhasználás feltételei.

Az adatközvetítő szolgáltató kötelezettsége a nyilvántartásba történő bejelentkezés a tevékenységi központja szerint illetékes hatóságnál, ezen felül külön kérheti „az Unióban elismert adatközvetítő szolgáltató" címet, ha a bejegyzést követően egy hitelesítési eljárásban hatósági bizonyítvánnyal igazolja részére a Hatóság, hogy a DGA 12. cikknek megfelel. Az adataltruista szervezetek abban különböznek, hogy az egyének és vállalatok önkéntesen hozzájárulnak ahhoz, illetve engedélyt adnak arra, hogy az általuk létrehozott magánszférabeli adatokat közérdekű tevékenység céljára díjmentesen felhasználják. Az adataltruista szervezeteknek nem kötelező a nyilvántartásba vétel, de kérhetik azért, hogy használhassák „az Unióban elismert adataltruista szervezet" címet, ehhez azonban igazolniuk kell a DGA 18. cikknek megfelelést.

Dr. Kiss Attila az Adatvédelmi Megfelelőségi és Társadalmi Kapcsolatok Főosztály vezetője a konferencia zárásaként az írásban előzetesen a Hatóságnak megküldött, az adatvédelmi tisztviselők széles körét érintő kérdésekre adott válaszokat. Az előzetesen tervezett időkereteket jelentősen meghaladó számú kérdés érkezett a konferencia kapcsán. Több kérdés irányult a közfeladat ellátásával összefüggésben hivatkozható jogalapokkal, az adatvédelmi incidensek bejelentésére vonatkozó kötelezettséggel, az érintetti joggyakorláshoz kapcsolódó adatkezelői tájékoztatás teljesítésével, a törléshez való jog adatfeldolgozó előtti gyakorolhatóságával összefüggésben. Megemlítette az Európai Unió Bíróságának a Másdi-ügyben született döntését az általános adatvédelmi rendelet 14. cikk (5) bekezdés c) pontjának értelmezését illetően. Ismertette a közös adatkezelői, illetve adatfeldolgozói pozíció elhatárolásának egyes gyakorlati szempontjait, válaszolt az adathalász weboldalakhoz kapcsolódó adatvédelmi jogsértésekről érkezett, valamint a korábbi adatvédelmi tisztviselő adatainak törlése kérésének adatkezelő általi elmulasztása témakörben érkezett kérdésekre is. Végezetül felmerült, hogy egy köznevelési intézményben a fogadóórán titok-

ban készített hangfelvétel mennyiben tekinthető adatvédelmi jogi szempontból jogszerűnek, hogyan ítélhető meg, ha egy közfeladatot ellátó szerv nevében eljáró személy a jogalkotó által meghatározott közfeladata vonatkozásában adta elő a titokban rögzítetteket.

I.3. A Hatóság új, a kkv-k adatvédelmi tudatosságának növelését célzó projektje

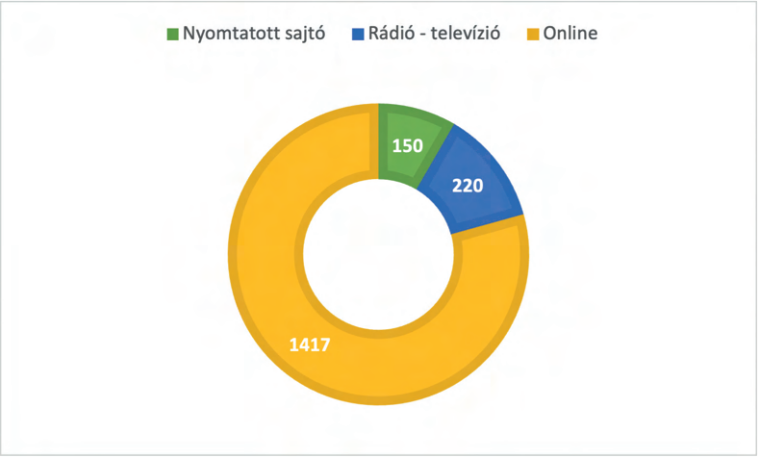
A Hatóság a kkv-kal kapcsolatos, korábbi STAR II. projektje (https://naih.hu/star-ii/starii-attekintes) tapasztalataira építve 2025-ben megindítja AWARE elnevezésű projektjét. Az Európai Unió által finanszírozott, 2025-2027 között futó projekt célja, hogy nemzeti és uniós szinten kiszélesítse az általános adatvédelmi rendelettel kapcsolatos ismereteket a kis- és középvállalkozások körében azáltal, hogy hangsúlyozza az adatvédelmi szempontból lényeges területeket, a kulcsfontosságú tényezőket, valamint releváns ismereteket és információkat nyújt a célcsoportoknak. Különös figyelmet fordít a foglalkoztatással kapcsolatos kérdésekre, valamint az érintettek jogai és az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások feltérképezésére, és kiemelten kezeli az adatkezelésekkel összefüggésben a nők és gyermekek védelmét. A projekt – melynek teljes költségvetése € 250 000 – megvalósításában a NAIH irányítása mellett konzorciumi együttműködésben az új technológiákkal és adatvédelemmel kapcsolatos témákra szakosodott Trilateral Research LTD ír tanácsadó és kutató-fejlesztő cég vesz részt. Terveink szerint a kiírás általános célkitűzéseinek megvalósítása mellett kifejezetten a szépségiparban és a magán-egészségügyi ágazatban tevékenykedő kkv-kat szeretnénk megszólítani, és számítunk a magyar és uniós kkv szervezetek és a kereskedelmi kamarák együttműködésére is.

A projekt céljainak elérése érdekében a konzorciumi partnerek interjúkat készítenek a szépségápolási és egészségügyi ágazatban működő kkv-kal, valamint kkv-k szövetségeivel és kereskedelmi kamarákkal az EU valamennyi tagállamában. Az interjúk eredményeiről összefoglaló jelentések és brossúrák készülnek. A projekt keretében létrejön egy magyar és angol nyelvű információs weboldal, amely többek között tartalmazza a korábbi adatvédelmi projektek eredményeinek hasznos linkjeit és a célcsoportok számára készült diasorokat. A projekt partnerek webináriumokat is tartanak a célcsoportok számára, illetve a projektet képzési napokkal zárják.

I.4. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság megjelenése a médiában

2024. január 1. és december 31. között összesen 1787 hírt közöltek a médiumok a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságról. A médiatípusok közül legtöbbször továbbra is az online médiában találkozhattunk a hatóság tevékenységéről szóló híradásokkal, szám szerint 1417 alkalommal. A nyomtatott sajtóban 150 esetben, az elektronikus médiában pedig 220-szor szerepelt a NAIH.

A NAIH megjelenésinek aránya a különböző médiumokban 2024-ben

Forrás: Observer Budapest Médiafigyelő Kft.

II. Adatvédelmi ügyek

II.1. Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazása

II.1.1. Politikai ügyek

1. Telefonos kampány adatvédelmi kérdései

A Hatóság a honlapján jelentés formájában számolt be a 2022. tavaszi parlamenti választásokkal kapcsolatos kampányhívásokkal összefüggő adatkezelések vizsgálatainak megállapításairól[2]. Ebben többek között tájékoztatást nyújtott egy Kft.-vel (a továbbiakban: Kft.) szemben hivatalból indult vizsgálatról. Az eljárás megindítására azért került sor, mert 2022-ben összesen 112 panaszbeadvány érkezett a Hatósághoz, melyekben a panaszosok azt kifogásolták, hogy hozzájárulásuk nélkül kezelték a nyilvános telefonszám jegyzékben nem szereplő telefonszámukat kéretlen politikai hívások céljából. A vizsgálat eredményeképpen a Hatóság több adatkezelési problémát is feltárt, ezért adatvédelmi hatósági eljárást indított.

A feltárt tényállás szerint a Kft. és egy egyesület (a továbbiakban: Egyesület) között megbízási szerződés jött létre, melynek alapján a Kft., mint megbízott vállalta, hogy 2022. március 29. napjától 2022. április 3. napjáig legalább 2,5 millió telefonszámot felhív a megbízó által meghatározott céllal és időpontokban, melyhez a megbízó biztosította a bejátszandó hangokat. A Hatóság megállapította, hogy a Kft. nagyságrendileg 2,5 millió telefonszámot szerzett be egy – a Hatóság által tett többszöri kapcsolatfelvételi kísérlet ellenére el nem érhető – külföldi magánszemélytől, és ennek felhasználásával folytatta le a kitelefonálási kampányt. A Kft. nyilatkozata alapján az adatbázis csak olyan telefonszámokat tartalmazott, melyek közvetlen üzletszerzési célra felhasználhatóak voltak, azok ilyen célú felhasználását az előfizetők nem tiltották meg. A telefonszámon kívül más személyes adat kezelésére nem került sor, erre utaló egyéb információ nem merült fel az eljárás során, és a telefonszám lista a kampány végén törlésre került. A Kft. személyes adatokat nem, csak a sikeres és sikertelen hívások összesített statisztikáját küldte meg az Egyesület részére. Az Egyesület nyilatkozata szerint az adatbázis vonatkozásában nem adott konkrét utasítást a Kft.-nek, a

2 https://www.naih.hu/adatvedelmi-jelentesek/file/866-a-hatosag-altal-folytatott-vizsgalatok-megallapitasai-a-2022-tavaszi-parlamenti-valasztasokkal-kapcsolatos-kampanyhivasokkal-osszefuggo-adatkezeleseirol

külföldi magánszemélyről nem rendelkezik információval, továbbá a kampánynyal összefüggésben harmadik fél természetes személyhez köthető adatot nem kezelt, az Egyesület birtokában, tulajdonában nincs telefonszám lista, és nem is kapott senkitől ilyen listát.

A Hatóság határozatában az adatok személyes adat jellegének vizsgálata során kifejtette, hogy valamely természetes személy azonosíthatóságának meghatározásakor minden olyan módszert figyelembe kell venni, amelyről észszerűen feltételezhető, hogy az adatkezelő vagy más személy a természetes személy közvetett azonosítására felhasználhatja. Az Európai Unió Bírósága a C582/14 Patrick Breyer ügyben a dinamikus IP címek vizsgálata során mondta ki; ahhoz hogy valamely információ személyes adatnak minősüljön, nem követelmény, hogy az érintett személy azonosítását lehetővé tévő minden adat egy személy kezében legyen, mely értelmezést megerősítette a C-434/16 Peter Nowak ügyben is. Így a közvetett azonosíthatóság alapján az érintett személy azonosítható lehet, ha az említett információ más információkkal összekapcsolva (ez utóbbi akár megvan az adatkezelőnél, akár nincs, de jogszerű módszerrel elérhető) az egyént másoktól megkülönböztethetővé teszi.

A Hatóság gyakorlata alapján a telefonszám főszabály szerint önmagában is személyes adatnak minősül. Jelen ügyben a telefonszámok Kft. általi felhasználásának kifejezett célja, hogy működő, természetes személy által használt telefonkészülékhez kötődjenek. Telefonszám alapján való azonosíthatóság mind a nyilvános telefonkönyv, mind pedig egyéb módokon is megvalósulhat. Például a telefonszám felhívásával egyéb adat ismerete nélkül a telefont felvevő személy a telefonhívás kezdetekor bemutatkozik a szokásos üdvözlés keretében, vagy a telefonszolgáltató mint harmadik fél bármikor összekapcsolhatja ezen adatot adott személlyel. Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 2. pontja alapján a személyes adatokon végzett bármely művelet, így például a telefonszám felhívása is adatkezelésnek minősül, amelyre az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó.

A Hatóság megállapította, hogy a Kft. és az Egyesület között megbízási szerződés jött létre kitelefonálási kampány (a továbbiakban: Kampány) lebonyolítására, a kampány célját és az eszközt (a Kft. megbízását) is az Egyesület határozta meg, ezért az adatkezelő a Kampány tekintetében az Egyesület volt. Azonban nem a Kampány egésze volt az eljárás tárgya, hanem kifejezetten a Kampány során a Kft. által felhasznált személyes adatokat tartalmazó adatbázis forrásának és jogalapjának adatvédelmi jogi megfelelősége.

A megbízási szerződés alapján a Kft. mint megbízott „alvállalkozó(k) bevonását kezdeményezheti”, azonban azokért úgy felel, mintha maga járt volna el. Az Egyesület nyilatkozata alapján az Egyesület nem kapott semmilyen tájékoztatást a Kft. alvállalkozója (a külföldi illetőségű magánszemély) igénybevételéről. Az eset összes egyedi körülménye alapján megállapítható volt, hogy a Kft. által az alvállalkozó (al-adatfeldolgozó) bevonása az eredeti adatkezelő, az Egyesület előzetes vagy utólagos értesítése nélkül történt, alvállalkozó bevonását a Kft. igazolható módon nem kezdeményezte, arról az eredeti adatkezelő nem tudott. A megbízási szerződés és az általános adatvédelmi rendelet 28. cikk (10) bekezdése alapján az adott adatkezelés (a telefonszám adatbázis kezelése) jogszerűsége és az érintetti tájékoztatás tekintetében a Kft. vált adatkezelővé, így az adott adatkezelés (a telefonszám adatbázis kezelése) jogszerűségéért és az érintetti tájékoztatásért a Kft. tartozott felelősséggel, az elválik a Kampány általános jogi megfelelőségétől, amelyért tehát az Egyesület mint adatkezelő felel.

A Hatóság megállapításai szerint a Kft. tehát maga szerezte be a telefonszámok listáját, azok jogszerűségéről csak egy ismeretlen helyen lévő, elérhetetlen magánszemély által adott szóbeli nyilatkozatból győződött meg, és azt a Hatóság felhívására semmivel sem tudta alátámasztani. A Kft. nem tett érdemi lépéseket annak érdekében, hogy meggyőződjön, a telefonszám lista megfelel az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (Eht.) 162. § (2) bekezdésében foglaltaknak, és semmilyen érdemi tájékoztatást nem nyújtott az érintettek részére a kezelt személyes adatokkal kapcsolatban, miközben csak ő volt olyan helyzetben az adatkezelés szereplői között (kapcsolatban az érintettekkel), hogy ezt megtehette volna. A Hatóság ezért megállapította a GDPR 5. cikk (2) bekezdésének a sérelmét, mivel a Kft. nem tudta igazolni a megfelelő jogalap fennállását, és nem csak az adatok törlése miatt, hanem a GDPR 5. cikk (2) bekezdése szerinti igazolhatóság nem állt fenn akkor sem, amikor az adatok még nem lettek törölve. Emellett a Hatóság megállapította, hogy a megfelelő érintetti tájékoztatás hiánya pedig az általános adatvédelmi rendelet 14. cikk (1) bekezdésének a), c), d), e) pontjai és az általános adatvédelmi rendelet 14. cikk (2) bekezdésének a), c), e), f) pontjai rendelkezéseit sértette. [NAIH-1536-7/2024]

2. Az Európai Parlament tagjainak, valamint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2024. június 9. napján közös eljárásban megtartott választásával kapcsolatos kampány tapasztalatai

A választás és az azt megelőző kampány általános tapasztalatai

Bár még nem minden eljárás zárult le, elmondható, hogy az elmúlt néhány választáshoz képest kisebb számban érkeztek bejelentések a Hatósághoz a 2024-es választási kampánnyal és választással összefüggésben. Mindazonáltal az önkormányzati választások alkalmával is a Hatóság felé érkezett bejelentések jelentős részét – a korábbi választásokhoz hasonlóan – továbbra is a választópolgárok telefon/e-mail/postai úton történő kéretlen megkeresésével, valamint az aláírásgyűjtő ívek kitöltésével kapcsolatos panaszok tették ki. A telefonos megkereséssel összefüggésben fontos hangsúlyozni, hogy amennyiben a politikai szereplő vagy kampányszerv telefonon kampányüzenetet küld, vagy kampányhívást bonyolít le – amellett, hogy megfelelő jogalappal kell rendelkezzen ezen megkereséshez – a megkeresettek irányába megfelelő előzetes tájékoztatást kell biztosítani. Ennek a tájékoztatásnak legalább a szóbeli vagy írásbeli üzenet küldőjének (megrendelőjének) azonosítását, az elérhetőségi adat gyűjtésének forrását és kezelésének jogalapját, valamint a további tájékoztatás elérhetőségét kell tartalmaznia.

Külön problémakört jelentettek ezúttal is az automatizált telefonhívások, amelyek esetén a jogszabályi előírások megkövetelik az előfizető előzetes hozzájárulását és kifejezetten tiltják olyan számok hívását, amelyek nem szerepelnek az online tudakozóban, vagy ott eleve az került rögzítésre, hogy nem használható marketing vagy kutatási célra. Ilyen esetben véletlenszám-generátor használata esetén is jogellenes lesz az adatkezelés.

Fényképek felhasználása politikai célból közösségi oldalon

A Hatóság tapasztalatai szerint egyre jelentősebb szerepet kap a politikusok népszerűségének növelésében, politikai tevékenységük bemutatásában az, hogy a politikusok kiemelkedően aktívak legyenek a közösségi oldalakon (így elsődlegesen a Facebookon). Ez szükségszerűen együtt jár azzal, hogy a politikusok adott esetben napi szinten fényképeket és videófelvételeket osztanak meg a profiloldalukon. Ezen politikai marketingtevékenységüknek azonban különféle adatvédelmi jogi vonatkozásai, követelményei vannak, amelyekre figyelemmel kell lenniük.

A Hatóság egy ügyben közérdekű bejelentést kapott, amelyben a bejelentő egy politikus profiloldalán megosztott fényképet sérelmezett. A fénykép egy helyi önkormányzati képviselőjelölt aláírásgyűjtése közben készült és a politikus és a képviselőjelölt látható rajta. A bejelentő szerint a fényképen a képviselőjelölt olyan módon tartja az aláírásgyűjtő ívet maga előtt, hogy az azt aláíró személyek adatai megismerhetőek, ezért ezen fényképmegosztás jogellenes adatkezelés-

nek minősül a politikus részéről. A Hatóság a bejelentésben foglaltak értékelése során megállapította, hogy sem önmagában a megosztott fényképen, sem pedig a fénykép felnagyítását követően nem lehetséges az, hogy a képviselőjelölt kezében levő aláírásgyűjtő ívről bármilyen személyes adatot ténylegesen meg lehessen ismerni, ezért a bejelentést érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Hatóság ugyanakkor kiemelte, hogy jobb minőségű (nagyobb felbontású) fénykép esetében valóban lehetséges lett volna a személyes adatok nem szándékos jogellenes nyilvánosságra hozatala a fénykép közzétételével. Annak érdekében, hogy a jövőben ne következhessen be ilyen természetű adatvédelmi jogsértés, felhívta a politikust arra, hogy fordítson figyelmet a fénykép készítésének körülményeire (például jelen fénykép esetében az aláírásgyűjtő ív letakarására), illetve a közzétenni kívánt fénykép tartalmára (annak ellenőrzése, hogy – szándékaik ellenére – a fénykép tartalmazhat-e olyan személyes adatokat, amely miatt a felvétel adott formában történő közlése jogellenes adatkezelést eredményezhet). [NAIH-6774/2025]

Egy másik ügyben a bejelentő egy gyermeknapi rendezvényen készült fényképet kifogásolt, amely felvételen a bejelentő gyermekének a képmása is látható volt. Ezen fényképet egy helyi önkormányzati képviselőjelölt megosztotta a közösségi oldalán, illetve felhasználta a kampánytevékenységéhez készült szórólapon is. A Hatóság álláspontja szerint az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti tisztességesség elvét sérti az, ha egy politikus a politikai tevékenységéhez gyermekek képmását használja fel, függetlenül attól, hogy választási kampányban kerül-e sor a képmás felhasználására vagy más időszakban. A Hatóság a döntésében kiemelte, hogy az Európai Adatvédelmi Testület gyakorlata szerint a tisztességes eljárás elve olyan átfogó elv, amely megköveteli, hogy a személyes adatokat ne kezeljék az érintettre nézve indokolatlanul hátrányos, jogellenesen hátrányosan megkülönböztető, váratlan vagy félrevezető módon. Az adatkezelőnek látnia kell az adatkezelés által az egyének jogaira és méltóságára gyakorolt szélesebb körű hatásokat. A Hatóság a tisztességesség elve körében figyelembe vette az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019-ben kiadott közleményét is, amelyben a biztos és helyettesei úgy fogalmaztak, hogy a gyermek alapvető emberi jogokkal, saját nézetekkel, érzésekkel rendelkező individuum, és egyetlen gyermek sem lehet pártpolitikai tevékenységnek háttere, díszlete, népszerűségnövelő tényezője. Ezen közlemény azt is kiemelte, hogy a gyermekek pártpolitikai célú szerepeltetését, illetve felhasználását nem igazolja és nem is igazolhatja az önkéntesség, a beleegyezés. Önmagában a szülői hozzájárulás igénylése is jogsérelemhez vezethet, ugyanis a szülőt közvetve vagy közvetlenül a politikai nézetei, szimpátiája kifejezésére kényszerítheti, és e kényszerhelyzet elszenvedője végső soron a gyermek lesz.

A Hatóság a döntésében hangsúlyozta, hogy a gyermekek nem képesek megfelelően felmérni, értékelni azt, hogy milyen mértékű és jellegű hatással jár a személyükre, helyzetükre vagy jogaikra nézve az, hogy egy politikai kampány részeként felhasználják a képmásukat. Emellett a gyermekek arról is korlátozott ismeretekkel rendelkezhetnek, hogy a személyes adataik felhasználásával összefüggésben az általános adatvédelmi rendelet alapján milyen jogokkal rendelkeznek, valamint a jogaikat sem biztos, hogy képesek egy jelölttel vagy politikussal szemben gyakorolni. A gyermekek továbbá a jogérvényesítési lehetőségükkel (így például a Hatóság eljárásának kezdeményezése) sem feltétlenül vannak tisztában, illetve az eljárás kezdeményezése is jóval nehezebb a számukra. Ebből fakadóan a gyermekek adatvédelmi jogi szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak a képmásukat felhasználó jelölttel vagy politikussal szemben. A Hatóság álláspontja szerint jelöltek, politikusok megsértik a tisztességesség elvét abban az esetben, ha ezen követelmények figyelmen kívül hagyásával közzéteszik vagy más módon felhasználják a gyermek képmását. [NAIH-6621/2025]

II.1.2 Kiskorúakat érintő adatkezelések

1. Kríziselhelyezést megelőző segélyhívás

A vizsgált ügyben egy anya a kétéves gyermekével bántalmazó kapcsolat miatt titkos menedékházban történő elhelyezése érdekében telefonos segélyvonalon keresztül többször segítséget kért. A segélyhívásokra vonatkozóan a vonalat működtető Társaság – amely központi költségvetésből támogatott, közérdekű feladatot ellátó szerv – belső nyilvántartást vezet, amelyben a segélykérés tartalma és a megtett intézkedések kerülnek rögzítésre.

Később az apa – aki a gyermek szülői felügyeleti jogát az anyával közösen gyakorolta – többször kérte a Társaságtól a róla és a gyermekről kezelt adatok másolatát. A Társaság álláspontja szerint a kríziselhelyezés intézményének fokozott védelmét is mérlegelve adott minden megkeresésre választ, de a gyermekre vonatkozó adatok kiadását megtagadta. Álláspontjuk szerint a hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladataival összefüggésben kezelt (védett) adatokra, így jelen esetben a gyermek hollétével összefüggő személyes adatokra akár közvetve is irányuló adatigényléssel szemben olyan közérdek azonosítható, amely a rendeltetésszerű joggyakorláshoz, élethez, testi épséghez és méltósághoz fűződő alapvető emberi joghoz, illetve a személyes adatok védelméhez fűződik, és amely a Társaság mérlegelése keretein belül szemben állt az adatalanyok hozzáféréshez való jogához fűződő társadalmi érdekkel. A

Társaság továbbá ismereteik alapján arra a következtetésre jutott, hogy az apa az egyes kérelmekkel a krízisközpontokban elhelyezett családtagjainak hollétét próbálta megtudakolni, például úgy, hogy érdeklődését közömbös információkérésnek álcázta, vagy úgy, hogy adatvédelmi joggyakorlást, illetőleg közérdekű adatigénylést színlelt.

A Társaság nyilatkozata szerint sok esetben a hívó fél nevét sem rögzítik, egyéb esetben a nevén felül más személyazonosító adatát nem rögzítik, így minden esetben körültekintést igényel a kérelmező azonosítása. A GDPR 4. cikk 1. pontja szerint egy személy több tényező alapján azonosítható, ilyen lehet jelen esetben, ha az elmondottak tartalma alapján egyértelműen egy személyhez tudják kötni az információkat. A Hatóság ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy álláspontja szerint a Társaságnak célszerű a tevékenységét minél kevesebb személyes adat kezelésével végezni. Ahogyan a szolgáltatás anonim hívások fogadása útján is működik, így azon esetekben, ahol a hívó személyének azonosítása nem feltétlenül szükséges, a GDPR-ban foglalt célhoz kötöttség, adattakarékosság és korlátozott tárolhatóság elvére is figyelemmel célszerű a név rögzítését is elkerülni.

Az apáról kezelt adatokkal kapcsolatban megállapította, hogy azok részben azon hívásokból származnak, amelyekkel ő maga érdeklődött a Társaságnál, ezen hívásokról rögzített adatok részére kiadandóak, mivel az általa közölt neve alapján személyét azonosítani lehet. A róla kezelt adatok másik része azonban abból a forrásból származik, amit az anya adott elő a segélyhívások során. Ehhez az ún. osztott személyes adat fogalmát is értelmezni kell. A GDPR személyesadat-fogalma alapján ugyanaz az adat több személyre is vonatkozhat, tipikusan ilyen, amikor valamely személy által tett kijelentés más személyre/személyekre vonatkozik, ekkor beszélünk osztott személyes adatról. Jelen esetben az anya által elmondottak lehetnek egyszerre az anya és az apa, vagy az anya és a gyerek, de az apa és a gyermek osztott személyes adata is. Ilyenkor minden adatalany érintettnek számít, aki az adathoz hozzáférési joggal rendelkezik. Azonban a hozzáférési jogosultságok vizsgálata során minden érintett jogát, jogos érdekét értékelni kell, és az érdekek esetleges ütközése esetén megítélni, mely érintett joga élvez erősebb védelmet a másik érintett hozzáférési jogával szemben. Jelen vizsgált esetben a Hatóság úgy találta, hogy a menedéket igénybe vevő személyek azon joga, hogy a segítségre okot adó körülményekre, élethelyzetük vázolására vonatkozó információ, amely egyben másnak – itt az apának – a személyes adata is, ne essen a megismerhető adatok körébe magának a segítséget kérő hívásnak és a menedékháznak a funkciójából adódóan.

A nyilvánvaló érdekellentét mérlegelése során a Hatóság arra a következtetésre jutott, hogy a – feltételezett – áldozatként segítséget kérő személy alapvető jogai erősebbek, mint a másik fél információs önrendelkezési joga. Nyomósabb társadalmi érdek fűződik annak biztosításához, hogy a segélyvonalat bárki abban a tudatban hívhassa, hogy az ott elhangzottak bizalmas információnak minősülnek, és ne kelljen attól tartania, hogy az általa elmondottak annak a félnek a tudomására jutnak, akivel szemben a segítséget igénybe kívánja venni, és akiről a közlései információt hordoznak. Amennyiben később – rendőrségi, hatósági, bírósági – eljárás indul, a tényállás tisztázása során az állításokat egyébként bizonyítani, igazolni kell, illetve a körülmények feltárására bizonyítási eljárás lefolytatására kerül sor, így a másik fél az eljárási jogait gyakorolva megismeri az eljárásban róla felmerült információkat, de az eljárásokat megelőzően a segélykérés bizalmas jellege, a segélykérő alapvető érdekének biztosítása nem függhet annak mérlegelésétől, hogy a hívó fél a hívás során milyen információkat oszthat meg.

Mindezek összességeként a Hatóság a GDPR 15. cikk (4) bekezdése alapján az anya által elmondottakban rögzített adatok kiadásának megtagadását jogszerűnek ítélte meg.

A gyermek adataival kapcsolatban a Hatóság megállapította, hogy törvényes képviselőként az apa – egymaga is, a másik szülő beleegyezése nélkül – jogosult az érintett gyermek nevében hozzáférési kérelmet benyújtani az adatkezelőhöz, az adatok megismerésének korlátja az lehet, ha az adatkiadás a gyermek érdekeit sértené, mert ebben az esetben a Ptk. 4:163. §-a alapján a törvényes képviselő nem képviselheti a gyermeket, így az adataihoz való hozzáférés során sem járhat el. A Hatóság a Ptk. ezen rendelkezését úgy értelmezi, hogy az „ügy", amiben a törvényes képviselő a gyermekkel ellenérdekű fél, az maga a hozzáférési kérelem során történő joggyakorlás.

A Társaságnak tehát az érdekellentétet kellett mérlegelni, mégpedig minden kezelt adat vonatkozásában, mert fennállhat az a lehetőség, hogy egy adat közlése sérelmes lehet, míg egy másiké nem, illetve mérlegelnie kellett a GDPR 15. cikk (4) bekezdését a más személy jogaira vonatkozóan. A Hatóság megvizsgálta a rendelkezésére bocsátott információkat, és úgy találta, hogy a gyermekről egy darab információn kívül a Társaság nyilvántartásában nem rögzítettek olyan adatot, amely nem lenne – az anya elmondásában rögzítettek okán – egyben az anya személyes adata is, amelyhez való hozzáférésre az apa a fentieknek megfelelően GDPR 15. cikk (4) bekezdés alapján nem jogosult.

A Hatóság megállapítása szerint a gyermek hollétére vonatkozó információ megismerésére az apa a hozzáférés keretében nem jogosult azért sem, mert a menedékház egyik adata sem nyilvános, az adat megismerését a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 98. § (6) bekezdés b) pontja kizárja. Így az adat megismerésére az apa a gyermek nevében gyakorolt hozzáférési jog keretében sem jogosult, mert ez nyilvánvalóan ellentétes a menedékház mint intézmény lényegével, az adat közlése azzal a féllel szemben kizárt, akivel szemben a segítséget igénybe vették, a korlátozás a GDPR 15. cikk (4) bekezdéséből is levezethető.

A Hatóság álláspontja szerint a kifejtett indokokra figyelemmel az apa hozzáférését a gyermek tartózkodási hely adatához a Társaság a Ptk-ban foglalt érdekellentét okán jogszerűen korlátozta, ezért a Hatóság ebben a tárgyban a GDPR megsértését nem állapította meg.

A Hatóság a jogi szabályozással kapcsolatban megállapította, hogy míg a Gyvt. rendelkezéseit a krízissel érintettek elhelyezésére szolgáló intézményekre – menedékház, krízisközpont – alkalmazni kell, így a Gyvt. adatkezelési szabályai ezen intézmények adatkezelését rendezik, addig a kríziselhelyezést megelőző, jelen eljárásban is vizsgált segítségnyújtásra nem. A segélyvonalat működtető Társaság az adatkezelési tájékoztatója szerint adatkezelését több jogalapra alapítja, azonban a Hatóság álláspontja szerint a kríziselhelyezést megelőzően segítséget nyújtó szervezetek adatkezelését indokolt lenne jogszabályban rendezni, tekintettel a segítő szervezetek közérdekű feladatellátására. A GDPR 6. cikk (1) bekezdése e) pontja és (2)-(3) bekezdése szerint a közérdekű feladat végrehajtásának keretében történt adatkezelést jogszabály állapítja meg, és a kezelt adatokhoz való érintetti hozzáférés esetleges korlátozása is jogalkotói mérlegelést igényel, figyelemmel a jelen ügyben is felmerült kiskorúi érintettségre. A Hatóság ezért felhívta az áldozatsegítésért felelős igazságügyi miniszter figyelmét a kérdésre. [NAIH-4839/2024]

2. Kiskorú veszélyeztetésével kapcsolatban tett jelzés bejelentőjének adatai

A kérelmező a Gyvt. 17. § (2) bekezdés szerinti kezdeményezéssel élt a gyámhatóságnál a saját gyermeke veszélyeztetettsége ügyében a gyermek apját érintően, melyben gyermeke ideiglenes hatályú elhelyezésére, illetve védelembe vételére irányuló hatósági intézkedést kérelmezett. A kérelmező a jelzésben kérelmezte az adatai és a jelzés zárt kezelését, összhangban a gyermekvédelmi eljárásokra vonatkozó szabályozással, ennek ellenére a gyámhatóság eljárásindító végzése tartalmazta a nevét és azt, hogy a védelembe vételi eljárás a

kérelmezőtől származó jelzés alapján indult. Az apa már felelősségre vonta a kérelmezőt az eljárás megindítása miatt, illetőleg más hatóságok előtt és a párhuzamosan futó bírósági eljárásban is a rossz színben történő feltüntetésére használja az esetet.

Az eljárásban a gyámhatóság elismerte az eljárásjogi mulasztását, amikor nem hozott a zárt adatkezelésre vonatkozó kérelemben döntést, bár állítása szerint a kérelmet elutasította volna, mert a kérelmező a súlyos joghátrány bekövetkezésének lehetőségét nem támasztotta alá. Ugyanakkor a Hatóság határozatában kifejtette, hogy *az Ákr. szerinti zárt adatkezelés* intézménye a hatósági eljárás egyes szereplőinek védelmére szolgál, amikor az érintettnek az eljárásban való szereplése őt hátrányosan érintené. A védettség célja annak biztosítása, hogy a törvényben megjelölt személyek a hatósági eljárásban félelem nélkül képesek legyenek megalapozott, valósághű nyilatkozatot tenni, eljárási jogaikat és kötelezettségeiket befolyástól mentesen gyakorolni és azoknak eleget tenni. Ekkor az eljáró hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a kérelmező által bemutatott indokok alapján elrendeli-e a kérelmező adatainak zárt kezelését. A zárt adatkezelés hivatalból is elrendelhető, ami azt jelenti, hogy az eljárás adataiból a hatóság maga is észlelheti, hogy valamely ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője adatainak védettsége indokolttá vált. Amennyiben a hatóság a zárt adatkezelést eljárási cselekménnyel elrendeli, a kérelmező az adatai védettségét megszerzi, és az eljárás során a hatóság az adatkezelését a továbbiakban erre figyelemmel végzi, az adatot elkülönített iratban őrzi, iratbetekintés során a nem megismerhetőséget biztosítja, stb. Amennyiben a hatóság nem rendeli el a zárt adatkezelést, a kérelmező az adatai védettségére e körben nem hivatkozhat, és az esetleges eljárási szabályszegés – az érintett kérte, de a hatóság nem hozott döntést – vizsgálata nem a Hatóság hatáskörébe tartozó, hanem közigazgatási eljárásjogi kérdés, ahogyan az sem, ha az érintett kérte, de az eljáró hatóság elutasította a zárt adatkezelést. Ezek kivizsgálása a közigazgatási jogorvoslati rendszer keretében történhet.

Ezzel ellentétben, a *jogszabály által elrendelt* zárt adatkezelés biztosítása nem az eljáró hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik. A jogalkotó éppen azért nem tette a mérlegelést igénylő döntések körébe azt a zárt adatkezelést, amelyet a jogszabály elrendel, hogy az érintett adatainak védettségét ne eljárási cselekménytől tegye függővé. A jogalkotó úgy ítélte meg, az adatok védettségének a törvény erejénél fogva történő megszerzése az eljárás résztvevőjének alapvető érdeke, ezért az adatkezelés korlátozását rendelte el.

A vizsgált esetben a gyámhatóság közhatalmi tevékenység ellátása során kötelező adatkezelést végez a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja alapján a jogalkotó által megszabott adatkezelési korlátozásokkal. A kötelező adatkezelési korlátozást előíró rendelkezés a Gyvt. 17. § (2a) bekezdése.

A gyámhatóság a nyilatkozata szerint ezt a rendelkezést a vizsgált esetben magára nézve azért nem tartotta kötelezőnek, mert álláspontja szerint a Gyvt. 17.§ (1) bekezdésben felsorolt körbe a kérelmező mint a jelzéssel érintett gyermek szülője nem tartozik bele. Így adatai zárt kezeléséről kérelmére az Ákr. szabályait alkalmazva kellett volna dönteniük, amelyet azonban a nyilatkozatuk szerint elutasítottak volna. A Hatóság ugyanakkor a gyámhatóság érvelését nem osztotta. A Gyvt. 17. § (1) bekezdése a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjait sorolja fel, akik a (2) bekezdés értelmében jelzéssel élni kötelesek a gyermek veszélyeztetettsége esetén, illetve kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, elhanyagolása esetén. A (2) bekezdés utolsó mondata szerint azonban jelzéssel és kezdeményezéssel élni bármely állampolgár is jogosult, amely személyi körbe a gyermek szülője is beletartozik. A (2a) bekezdés az összes, előzőkben felsorolt, jelzésre és kezdeményezésre köteles, valamint arra jogosult körre is kötelező érvényű szabályként rendeli alkalmazni a zárt adatkezelést, tehát, aki jelzéssel vagy kezdeményezéssel élt, annak adata ex lege zártan kezelendő.

A szabályozás jogalkotói indokolása szerint „*a gyermekek védelméről a szexuális kizsákmányolás és a szexuális bántalmazás ellen Lanzarote-ban, 2007. október 25-én kelt Egyezménynek való megfelelést szolgálja az a módosítás, hogy a gyámhatóságnak a gyermek bántalmazásáról, elhanyagolásáról vagy egyéb más súlyos veszélyeztetéséről érkező jelzést zártan kell kezelnie. Ez a rendelkezés hivatott elősegíteni, hogy a gyámhatóság tudomást szerezzen a gyermek veszélyeztetettségéről, valamint a zárt adatkezeléssel biztosítható a jelzőrendszer hatékonyabb működése, és a jelzést adó szerv vagy személy védelme a gyermek bántalmazását feltételezetten elkövető, esetleg fenyegető módon viselkedő személlyel szemben*”.

A Hatóság álláspontja szerint jelen vizsgált esetben nem a Gyvt. 130/A. (2) bekezdése a zárt adatkezelést kötelezően előíró jogszabályhely, mert az az eljárás során felmerült ok esetén rendeli el a zárt adatkezelés biztosítását, míg a Gyvt. 17. § (2a) bekezdése a jelzést, vagy kezdeményezést követően azonnal. Az előbbi jogszabályhely indokolása is erre utal, amikor az eljárás során felmerült körülménnyel magyarázza a rendelkezés szükségességét.

A gyámhatóság hivatkozott arra, hogy a kezdeményezéssel érintett gyermek apja a kérelmezőnek – a kezdeményezéssel érintett gyermek anyjának – adatait ismeri. Tehát a Hatóság álláspontja szerint ezzel a gyámhatóság arra utal, hogy mintegy a másik szülővel szemben a zárt adatkezelést alkalmazni értelmetlen lenne. A Hatóság e körben úgy foglalt állást, hogy a gyámhatóság a hivatkozásakor nem vette figyelembe a zárt adatkezelést előíró szabály mellett a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet 8/C. § (2) bekezdését, amely az iratbetekintés során írja elő a bejelentést tevő személyére való következtetés kizártságát. A jogszabály alapján a kötelező zárt adatkezelés az iratbetekintés során is biztosítja azt, hogy az eljárást kezdeményező személye védettséget élvezzen, az eljárás alá vont személy ne szerezzen tudomást arról, kinek a kezdeményezésére indult az eljárás. A kérelmező adatainak zárt kezelése mellett a személyére való következtetés lehetőségének kizárását is biztosítania kellett volna a gyámhatóságnak, így ezen oknál fogva irreleváns, hogy az eljárás egyik résztvevője a kérelmező adatait más forrásból egyébként ismerte-e. A szabályozás így a gyermekek védelmének részeként nyújtja azt a biztosítékot, hogy aki erre kötelezett, az a retorzióktól nem tartva tegye meg a bejelentést, és aki erre jogosult, azt se tartsa vissza az eljárás kezdeményezésétől a negatív következményektől való félelem. Jelen esetben a gyermek kései orvosi ellátását az ellátó egészségügyi szolgáltató, illetve a jelzést kapó másik szerv is észlelhette, és kezdeményezési kötelezettségüknek eleget téve a Gyvt. 17. § (2) szerinti eljárást kezdeményezhettek volna, így a bejelentés tartalma alapján bejelentőként nem kizárólag az anya személyét lehetett volna azonosítani. Ennél fogva a zárt adatkezelés biztosításával a kérelmező személye az eset leírásának ismertetésével is védettséget élvezett volna.

A fentiek alapján a Hatóság a kérelmező kérelmének helyt adva megállapította, hogy a gyámhatóság a kötelező törvényi rendelkezés ellenére felfedte a jelzést tevő személy kilétét. Az adatait nem kezelte zártan, mivel a nevét az eljárást indító végzésében feltüntette, azt címzettként a gyermek apjával közölte, ezzel a jogalap nélküli adattovábbítással megsértette az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés e) pontjának rendelkezését. [NAIH-13438/2024]

Ezzel az üggyel kapcsolatosan az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelési műveletek vonatkozásában is folytatott eljárást a Hatóság, melynek részleteit a II.2.1. Személyes adatok zártan történő kezelésének elmulasztása feljelentés elbírálása során című fejezet tartalmazza.

II.1.3. Közszféra adatkezelései

1. A gyermekek védelméről szóló törvény és a kialakított gyakorlat ellentmondásai

A Hatóság egyik ügyének vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy a Gyvt. és a Gyvt. által adott felhatalmazás szerint megalkotott és alkalmazni rendelt, a Belügyminisztérium honlapján közzétett, a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól szóló protokoll (a továbbiakban: Protokoll)[3] nincs összhangban egymással a bűnügyi személyes adatok kezelése tekintetében és egymástól eltérő adatkört rendel kezelni, ami a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pont rendelkezésébe, az átláthatóság elvébe ütközik.

A konkrét ügyben egy gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) bűnügyi személyes adatot szerzett be a kérelmezőről. A Szolgálat megkereste a helyi rendőrkapitányságot, hogy szolgáltassanak adatot részére a kérelmezőről, mert ismereteik szerint kérelmező lopást követett el. A kérelmező négy kiskorú gyermeke korábban ideiglenes elhelyezésbe került, a Szolgálat pedig adatokat gyűjtött a kérelmező élethelyzetéről a gyermekek ideiglenes elhelyezésének felülvizsgálatához. A rendőrkapitányság tájékoztatta a Szolgálatot, hogy a kérelmezővel szemben lopás vétsége miatt eljárást folytatnak.

Az az információ, hogy a kérelmező egy folyamatban lévő büntetőeljárás terheltje az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 4. pontja szerint bűnügyi személyes adatnak minősül. A Szolgálat ezt a bűnügyi személyes adatot továbbította az illetékes kormányhivatal járási hivatala gyámügyi osztályának (a továbbiakban: Gyámügyi Osztály). A kérelmező nem adta hozzájárulását bűnügyi személyes adatainak a Szolgálat általi gyűjtéséhez, továbbításához, ezért sérelmezte az adat kezelését és azt is, hogy a Szolgálat nem vette figyelembe az őt megillető ártatlanság vélelmének elvét, tényként kezelte a bűnösségét.

3 A Gyvt. 17. § (3a) bekezdése kötelező jelleggel előírja, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a miniszter által elkészített, a jelzőrendszer működtetéséről szóló szakmai módszertan szerint járjanak el. Ezt a szakmai módszertant, protokollt az illetékes miniszter az általa irányított minisztérium honlapján teszi közzé. A Belügyminisztérium honlapján megtalálható a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól szóló protokoll.

Kiemelendő, hogy az Infotv. 5. § (7) bekezdése a bűnügyi személyes adatokra a különleges adatok kezelésének feltételeire vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni, azaz figyelemmel a GDPR 9. cikk (1) bekezdésére a bűnügyi személyes adatok kezelése főszabály szerint tilos, és azok csak akkor kezelhetők, ha az adatkezelésnek van a GDPR 6. cikk (1) bekezdése szerinti jogalapja, illetve a GDPR 9. cikk (2) bekezdése szerinti valamely körülmény fennáll.

A kérelmező kifejezett hozzájárulásának hiányában a Hatóság a kötelező adatkezelés eseteit tekintette át. A Gyvt. „Adatkezelés" című XXI. fejezete a gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmény vezetője, szakmai munkakörben foglalkoztatott munkatársa számára két esetben teszi lehetővé a szülő, törvényes képviselő bűnügyi személyes adatainak kezelését: a Gyvt. 135. § (2) bekezdés b) pont be) alpontja szerint a büntetlen előéletre vonatkozó adatokat, illetve a (4) bekezdés b) pont szerint *a szülő által a gyermek, a gyermeket nevelő másik szülő, a gyermeket gondozó személy és a gyermekkel egy háztartásban élő személy sérelmére elkövetett bűncselekmény*re vonatkozó adatokat kezelheti.

A jogszabályhely megfogalmazása egyértelművé teszi, hogy az csak olyan bűncselekményre vonatkozó adatkezelést tesz lehetővé, mely bűncselekmény elkövetését már jogerősen megállapították. A folyamatban lévő, a büntetőjogi felelősség vizsgálatára irányuló eljárásra vonatkozó adat kezelésére a Gyvt. nem ad felhatalmazást.

A Protokollnak az adatkezelés időpontjában hatályos 2. kiadása[4] a gyermek veszélyeztetettségét jelző tényezőket besorolja és súlyosságuk szerint osztályozza: „*A gyermekek fejlődését veszélyeztető tényezők mérlegelésekor, a kockázatelemzés során figyelembe vett problémák lehetnek súlyosak és kiemelten súlyosak*." A súlyos problémák között szerepel a „*büntetőeljárás kiskorú gyermekkel és együtt élő családtaggal szemben*". A Protokoll rögzíti, hogy a problémákat dokumentálni szükséges. Ennek értelmében a jelzőrendszer működését részletesen szabályozó Protokoll előírja a szülő – mint együtt élő családtag – ellen folyamatban lévő büntetőeljárásra vonatkozó adat kezelését a súlyos veszélyeztetettségi tényezők között, amely esetben a jelzőrendszeri tagoknak intézkedési, jelzési és így adatkezelési kötelezettségük is van.

Bár a Protokoll, mint belső szakmai szabályozó nem minősül jogszabálynak, a használatával kapcsolatban a Protokoll „A protokoll használata, kapcsolódása más szakmai szabályozó dokumentumokhoz" című fejezete leszögezi, hogy a

4 A felvetett probléma a jelenleg hatályos Protokoll tekintetében is fennáll.

Protokoll betartása kötelező és számonkérhető. A Gyvt. 105. §-a szerint a Gyvtben meghatározott gyámügyi feladatok, továbbá a gyermekek védelmét biztosító ellátórendszer működésének ellenőrzése állami feladat. Ezen feladatok felügyeletét a miniszter gyakorolja.

A Hatóság a fentiek alapján megállapította, hogy a jogi szabályozás, a Gyvt. előírásai és a kötelezően alkalmazandó Protokoll szakmai előírásai – a szülő bűnügyi személyes adatának kezelhetősége tekintetében – nincsenek összhangban. Míg a tételes jogi szabályozás nem teszi lehetővé a szülővel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásra vonatkozó adat kezelését, azt a Protokoll előírja. Mindazonáltal a jogalkotó feladata[5] biztosítani a jogszabályok és az általa meghatározott szakmai együttműködési keretek összhangját olyan módon, hogy az egyszerre garantálja a gyermeki jogok – a gyermek mindenek felett álló érdekének – és a bűnügyi személyes adatok kivételes kezelhetőségének érvényesülését. A Hatóság ezért a GDPR 58. cikk (3) bekezdés b) pontja alapján és az Infotv. 38. § (4) bekezdése szerint ajánlást bocsátott ki a belügyminiszter részére a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer folyamatai során végzendő adatkezelés jogi szabályozási hiányosságainak orvoslása céljából. [NAIH-691-2024]

2. Ingatlan-nyilvántartásból való adatszolgáltatás jogszerűségének kérdése

Kötelesrész megállapítás iránti per felperese adatokat kívánt beszerezni a kötelesrész iránti igénye megalapozása céljából arról, hogy az örökhagyó a 20xx. szeptember 15-i halálát megelőző 15 évben mely ingatlanok tulajdonjogát ruházta át a kérelmezőkre ajándékozás jogcímén. Ennek érdekében a kérelmezőkkel szemben felmerülő kötelesrész iránti igénye érvényesítésével összefüggésben a Járásbíróság előtt előzetes bizonyítás iránti kérelmet terjesztett elő. A Járásbíróság előtti eljárásban a felperes kérte, hogy a Járásbíróság keresse meg a kérelmezettet a fenti adatok szolgáltatása iránt. A Járásbíróság végzéseiben megkereste a kérelmezettet azzal, hogy szolgáltasson adatokat arról, hogy mely ingatlanok milyen jogcímen voltak a kérelmezők tulajdonában az 19yy. szeptember 15-től 20xx. szeptember 15-ig terjedő időszakban, továbbá arról, hogy mely ingatlanok milyen jogcímen voltak az örökhagyó tulajdonában a 20xx. augusztus 1. és 20xx. szeptember 15. közötti időszakban. A kérelmezett adatszolgáltatásában a kérelmezőkre, illetve az örökhagyóra vonatkozóan

5 A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022 (V.24.) Korm. rendelet 66. § (1) bekezdés 27. pontja szerint a belügyminiszter a Kormány a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős tagja. A 90. § (1) bekezdés szerint: A miniszter a gyermekek és az ifjúság védelméért való felelőssége keretében előkészíti a gyermekek védelmére és a gyámügyre vonatkozó jogszabályokat.

a Járásbíróság végzésében foglaltakon túlterjeszkedve 2024-ig tartó időszakra vonatkozóan szolgáltatott adatokat. A kérelmezett adatszolgáltatását a Járásbíróság továbbította az eljárásban részt vevő feleknek, a kérelmezőknek és a felperesnek is.

A kérelmezők kérelmükben kérték, hogy a Hatóság állapítsa meg a személyes adatok jogellenes kezelésének a tényét mind a kérelmezett adatszolgáltatása, mind a Járásbíróság adattovábbítása esetében. A Hatóság azonban végzésében a kérelmezők adatvédelmi hatósági eljárás iránti kérelmét annak a Járásbírósággal szembeni részében hatáskör hiányában visszautasította, így a Hatóság kizárólag a Kérelmezők kérelmezettel szembeni kérelmeit bírálta el.

A Hatóság megállapította, hogy a kérelmezett a kérelmezőknek az 19yy. szeptember 15. előtti és a 20xx. szeptember 15. napját követő időszakra vonatkozó tulajdonszerzési adatainak a Járásbíróság részére történt továbbítására nem volt jogalapja, mert ezeknek az adatoknak a továbbítására a Járásbíróság végzésében foglalt felhívás teljesítéséhez nem volt szükség, ezért a kérelmezett megsértette a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontját.

A Hatóság megállapította a GDPR 5. cikkének (1) bekezdése a) pontjában írt alapelvi jogsérelmet is, mert a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontját sértő, jogellenes adatkezelésen túl többletényállási elemként merült fel az a körülmény, hogy a kérelmezett a Járásbíróság felé nyújtott adatszolgáltatásában elmulasztotta a Járásbíróság figyelmét egyértelműen és kifejezett felhívni arra, hogy az adatszolgáltatás nem a kért lekérdezési időszak alapján készült, illetve azt, hogy a Járásbíróságnak a kapott adatszolgáltatást lekérdezésekkel pontosítania, szűkítenie kell.

A Hatóság a kérelmezők egyéb kérelmeit határozattal, illetve végzéssel elutasította. Az adattakarékosság elvének, a célhoz kötöttség elvének, az integritás és bizalmas jelleg elvének, továbbá a pontosság elvének sérelmére vonatkozó megállapításnak azért nem volt helye, mert – figyelemmel a Fővárosi Törvényszék K. 702.330/2023/15. számon meghozott jogerős ítéletére – nem volt megállapítható olyan többletényállási elem, amely ezen alapelvek megsértését önállóan is megalapozta volna. [NAIH-7903/2024]

II.1.4. Magánszféra adatkezelései

1. A hozzáférési jog és az ügyvédi titok

Több érintett is adatvédelmi hatósági eljárás iránti kérelemmel fordult a Hatósághoz a hozzáférési jogának egyéni ügyvédek vagy ügyvédi irodák által történt megsértése miatt. Az egyik ilyen ügyben egy érintett, - aki ellenérdekű félként szerepelt egy polgári perben az ügyvéd által képviselt ügyféllel szemben - adatvédelmi hatósági eljárás iránti kérelemmel fordult a hatósághoz arra való hivatkozással, hogy az ügyvéd a hozzáférési jogát megsértette, mert nem adott választ a hozzáférési kérelmében foglaltakra.

A Hatóság felhívására válaszolva az ügyvéd titoktartási kötelezettségére hivatkozott, ami szerinte abszolút, és az üggyel kapcsolatos minden adatra kiterjed. Válaszlevelében hivatkozott a GDPR 14. cikk (5) bekezdésének d) pontjára is, melynek értelmében – értelmezése szerint - nem kell az érintett rendelkezésére bocsátani az adatkezeléssel összefüggő információkat, ha a személyes adatoknak valamely uniós jogban vagy tagállami jogban előírt szakmai titoktartási kötelezettség alapján – ideértve a jogszabályon alapuló titoktartási kötelezettséget is – bizalmasnak kell maradnia. Az ügyvéd kiemelte, hogy a kérelmező soha nem volt ügyfele, hanem az ellenérdekű fél volt. Az ügyvéd álláspontja szerint a fenti jogszabályi rendelkezésből az következik, hogy a kérelmezővel szemben őt nem terheli tájékoztatási kötelezettség, a kérelmezőnek nincs hozzáférési joga.

Az ügyvéd előadta továbbá, hogy a kérelmező hozzáférési kérelmére levelében adott választ, azonban a levél kézbesítése sikertelen volt. Ezt követően a levelet a kérelmező e-mail címére is elküldte. Az ügyvéd a titoktartási kötelezettségére hivatkozva nem adott teljeskörű választ arra, hogy a Kérelmező mely személyes adatait, milyen célból, meddig kezeli. Az ügyvéd a személyes adatok kezelésének jogalapjaként az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) és f) pontjait jelölte meg.

Az ügyvéd érvelésére figyelemmel a Hatóság a határozatában rámutatott arra, hogy amennyiben ellentétbe kerülnének a GDPR-ban foglalt kötelezettségek és az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) ügyvédi titokra vonatkozó rendelkezései, akkor ezt a - látszólagos – ellentétet az uniós jog elsőbbségének elve feloldja, miszerint a GDPR-t kell alkalmazni a tagállami jogszabály, jelen esetben az Üttv. ellenében.

A határozat azt is rögzítette, hogy az ügyvédek általában a GDPR hatálya alá tartozó adatkezelést végeznek, amelyet a Hatóság felügyel. Az adatkezelői minőség megállapítása szempontjából nem releváns az, hogy a hozzáférési jogát gyakorló érintett az ügyvéd ügyfele, vagy az ellenérdekű fél-e. Ugyanis az adatkezelő meghatározásakor a GDPR, nem pedig az Üttv. rendelkezései az irányadóak. Ebből következően az ügyvédet terhelik a GDPR szerinti adatkezelői kötelezettségek, köztük az érintetti (hozzáférési) kérelmek megfelelő elbírálása is.

A Hatóság határozatában rámutatott a GDPR 13. és 14. cikke szerinti előzetes tájékozatáshoz való jog és a GDPR 15. cikke szerinti hozzáférési jog közötti különbségekre és kiemelte, hogy az ügyvéd által megjelölt 14. cikk (5) bekezdés d) pontja nem jelenti a hozzáférési jog korlátját, tekintettel arra, hogy a hivatkozott jogszabályi rendelkezés a titoktartási kötelezettségre vonatkozó kivételt egyértelműen a GDPR 14. cikkének (1)-(4) bekezdésére és nem a 15. cikkre rendeli alkalmazni.

A peres eljáráshoz kapcsolódóan kezelt adatok vonatkozásában az ügyvéd hivatkozott a GDPR 23. cikk (1) bekezdés j) pontjára, azaz a korlátozás – álláspontja szerint – polgári jogi követelések érvényesítése érdekében szükséges. A polgári jogi igénnyel kapcsolatos peren kívüli eljárás vonatkozásában az ügyvéd a GDPR 23. cikk (1) bekezdésének i) és j) pontjait jelölte meg, azaz a korlátozás a megbízó jogainak védelme és a polgári jogi követelések érvényesítése érdekében szükséges.

A Hatóság azonban megállapította, hogy a GDPR 23. cikk (1) bekezdése szerinti korlátozás nem jelent általános korlátozást a GDPR 15. cikke tekintetében. A GDPR 15. cikk szerinti jog a GDPR 23. cikk (1) bekezdésében felsorolt érdekek védelmében, a szükséges és arányos mértékben korlátozható, amennyiben a korlátozás tiszteletben tartja az alapvető jogok és szabadságok lényeges tartalmát.

A Hatóság elfogadta az ügyvéd Üttv. 9. § (1) bekezdése szerinti ügyvédi titokra, mint a 23. cikk szerinti tagállami korlátozó intézkedésre történt hivatkozást a GDPR 15. cikk (1) bekezdés b) c) és g) pontjai, valamint a (2) és (3) bekezdés tekintetében. Amennyiben ugyanis egy ügyben az eljáró ügyvéd az ellenérdekű félnek a fenti – ügyvédi titok körébe tartozó – információkról tájékoztatást, valamint az általa kezelt adatokról másolatot adna, az ténylegesen kihatással lehetne a polgári jogi követelések érvényesítésével kapcsolatos vagy más jogi eljárások kimenetelére, és veszélyeztethetné az általános adatvédelmi rendelet

23. cikkének (1) bekezdésében meghatározott védendő érdekek [így különösen a 23. cikk (1) bekezdés f); i) és j) pontjaiban meghatározott érdekek] érvényesülését.

E vonatkozásban a Hatóság álláspontja szerint nincsen jelentősége annak, hogy azon eljárások, amelyekhez kapcsolódóan az ügyvéd kezelte, illetve kezeli a Kérelmező személyes adatait, már lezárultak, tekintettel arra, hogy az ügyvéd ügyfelének jogai és szabadságai védelme érdekében továbbra is korlátozható a GDPR 15. cikke szerinti hozzáférési jog. A Kérelmezett ügyfelének ezen érdeke védelmében került sor a GDPR 23. cikk (1) bekezdés i) pontja alapján a Kérelmező hozzáférési joga fentiek szerinti korlátozására.

Tekintettel azonban arra, hogy azon eljárások, amelyek vonatkozásában az ügyvéd kezelte a Kérelmező személyes adatait, már lezárultak, az adatkezelés céljairól nyújtandó tájékoztatás [GDPR 15. cikk (1) bekezdés a) pont] nem tartozik az ügyvédi titok körébe, ugyanis a lezárt eljárásokhoz kapcsolódó személyes adatok további kezelésének célját az ügyvéd önállóan határozza meg, így ezek nem olyan információk, amelyekről az ügyvéd a tevékenysége gyakorlása során szerzett tudomást.

A GDPR 15. cikk (1) bekezdés további pontjai, azaz a d), e), f) és h) pontjai tekintetében az Üttv. 9. § (1) bekezdése szerinti ügyvédi titokra, mint a 23. cikk szerinti tagállami korlátozó intézkedésre történő hivatkozás nem fogadható el. Emellett annak kérdéséről is köteles tájékoztatni a Kérelmezőt az ügyvéd, hogy a személyes adatainak kezelése *folyamatban van-e*.

A Hatóság a határozatában az ügyvéd eljárás során tett nyilatkozatában foglaltakra tekintettel a GDPR. 15. cikk (1) bekezdés d), e), f) és h pontjai vonatkozásában az alábbiakra mutatott rá.

- A GDPR 15. cikk (1) bekezdés d) pontja értelmében az érintett jogosult arra, hogy tájékoztatást kapjon a személyes adatok tárolásának tervezett időtartamáról, vagy ha ez nem lehetséges, ezen időtartam meghatározásának szempontjairól. Az ügyvéd e vonatkozásban előadta, hogy egy peres ügyben nem lehet tudni, meddig fog tartani, ráadásul az ügyvéd szempontjából az ügy nem biztos, hogy a jogerős ítélettel befejeződik. Emellett befolyásolhatják az időtartamot a minimális selejtezési idők is. A Hatóság rámutatott arra, hogy a GDPR 15. cikk (1) bekezdés d) pontja értelmében nem csak abban az esetben köteles az adatkezelő az érintettnek tájékoztatást adni, amennyiben előtte ismert az adatkezelés végső időpontja, ugyanis ha az erről való

tájékoztatás nem lehetséges, az időtartam meghatározásának szempontjairól kell tájékoztatnia az érintettet.

– A GDPR 15. cikk (1) bekezdés e) pontja értelmében az érintett jogosult arra, hogy tájékoztatást kapjon arról a jogáról, hogy kérelmezheti az adatkezelőtől a rá vonatkozó személyes adatok helyesbítését, törlését vagy kezelésének korlátozását, és tiltakozhat az ilyen személyes adatok kezelése ellen. A helyesbítéshez való jogot a GDPR 16. cikke, a törléshez való jogot a 17. cikk, a tiltakozáshoz való jogot a 21. cikk szabályozza. Következésképpen az érintett helyesbítéshez, törléshez és tiltakozáshoz való joga ezen jogszabályi rendelkezések keretén belül értelmezendőek, nem pedig korlátlanul. Az ügyvéd által hivatkozott azon eset bekövetkezését, hogy az ellenérdekű fél az adatai törlését kéri, amely meghiúsítja a megbízó fél jogos igényének az érvényesítését, a GDPR 17. cikk (4) bekezdésének d) pontja zárja ki. Következésképpen az ügyvédnek a Kérelmezőt a GDPR 16., 17. és 21. cikkei szerinti helyesbítéshez, törléshez és tiltakozáshoz való jogról megfelelően tájékoztatnia kellett volna, mely tájékoztatás megadása nem azt jelenti, hogy az ügyvédnek minden esetben korlátok nélkül törölnie kellene a Kérelmező személyes adatait egy esetleges törlési kérelem esetén.
– A GDPR 15. cikk (1) bekezdés f) pontja értelmében az érintett jogosult arra, hogy tájékoztatást kapjon a valamely felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának jogáról. Az ügyvéd állításával szemben ez nem egy előzetes tájékoztatási kötelezettséget jelent az adatkezelő részéről, hanem utólagosan, az érintett kifejezett kérelmére kell az érintett a hozzáférési joga keretében tájékoztatni a panaszjogról.
– A GDPR 15. cikk (1) bekezdés h) pontja értelmében az érintettet tájékoztatni kell a GDPR 22. cikk (1) és (4) bekezdésében említett automatizált döntéshozatal tényéről, ideértve a profilalkotást is, valamint legalább ezekben az esetekben az alkalmazott logikára és arra vonatkozó érthető információkról, hogy az ilyen adatkezelés milyen jelentőséggel bír, és az érintettre nézve milyen várható következményekkel jár.

A fentiekben kifejtettek az ügyvéd általános működéséhez kapcsolódó és egyéb technikai információk, melyeket az ügyvéd egyoldalúan mint adatkezelő volt köteles meghatározni az adatkezelés megkezdése előtt, még azt megelőzően, hogy a konkrét ügyfelével megbízást létesített volna.

A Hatóság a fentiek alapján megállapította, hogy az ügyvéd Kérelmezőnek megküldött tájékoztatása nem volt megfelelő, mivel a GDPR 15. cikk a), d) e), f) és h) pontjai szerinti tájékoztatás megadása helyett a Kérelmező hozzáférési kérelmét az általános adatvédelmi rendelet 14. cikk (5) bekezdés d) pontjára és az Üttv. 9. §-ára hivatkozással, az ügyvédi titoktartási kötelezettségére tekintettel nem teljesítette.

A fentiekre, így különösen arra való tekintettel, hogy a GDPR 15. cikke szerinti hozzáférési jog vonatkozásában nem alkalmazandó a GDPR 14. cikk (5) bekezdés d) pontja szerinti kivétel, a Hatóság a megállapította az általános adatvédelmi rendelet 15. cikk (1) bekezdésének sérelmét, és az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján utasította az ügyvédet arra, hogy a Kérelmező érintetti kérelmét – a GDPR 15. cikk (1) bekezdés a), d), e), f) és h) pontjai, illetve az adatkezelés folyamatban léte tekintetében – válaszolja meg.

A Hatóság határozatában felhívta az ügyvéd figyelmét arra is, hogy a GDPR hatályba lépése óta több mint öt év telt el, így – különösen az ügyvédi tevékenységet gyakorlók részéről – nem elfogadható az, hogy nem ismerik, és nem alkalmazzák a GDPR rendelkezéseit, így az ügyvédi titokra hivatkozva teljes egészében megtagadják az érintettek hozzáférési kérelmének teljesítését. A Hatóság kiemelte, hogy továbbra is gyakoriak az ügyvédi tevékenységet gyakorlók körében észlelt, a GDPR rendelkezéseinek be nem tartásával kapcsolatos jogsértések. A Hatóság rámutatott, hogy az adatvédelmi hatósági eljárásban bírság kiszabásának is helye van, és a jövőben feltárt hasonló jogsérelem esetén a GDPR 83. cikkére tekintettel fontolóra veszi adatvédelmi bírság kiszabását is. [NAIH-186/2024]

2. Bankfiók előterében üzemelő kamerák adatkezelésével összefüggő tájékoztatás

A Hatóság kérelemre folytatott le adatvédelmi hatósági eljárást az egyik kereskedelmi bank bankfiókjában üzemeltetett kamerarendszerről szóló tájékoztatás hiánya, az érintett kérelmének késedelmes teljesítése, továbbá hivatalból a bank által a bankautomatával rendelkező összes bankfiókjában üzemeltetett kamerarendszerek útján megvalósuló adatkezelésről való tájékoztatás általános gyakorlata tárgyában.

A kérelmező a bankfiók zárását követően kívánta használni a bankfiók előterében található bankautomatát készpénzbefizetésre, azonban a befizetés során az automata meghibásodott és elnyelte a készpénzt, viszont az összeg a kérelmező

számláján egyenlegként nem jelent meg. A kérelmező szerette volna megnézni az adatkezelési tájékoztatót, hogy ki tudja kérni az esetről készült kamerafelvételeket. A kérelmező előadta, hogy a bankfiók bejárati ajtaján kihelyezett piktogram szerint a keresett adatkezelési tájékoztatót a bankfiók ügyfélterében lehet megtekinteni, azonban a bankfiók már zárva volt, azaz a tájékoztatót nem volt lehetősége megismerni. A kérelmező hazaérve az adatkezelő honlapján található adatkezelési tájékoztatóból kívánt információhoz jutni a kamerás adatkezelésről, azonban abban nem talált erre vonatkozó információt. A kérelmező ezt követően kérte a bank ügyfélszolgálatával folyatott két telefonbeszélgetésről készült hangfelvételek másolatának és a bankfiók előterében található bankautomata kamerafelvételei másolatának a rendelkezésére bocsátását, valamint a felvételek vonatkozásában személyes adatai kezelésének korlátozását mindaddig, amíg a kérelmezett vissza nem utalja részére az automata által elnyelt összeget. A kérelmező nyilatkozata szerint a bank a kérelmeit nem teljesítette.

A Hatóság határozatában megállapította, hogy a bankfiókok bejáratán elhelyezett matrica kizárólag a kamerás adatkezelés tényére figyelmeztetett, illetve arról tájékoztatott, hogy „az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztató a várakozó zónában megtekinthető". A kamerás adatkezelésre figyelmeztető piktogram tehát semmilyen további információt nem tartalmazott az adatkezelésre vonatkozóan, abból az adatkezelő kiléte, az adatvédelmi tisztviselő elérhetősége, az adatkezelés célja, jogalapja, az adatkezelés időtartama, és az érintetteket az adatkezeléssel összefüggésben megillető jogok nem voltak megismerhetők, azaz a kérelmezett nem teljesítette az EDPB-nek a személyes adatok videoeszközökkel történő kezeléséről szóló 3/2019. számú iránymutatása szerinti első és második szintű tájékoztatás szerinti követelményeit. Emellett a Hatóság azt is megállapította, hogy a bankfiókok nyitvatartási idején kívül a kamerás adatkezelésről szóló tájékoztató nem volt hozzáférhető az érintettek számára, holott bankkártyájuk használatával az ATM-mel rendelkező bankfiók előterébe a fiók nyitvatartási idején kívül is be tudtak lépni, és az ott elhelyezett bankautomatákat tudták használni, melynek során róluk kamerafelvétel is készült. Mindezek alapján a Hatóság megállapította, hogy a kérelmezett megsértette a GDPR 13. cikk (1)-(2) bekezdését, amikor nem tette hozzáférhetővé a kamerás adatkezelésről szóló tájékoztatóját a bankfiókok nyitvatartási idején kívül az érintettek számára.

Az érintetti kérelmek kapcsán a Hatóság megállapította, hogy a kérelmezett megsértette a GDPR 12. cikk (3) bekezdését, amikor késedelmesen tett eleget a kérelmező másolat kiadása és adatkezelés korlátozása iránti kérelmének, azonban kiemelte, hogy a késedelem ellenére nem sérültek a kérelmező érintetti jogai, mivel a késedelem pusztán három nap volt, és ez nem befolyásolta a ké-

relmező kérelmeinek teljesíthetőségét, a kérelmezett a kérelmező valamennyi érintetti kérelmének eleget tett, így a késedelemből a kérelmezőt a késedelem tényén kívül további sérelem nem érte. A Hatóság az érintetti jogok sérelmének vizsgálata során továbbá azt is figyelembe vette, hogy a kérelmezett még az előtt teljesítette a kérelmező érintetti kérelmeit, hogy tudomást szerzett volna arról, hogy a Kérelmező e kérdésekre is kiterjesztette a hatósági eljárás iránti kérelmét, azaz a teljesítésre a Hatóság közrehatása nélkül került sor.

A Hatóság a részben kérelemre, részben hivatalból megállapított jogsértések miatt hatvanmillió forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte a bankot, azonban megállapította, hogy eljárásának hatására a bank felülvizsgálta a tájékoztatási gyakorlatát, és a 3/2019. számú iránymutatás szerinti első és második szintű tájékoztatást alakított ki. Ennek megfelelően lecserélte a piktogramokat, frissítette az adatkezelési tájékoztatóját és elérhetővé tette honlapján is a kamerás megfigyelőrendszerekkel folytatott adatkezelésekről szóló tájékoztatóját, ezért további intézkedés megtételére nem került sor. [NAIH-688/2024]

II.1.5. Munkahelyi kamerás megfigyelések

1. Uszodában folytatott kamerás megfigyelés

A Hatósághoz bejelentés érkezett, amely egy városi uszoda épületében működő kamerarendszerrel folytatott adatkezelést kifogásolta.

Az adatkezelő által elvégzett érdekmérlegelési teszt szerint az elektronikus megfigyelőrendszerrel folytatott adatkezelés célja az emberi élet, testi épség védelme, illetve vagyonvédelem. A munkavállalókat is megfigyelő kamerarendszer adatkezelésének jogalapjaként az adatkezelő a GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pontját alkalmazta. Ezen jogalap alkalmazását a Hatóság elfogadja mint megfelelőt a személy- és vagyonvédelmi célú kamerarendszerrel kapcsolatban. Az adatkezelő által folytatott adatkezelés azonban olyan területekre is kiterjedt, ahol az adatkezelő által meghatározott céloknak (emberi élet-, testi épség védelme, vagyonvédelem) nincs igazolt alapja, vagy ahol a megfigyelés a cél elérése érdekében nem feltétlenül szükséges.

Az adatkezelő nyilatkozata szerint a szaunatérben működő kamera esetében a megfigyelés célja egyrészt a házirend betartásának ellenőrzése, illetve rosszullét esetén az idegenkezűség kizárása. A Hatóság az elérni kívánt céllal nem tartja arányosnak, hogy az adatkezelő az uszoda vendégeit fürdőruhában, pihenés, kikapcsolódás közben megfigyeli, róluk felvételeket készít, az adatkezelés célját

az adatkezelő az érintettek jogait kevésbé csorbító intézkedésekkel is el tudná érni. A fentiekre tekintettel a Hatóság megállapította, hogy az adatkezelő a szaunatérben folytatott adatkezelésével megsértette a GDPR 6. cikk (1) bekezdését, ezért utasította az adatkezelés megszüntetésére.

A büfét, illetve az uszoda két pénztárát megfigyelő kamera esetében igazolható volt az adatkezelő által megjelölt vagyonvédelmi cél, ugyanakkor a kamerák látószöge nem csupán védendő vagyontárgyakra irányult, lehetővé téve így a büfében étkező vendégek, illetve az ott dolgozó munkavállalók folyamatos megfigyelését. A Hatóság álláspontja szerint lett volna mód a kamerák olyan elhelyezésére, illetve a látószögük olyan beállítására, hogy a megfigyelés összeegyeztethető legyen az eredeti személy- és vagyonvédelmi céllal. Erre tekintettel a Hatóság megállapította, hogy a kamerák elhelyezése sérti a GDPR 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét.

A munkavállalók a munkaviszony létesítésekor szóbeli tájékoztatást kaptak az uszodában kialakított kamerarendszerről. Az adatkezelő az uszoda bejáratain, valamint az uszoda épületén belül piktogramokat helyezett el, a GDPR 13. cikkének megfelelő információkat tartalmazó részletes írásbeli adatkezelési tájékoztatót a Hatóság eljárásának hatására készített. A fentiek alapján a Hatóság megállapította, hogy az adatkezelő a kamerarendszerrel folytatott adatkezelésről nem nyújtott az érintettek számára megfelelő előzetes tájékoztatást, ezzel megsértette a GDPR 13. cikk (1) és (2) bekezdését.

A Hatóság megállapította, hogy az adatkezelő a 30 napos megőrzési időt nem az elérni kívánt céllal arányosan határozta meg, amellyel megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés e) pontja szerinti korlátozott tárolhatóság elvét, ezért a Hatóság utasította, hogy a kamerafelvételek tárolási idejét az adatkezelés céljának eléréséhez szükséges időre csökkentse.

A megállapított jogsértések miatt a Hatóság az adatkezelővel szemben 3 millió forint bírságot szabott ki. [NAIH-614/2024]

2. Vagyonvédelemmel foglalkozó cég által megvalósított jogellenes munkahelyi kamerás megfigyelés

A Hatóság munkavállalói panaszbejelentést követően hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást indított egy vagyonvédelemmel foglalkozó cég ellen. A bejelentés szerint az adatkezelő több kamerával az operátori helyiségekben jogellenes kamerás megfigyelést végzett, amellyel az ott munkát végző operátorok tevé-

kenységét folyamatosan megfigyelte. A bejelentő szerint a kamerás megfigyelés valójában a munkavállalók viselkedésének és kommunikációjának ellenőrzését szolgálta, melyet a társaság vezető tisztségviselői az irodai monitoron, részben mobiltelefonos alkalmazás segítségével folyamatosan nyomon követtek.

Az adatkezelő a válaszában megerősítette, hogy 5 db kamerát üzemeltet, amelyek működésének jogalapja az adatkezelő jogos érdeke. Az adatkezelés célja az emberi élet, testi épség, üzleti titok, vagyonvédelem, valamint a panaszok kivizsgálásának elősegítése.

Az eljárás során a kamerákkal kapcsolatos dokumentumok, valamint a kamerák betekintési szögeinek részletes vizsgálatát követően a Hatóság megállapította, hogy az adatkezelő által a jelen ügyben megvalósított adatkezelési mód az emberi élet, testi épség, üzleti titok, vagyonvédelem, valamint a panaszok kivizsgálásának érdekében az arányosság elvének nem felel meg.

Az adatkezelő által nevesített adatkezelési célok kevésbé intruzív módon is megvalósíthatók, többek között a kamerák látószögeinek módosításával, oly módon, hogy azok kizárólag az operátorok által megfigyelt monitorokat, és ne a helyiséget, vagyis az operátori asztalt és magát az operátorokat pásztázza.

A fentiek alapján a Hatóság megállapította, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét azzal, hogy a vizsgált operátori helyiségekben olyan kamerás megfigyelést alkalmazott, amely alkalmas a munkavállalók munkavégzésének folyamatos megfigyelésére, ellenőrzésére és nyomon követésére. Megállapította továbbá, hogy az adatkezelő megsértette az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)–(2) bekezdései szerinti tájékoztatás és a személyes adatokhoz való hozzáférés jogát is azzal, hogy nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az adatkezelésről és az azzal kapcsolatos körülményekről a munkavállalók számára.

A Hatóság határozatában kötelezte az adatkezelőt, hogy az operátori helyiségben a kamerákat szerelje le, vagy látószögüket alakítsa át oly módon, hogy azok feleljenek meg a nevesített adatkezelési céloknak. Az adatkezelő a fenti kötelezésnek eleget tett, és a kamerák látószögeit módosította, ennek tényét a Hatóság felé okirattal és nyilatkozattal igazolta. [NAIH-123/2024]

3. Egy kórház beléptető rendszeréhez kapcsolódó jogellenes adatkezelés

Egy kórházban dolgozó orvosok panaszbeadványukban előadták, hogy a Kórházban chipkártyával működő beléptető rendszert telepítettek, amely úgy működik, hogy a beléptetéskor egyidejűleg pillanatfelvételt is készít a belépő személyről.

A Kórházban alkalmazott orvosok többek között jogszerűtlennek tartották a beléptetés során a fényképfelvétel készítését, mivel ezen kívül is számos esetben azonosításra kerülnek a belépések során. Így például minden orvos gépkocsijának rendszámáról készül felvétel, amikor személygépjárművel megérkezik a munkahelyre és a sorompón áthalad. Ezen felül ellenőrzésre kerül a munkahelyre való megérkezés az egyedi kódot tartalmazó chipkártya használatával a beléptető kapunál, továbbá az EESZT rendszerbe történő belépés is egyedileg, elektronikus személyigazolvány használatával lehetséges.

A fentiekkel kapcsolatban adatvédelmi hatósági eljárás indult. A Kórház nyilatkozatai alapján adatkezelői minőségben és munkáltatói jogkörben eljárva döntött arról 2021 őszén, hogy a székhelyén beléptető rendszert vezet be. Az adatkezelés céljának a következő objektumvédelmi okot jelölte meg: a Kórház székhelyének, mint „kijelölt létfontosságú rendszerelemnek a védelme". Az adatkezelés jogalapjának a GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) pontját jelölte meg, tehát az adatkezelés a rá vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges.

A beléptető-rendszer adatkezelésének jogalapját – tekintettel a GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) pontjára – a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény és annak végrehajtásáról szóló 65/2013. (III. 8.) számú kormányrendelet adta. A pontos jogszabályhelyi hivatkozást az egyes jogszabályokban, a Kórház többszöri felhívás ellenére sem tudta megjelölni.

A beléptető rendszer által kezelt adatok köre az alábbiak voltak: beléptetési pont azonosítására szolgáló adat, személyhez kötötten nyilvántartott RFID eszköz (kulcstartó) azonosítója, intézmény területére történő tényleges belépési idő (nap, óra, perc), intézmény területéről történő tényleges kilépési idő (nap, óra, perc), munkavállalóról készült pillanatnyi fényképfelvétel. A beléptető rendszer által kezelt adatok megőrzési ideje 60 nap.

A munkavállalóról készült pillanatfelvételt az intézmény vezető, illetve a szabályzat értelmében felügyelői szerepkörrel felhatalmazott személy által kerülhetett

megtekintésre az adatkezelési cél elérése érdekében, kizárólag akkor, ha felmerült a gyanú, hogy az RFID kulcstartó tényleges használója nem azonos a tulajdonosával.

A beléptető rendszerhez kapcsolódó kamerák a beléptető egységekben (beléptető dobozok) kerültek elhelyezésre. A kamerák konkrét területet nem figyeltek meg, a RFID eszköz használatakor (csippantás pillanatában) pillanatnyi fényképfelvételt készítettek.

A rendszert a Kórház a már működő védelmi intézkedések alkalmazása mellett az RFID kulcstartó szándékos, arra nem jogosult személynek való átadásának utólagos bizonyítására használta volna. Ilyen konkrét visszaélésre a rendszer bevezetése óta azonban a Kórház nyilatkozata alapján nem került sor, továbbá a rendszer bevezetése előtt is csak „ezekre vonatkozó információkat" kapott, konkrét visszaélésekre vonatkozó belső eljárások és bizonyítékok nem álltak rendelkezésére.

A Kórház nyilatkozata alapján nem álltak rendelkezésére arra vonatkozó konkrét adatok, hogy a beléptető rendszer üzembe helyezése óta eltelt, több éves időszakban hány alkalommal fértek hozzá ellenőrzési célból a tárolt fényképfelvételekhez, illetve hány alkalommal indult azokkal kapcsolatban munkaügyi ellenőrzés, eljárás valamely munkavállaló ellen. A hatósági eljárás befejezéséig a Kórház a beléptető rendszerben a fényképkészítési funkciót kikapcsolta.
A Kórház nem tudott korábban sem olyan konkrét és bizonyított, dokumentált esetet megjelölni, amikor a belépőkártyákkal visszaélés történt volna, de „hallomásból értesült" már korábban ilyen esetekről.

A Hatóság a határozatában megállapította, hogy a Kórház megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés e) pontját („korlátozott tárolhatóság") az általa alkalmazott beléptető-rendszerrel a belépő munkavállalókról készített pillanatfelvételek tárolásának idejével összefüggésben, mivel a vonatkozó dokumentációból nem derült ki, hogy az adatok tárolásának idejét miért 60 napban határozta meg.

A Hatóság határozatában szintén megállapította, hogy a rendszer üzemeltetése kapcsán a Kórház megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés c) pontját („adattakarékosság") a beléptető-rendszerrel a belépő munkavállalókról készített pillanatfelvételek által rögzített terület indokolatlanul tág látószöge miatt, amibe egész kórházi folyosók és az ott esetlegesen tartózkodó más érintettek (pl. betegek, látogatók) is beleeshetnek.

A fentieken túl a Kórház megsértette a GDPR 6. cikk (1) bekezdését, amikor nem megfelelő adatkezelési jogalapra telepítette a beléptető-rendszerrel kapcsolatos adatkezelését. Ennek oka, hogy a Kórház által hivatkozott jogszabályhelyek, amelyekre a vizsgált adatkezelését alapította, nem írják konkrétan elő sem beléptető rendszer, sem ezzel összefüggésben fényképfelvételek készítését a munkavállalókról. Ezért az adatkezelés jogalapját a GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) pontja nem képezheti.

Ezen felül a Kórház megsértette a GDPR 13. cikk (1)-(2) bekezdéseit, mert nem adott az általános adatvédelmi rendeletnek megfelelő tájékoztatást a munkavállalóinak a beléptető-rendszerrel kapcsolatos adatkezelésről.

A Hatóság hangsúlyozta a határozatában, hogy az egészségügyi intézményekben alapvetően elvárható, össztársadalmi igény, hogy ott munkaidejükben a megfelelő képzettséggel rendelkező szakszemélyzet tartózkodjon, az ellátottak egészségségének és életének védelme érdekében. Ehhez egy olyan adatkezelési rendszer használata, amely alkalmas a szakszemélyzet általi belépésekkel és távollétekkel kapcsolatos visszaélések kiszűrésére legitim lehet. Fontos azonban, hogy az e célból alkalmazott adatkezelési eszköznek ténylegesen alkalmasnak is kell lennie ennek elérésére.

A fentiek alapján a Hatóság felszólította a Kórházat, hogy – amennyiben a beléptető rendszer felfüggesztett fényképkészítési funkcióját újra használni kívánja – mérlegelje újra a felvételek tárolásának idejét, továbbá alkalmazzon olyan technológiai megoldást, amely kizárólag az ellenőrizni kívánt foglalkoztatottak adatait rögzíti a beléptetés során, valamint módosítsa az adatkezelésről szóló tájékoztatást, különös tekintettel az adatkezelés jogalapjára. [NAIH-1099/2025]

4. Vendéglátással foglalkozó cég telephelyén működő, a munkavállalókat a pihenőhelyiségben is folyamatosan megfigyelő jogellenes kamerás megfigyelés

Közérdekű bejelentés érkezett a Hatósághoz, amelyben a Bejelentő azt kifogásolta, hogy egy vendéglátással foglalkozó cég telephelyén működő kamerás megfigyelőrendszer a munkavállalókat a pihenőhelyiségben is folyamatosan megfigyeli. A munkavállalók a kamerák működéséről tájékoztatást nem kaptak. A Hatóság a bejelentés nyomán 2023. szeptember 28-án helyszíni szemlét folytatott le, eljárása és döntése csak a munkavállalókat érintő és a helyszíni szemlén ellenőrzött kamerás megfigyelésekre vonatkozik.

A helyszíni szemle során a Hatóság az alábbiakat tapasztalta. A vezetői irodában két darab kamera volt található, mely közül az egyik az ott dolgozó gazdasági munkatárs munkavégzésének helyére, az asztalára irányult. A pihenőhelyiség bal sarkában egy darab kamera volt, amely az egész helyiséget megfigyelte. A kamerás megfigyelésről piktogram tájékoztatta a pihenőhelyiségben tartózkodókat. A pihenőhelyiségben található számítógépet privát célra lehetett használni. A pihenőhelyiségben kifüggesztett munkavállalói adatvédelmi tájékoztató a kamerás megfigyeléssel kapcsolatban nem tartalmazott tájékoztatást. A helyiségben található egy értékmegőrzésre szolgáló, külön kulcsokkal nyitható szekrény. A kulcsokat az üzletvezetőtől/műszakvezetőtől lehet átvenni, ezt jegyzőkönyvben rögzítik. Az étteremben 0-24 órában dolgoznak a munkavállalók, a kamerák folyamatosan üzemelnek. A bejárati ajtón a kamerás megfigyelésre a figyelmet felhívó piktogramon kívül más, a kamerás megfigyeléssel kapcsolatos tájékoztatás (pl. adatvédelmi tájékoztató) a vendégtérben nem volt található.

A Hatóság 2023. október 19-én adatvédelmi hatósági eljárás megindításáról döntött, melynek során a cégvezető a helyszíni szemlén elhangzottakat és rögzítetteket azzal egészítette ki, hogy a pihenőhelyiségben a kamerás megfigyelés célja az értékmegőrző felügyelete és elektromos berendezések vagyonvédelme, valamint az érintettek életének, testi épségének védelme, illetve panaszok vagy bűncselekmény elkövetése esetén azok hatékony kivizsgálása.

A pihenőhelyiségben alkalmazott kamerás megfigyelés céljaként meghatározott vagyonvédelmi célt ügyvezető nyilatkozata szerint alátámasztják a pihenőhelyiségben található nagyértékű elektromos eszközök, úgy, mint televízió, mikrohullámú sütő, hűtőszekrény, valamint személyi számítógép. A pihenőhelyiségben alkalmazott kamerás megfigyelés másik célja az érintettek életének, testi épségének védelme. Ezen cél alátámasztására Ügyfél előadta, hogy az elmúlt években a pihenőhelyiségben két esetben is előfordult a munkavállalók között atrocitás. Mind a két esetben cégen belül sikerült a problémát megoldani, rendőrségi feljelentés végül nem történt.

A kamerafelvételek megőrzési ideje a rögzítéstől számított 30 nap. Az eljárás időpontjában 26 darab kamera üzemelt az étteremben. A munkavállalók tájékoztatását szolgáló dokumentumok a munkavállalók számára a vendégtérben érhetőek el, azért, hogy az a vendégek számára is elérhető legyen.

Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikk (1) bekezdése alapján az érintett képmása és hangja személyes adatnak minősül. Mindezek értelmében, amennyiben egy felvétel alapján azonosítható egy természetes személy, akkor az elkészített

kép- illetve hangfelvétel személyes adatnak, a felvétel készítése adatkezelésnek minősül. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti jogos érdek jogalapja értelmében személyes adat kezelhető abban az esetben, ha az adatkezelés az adatkezelő (vagy harmadik fél) jogszerű érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekeket megelőzi az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő joga. Az adatkezelőnek e jogalapra hivatkozáshoz érdekmérlegelést kell végeznie, továbbá ahhoz, hogy a kamerás megfigyelés útján, jogos érdek alapján folytatott adatkezelés jogszerű legyen, az adatkezelésnek az elérni kívánt céllal arányosnak, és a cél eléréséhez szükségesnek kell lennie. A munkavállalói érintettség miatt a munkahelyi kamerás megfigyelésre vonatkozó szabályokat is figyelembe kell venni az adatkezelés jogszerűségének megítélése kapcsán.

Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (2) bekezdése szerinti „elszámoltathatóság elvéből" fakadóan a munkáltatónak kell igazolnia azt, hogy az általa alkalmazott elektronikus megfigyelőrendszer összeegyeztethető a célhoz kötött adatkezelés elvével és az érdekmérlegelés kimenetele az adatkezelő jogos érdekének elsőbbrendűségét eredményezte. Ez a követelmény kijelöli annak kereteit, hogy munkahelyen milyen célból lehet elektronikus megfigyelőrendszert üzemeltetni.

A Hatóság a pihenőhelyiségben elhelyezett kamera esetében nem tartotta elfogadhatónak a vagyonvédelmi célokat, tekintettel arra, hogy ott kulccsal zárható értékmegőrző található, illetve a helyszíni szemlén tapasztaltak alapján nagy értékkel bíró eszköz nem található a helyiségben, mely indokolná a munkavállalók munkaközi szünetben eltöltött pihenő idejének folyamatos megfigyelését. Mindebből kifolyólag az elérni kívánt adatkezelési cél megvalósítása érdekében a folyamatos kamerás megfigyelés nem minősül sem szükséges, sem arányos adatkezelésnek. Egy munkavállaló a munkahelyén többnyire nem számít arra, hogy a munkáltatója folyamatosan megfigyeli, különösen nem a pihenőhelyiségben, ezért a Hatóság megállapította, hogy a társaság a pihenőhelyiségben folytatott kamerás megfigyeléssel megsértette az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdését.

Az adatkezelő által a kamerarendszerrel folytatott adatkezelés céljaként megjelölt vagyonvédelem, illetve az esetleges káresemények, jogsértések kapcsán az utólagos bizonyítás lehetővé tétele általánosságban jogszerű adatkezelési célnak minősülnek, azonban ez önmagában nem elegendő az adatkezelés jogszerűségéhez. Ahhoz, hogy a kamerás megfigyelés útján, jogos érdek alapján folytatott adatkezelés jogszerű legyen, az adatkezelésnek az elérni kívánt céllal

arányosnak, és a cél eléréséhez szükségesnek kell lennie, valamint az adatkezelés megtervezése és megvalósítása során figyelembe kell venni az érintettek észszerű elvárásait. A jogos érdeknek továbbá valósnak és aktuálisnak kell lennie, általánosságban a vagyonvédelemre, az élet és testi épség védelmére történő hivatkozás nem elegendő.

Vagyonvédelmi célú megfigyelés esetén a munkáltatónak különös figyelemmel kell lennie arra, hogy az adott kamera látószöge alapvetően a védendő vagyontárgyra irányuljon, és a fentiekből következően ne váljon a munkavállalók munkavégzésének megfigyelésére alkalmas eszközzé. Emellett nem lehet elektronikus megfigyelőrendszert alkalmazni olyan helyiségben, amely a munkavállalók munkaközi szünetének eltöltése céljára lett kijelölve. Ez alól kivételt jelenthet az az esetkör, ha ebben a helyiségben valamilyen védendő, értékes vagyontárgy található, amellyel összefüggésben igazolható valamilyen munkáltatói érdek.

A pihenőhelyiségben folytatott kamerás megfigyelés célja a tájékoztató szerint „az értékmegőrző felügyelete és elektromos berendezések vagyonvédelme érdekében, valamint az érintettek életének, testi épségének védelme, illetve panaszok vagy bűncselekmény elkövetése esetén azok hatékony kivizsgálása". A felszerelt kamera látószögébe az egész pihenőhelyiség területe beleesett, nem csak az értékmegőrző, illetve a védendő vagyontárgyak. Az adatkezelő nyilatkozata szerint a védendő vagyontárgyak: a televízió, a mikrohullámú sütő, a hűtőszekrény, valamint a személyi számítógép. A felsorolt vagyontárgyak általános használatú konyhai eszközök, amelyek értéke és darabszáma nem ér el olyan szintet, hogy azok védelme megelőzné a munkavállalók magánszférájának védelmi szintjét. A személyi számítógép védelme is hasonló megítélés alá esik, tekintettel arra, hogy az nem a társaság üzletmenetéhez kapcsolódik, hanem azt a munkavállalók magáncélra használhatják.

A pihenőhelyiségben található számítógépet a munkavállalók személyes célokra is használhatják és a helyszíni szemle tapasztalta alapján megállapítható, hogy a kamera látószöge és a helyiség kis mérete lehetővé teszi, hogy a számítógép képernyőjét a felvételeket nézőnek olvasható formában közvetítse, azaz a munkavállaló személyes adatai más számára is megismerhetővé váljanak.

A pihenőhelyiségben alkalmazott kamerás megfigyelés személyvédelmi céljára felhozott két esetben cégen belül sikerült a problémát megoldani, rendőrségi feljelentés nem történt. Az adatkezelőnél 2007. óta üzemel kamerarendszer, a felhozott két példa számszerűségében, gyakoriságában és súlyosságában sem

indokolja, hogy egy alapvetően pihenésre, munkaközi szünet eltöltésére kijelölt helyiségben folyamatos megfigyelés, munkáltatói ellenőrzés legyen.

A vezetői irodában a kamerák látószöge a helyiség kis mérete miatt nem csak a készpénzforgalom, zsákolási procedúrák és kassza leszámolási folyamatok ellenőrzésére irányult, hanem szélesebb spektrumú látókört foglal magába, így lehetővé tette a helyiség teljes megfigyelését, ezzel a Hatóság álláspontja szerint az adattakarékosság elvét – az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontját – sérti ez az adatkezelés. A szemle tapasztalata alapján nem elfogadható a folyamatos megfigyelés, hiszen a készpénzzel történő munkálatok nem egész nap történnek, a Hatóság véleménye szerint különbséget kellene tenni a vagyoni értékkel bíró munkafolyamatok és az adminisztratív munkafolyamatok megfigyelése között.

A Hatóság megállapította, hogy a pihenőhelyiségben és a vezetői irodában elhelyezett kamerák alkalmasak a munkavállalók indokolatlan megfigyelésére, amely nem összeegyeztethető az eredeti személy- és vagyonvédelmi céllal. A kamerák elhelyezése sérti az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét, ezért a Hatóság felszólította a Ügyfelet a pihenőhelyiségben elhelyezett kamerák eltávolítására, a kamerás megfigyelés megszüntetésére, illetve a vezetői irodában a kamerák látószögének oly módon történő megváltoztatására, hogy azok ne legyenek alkalmasak a munkavállalók indokolatlan és folyamatos megfigyelésére és összhangban legyenek a rendszer telepítésének vagyonvédelmi céljával.

A Hatóság megállapította, hogy Ügyfél a munkavállalók számára az étkezés, pihenés, kikapcsolódás céljára szolgáló pihenőhelyiség megfigyelésével megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában megfogalmazott tisztességes adatkezelés elvét.

A munkavállalói tájékoztatás kapcsán a Hatóság megállapította, hogy bár az adatkezelő rendelkezik különböző dokumentumokkal a munkavállalók tájékoztatása vonatkozásában, de nem áll a munkavállalók rendelkezésére egy egységes, átlátható, a kamerás megfigyelés minden részletére kiterjedő dokumentum. A Hatóság megállapította, hogy Ügyfél nem hozott megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy az érintett részére a személyes adatok kezelésére vonatkozóan, a GDPR. 13. és a 14. cikkében említett valamennyi információt tömör, átlátható, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világosan és közérthetően megfogalmazva nyújtsa, ezzel megsértette az általános adatvédelmi rendelet 12. cikk (1) bekezdését.

Ügyfél Kamera szabályzata szerint a felvételek tárolási ideje 30 nap. A Hatóság álláspontja szerint a kamerafelvételek megőrzési idejét a Kötelezett nem az elérni kívánt céllal arányosan határozta meg, hiszen, ha bármilyen vagyon elleni bűncselekmény vagy más, vagyoni kárral járó esemény vagy személyi sérülés következik be, úgy azt 30 napnál lényegesen kevesebb idő alatt Ügyfél bizonyosan észleli, és meg tudja tenni a megfelelő lépéseket az adott eset bizonyításához szükséges felvételek mentése érdekében, ezért megállapította, hogy a Kötelezett megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés e) pontja szerinti korlátozott tárolhatóság elvét, és utasította a Kötelezettet az adatkezelés céljának megvalósításához szükséges és azzal arányos mértékű tárolási időtartam megállapítására.

A Hatóság a megállapított jogsértések miatt az adatkezelőt 30.000.000 forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. [NAIH-1405-6/2024]

II.1.6. Az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó egyéb fontos ügyek

1. Ingatlanközvetítéssel foglalkozó franchise hálózat általános adatkezelési folyamatainak vizsgálata

A Hatóság az egyik ingatlanközvetítéssel foglalkozó franchise hálózat ingatlanközvetítéssel összefüggő tevékenységeinek az általános adatkezelési folyamatait vizsgálta a GDPR szerinti adatkezelői és adatfeldolgozói szerepek, továbbá az ezzel összefüggő tájékoztatási és az érintetti joggyakorlás biztosításával összefüggő kötelezettségek teljesítése vonatkozásában.

A Hatóság megállapításai szerint a franchise tulajdonos és partnerei többfajta adatkezelési szerepben végzik a tevékenységeiket. Ennek során többek között közös adatkezelés, önálló adatkezelés, valamint a partner részéről adatfeldolgozás is megvalósul. A franchise tulajdonos azonban nem ennek megfelelően állapította meg az ezen különféle tevékenységekhez kötődő adatkezelési szerepeket, hanem minden tevékenységgel összefüggésben önálló adatkezelőként értékelte a felek szerepeit, annak ellenére, hogy a vizsgált adatkezelés egyértelműen olyan összetett és komplex, hogy nem lehet automatikusan kimondani, hogy a franchise-átadó vagy a franchise partner minden esetben önálló vagy közös adatkezelést végez, illetve, hogy az utóbbi minden esetben adatfeldolgozó.

A Hatóság az Európai Adatvédelmi Testület 07/2020. sz. - az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmáról szóló - iránymutatásában írtakkal összhangban tett

megállapítása szerint ugyanis ezt csak az adatkezelési folyamatok elemzése, az azokra való befolyás mértéke alapján lehet egyértelműen eldönteni. Amiatt, hogy a franchise tulajdonos az adatkezelése kialakítása során nem differenciálta az adatkezelési szerepeket, sem közös adatkezelői szerződés, sem adatfeldolgozói szerződés megkötésére nem került sor, valamint az adatkezelésről adott tájékoztatás sem tekinthető megfelelőnek. Ezen jogsértésekkel összefüggésben a Hatóság a GDPR 26. cikk (1)-(2) bekezdésének, a 28. cikk (3) bekezdésének, továbbá a 12. cikk (1) bekezdésének megsértését állapította meg. Emellett további jogsértést valósított meg a franchise hálózat azon gyakorlata is, hogy a franchise partnerek az érintetti kérelmek teljesítésével kapcsolatban csupán hiányos, elnagyolt instrukciókat kaptak a franchise-átadótól. Emiatt a GDPR 12. cikk (2) bekezdés megsértése valósult meg. Végezetül az is megállapításra került, hogy a franchise tulajdonos által kialakított – az egész franchise hálózat által használt – adatkezelési tájékoztató az érintetti kérelmek benyújtásával összefüggésben nem megfelelően került megszövegezésre, és azt az e-mail címet sem tartalmazta, ahová be kell nyújtani ezeket a kérelmeket, ezért az adatkezelő nem segítette elő az érintetti joggyakorlást. Ezekkel a mulasztásokkal összefüggésben a GDPR 12. cikk (1) – (2) bekezdés megsértése valósult meg.

A Hatóság a fenti jogsértések megállapításán túl 50 000 000 forint adatvédelmi bírság megfizetésére, valamint az adatkezelési tájékoztatója módosítására és az adatkezelői szerepeknek a GDPR rendelkezéseivel való összhangba hozatalára kötelezte a franchise hálózat tulajdonosát.

A határozatot az elmarasztalt adatkezelő közigazgatási perben megtámadta, a Fővárosi Törvényszék a felperes keresete vonatkozásában még nem döntött. [NAIH-910-7/2024. sz. határozat]

2. Televíziós társaság munkatársai vallási hovatartozásának nyilvánosságra hozatala

Közérdekű bejelentés érkezett a Hatósághoz azzal kapcsolatban, hogy egy közéleti szereplő közösségi oldalán nyilvánosságra hozta az egyik televíziós társaság több munkatársának vallási hovatartozását munkakörük megjelölésével, de a nevük közzététele nélkül.

Az ügyben vizsgálati eljárás indult, melyben a Hatóság megállapította, hogy a televíziós társaság több műsorának vége főcíme egyértelműen, névvel azonosította ezeket a személyeket. Ez alapján, még ha a műsorok vége főcímére, illetőleg az ott felsorolt nevekre általában nem is irányul jelentős figyelem a nyilvános-

ság részéről, a közzétett posztban név nélkül megjelölt személyeket maguk a műsorok azonosíthatóvá tették. Ebből következően az adatkezelő azonosított személyekre, tehát érintettekre vonatkozó információkat hozott nyilvánosságra a posztjában, vagyis az érintettek személyes adatait kezelte, hozta nyilvánosságra.

A Hatóság álláspontja szerint továbbá, amennyiben az említett műsorok vége főcíme nem tartalmazta volna az érintettek neveit, annyiban változtatott volna az adatkezelés megítélésén, hogy az érintettek azonosíthatósága szűkült volna le egy olyan személyi körre, például az érintett szerkesztők hozzátartozóira, ismertségi körére vagy a televíziós társaság további munkatársaira, akik rendelkezésére állhattak azok az információk, amelyek alapján számukra az érintettek egyértelműen azonosíthatóak.

A Hatóság az adatkezelés kapcsán vizsgálta a célhoz kötött adatkezelés, valamint az adattakarékosság elvének érvényesülését, továbbá az adatkezelés jogalapját, figyelemmel arra is, hogy a közzétett bejegyzésben különleges adatok – felekezeti hovatartozásra, vallási meggyőződésre vonatkozó – adatok is szerepeltek.

A Hatóság az eljárásban megállapította, hogy ahhoz a célhoz, hogy az adatkezelő bemutassa, bizonyítsa, hogy a televíziós társaság vélhetően nem „független", nem alkalmas a társaság egyes munkatársainak felekezeti tagságára vonatkozó adatainak nyilvánosságra hozatala, tekintettel arra, hogy a két körülmény között nem áll fenn összefüggés. A függetlenség kérdését nem az egyes munkatársak vallási hovatartozása határozza meg, hanem a sugárzott tartalmak. Ebből következően az adatkezelés nem szolgálta a cél megvalósulását, az adatkezelés tehát sértette az adattakarékosság elvét.

Ezeknek a különleges adatoknak a kezelése általában is jelentős kockázatot hordozhat az érintettekre nézve, mivel ezen adatkategória kezelése komoly hatást gyakorolhat az érintettek alapvető jogaira és szabadságaira (így például az emberi méltóság, egyenlő bánásmód érvényesülése, vagy például a vallásszabadság tekintetében). Jelen esetben mindez szintén megállapítható volt, tekintettel arra, hogy az érintettek vallásszabadsághoz, valamint egyenlő bánásmódhoz való jogára is befolyással lehetett személyes adataik nyilvánosságra hozatala.
Mivel a közéleti szereplő nem tartotta magát adatkezelőnek és álláspontja szerint adatkezelést sem végzett azáltal, hogy nevek nélkül tette közzé a bejegyzését, jogalapot sem határozott meg. A Hatóság álláspontja szerint az érintettek hozzájárulásán kívül más jogalap nem jöhetett volna szóba ebben az esetben,

hozzájárulásuk megadására azonban nyilvánvalóan nem került sor. Ezen kívül a különleges adatok kezelésének jogszerűségét biztosító feltétel sem állt fenn. Ebből következően az adatkezelő jogalap nélkül hozta nyilvánosságra az érintettek különleges adatait a posztjában.

A Hatóság az adatok törlésére szólította fel az adatkezelőt, aki a felszólításra nem válaszolt, ennek ellenére a kifogásolt adatokat törölte. [NAIH-9022/2024.]

3. Helyi önkormányzatok előtti ügyekben fizetési könnyítés iránti kérelmek benyújtásához szükséges adatlapokkal összefüggő adatkezelői és adatfeldolgozói szerepek

A Hatóság az eljárásában vizsgálta az E-önkormányzat Portálon (a továbbiakban: OHP) elérhető, és országos szinten egységesen használt, a helyi önkormányzatok előtti ügyekben fizetési könnyítés iránti kérelmek benyújtásához szükséges adatlapokkal összefüggő adatkezelői és adatfeldolgozói szerepeket.

A Hatóság a vizsgálati eljárásban megállapította, hogy az űrlapok fejlesztése és azok adattartalmának meghatározása központilag - a MÁK döntése alapján – történik. Az önkormányzat arról dönt, hogy a MÁK által közzétett adatlapot felhasználja a saját illetékességi területén. Emiatt ez a speciális adatkezelés két, jól elkülöníthető részre bontható: az egyik az űrlap adattartamának meghatározása, a másik pedig a közzétett űrlap felhasználása. Azáltal tehát, hogy az önkormányzat igénybe veszi az OHP-szolgáltatást és ennek keretében a MÁK által (akár egyeztetések után, de saját döntése alapján) kialakított és közzétett űrlapok helyi önkormányzati ügyek intézése során történő használatáról dönt, a MÁK és a helyi önkormányzat között egy speciális adatkezelési jogviszony valósul meg, melynek során mind a MÁK, mind az önkormányzatok önálló adatkezelőknek tekintendőek.

A Hatóság a jogi szabályozási hiányosság miatt szükségesnek látja az adatlapok fejlesztésével összefüggő adatkezelési szerepek egyértelmű szabályozását, ezért ajánlást bocsátott ki az illetékes minisztérium részére az ezzel összefüggő kérdések felülvizsgálata és orvoslása céljából, melyben javasolta, hogy kerüljön szabályozásra az adatlapok fejlesztésével kapcsolatos speciális adatkezelés, valamint az azzal összefüggő feladatok, figyelemmel az önkormányzati autonómiára vonatkozó előírásokra is. [NAIH-12304/2024.]

II.1.7. Határterületi adatvédelmi hatósági és vizsgálati eljárások

A személyes adatok védelméhez fűződő jog nem abszolút jog, annak más alapjogokkal összhangban kell érvényesülnie. Az általános adatvédelmi rendelet (153) preambulumbekezdése szerint a tagállamoknak össze kell egyeztetnie a véleménynyilvánítás és a tájékozódás – ide értve az újságírói, a tudományos, a művészi, illetve az irodalmi kifejezés – szabadságára vonatkozó szabályokat a személyes adatok védelmére vonatkozó, e rendelet szerinti joggal. A Hatóság joggyakorlatában rendszeresen előfordulnak olyan ügyek, amelyekben a fő kérdés az, hogy hogyan egyeztethető össze a személyes adatok védelméhez való jog a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való joggal vagy a véleménynyilvánítás szabadságához való joggal. Ezekben az ún. határterületi ügyekben a jogalkalmazás fókuszában az alapjogok ütközésének feloldása, az alkotmányos egyensúly biztosítása áll. Az adatvédelmi ügyekhez hasonlóan ezen ügyeket is vizsgálati (panasztételi), illetve hatósági eljárás keretében vizsgálja ki a Hatóság.

1. Határterületi vizsgálati ügyek

Az érintettek azt kifogásolták, hogy az adatkezelő tudtuk nélkül töltött fel róluk videofelvételt a Youtube csatornára, törlési kérelmüket nem teljesítette. A Hatóság az érintettekről megállapította, hogy a 3145/2018. (V.7.) AB határozatban foglaltakra figyelemmel ún. kivételes közszereplők, azáltal, hogy egy társadalmi mozgalom aktivistái, egy adott témakör tekintetében megnyilatkozásaik és az általuk rendszeresen szervezett rendezvény által a közéleti vita alakítói. A Hatóság megállapítása szerint az Érintettek hiába vitán felül kivételes közszereplőnek minősülnek, a felvételen elhangzottak nem minősíthetőek közéleti vitának. A Hatóság megállapítása szerint önmagában az, hogy az érintettek kivételes közszereplők, nem alapozza meg a felvétel nyilvánossággal való megosztását. Egyrészt azért, mert a strandon készült róluk mint magánemberekről, másrészt azért, mert az az érintettek és az adatkezelő szervezet tagjai között, egy közéleti vitaként nem definiálható szóváltást örökít meg. A Hatóság megállapította, hogy sem a magánélettel kapcsolatos információ megosztása, sem a felek vitája nem járult hozzá a közügyek vitatásához, nem szolgálta a társadalmi érdeket, nem merült fel az ügyben a jogos érdek megléte sem. A Hatóság az Adatkezelő érvelését megalapozatlannak tartotta, ezzel összhangban felszólította a törlési kérelem haladéktalan teljesítésére. [NAIH-4895/2024]

Egy internetes sajtótermék adatkezelőjével szemben az érintettek azért fordultak a Hatósághoz, mert ügyvezetőként a nevük és ügyvezetői minőségük közzété-

telre került egy online megjelentetett cikkben bemutatott céghálóban. Előadták, hogy jóllehet, tiltakoztak nevük nyilvánosságra hozatalával szemben, de a tiltakozásukra az adatkezelő semmilyen intézkedést nem tett, választ nem adott. A Hatóság a vizsgálati eljárásban megállapította, hogy bár az adatkezelő a cikkben a cégnyilvántartásból származó, tehát közhiteles nyilvántartásból származó közérdekből nyilvános személyes adatokat tett közzé, de megsértette az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit és a bejelentők személyes adatok védelméhez való jogát azzal, hogy bár a cikk megírása előtt többször fölvette velük a kapcsolatot, nem tájékoztatta őket az általános adatvédelmi rendelet 21. cikk (4) bekezdésnek megfelelően az általános adatvédelmi rendelet 21. cikk (1) bekezdés szerinti, az adatkezeléssel szembeni tiltakozáshoz való jogukról, majd a tényleges tiltakozás ellenére a tiltakozást követő intézkedés elmaradásának okairól, valamint az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségekről sem adott tájékoztatást az általános adatvédelmi rendelet 12. cikk (4) bekezdése szerint. [NAIH-5701-17/2024]

2. Határterületi hatósági ügyek

A Hatóság hivatalból indított eljárásának eredményeként elmarasztalt egy magánszemély adatkezelőt, mivel megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a), b), c) pontját, az 5. cikk (2) bekezdését, 31. cikkét azzal, hogy a Youtube videómegosztó portálon nyilvánosságra hozta a Magyar Nemzeti Bank helyszíni ellenőrzést végző munkatársainak a személyes adatait. A Hatóság kötelezte az adatkezelőt, hogy a videóból törölje a személyes adatokat, valamint adatvédelmi bírságot is kiszabott a jogsértések miatt. Az adatkezelő a Hatósággal egyáltalán nem működött együtt, ezért jelentős összegű eljárási bírság kiszabására is sor került az eljárás során, valamint az adatvédelmi bírság és a személyes adatok törlését, mint meghatározott cselekménynek a végrehajtását is elrendelte a Hatóság. Az adatkezelő a végrehajtási eljárás során a videót törölte. [NAIH-3089-7/2024.]

A Kérelmező adatvédelmi hatósági eljárás iránti kérelmében előadta, hogy nevét és egykori munkahelyi e-mail címét egy fővárosi kerület önkormányzata jogellenesen kezelte és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette az általa üzemeltetett honlapon közzétett egyik képviselőtestületi ülés előterjesztésben. A Hatóság a Kérelmezettet marasztalta, mivel megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontjában meghatározott célhoz kötöttség elvét, 5. cikk (1) bekezdés c) pontjában meghatározott adattakarékosság elvét, 6. cikk (1) bekezdés e) pontját és a 17. cikk (1) bekezdés a) pontját. A Hatóság emellett utasította a Kérelmezettet, hogy törölje az általa üzemeltetett honlapon

közzétett dokumentumból a Kérelmező nevét és az egykori munkahelyi e-mail címét olyan módon, hogy a Kérelmező nevére bármely internetes keresőmotorral történő keresés esetén se adjon a Kérelmezett által üzemeltetett honlapra mutató találatot. A Hatóság rámutatott, hogy az érintetti kérelem nyomán nem a teljes dokumentumot, hanem a már nem időszerű, nem pontos és ezért helytelen személyes adatot kell – adatkezelési cél hiányában – eltávolítani, így az érintetti kérelem nem jár a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokra vonatkozó adatelv sérelmével és a közadatok nyilvánosságának megszüntetésével. A Hatóság álláspontja szerint a sérelmezett dokumentumban már a 2011. évben – a Kérelmezett által megvalósított közzététellel együtt járó adatkezelés során – sem volt elengedhetetlenül szükséges a Kérelmező szóban forgó közérdekből nyilvános személyes adatainak a közzététele. [NAIH-307-1/2024]

Egy helyi önkormányzati képviselő fordult a Hatósághoz, mert a róla közterületen jogellenesen készült éjszakai kamerafelvételeket egy internetes sajtótermék nyilvánosságra hozta annak alátámasztására, hogy ő követte el az önkormányzati választást megelőzően a településen történt plakátrongálást, az erről szóló cikket a település helyi Facebook csoportjában egy helyi lakos később megosztotta. A Hatóság mindkét adatkezelő esetében megállapította a célhoz kötöttség és az adattakarékosság sérelmét. A sajtószerv esetén megállapította, hogy az általa megjelölt cél elérésére – eszerint a rendőrség a képfelvételek alapján folytatni tudja a plakátrongálási ügyben indult, később felfüggesztett büntetőeljárást – a cikk közzététele nem volt alkalmas, mert a rendőrség a cikket nem olvassa és a cél az érintett magánszférájába történő kisebb beavatkozással, a felvételek közvetlenül a rendőrséghez való megküldésével elérhető lett volna. A felvételeket a helyi Facebook csoportban megosztó helyi lakos nyilatkozata szerint a képeket a nyomozás érdekében azért osztotta meg, hogy valaki felismerje a rongálót. A Hatóság ezt nem tartotta valós célnak, megállapította, hogy a felvételeken a helyi lakosok természetesen felismerik a kérelmező közszereplőt és megállapította, hogy – bár a közügyek megvitatása körében más személyekhez képest a kérelmezőnek közszereplőként magasabb a tűrési kötelezettsége és az irányadó bírói gyakorlat szerint kép- és hangfelvétel jogsértés bizonyítása érdekében nyilvánosságra hozható –, de a felvételeken sem a kérelmező közszereplésével összefüggő, sem általa elkövetett rongálási cselekményre utaló körülmény nem látható. [NAIH-290/2024]

Egy volt helyi vállalkozó (helyi közszereplő) azért fordult a Hatósághoz, mert eredménytelenül tiltakozott egy megyei könyvtárnál annak adatkezelésével szemben, az ugyanis nem törölte az online katalógusában a Kérelmező nevére történő keresés találati listáját (keresési eredmény). A kérelmező igazolta, hogy

erkölcsi bizonyítványa szerint büntetlen előéletű, a találatok egy része ugyanakkor a sajtóban 15-20 évvel ezelőtt megjelent, a büntetőügyeire vonatkozó cikkekre mutatott, hivatkozott az őt ezáltal érő hátrányokra.

A Hatóság egyetértett a könyvtárral abban, hogy az online katalógusban kezelt személyes adatok tekintetében adatkezelésének jogalapja – szemben a kérelmezői állítással, mely szerint az adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti, a könyvtár jogos érdekén alapul – az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés e) pontja, mert a személyes adatok kezelése a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kult. tv.) 65. § (2) bekezdésének c) pontja, a Kult. tv. 66. § a) pontja, Kult. tv. 66. § m) pontja és Kult. tv. 55. § (1) bek. f) pontja szerinti közérdekű feladatai végrehajtása keretében történik. A Kérelmezőt azonban ez esetben is megilleti az általános adatvédelmi rendelet alapján az adatkezeléssel szembeni tiltakozáshoz való jog és az elfeledtetéshez való jog. A könyvtár az online katalógusának kialakítása és működtetése során adatkezelőnek minősül, figyelemmel arra, hogy az online katalógus kialakítását és működtetését a katalogizálási szabályzatában, az ennek részét képező gyűjtőköri szabályzatban önállóan határozza meg.

A büntetőügyekre mutató találatok esetében a Hatóság megállapította, hogy a különleges adatok online katalógusba való felvétele nem a gyűjtőköri szabályzatban foglaltak szerint történt, továbbá rámutatott, hogy a Kult. tv. szerinti közérdekű feladatellátásnak fő szabályként nem képezi jogalapját az érintettek különleges adataira vonatkozó keresési eredmények nyilvánosságra hozatalának, mert attól, hogy ezek az adatok a sajtóban egyszer megjelentek, nem váltak közérdekből nyilvános adattá. A kérelmező büntetőügyeire vonatkozó keresési eredmény megjelenítéséhez fűződő közérdek nem azonosítható, ezzel szemben az adatkezelés a számára jelentős hátrányt okoz, mert erkölcsi bizonyítványával igazoltan büntetlen előéletű, így, ha elítélésére a cikk(ek)ben foglalt ügyekben nem került sor, úgy sérti a Kérelmező ártatlanság vélelméhez való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése szerinti jogát, azon ügyek esetében pedig, amelyek tekintetében a Kérelmező esetlegesen mentesült a büntetett előélethez fűződő jogkövetkezmények alól, a mentesítés ellenére számot kell adnia az elítéléséről. A Hatóság ezért elrendelte, hogy a könyvtár az általános adatvédelmi rendelet 17. cikk c) pontjának megfelelően véglegesen törölje online katalógusában a kérelmező nevére történő keresés eredményeként a kérelmező büntetőügyeire vonatkozóan megjelentetett keresési eredményt.

Elutasította ugyanakkor a Hatóság a kérelmet a nem büntetőügyekre mutató találatok esetében, mert elfogadta a könyvtár hivatkozását, hogy a Kérelmező személyes adatainak a kezelése szükséges közérdekű feladatai végrehajtása érdekében, tekintve, hogy az adatok katalógusrendszerbe történt bevitele a kérelmezőről mint helyi személyről a gyűjtőköri szabályzatában foglaltaknak megfelelő helyismereti adatként történt. A Hatóság elfogadta ez esetben, hogy a keresési eredmény megjelenítéséhez fűződő közérdek, a helyismereti információk teljességének biztosítása elsőbbséget élvez a kérelmező személyes adatok védelméhez fűződő jogához képest, vagyis az általános adatvédelmi rendelet 17. cikk (3) bekezdés b) pontja szerinti kivétel ez esetben fennáll. [NAIH-1283-20/2024]

Egy közszereplő politikus családi házáról készített fotókat és a ház néhány építési e-napló adatát tették közzé a politikus hozzájárulása nélkül újságcikkekben. A Hatóság megállapította az adatvédelmi hatósági eljárásban, hogy a kérelmező politikus magánéletére vonatkoznak a cikkekben közzétett személyes adatai. Azonban magánéletének pontosan ez a szelete a közéleti vita tárgya: a közszereplők feltételezetten jogellenes építkezései mennyiben maradnak jogkövetkezmények nélkül, ehhez kapnak-e segítséget a döntéshozatali pozícióban lévő kapcsolataiktól. A kérelmező közszereplőként az általa kezdeményezett közéleti vitában számíthatott arra, hogy a vita tárgyával kapcsolatban hitelességét megvizsgálják és a vizsgálat eredményéről a nyilvánosságot tájékoztatják. Nem minden közéleti vita esetében számíthat arra egy közszereplő, hogy magánéletének bizonyos területei nyilvánosságot kapnak, azonban amikor az általa kezdeményezett közéleti vita tárgya egy közszereplő jogszerűtlen építkezése, azaz egy magánszférát érintő kérdés, akkor számítania kellett arra, hogy a saját építkezésének jogszerűsége, az ő magánéletének ez a szelete a közéleti vita részévé válhat. A Hatóság megállapította, hogy a kifogásolt adatkezelési műveletek nem jelentettek szükségtelen és aránytalan beavatkozást a kérelmező magánéletébe, mivel a cikkekben tárgyalt közügyhöz az adatkezelés elengedhetetlenül kapcsolódott, továbbá a cikkek kizárólag az ingatlanról készült felvételeket és az építkezés feltételezett jogszerűtlenségét alátámasztani hivatott e-napló adatokat osztották meg, a magánélet egyéb – a kérelmező hitelességének alátámasztásához szükségtelen – mozzanatait nem örökítették meg. A Hatóság ezért elutasította a kérelmező annak megállapítására irányuló kérelmét, hogy a Kérelmezett jogellenesen kezelte a személyes adatait. [NAIH-5461-2/2024.]

II.1.8. A Hatóság által kibocsátott ajánlások, állásfoglalások

1. A Hatóság ajánlása a választási kampánnyal kapcsolatos adatvédelmi kérdésekről

A Hatóság a korábbi években azt a gyakorlatot alakította ki, hogy az adott kampányidőszakot megelőzően felhívja a politikai pártok, politikai szervezetek figyelmét az adatvédelmi követelményekre, azon belül fókuszálva azokra a kérdésekre, amelyek a leggyakrabban előfordultak a Hatóság által ezen szervezetek adatkezeléseit vizsgáló legfrissebb eljárásokban. Ennek megfelelően 2024 tavaszán is közzétette honlapján a Hatóság az aktuális ajánlását[6], mely elsősorban a politikai marketing tevékenység kérdéseivel foglalkozott.

A Hatóság elsőként az előzetes tájékoztatás fontosságára hívta fel a figyelmet, melynek tartalmaznia kell az üzenet küldőjének, illetve megrendelőjének azonosítását, a kezelt adatok forrását, jogalapját és a további részletes tájékoztatás elérhetőségét. A Hatóság tapasztalata szerint ezen tájékoztatás hiányában az állampolgárokban fokozott mértékben merül fel annak gyanúja, hogy az őket megkereső fél jogszerűtlen módon szerezte meg az elérhetőségi adataikat.

A Hatóság megosztotta azon tapasztalatát is, miszerint a kampányidőszakban gyakran előfordul, hogy a kampányüzenetet küldők nem legális forrásból gyűjtik a választók egyes adatait annak érdekében, hogy minél nagyobb számú választót érjenek el. Így például nem tatja a Hatóság elfogadhatónak, ha vásárolt adatbázist használnak fel jogellenesen, ha korábbról meglévő, más célból megadott adatokat, adatbázist használnak fel kampánycélra, vagy ha más cég, call center meglévő adatbázisa segítségével kívánják az abban szereplőket elérni úgy, hogy ehhez nincs megfelelő jogalapjuk. Ilyenkor különösen fontos lehet a személyes adatok forrásáról való tájékoztatás megadása, melynek biztosításához szükséges a személyes adatok forrásának pontos nyilvántartása.

A Hatóság kiemelte, hogy a szimpatizánsi adatbázis építése körében is kiemelt szerepe van a célhoz kötöttség és az adattakarékosság elvének, tehát csak az adott célhoz (üzenet eljuttatása, kampány) valóban szükséges adatok felvételére kerüljön sor! Például a személyi azonosító kérésére politikai marketing, kapcsolattartás céljából nincs szükség – ennek az adatnak a megadását jogszabály szabályozza: csak a népszavazási kezdeményezés, európai polgári

6 https://www.naih.hu/adatvedelmi-ajanlasok?download=915:ajanlas-valasztasi-kampannyal-kapcsolatos-adatvedelmi-kerdesekrol

kezdeményezés támogatására aláírást, illetőleg a választási eljárásban jelöltajánlást gyűjtő szerv kérheti, és a polgár kezdeményezési, jelöltállítási jogának gyakorlásakor köteles megadni. Ehhez kapcsolódóan hangsúlyozandó, hogy ha az érintett a hozzájárulását olyan írásbeli nyilatkozat keretében adja meg, amely más ügyekre is vonatkozik, a hozzájárulást ezektől a más ügyektől egyértelműen megkülönböztethető módon kell kérni. Azon gyakorlat, hogy egy konkrét ügy támogatása, egy adott témában való véleménynyilvánítás egyben feliratkozást jelentene egy adott párt vagy politikai szervezet hírlevelére, kifejezetten ellentétes az adatvédelmi követelményekkel.

Külön foglalkozott az ajánlás az adatkezelésben betöltött szerepekkel, így az adatkezelői felelősséggel és az adatfeldolgozó szerepével és felelősségével. Ennek értelmében főszabály szerint a politikai párt minősül adatkezelőnek, akkor is, ha csak a „nevét adja" az általa is meghatározott adatkezelési cél eléréséhez és ennek érdekében együttműködik másokkal, még abban az esetben is, ha az adatkezelési műveletek végrehajtásában személyesen nem vesz részt. A Hatóság hangsúlyozta, hogy az adatkezelői felelősség alól nem lehet mentesülni oly módon, hogy a szervezetek különféle névleges megbízások által, többszöri szerződéses konstrukcióval, lényegében egy szerződési láncolaton keresztül próbálják kikerülni az adatkezelői felelősséget, illetőleg egy pénzügyileg kevésbé felelősségre vonható szervezet mögé bújva próbálják az adatkezelésben betöltött szerepüket palástolni. A tényleges adatkezelőknek viselniük kell az ezzel járó felelősséget. Közös adatkezelés esetén a felelősségi kérdésekről is meg kell állapodni, ugyanis a felelősség a gyakorlatban nem feltétlenül egyenlően oszlik meg.

A Hatóság kiemelte, hogy fontos, hogy a pártok, választási kampányban részt vevő szervezetek közöljék, hogy kik az adatfeldolgozóik, és milyen jellegű a közreműködésük az adatkezelésben. Fontos tudnivaló továbbá az is, hogy az adatkezelő által alkalmazott munkavállalók nem adatkezelők, ők az adatkezelési tevékenység végrehajtói, továbbá az aktivisták sem adatkezelők, esetükben főszabály szerint adatfeldolgozói minőség állapítható meg.

Felhívta a pártok figyelmét az elszámoltathatóság, átláthatóság követelményére is a Hatóság. Kifejtette, hogy nem elfogadható, hogy az adatok felhasználásának útja, az adatkezelés folyamata csak hosszas tényállás-tisztázással tárható fel a Hatóság által. Figyelmeztetett továbbá arra, hogy amennyiben az átláthatóság nem kellően biztosított az adatkezelők által és a tényállás nem megfelelően feltárható, akkor a Hatóság az elszámoltathatóság követelménye alapján fogja elmarasztalni az adatkezelésben közreműködő szereplőket.

A Hatóság a leggyakrabban alkalmazott jogalap, a hozzájárulás kapcsán arra hívta fel a pártok figyelmét, hogy az adatkezelőnek képesnek kell lennie annak igazolására, hogy az érintett személyes adatainak kezeléséhez hozzájárult, valamint hogy a hozzájárulás fogalmi elemeinek eleget tesz az adatkezelés, továbbá annak megfelelő biztosítására is köteles az adatkezelő, hogy a hozzájárulás visszavonását ugyanolyan egyszerű módon biztosítsa, mint annak megadását, ezért javasolta, hogy az adatkezelők valamennyi elektronikus úton küldött hírlevelében helyezzenek el a hozzájárulás visszavonását biztosító hivatkozást.

Tekintettel arra, hogy egyre több adatkezelő használ különféle alkalmazásokat, applikációkat, hoz létre vagy vesz igénybe egyedi feliratkozási weboldalakat, és gyűjt ezeken keresztül adatokat, ezért külön felhívta a pártok, politikai szervezetek figyelmét a Hatóság arra, hogy bármiféle adat elmentéséhez a szimpatizáns választópolgár digitálisan dokumentált beleegyezésére van szükség. Automatikusan, az állampolgár direkt és egyértelmű beleegyezése nélküli adatgyűjtésre ilyen módon nincs lehetőség. Kívánatos, hogy a pártok, kampányszervezetek adjanak információt az alkalmazott technológiáról, módszerekről is (például: Facebook, Messenger kampányeszközként való igénybe vétele esetén), mégpedig oly módon, hogy az alkalmas legyen egy egyszerű áttekintésre, egy átlagember számára való ismeretszerzésre, szakzsargon nélkül.

2. Ajánlás a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti alapellátáshoz kapcsolódó központi ügyeleti hívószámra (1830) érkezett hívások adatkezelése kapcsán

A Hatóság 2023. december 20-án ajánlással fordult a Belügyminisztérium mint az egészségügyért is felelős és ezáltal egészségüggyel kapcsolatos jogszabályalkotásra, illetve közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szerv felé, hogy jogszabályban rendezze az alapellátási ügyeletre, a 1830-as hívószámra érkező hívások kapcsán megvalósuló adatkezelés garanciális szabályait, és határozza meg a felvételek kötelező megőrzési idejét, az adatok címzettjeit. A Belügyminisztérium az ajánlásban foglaltakat elfogadta, és 2024. december 20-án kihirdetésre került a belügyi ágazatokat érintő törvények módosításáról szóló 2024. évi LXXVII. törvény, amely az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 10. §-nak (3)-(6) bekezdéseiben rögzítette a garanciális előírásokat. A 2025. január 1-jén hatályba lépett rendelkezések szerint az állami mentőszolgálat a központi ügyeleti hívószámra – háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti alapellátáshoz kapcsolódóan – érkezett, általa fogadott hívások esetén a telefonos kommunikációt, valamint a hívó fél által használt telefonállomás azonosított adatait visszakövethető módon, hangfelvé-

tellel vagy egyéb elektronikus úton rögzíteni köteles, az adatokat a hívás fogadásától számított öt évig kezeli. A hívás során rögzített adatok nem képezik az egészségügyi dokumentáció részét azzal, hogy amennyiben a központi ügyeleti hívószámon keresztül telemedicina ellátásra is sor került, a telemedicina ellátás adatait a rögzített felvételen túl az egészségügyi dokumentáció részeként is kezelni szükséges.

II.2. Személyes adatok bűnüldözési, honvédelmi, és nemzetbiztonsági célú kezelésével kapcsolatos ügyek (az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelési műveletek)

II.2.1. Személyes adatok zártan történő kezelésének elmulasztása feljelentés elbírálása során

A Hatósághoz érkezett egyik beadvány szerint a Kérelmező gyermek veszélyeztetése és elhanyagolásának gyanúja miatt jelzést tett egy gyámhivatalnál és egy gyermekjóléti központnál, melyre vonatkozóan kérte az adatai zárt kezelését, tekintettel arra, hogy nem szerette volna, ha a jelzéssel érintett személy tudomást szerez arról, hogy ki tette a jelzést. A gyermekjóléti központ az ügyben feljelentést tett a rendőrségen (a továbbiakban: Adatkezelő), felhívva a figyelmet arra, hogy a Kérelmező kérte adatainak zárt kezelését. A beadvány szerint az Adatkezelő a feljelentést elutasította, és az erről szóló határozatot megküldte a feljelentést tevő gyermekjóléti központnak, valamint a büntető eljárást felügyelő ügyészségnek, mely határozaton azonban feltüntetésre került Kérelmező neve, aki a gyermekjóléti központnál történt iratbetekintés alkalmával észlelte, hogy az Adatkezelő elmulasztotta a zárt adatkezelést. Kérelmező álláspontja szerint az Adatkezelő a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) zárt adatkezelésre vonatkozó rendelkezéseinek megsértésével jelentős jogsérelmet okozott számára.

A Hatóság az ügyben adatvédelmi hatósági eljárást indított, mely során a rendelkezésre álló iratok és nyilatkozatok alapján a következő tényállást állapította meg. A Kérelmező a gyermekjóléti központnál és a gyámhivatalnál tett jelzése során kérelmezte adatai és a jelzés zárt kezelését. A gyermekjóléti központ a jelzés alapján feljelentést tett kiskorú veszélyeztetésének gyanúja miatt az Adatkezelőnél, melyhez csatolta a Kérelmező zárt adatkezelésre irányuló kérelmét tartalmazó jelzést. Az Adatkezelőnek így tudomása volt a Kérelmező – gyámhivatalnál tett – zárt adatkezelésre irányuló kérelméről. Kérelmező az Adatkezelőnél nem kérte külön az adatainak zárt kezelését. Az Adatkezelő nem rendelte el Kérelmező adatainak zártan kezelését. A feljelentés elbírálása során a Kérelmező kihallgatására nem került sor. Az Adatkezelő a feljelentést elutasító határozatában feltüntette a Kérelmező nevét, továbbá annak tényét, hogy Kérelmező tette a jelzést, mely határozatot megküldött a gyermekjóléti központnak mint feljelentőnek és az ügyészségnek mint eljárást felügyelő szervnek. A jelzéssel érintett személy nem vett részt az Adatkezelő előtt folytatott eljárás-

ban és az iratokba sem tekintett bele. A gyámhivatal az eljárást indító végzésében nem gondoskodott a jelzést tevő személy nevének kitakarásáról, a végzést pedig anonimizálás nélkül megküldte a jelzéssel érintett személy számára, aki így a gyámhivatal előtt folyó eljárásban tudomást szerzett a jelzést tevő személy kilétéről. A gyámhivatalnál a Kérelmező zárt adatkezelés iránti kérelmével kapcsolatban nem született döntés, így a zárt adatkezelés az alapeljárásban, tehát a gyámügyi eljárásban nem került elrendelésre.

A Hatóság az ügyben azt vizsgálta, hogy a Kérelmező által a gyámügyi eljárásban tett, zárt adatkezelésre irányuló kérelem figyelmen kívül hagyása okán, az Adatkezelő előtt folyt büntetőügyben, a zárt adatkezelés elrendelésének elmulasztásával Adatkezelő megsértette-e az Infotv. 25/I. § (1) bekezdésében, számára előírt adatbiztonsági intézkedést. Az Adatkezelő előtt folytatott büntetőügyre vonatkozó zárt adatkezeléssel kapcsolatos szabályok a Be. hatálya alá tartoznak. A gyámügyi eljárás vonatkozásában pedig az ügyben a Gyvt. 17. § (2a) bekezdésében[7] és 130/A. § (2) bekezdésében[8] foglalt rendelkezések irányadóak.

A Kérelmező a gyámügyi eljárás során kérelmezte adatainak zárt kezelését, melyről az Adatkezelőnek – a számára megküldött iratok, valamint az általa tett nyilatkozat alapján – tudomása volt. A Kérelmező a Be. 99. § (1) bekezdése[9] alapján külön nem indítványozta az Adatkezelőnél a zárt adatkezelést, és mivel a kihallgatására nem került sor így nem volt lehetősége később sem az indítvány megtételére. Kérelmező mégis alappal bízhatott abban, hogy a gyermekjóléti központ által tett feljelentés nyomán – melyhez a jelzés, így a zárt adatkezelésre irányuló kérelem is csatolásra került –az Adatkezelőnél indult eljárás során is védve lesznek az adatai.

A Be. 98. §-ához tartozó Nagykommentár „*1. Gondossági kötelezettség" részében rögzíti, hogy „a Be. a személyes adatok és védett adatok büntetőeljárásban történő kezelésével összefüggésben általános gondossági kötelezettséget*

7 Gyvt. 17. § (2a) bekezdés: „*A gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a gyámhatóság a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli.*"

8 Gyvt. 130/A. § (2) bekezdés: „*A gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok felmerülése esetén a gyámhatóság erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli a gyermek, a tanú és az eljárást kezdeményező szerv vagy személy adatait.*"

9 Be. 99. § (1) bekezdése: „*A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság indítványra elrendeli, hogy a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt vagy ezek segítőjének a nevét, születési nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, állampolgárságát, személyazonosító okmányának számát, lakcímét, értesítési címét, tényleges tartózkodási helyét, kézbesítési címét, illetve elektronikus elérhetőségét zártan kezeljék.*"

ír elő." Ezzel összefüggésben rögzíti, hogy „a védett adattal kapcsolatos gondossági kötelezettség elsősorban akkor áll fenn, ha ismert az adat védett minősége. Ez kétségtelen, ha az adattal rendelkezésre jogosult közli, vagy ha az adat megismerési módja (például Be. 173-174. §, 262. §, 309. §) ezt nyilvánvalóvá teszi. Emellett ugyanakkor a gondossági kötelezettséghez tartozik, hogy az eljáró szervek tisztázzák, hogy az adat védett adatnak minősül-e, amennyiben erre utaló körülményt észlelnek."

Mindezekre, továbbá a Be. 98. § (2) bekezdésében[10] és (2a) bekezdés b) pontjában[11] foglalt rendelkezésekre tekintettel az Adatkezelőnek a zárt adatkezelésre irányuló külön indítvány hiányában – és az alapeljárásban tett kérelemben foglaltak ismeretében – meg kellett volna győződnie arról, hogy a Kérelmező az előtte folytatott eljárás során is kérelmezi-e a zárt adatkezelést. A Gyvt. hivatkozott rendelkezéseire tekintettel a Kérelmező adatainak zártan kezelését a gyámügyi eljárásban elrendeltnek kellett volna tekintenie, függetlenül attól, hogy a gyámhivatal hozott-e döntést a zárt adatkezelés elrendeléséről, hiszen a Gyvt. alapján neki ez törvényi kötelezettsége lett volna. Ebből következően a Be. 98. § (2a) bekezdése alapján a jelzést az Adatkezelőnek is zártan kellett volna kezelnie a feljelentés elbírálása során, ugyanis az Adatkezelő az iratok beérkezésekor még nem tudhatta, hogy később indul-e az ügyben büntetőeljárás vagy sem, a büntetőeljárás elrendelésének mellőzése pedig nem mentesíti az Adatkezelőt az alapeljárásban törvény által elrendelendő zárt adatkezelés alól, mivel azt a Be. 98. § (2a) bekezdés b) pontja alapján egészen az érintett személy kihallgatásáig a büntetőeljárásban is biztosítani kell. Emellett az Adatkezelő azt sem tudhatta előre, hogy a nála keletkezett iratok bekerülnek-e egy másik eljárás iratanyagába. A Be. 99. § (6) bekezdése alapján az Adatkezelőnek biztosítania kell, hogy a zártan kezelt személyes adat az eljárás egyéb adataiból se váljon megismerhetővé. A jelzést tevő személy tekintetében az adatok zártan kezelését a büntetőeljárásban a jelzést tevő személy kihallgatásáig a Be. 98. § (2a) bekezdése alapján kell biztosítani akkor is, ha azt kérte és akkor is, ha nem kérte a jelzés megtételekor.

10 Be. 98. § (2) bekezdés: „*A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság kizárólag törvény rendelkezései szerint teheti lehetővé a büntetőeljárásban kezelt személyes adat és védett adat megismerését.*"

11 Be. 98. § (2a) bekezdés b) pontja: „*A (2) bekezdésben meghatározottak biztosítása érdekében ha az érintett személyes adatainak zártan kezelését közigazgatási hatósági, polgári peres vagy más eljárásban elrendelték, az érintett személyes adatainak a védelme érdekében az érintett személy kihallgatásáig a személyes adatait tartalmazó ügyiratot zártan kell kezelni.*"

A gyermekvédelmi jelzőrendszer nemcsak a gyermekek, hanem az érdekükben fellépő jelzést tevő személyek védelmére is kiterjed. A jelzőrendszer lényege éppen az, hogy merjenek jelzést tenni azok, akik a veszélyt észlelik. A zárt adatkezelés biztosítása azt a célt szolgálja, hogy a jelzést tevő személyeket ne tartsa vissza a jelzés megtételétől az, hogy fény derülhet a kilétükre. Ebből kifolyólag a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak – így jelen esetben az Adatkezelőnek is – különös figyelmet kell fordítaniuk az adatok kezelésére, továbbítására, és az adatok megfelelő szintű védelmére, az adatbiztonsági követelmények betartására.

Az Infotv. 25/I. § (1) bekezdése alapján az adatkezelő és az adatfeldolgozó a kezelt személyes adatok megfelelő szintű biztonságának biztosítása érdekében az érintettek alapvető jogainak érvényesülését az adatkezelés által fenyegető – így különösen az érintettek különleges adatainak kezelésével járó – kockázatok mértékéhez igazodó műszaki és szervezési intézkedéseket tesz. Jelen esetben a Kérelmező információs önrendelkezési joga sérült azáltal, hogy az Adatkezelő annak ellenére, hogy tudomással bírt a Kérelmező – alapeljárásban tett – zárt adatkezelésre irányuló kérelméről, azt figyelmen kívül hagyva elmulasztotta az Infotv. által megkövetelt azon adatbiztonsági intézkedést, hogy az előtte folytatott eljárásban a zárt adatkezelés elrendelésével biztosítsa az általa kezelt személyes adatok megfelelő szintű biztonságát. Az Adatkezelőnek a feljelentés kézhezvételét követően el kellett volna rendelnie a Kérelmező adatainak zárt kezelését. Tekintettel arra, hogy ezt az Adatkezelő elmulasztotta, a Hatóság az Infotv. 61. § (1) bekezdés b) pontjának ba) alpontja alapján megállapította, hogy az Adatkezelő a hiányos adatbiztonsági intézkedése okán megsértette az Infotv. 25/I. § (1) bekezdését. [SZTF-84/2024]

Ezzel az üggyel kapcsolatosan a GDPR hatálya alá tartozó adatkezelési műveletek vonatkozásában is folytatott eljárást a Hatóság, melynek részleteit a II.1. Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazása fejezet II.1.2 számú alfejezete tartalmazza.

II.2.2. Poligráfos vizsgálat során keletkezett személyes adatok kezelésének jogszerűsége

A Hatóság bejelentés alapján vizsgálati eljárást folytatott a poligráfos vizsgálatot végző szaktanácsadó szerv (a továbbiakban: Adatkezelő) Bejelentő személyes adatainak kezelésével kapcsolatos eljárásának jogszerűsége tárgyában.

Bejelentő beadványában előadta, hogy az Infotv. 14. § b) pontja alapján hozzáférési jog gyakorlására irányuló kérelmet terjesztett elő Adatkezelőnél, melyben a poligráfos vizsgálata során keletkezett pszichológiai adatokat elektronikus formában a vizsgáló berendezésben rögzítettek szerint, valamint a feltett kérdésekre vonatkozó elektronikus adatokat, ügynevezett regisztrátumot kérte kiadni. Bejelentő sérelmezte, hogy Adatkezelő válaszlevelében az adatkérést megtagadta, arra hivatkozva, hogy az adatok elektronikus formában már nem állnak rendelkezésre. Bejelentő beadványában kiemelte, hogy álláspontja szerint Adatkezelő megsértette az Infotv. 4. § (4a) bekezdését[12], mert az adatkezelés során az arra alkalmas műszaki vagy szervezési intézkedések alkalmazásával – másolatkészítéssel – nem biztosította Bejelentő személyes adatainak megfelelő biztonságát. Véleménye szerint az elektronikusan rögzített regisztrátum megsemmisülése adatvédelmi incidenst valósított meg.

Bejelentő poligráfos vizsgálatának elvégzése során létrejött a szaktanácsadó vizsgálathoz használt számítógépen egy eredeti elektronikus regisztrátum és az erről kinyomtatott papír alapú regisztrátum. Adatkezelő nyilatkozata szerint a papír alapú regisztrátum eredeti regisztrátumnak minősül, amely a vizsgált személy poligráfos vizsgálata során rögzített valamennyi fiziológiai adatát tartalmazza. A poligráfos szaktanácsadók nyilatkozatukkal megerősítették, hogy az elektronikus regisztrátum a papír alapú regisztrátumhoz képest többlet adatot, többlet információt nem tartalmaz, a poligráfos vizsgálat során az elektronikusan rögzített regisztrátum kerül kinyomtatásra, azon változtatni nincs lehetőség.

A Hatóság vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a Bejelentő által kért regisztrátum elektronikus formában már nem áll Adatkezelő rendelkezésére, mivel a regisztrátumot elektronikus formában tartalmazó szaktanácsadó vizsgálathoz használt számítógép meghibásodott és selejtezésre került. Adatkezelő az eredeti papír alapú regisztrátum másolatát Bejelentő kérelmére rendelkezésére bo-

12 Infotv. 4. § (4a) bekezdés: Az adatkezelés során arra alkalmas műszaki vagy szervezési – így különösen az adatok jogosulatlan vagy jogellenes kezelésével, véletlen elvesztésével, megsemmisülésével vagy károsodásával szembeni védelmet kialakító – intézkedések alkalmazásával biztosítani kell a személyes adatok megfelelő biztonságát.

csátotta, továbbá megküldte azt az eljáró ügyészségnek és bíróságnak is, így azok az ellene folyt büntetőeljárásokban is a rendelkezésére álltak. A Hatóság megállapította, hogy az elektronikus regisztrátum megsemmisülésével adatvesztés nem következett be, mert a Bejelentő abban foglalt személyes adatai a papír alapú regisztrátumban továbbra is Adatkezelő rendelkezésére állnak. Így figyelemmel az Infotv. 3. § 26. pontjában foglalt meghatározásra az elektronikus regisztrátum véletlen megsemmisülése nem valósított meg adatvédelmi incidenst. Bejelentő hozzáféréshez való joga nem sérült, mert Adatkezelő a kezelésében álló papír alapú regisztrátumot – melyben foglalt személyes adatok megegyeznek az elektronikus regisztrátumban foglalt személyes adatokkal – Bejelentő kérelmére a rendelkezésére bocsátotta. [SZTF-45/2024]

II.2.3. Bűnügyi személyes adatok továbbításának jogszerűsége a büntetőeljárás során és az ügyvédi meghatalmazás hatálya

A Hatóság kérelemre adatvédelmi hatósági eljárás keretei között vizsgálta a rendőr-főkapitányság és rendőrkapitányság Kérelmező személyes adatainak kezelésével kapcsolatos eljárásának jogszerűségét. A Kérelmező beadványában sérelmezte, hogy a rendőr-főkapitányság a büntetőeljárással összefüggésben kezelt személyes adatait – kizárási indítvánnyal kapcsolatban keletkezett határozat (a továbbiakban: Határozat) megküldésével – továbbította korábbi jogi képviselőjének (a továbbiakban: Ügyvéd). A Kérelmező kifejtette, hogy az Ügyvéd a Határozat kézbesítésekor nem rendelkezett hatályos meghatalmazással, mert csak adott eljárási cselekmények vonatkozásában képviselte őt, így a Határozatban szereplő személyes adatokat jogosulatlanul ismerte meg. Kérelmező álláspontja szerint az Infotv. 3. § 26. pontja szerinti adatvédelmi incidens történt.

Kérelmező a büntetőeljárás folyamán két alkalommal adott meghatalmazást Ügyvédnek, melyek egyes eljárási cselekményekre – az elmeorvosi vizsgálat során, illetve a tanúmeghallgatás során teljes jogkörrel – való képviseletre szóltak.
A Kérelmező kizárási indítványt terjesztett elő az alapügyben eljáró rendőrkapitányságnál, melyet a rendőrkapitányság elbírálás céljából felterjesztett a rendőr-főkapitányság felé, megjelölve benne Ügyvédet mint a Kérelmező jogi képviselőjét. A rendőr-főkapitányság az indítványt Határozatával elutasította és a Határozatot kézbesítette Ügyvédnek is.

A Hatóság az adatvédelmi hatósági eljárása során kétséget kizáróan megállapította, hogy adatvédelmi incidens nem következett be. Az adatvédelmi incidens

meghatározó fogalmi eleme, feltétele az, hogy az eredménye – véletlen vagy jogellenes megsemmisülés, elvesztés, módosulás, jogosulatlan továbbítás stb. – a biztonság sérüléséből fakad. A jelen ügy tárgyát képező tényállás esetében tudatos, az eljárási szabályokat figyelembe vevő, továbbá az ügykezelési protokollnak megfelelő döntés eredményeként történt meg a Határozat kézbesítése Ügyvédnek. Ugyanakkor az, hogy adatvédelmi incidens nem valósult meg, nem jelenti azt, hogy jogellenes adatkezelés sem valósulhatott meg.

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 34. § (5) bekezdése értelmében „*a meghatalmazást az ügyfél bármikor korlátozhatja vagy visszavonhatja. A meghatalmazás korlátozása bíróság, más hatóság vagy harmadik személy irányában annyiban hatályos, amennyiben a korlátozás a meghatalmazásból kitűnik*".

A Kérelmező által Ügyvédnek adott meghatalmazás nem konkrét eseményhez – pl. dátummal meghatározva – kötődött, hanem eljárási cselekményhez, az elmeorvosi vizsgálat során történő ügyvédi törvényben foglaltak szerinti teljes jogkörű képviseltre szólt. Az elmeorvosi szakértői vizsgálat pedig a kizárási indítvány felterjesztésekor még folyamatban volt. A Hatóság álláspontja szerint a szakértői vizsgálatra meghatalmazott jogi képviselő meghatalmazása – hacsak magából a meghatalmazásból egyértelműen nem azonosítható azzal ellentétes körülmény – az egész vizsgálatra kiterjedően értelmezhető. Mindezen értelmezés alapja éppen az eljárásban érintett személy jogainak garantálásából, védelméből fakad. Erre tekintettel a Hatóság az adatvédelmi hatósági eljárás keretében megállapította, hogy a rendőrkapitányság alappal tekintette az Ügyvédet eljárása során hatályos meghatalmazással rendelkező képviselőnek, így a rendőrkapitányság jogszerűen továbbította Ügyvéd adatait a rendőr-főkapitányság felé a kizárási indítvány elbírálására tett előterjesztéssel, a rendőr-főkapitányság pedig megfelelő jogalappal továbbította Ügyvédnek a Kérelmező személyes adatait tartalmazó Határozatot. [SZTF-284/2024]

II.2.4. Személyes adatok jogellenes kezelése fogvatartott iratainak ellenőrzésével

A Hatóság bejelentés nyomán egy büntetés-végrehajtási intézettel (a továbbiakban: Adatkezelő) szemben vizsgálati eljárást indított, mert a Bejelentő az intézet állományának tagjai által folytatott jogsértő adatkezelést panaszolta. Bejelentő beadványaiban előadta, hogy a jogszerűen magánál tartott iratait, hatóságokkal és védőivel kapcsolatos levelezését zárkájának biztonsági átvizsgálása során tartalmilag ellenőrizték két alkalommal, három iratot pedig másodletétbe helyez-

tek és csak tizenegy nappal később kapta vissza azokat. Az intézkedések miatt előbb Adatkezelőnél, majd a Fővárosi Főügyészség felé tett panaszt. A Fővárosi Főügyészség mindkét esetben megállapította a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 174. § (4) bekezdésének megsértését a Bejelentő levelezésének tiltott tartalmi ellenőrzése vonatkozásában.

Adatkezelő a Hatóságnak küldött válaszában elismerte a biztonsági ellenőrzések és a letétbe helyezés tényét. Az általa mellékelt ügyészségi iratokból pedig bebizonyosodott a Hatóság számára, hogy a Bejelentő állításai az iratainak, levelezésének jogellenes ellenőrzéséről helytállóak. Az ügyészségi vizsgálatok feltárták, hogy az Adatkezelő állományának tagjai a bejelentő iratait, leveleit kivették a borítékokból és iratgyűjtő mappákból, egyes dokumentumokat hosszabb ideig tanulmányoztak, részben vagy egészben elolvastak. Ezt az ügyészség által megtekintett kamerafelvételek tanúsították. Cselekményük során így megismerték a Bejelentő és rajta kívül más érintettek személyes, valamint bűnügyi személyes adatait, amely a Bvtv. rendelkezésének tilalmán kívül az adatkezelés szabályaiba is ütközik. A Bvtv. 174. § (4) bekezdésében meghatározott személyektől, szervektől érkezett iratok, levelek – törvényi tilalom ellenére történő – tartalmi ellenőrzése a személyes adatok védelméhez való jogot is sérti, hiszen az azokban található személyes adatok megismerése, kezelése elkerülhetetlen tartalmi ellenőrzés során. A vizsgált esetben az ellenőrzést végzők jogsértő módon fértek hozzá Bejelentőnek, valamint a Bejelentő egyes eljárásokban eljáró védőinek, továbbá a Bejelentő ellen folytatott büntetőeljárásokban, valamint a Bejelentő által indított eljárásokban részt vevő egyéb személyeknek az adataihoz. A Hatóság megállapította, hogy a személyes adatok kezelésével kapcsolatos jogsérelem következett be az Adatkezelő részéről, mivel állományának tagjai eljárásuk során megsértették az Infotv. 4. § (1) és az 5. § (1) és (2) bekezdését a Bejelentő zárkájában lévő, átvizsgált iratokban szereplő személyes és bűnügyi személyes adatok megfelelő cél és jogalap hiányában történő kezelésével. A Hatóság az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján felszólította az Adatkezelőt, hogy alakítsa át a biztonsági ellenőrzés során a fogvatartottaknál tartott iratok ellenőrzésére vonatkozó gyakorlatát úgy, hogy az megfeleljen a személyes adatok védelmének és a Bvtv. 174. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. Ennek megfelelően a zárkákban tartott tárgyak ellenőrzése alkalmával, a Bvtv. 174. § (4) bekezdésébe tartozó személyekkel, szervezetekkel folytatott levelezés iratait (melyek személyes adatokat is tartalmazhatnak) oly módon ellenőrizze, hogy az ellenőrzés csak az irat feladójának és címzettjének megállapítására irányuljon. Amennyiben a címzett nem az ellenőrzéssel érintett fogvatartott, az esetben a további ellenőrzés is csak annak megállapítására irányulhat, hogy az

irat jogszerűen (pl.: bírósági eljárás során a fogvatartott számára történt iratismertetés eredményeként) került-e a fogvatartott személyhez. [SZTF-149/2024.]

II.2.5. Magánszakértői szakvélemény elkészítéséhez a Nemzetbiztonsági Szakszolgálattól igényelt adatokkal összefüggő kérelem megtagadása jogszerűségének vizsgálata

Az ügyben egy magánszakértő arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy megbízói felkérték egy büntetőeljárás keretében magán igazságügyi szakértői vélemény elkészítésére, melyhez szükségessé vált a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat (a továbbiakban: NBSZ) megkeresése, melynek keretében a magánszakértő az alábbi szabályzatok, utasítások és dokumentumok megküldését kérte az NBSZ-től:

- adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat,
- adatvédelmi (adatkezelői) nyilvántartás,
- adatfeldolgozói szerződés,
- adatkezelési (adatvédelmi) tájékoztató,
- adattovábbítási nyilvántartás vagy elektronikus napló,
- adatbiztonsági intézkedéseket tartalmazó szabályzat/utasítás vagy a 2013. évi L. törvény alapján készült informatikai biztonsági szabályzat,
- Szervezeti és Működési Szabályzat.

A beadvány alapján a szakértői vizsgálat lefolytatásához a magánszakértő az alábbi kérdéseket tette fel az NBSZ-nek:

- *„Kérem, hogy tájékoztassanak arról, hogy a technikai adatgyűjtés (információs rendszer titkos megfigyelése és technikai eszközzel való rögzítése) keretében milyen technikai eszközön került rögzítésre a hangfelvétel, valamint, hogy a hangfelvételről készülő kivonat készítésére milyen szabályok vonatkoznak az NBSZ-nél?*
- *Milyen rendszert használ az adatok továbbításakor, a rendszerben hogyan biztosítja az adatok sértetlenségét és hitelességét?*
- *Milyen technikai hiba fordulhat elő, amely azt eredményezi, hogy a jelentésből adatok hiányoznak?*
- *Milyen módon azonosítják kétséget kizáróan az adatgyűjtésben érintett személyeket?*
- *Az eredeti hanganyagok törlésre kerülnek-e, ha igen mikor, mennyi a megőrzési idejük?”*

A beadványban foglaltak szerint az NBSZ a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 48. § (1) bekezdése alapján[13], nemzetbiztonsági érdekre hivatkozva megtagadta a kért adatok és dokumentumok megismerését.

A magánszakértő azzal kapcsolatban kérte a Hatóság vizsgálatát, hogy az NBSZ jogszerűen járt-e el, hogy nem bocsátotta a rendelkezésére a kérelmében megjelölt adatokat és dokumentumokat, továbbá a Hatóság álláspontját kérte a tekintetben is, hogy amennyiben az NBSZ ezen eljárása jogszerűnek tekinthető, egy megbízás alapján eljáró magán igazságügyi szakértő milyen módon juthat hozzá teljes körűen azon adatokhoz, amelyek a szakvéleménye elkészítéséhez szükségesek, vagy kijelenthető, hogy a megismerés az NBSZ által kezelt adatok tekintetében a jogszabályok által korlátozott.

A Hatóság az ügyben az Infotv. 52. § (1) bekezdése alapján vizsgálati eljárást indított, melynek keretében a tényállás tisztázása érdekében tájékoztatást kért az NBSZ-től. Az NBSZ arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy a magánszakértő magánszakértői minőségben szervezeti dokumentumokat (pl. adatfeldolgozói szerződések), minősített adatot (pl. szabályzatot kiadó belső norma, Szervezeti és Működési Szabályzat), illetve nem nyilvános/védendő adatot (pl. adattovábbítási nyilvántartás), végezetül a nemzetbiztonsági érdek mentén védendő információkat (pl. információs rendszer „titkos megfigyelés esetén használt technikai eszköz") kért az NBSZ-től. Az NBSZ szerint mindenekelőtt kiemelendő, hogy a Be. 193. § (1) bekezdése értelmében a magánszakértői vélemény elkészítése során a szakértő a megbízó által rendelkezésére bocsátott adatok, ügyiratok, és más bizonyítási eszközök vizsgálata alapján készíti el a szakvéleményt, illetve, hogy az NBSZ nem eljárási szereplője a fent megjelölt büntetőeljárásnak, továbbá, hogy a magánszakértőt megbízó személyeknek – mint a büntetőeljárásban terheltként egyébként széleskörű jogosultsággal rendelkezőknek – jogi lehetősége van arra, hogy a magánszakértői véleményhez szükséges információkat az eljárás keretén belül a magánszakértőnek átadják. Mindezek mellett az NBSZ nyilatkozata alapján a magánszakértőknek egyértelműen nincsen hatáskörük arra, hogy kötelező érvényű megkereséssel éljenek szervek vagy személyek felé.

13 A nemzetbiztonsági szolgálatok által kezelt adatokról, és a 46. §-ban meghatározott adattovábbítási nyilvántartásból az érintett kérelmére történő tájékoztatást, a személyes adatainak törlését, valamint a nemzetbiztonsági szolgálat által kezelt közérdekű adat megismerésére irányuló kérelmet a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – nemzetbiztonsági érdekből vagy mások jogainak védelme érdekében – megtagadhatja.

A megkeresett félnek viszont joga és egyben kötelessége is mérlegelni, hogy a kért információk, dokumentumok kiadhatóak-e állampolgári megkeresés alapján.

Az NBSZ a magánszakértő beadványának elbírálása során az alábbi szempontokat vette figyelembe:

- A magánszakértő – az NBSZ szempontjából – nem releváns szerepkörben, jogosultság hiányában nyújtotta be a beadványát, amelyben részben vagy teljes egészében minősített adatot képező, illetve nem nyilvános dokumentumok átadását kérte, ezek megismerése pedig törvény által korlátozott. A minősített adat esetén egyértelműen megállapítható, hogy a magánszakértők esetében fogalmilag kizárt az állami/közfeladat ellátása, illetve a szükséges ismeret elvéről sem lehet szó.
- Egyes dokumentumok esetében, amelyekben a magánszakértő részben az NBSZ nemzetbiztonsági tevékenységét próbálta felmérni, egyértelműen fennáll az Nbtv. 48. § (1) bekezdésében foglalt megtagadási ok.
- Az NBSZ szolgáltatói feladatkörében eljárva nem jogosult a titkos információgyűjtés eredményeként megszerzett adatok vonatkozásában személyes, valamint bűnügyi személyes adatokkal összefüggő tájékoztatás megadására magánszakértői vélemény elkészítése céljából sem. Különös tekintettel arra, hogy a műveleti nyilvántartás titkossága a titkosszolgálati tevékenység alapfeltétele a nemzetbiztonsági érdek prioritásának szem előtt tartásával.
- A személyes adatok védelméhez való jog nem abszolút jog, ebből fakadóan az arányosság elvének megfelelően a hozzáférési jog gyakorlását korlátozó tény okszerűségének vizsgálatával összefüggő kockázati mérlegelés elvégzése megtörtént, amely alapján az NBSZ a megtagadás mellett döntött.
- Általánosságban rögzítendő, hogy az NBSZ nyilvántartásaiból kinyerhető információkról nem nyújtható tájékoztatás, mert az veszélyeztetné a nemzetbiztonsági érdeket, amely kellő alapját képezi a tájékoztatás megtagadásának még abban az eseten is, ha az adatigénylés a magán igazságügyi szakvélemény elkészítésének érdekében történik.
- Összefoglalva tehát az NBSZ nyilatkozata szerint, a kért dokumentumok és információk igénylése egyrészt nem kapcsolódott az érintett büntetőeljárás lefolytatásához, a magánszakértőnek pedig magánszakértői minőségében nincs hatásköre megkeresni az NBSZ-t, továbbá a kérelme nem közérdekű adatigénylés céljából érkezett az NBSZ-hez.

Az Nbtv. 8. § (1) bekezdésének a)[14] és b)[15] pontja, illetve 61. § (1)[16], (2)[17] és (4)[18] bekezdése, valamint az Infotv. adatfeldolgozóra és adatfeldolgozásra vonatkozó értelmező rendelkezései alapján a fent hivatkozott büntetőeljárásban az NBSZ adatfeldolgozóként és nem adatkezelőként vett részt, ebből kifolyólag az általa megszerzett adatok tekintetében adatkezelőnek az őt megbízó szerv minősül, akinél így az adatigénylés előterjeszthető. Az Nbtv. 61. § (2) bekezdése alapján az NBSZ a megszerzett adatokat a megrendelő szerv számára továbbítja, a továbbított adatokat az NBSZ-nek a nyilvántartásából törölnie kell. Ezzel összefüggésben említést érdemel, hogy az Infotv. 14. §-ában biztosított jogok is az érintettet megillető jogosultságok, az Infotv. 3. § 1. pontja alapján pedig érintett a bármely információ alapján azonosított vagy azonosítható természetes személy. Az érintett Infotv. 17. §-ában biztosított hozzáféréshez való jogának érvényesítését pedig – az Infotv. 17. § (3) bekezdése alapján – az adatkezelő az elérni kívánt céllal arányosan korlátozhatja vagy megtagadhatja, ha ezen intézkedés elengedhetetlenül szükséges a 16. § (3) bekezdés a)–f) pontjában meghatározott valamely érdek – így pl. nemzetbiztonsági érdek - biztosításához.

A Hatóság az NBSZ-nek a magánszakértő által benyújtott kérelmében megjelölt adatok és dokumentumok kiadásának megtagadásával összefüggő jogi érvelését megalapozottnak tekintette, ennek megfelelően megállapította, hogy az NBSZ jogszerűen járt el a kérelem megtagadása során. A Hatóság álláspontja szerint a megbízás alapján eljáró magánszakértőnek a Be. 193. § (1) bekezdése teremt jogalapot a magánszakértői vélemény elkészítéséhez szükséges adatok beszerzéséhez. A Hatóság az Infotv. 53. § (5) bekezdés b) pontja alapján – tekintettel arra, hogy a vizsgálat folytatására okot adó körülmény már nem állt fenn – a vizsgálatot megszüntette. [SZTF-407/2024.]

---

14 A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a jogszabályok keretei között eszközeivel és módszereivel – írásbeli megkeresésre – szolgáltatást végez a titkos információgyűjtés, illetve a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti leplezett eszközök (a továbbiakban: leplezett eszközök) alkalmazásának végrehajtásához a titkos információgyűjtés folytatására, valamint a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervek részére.

15 A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a titkos információgyűjtés folytatására, valamint a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervek igényei alapján biztosítja az e tevékenységhez szükséges különleges technikai eszközöket és anyagokat.

16 Ha a titkos információgyűjtés, illetve a leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtására a 8. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottak szerint kerül sor, a titkos információgyűjtés folytatásához, illetve a leplezett eszközök alkalmazásához szükséges engedély beszerzése az alkalmazást megrendelő szerv feladata. Az alkalmazás jogszerűségéért a megrendelő szerv, a végrehajtásért a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat felel.

17 A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a szolgáltatói feladata keretében alkalmazott titkos információgyűjtés, illetve a leplezett eszközök alkalmazásának eredményeként megszerzett valamennyi adatot kizárólag a megrendelő szerv számára továbbítja, a továbbított adatokat a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat nyilvántartásából törölni kell.

18 A közölt adatok hitelességéért az adatszolgáltató, a felhasználásáért, illetve az erre alapozott intézkedések megtételéért vagy elmulasztásáért a titkos információgyűjtést, illetve a leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtását megrendelő szerv a felelős.

II.2.6. Idézés büntetőeljárásban közeli hozzátartozó lakcímén történő személyes kézbesítéssel

Egy ügyben a Bejelentő előadta, hogy büntetőeljárásban történő gyanúsítotti kihallgatása céljából az egyik rendőrkapitányság a nevére szóló, idézést tartalmazó papíralapú „nyílt iratot" (a továbbiakban: Idézés) a külön háztartásban élő édesanyja számára kézbesítette, melynek során személyes adatait – különös tekintettel azon tényhelyzetre, hogy a Bejelentővel szemben gyanúsítotti kihallgatást és büntetőeljárás lefolytatását helyezik kilátásba – szándéka és akarata ellenére az annak kezelésére nem jogosult tudomására hozta. A Bejelentő kérte annak megállapítását, hogy a rendőrkapitányság megsértette a Be. 113. § (2) bekezdését, valamint a 130. § (1) bekezdésének e) pontját az által, hogy az Idézést mint hivatalos okiratot nem zárt borítékban, és nem a Bejelentő bejelentett lakcímére, hanem hozzátartozója számára kézbesítették, ami a bejelentő számára hátrányos és sérelmet okozott. A Hatóság a bejelentésben foglaltakra figyelemmel az Infotv. 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján az ügyben vizsgálatot indított annak megállapítása érdekében, hogy az Idézés édesanyja lakcímén, édesanyja számára történő kézbesítésével sérült-e a Bejelentő személyes adatainak védelme. A Hatóság a tényállás tisztázása keretében megállapította, hogy a rendőrkapitányság nem a Bejelentő hivatalos vagy a büntetőeljárás során a bejelentő által megadott, illetőleg a jogszabályok által konkrétan elérhetőségként/kézbesítési helyként meghatározható címre kézbesítette az Idézést. Továbbá nem is a Bejelentő kezeihez, hanem az édesanyja címén az édesanyának adta át a Bejelentőnek szóló Idézést. A Hatóság a rendelkezésre álló iratok és nyilatkozatok alapján nem jutott olyan egyértelmű bizonyíték birtokába, amely minden kétséget kizáróan igazolná, hogy az Idézés zárt vagy nyitott borítékban, vagy egyáltalán borítékban került átadásra, így ezen kérdésben a Hatóságnak nem állt módjában állást foglalni. A rendőrkapitányság nyilatkozata szerint a Bejelentő személyes adatainak kezelésekor az édesanya nem juthatott volna hozzá a Bejelentő olyan személyes adatához, amelynek ne lenne birtokában mint szülő. A Hatóság álláspontja szerint természetes, hogy egy édesanya ismeri a gyermeke személyes adatait (pl. név, születési hely, születési idő, stb.), azonban jelen esetben a Bejelentő azt sérelmezte, hogy az édesanyja tudomására jutott azon bűnügyi személyes adata, mely szerint vele szemben, mint bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személlyel szemben, került kiállításra az Idézés.

Az Infotv. 3. § 4. pontja ismerteti a bűnügyi személyes adat[19] fogalmát, amely alapján minden, a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben a meghatározott szerveknél keletkezett, az érintettre, vagyis az információval kapcsolatba hozható azonosított vagy azonosítható személyre vonatkozó adat bűnügyi személyes adatnak tekinthető, így az Infotv. 5. § (7) bekezdése alapján ezen adat kezelése esetén a különleges adatok kezelésének feltételeire vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A bűnügyi személyes adat definíciója alapján megállapítható, hogy – egyebek mellett – az, ha valakit bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítanak, tanúként idéznek vagy sértett az adott ügyben, bűnügyi személyes adatnak minősül. Ebből következően tehát a rendőrkapitányság állításával ellentétben az Idézés édesanya számára történő kézbesítésével az édesanya olyan bűnügyi személyes adat birtokába került, amelynek ismerete nem a szülői minőségéből fakadt, továbbá a Hatóság álláspontja szerint ezen adat megismerésére az édesanyának nem volt jogosultsága.

A Bejelentő kérelme annak megállapítására is irányult, hogy a rendőrkapitányság megsértette a Be. 130. § (1) bekezdés e) pontját azáltal, hogy az Idézés nem a Bejelentő címén, hanem a Bejelentő édesanyja számára került kézbesítésre. A Be. 130. §-a egyértelműen előírja, hogy amennyiben a nyomozó hatóság az idézést a kézbesítője útján kézbesíti, akkor azt a címzett részére kell kézbesítenie. A Bejelentő a büntetőeljárás során ismertette a rendőrkapitánysággal a bejelentett lakcímét, tehát azt a címet, ahol a kézbesítést foganatosítani kellett volna.

A rendőrkapitányság arra hivatkozott, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely megtiltaná a hivatalos irat közeli hozzátartozó számára történő kézbesítését. Azonban a Be.-be foglalt kógens szabályok egyértelműen meghatározzák a kézbesítés módjait. A Be. 130. § (1) – (2) bekezdései rögzítik a címzettnek történő kézbesítés módjait, a Be. 131. § (1) – (7) bekezdései pedig az ez alóli kivételeket ismertetik, melyekkel összefüggésben megemlítendő, hogy a 131. § (3) bekezdése alapján a 131. § (1) – (2) bekezdéseibe foglalt kivételek sem alkalmazhatóak az idézésre. A Be. 136. §-a rendelkezik a kézbesítési megbízott személyéről és a számára történő kézbesítés eseteiről. Ezen kivételszabályok azonban a jelen ügyre nem vonatkoztathatóak, a Bejelentő a büntetőeljárás során pedig nem jelölt meg olyan személyt, aki a hivatalos iratait helyette átvehette volna. A postai kézbesítés esetén a posta kézbesítője számára a Postatv.[20] és a Posta rende-

19 bűnügyi személyes adat: a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben, a büntetőeljárás lefolytatására, illetve a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat.

20 a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX törvény (Postatv.)

let[21] határozza meg az átvételre vonatkozó szabályokat, így az átvételre jogosult személyeket, az átvétel megtagadásának lehetőségeit, továbbá az átvétel vagy a megtagadás dokumentáltságának követelményeit.[22] Az nem helytálló érvelés a rendőrkapitányság részéről, hogy semmi nem tiltja a hozzátartozó részére történő kézbesítést, ha emellett viszont a kézbesítésre vonatkozó kógens szabályok egyértelműen rögzítésre kerültek. A vonatkozó szabályokat összességében értékelve ugyanis megállapítható, hogy a nem postai szolgáltató által történő kézbesítés esetén, a közhiteles nyilvántartások által tartalmazott címtől (lakóhely, tartózkodási hely, értesítési cím), illetve az idézéssel érintett által megadott elérhetőségen kívül és a jogszabályi rendelkezésekben kifejezetten meghatározott kézbesítési helytől (pl. fogvatartási intézmény útján[23], szolgálati elöljáró útján[24]) eltérő címen, személyes adatot tartalmazó küldemény címzett személyen kívüli egyéb személy számára történő átadásának nincs jogszabályi alapja. A Be. emellett rendelkezik az eljárás résztvevői (pl. terhelt) személyes- és elérhetőségi adatainak megállapításáról is, mely elérhetőségi adatokat a Bejelentő megadott a rendőrkapitányságnak a büntetőeljárás során.

Megállapítható volt, hogy a rendőrkapitányság az Idézés édesanya lakcímén, édesanya számára történő kézbesítésével megsértette a Be. 130. § (1) és az Infotv. 5. § (2) bekezdését. A Hatóság mindezekre tekintettel az Infotv. 55. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja és 56. § (1) bekezdése alapján felszólította a rendőrkapitányságot, hogy a jövőben tartózkodjon attól, hogy hivatalos küldeményt nem a jogszabályi rendelkezésekben előírt módon, kézbesítési helyen, és nem közvetlenül a címzett részére vagy vonatkozó konkrét jogszabályi felhatalmazás esetén, az abban meghatározott személy útján kézbesít. Emellett a Hatóság felszólította a rendőrkapitányságot arra is, hogy az idézés nyomozó hatóság általi személyes kézbesítése esetén hivatalos iratban szereplő személyes adatokat a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben meghatározott módon és személy részére adjon át zárt küldeményként, továbbá gondoskodjon az átvétel megfelelő igazolásáról, mely igazoló iratot a vonatkozó iratkezelési szabályok szerinti ideig őrizzen meg az elszámoltathatóság mint adatkezelési alapelv érvényesülése érdekében. A rendőrkapitányság a felszólításban foglaltaknak eleget és az ezzel összefüggésben megtett intézkedéseiről tájékoztatta a Hatóságot. [SZTF-427-2/2024.]

---

21 335/2012. (XII.4.) Korm. rendelet a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről (Pr.)

22 Pr.: 15. § (4), 16. § (3), 16. § (4), 19. §, 20. §

23 Be. 131. § (6) bekezdés

24 Be. 131. § (7) bekezdés

II.2.7. Rendőri intézkedéssel és azt követő eljárásokkal, a sajtó részére adott rendőrségi tájékoztatással, valamint az intézkedés alkalmával történt sérülést ellátó egészségügyi intézmény adatkezelésével kapcsolatos vizsgálat

Bejelentő sérelmezte, hogy a vele szemben a személyazonossága igazolásának megtagadása miatt alkalmazott rendőri intézkedés során, a fizikai ellenállása következtében alkalmazott kényszerítő intézkedés miatt elszenvedett sérülésének kórházi ellátásakor a rendőrök jelen voltak, az ügyeletes orvossal konzultáltak, illetve egyikük az ambuláns lapját a mobiltelefonjával lefényképezte a további eljárásokban való felhasználás céljából, mindezt a hozzájárulása nélkül. Nehezményezte továbbá, hogy a fényképfelvétel több eljárás (pl. szabálysértési eljárás, parancsnoki kivizsgálás stb.) része lett, így annak tartalmát az ezen eljárásokban részt vevők megismerhették. Vitatta, hogy vele szemben rendőri intézkedésként igazoltatásra került volna sor. Továbbá panaszt tett amiatt is, hogy a személyes adatai kezeléséről nem kapott előzetes tájékoztatást, illetve amiatt, hogy egyes adatait a rendőrség a sajtó munkatársai rendelkezésére bocsátotta.

A Hatóság az Infotv. 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján, Bejelentő erre vonatkozó nyilatkozatára figyelemmel vizsgálatot indított egy Rendőr-főkapitányság és további 3 rendőrkapitányság a Bejelentő igazoltatását végző és ezzel összefüggésben kényszerintézkedést alkalmazó Rendőrkapitányság 1, az egyes eljárási cselekményeket végző Rendőrkapitányság 2 és a személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettségek megszegése miatt eljárást folytató Rendőrkapitányság 3, valamint a kényszerintézkedés alatt álló személy egészségügyi ellátását végző kórház (a továbbiakban: Kórház) adatkezelőkkel szemben. A Bejelentő ugyan vitatta, de a vizsgálat során a rendőrségi és kórházi dokumentumok alapján megállapítást nyert, hogy az adott időpontban Bejelentőt igazoltatni próbálták, majd igazolták a Rendőrkapitányság 1 munkatársai. Figyelemmel arra, hogy az esethez közeli időben beadványában a Bejelentő ügyvédje sem vitatta az igazoltatás tényét, a Hatóság tényállása alapjául vette, hogy a rendőrségi adatkezelők adatkezelésének kiindulópontja az igazoltatás ténye volt. Bejelentő azt is kifogásolta, hogy nem járult hozzá ahhoz, hogy orvosi ellátásánál a rendőrök jelen legyenek.

Az érintett rendőrségi adatkezelők álláspontja az volt, hogy a jogszabályok kötelezővé teszik ilyen esetben az orvosi ellátás során a rendőri jelenlétet, valamint az orvosi adatok megismerését és kezelését, ezáltal ők arra egy másik, a jogszabályoknak megfelelő jogalappal rendelkeztek.

A Hatóság megállapította, hogy a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 17. § (2) bekezdése és 18. § (2) bekezdése megfelelő jogalapot teremt a Bejelentő orvosi ellátásával kapcsolatos rendőrségi kötelezettségekre. Figyelemmel továbbá az Rtv. 81. §-ában írt azon felhatalmazásra, amely szerint a rendőrség kezeli az intézkedéssel érintett természetes személy üggyel összefüggő adatait, megállapítható az adatkezelés – beleértve az adatok megismerését és a szükséges adattovábbítást is – jogszerű célja és fennáll annak törvényi jogalapja. A rendőrség által megismert és kezelt egészségügyi adatok ugyanis összefüggtek a foganatosított intézkedéssel. A Hatóság megállapította továbbá, hogy az Rtv. ezen rendelkezései összhangban vannak az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eaktv.) 4. § (2) bekezdés h), j), k) és l) pontjaiban foglaltakkal is. E rendelkezések alapján ugyanis – törvényben meghatározott esetekben – bűnüldözés, továbbá a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben meghatározott feladatok ellátására kapott felhatalmazás körében bűnmegelőzés; közigazgatási hatósági eljárás; szabálysértési eljárás; ügyészségi eljárás céljára jogszerűen kezelhető egészségügyi adat. Ennek megfelelően Bejelentő egészségügyi adatai mind az igazoltatással és kényszerintézkedéssel szembeni panaszt vizsgáló közigazgatási hatósági eljárásban, mind a később indult ügyészségi eljárásban jogszerűen felhasználhatók voltak.

A Hatóság továbbá megvizsgálta az Eaktv. más rendelkezéseit is, és megállapította, hogy a 14. § (1) bekezdése az érintett hozzájárulása nélkül is lehetővé teszi – az orvoson és a betegellátást végző személyeken kívül – más személyek jelenlétét is a gyógykezelés során, így a 14. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőrség hivatásos állományú tagja jelen lehet, amennyiben fogvatartott személyről van szó, és tekintettel arra, hogy Bejelentő az orvosi vizsgálata idején még személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés alatt állt, az orvosi ellátásának körülményeire vonatkozik a hivatkozott rendelkezés.

Bejelentő nehezményezte azt is, hogy az őt kísérő rendőrök a hozzájárulása nélkül konzultáltak az őt ellátó orvossal. A Hatóság e körben megállapította, hogy a már hivatkozott jogszabályi rendelkezések lehetővé teszik az adatoknak a rendőrség részére való átadását, illetve azok rendőrség általi kezelését, aminek következtében az érintett hozzájárulása nélküli adatátadás és az adatátvétel ténye nem tekinthető jogalap nélküli adatkezelésnek. Bejelentő kifogásolta, hogy ez a konzultáció a jelenléte nélkül történt. Figyelemmel arra, hogy nemcsak a rendőrségi adatkezelők nyilatkozatai mondanak ennek ellent, hanem Bejelentő jogi képviselőjének az esetet követően nem sokkal benyújtott dokumentumában fog-

laltak is, a Hatóság nem tudta azt tényállása részeként megállapítani, hogy erre az esetre a Bejelentő távollétében került volna sor. Ugyanakkor a Hatóság rámutatott, hogy az érintett jelenléte vagy távolléte a jogszabályok rendelkezéseire figyelemmel irreleváns körülmény, a vonatkozó törvények az adatok beszerzésének lehetőségét nem az érintett jelenlététől, sem a hozzájárulásától teszik függővé.

Bejelentő sérelmezte továbbá azt is, hogy az őt kísérő rendőrök egyike a Bejelentő egészségügyi dokumentumáról fényképfelvételt készített. A Hatóság, figyelemmel Bejelentő és a rendőrségi adatkezelők egybehangzó állítására, valamint az ezen állításokat alátámasztó, általuk csatolt dokumentumokra, tényállása alapjául nem fogadta el a Kórház állítását, miszerint nincs tudomása a felvétel készítéséről vagy arra vonatkozó adatkérésről, hanem tényként állapította meg, hogy a vizsgálaton jelen lévő rendőrök egyike az ambuláns lapot szolgálati mobiltelefonjával lefényképezte az azon levő adatok beszerzése érdekében, azonban e célból írásbeli megkeresés nem készült, az a kórház részére átadásra nem került.

A Hatóság rámutatott arra is, hogy visszakereshető dokumentumok (nyilvántartás) hiányában nem elvárható egyik adatkezelőtől vagy az adatkezelő bármely munkatársától sem, hogy hosszabb idő után is emlékezzen minden egyes adatkezelési műveletre, amit végzett. Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy az adatkezelő nevében eljáró munkatárs ezen természetes emberi tulajdonsága nem lehet az érintetti jogok kiüresítésének alapja, ezért elengedhetetlen az adatkezelési műveletek olyan jellegű dokumentálása, amelyből azok hosszabb idő elteltével is egyértelműen visszakövethetők. Továbbá a fényképfelvétel készítésének engedélyezése mint adatátadást jelentő adatkezelési művelet jogszerűsége is csak annak dokumentáltsága esetén igazolható a Kórház, mint adatkezelő által az Általános Adatvédelmi Rendelet 5.cikk (2) bekezdése szerinti elszámoltathatóság elvének megfelelően. Ezen okok miatt szükséges az írásbeli formátumú kérelem megléte, annak érintett adatkezelő általi átvétele és dokumentált (kereshető) teljesítése vagy a teljesítés visszautasítása egyaránt. A Hatóság ezt követően megvizsgálta az Eaktv. rendelkezéseit, és megállapította, hogy a 23. § (1) bekezdés a) pontja is megfelelő jogalappal szolgál az adatoknak a rendőri intézkedés jogszerűségét vizsgáló közigazgatási hatósági eljárás során történő beszerzésére. A megkeresésnek és annak teljesítésének módja az Eaktv. 23. § (2) bekezdésében szabályozott, miszerint az adatkérés célját és a kért adatok körét meg kell jelölni ezen jogszabályi követelményeknek pedig nem felelt meg az írásbeli megkeresés nélküli fényképfelvétel-készítés.

Bejelentő kifogásolta azt is, hogy a rendőrség kezeli a kérdéses üggyel össze nem függő egészségügyi adatait is. Ezen egészségügyi adatok rendőrség általi kezelése kapcsán a Hatóság megállapította, hogy azok az igazoltatás során okozott sérülés rendőrségi és ügyészségi vizsgálatainál figyelembe veendő és értékelendő információt hordoztak, aminek következtében azok rendőrség általi kezelése megfelel a célhoz kötöttség elvének. A Hatóság minderre figyelemmel megállapította, hogy a rendőrség jogosult volt a vizsgálat kérőlapon található adatok kezelésére; ugyanakkor rögzíti, hogy az adatok és információk megszerzésének alkalmazott módja nem áll összhangban az adatvédelmi és az eljárási jogszabályok rendelkezéseivel, és nem teszi lehetővé az érintetti joggyakorlás teljesítését sem, valamint sérti az elszámoltathatóság alapelvét.

A Hatóság vizsgálta továbbá azt is, hogy az ambuláns lap fényképfelvétele jelenleg is elérhető-e a szolgálati mobiltelefonon, illetve azt harmadik személy megismerte-e. A rendőrségi adatkezelő nyilatkozata szerint a fényképfelvételhez az azt készítő rendőrön kívül más nem fért hozzá, illetve annak törlésére a jelentés elkészítését követően, nem dokumentált módon sor került. Ennek ellentmondó bizonyíték nem merült fel az eljárás során, a Hatóság ezen nyilatkozatok tartalmát tényként, tényállása alapjaként elfogadta. Figyelemmel arra, hogy a törlés körülményeinek (pl. idejének, módjának stb.) adott esetben lehet jelentősége, még abban az esetben is szükséges a törlésre vonatkozó dokumentáció elkészítése, amennyiben a törlés a gyakorlatban egy egyszerűen elvégezhető művelet. A Hatóság megjegyezte, hogy a dokumentáció elkészítésének szükségessége nem feltétlenül jelenti, hogy külön jegyzőkönyvet kell felvenni, adott esetben – a körülmények adatkezelő általi mérlegelése után – megfelelő lehet az is, ha valamely okiratban, pl. a fényképfelvétel letöltését dokumentáló és az irathoz csatolt rendőri jelentésben – amely közokiratnak minősül – szerepelnek az erre vonatkozó adatok is.

Bejelentő bejelentésében panaszolta azt is, hogy egy újságíró a történtekről az érintett rendőrtől és jogi képviselőjétől jogosulatlanul szerzett tudomást, majd az újságíró megkereste a Rendőr-főkapitányság sajtóügyeletét az ügyet részletesen körülírva, amit a Rendőr-főkapitányság sajtóügyelete megerősített. Ugyancsak panaszolta, hogy több más sajtótermék is hozzájutott ezen információkhoz, amelyeket – a Rendőr-főkapitányság sajtóügyelete megkeresése után vagy anélkül – megjelentettek. A Rendőr-főkapitányság – Bejelentő részére adott tájékoztatással egyezően – a Hatóság részére azt a nyilatkozatot tette, hogy a Rendőr-főkapitányság Kommunikációs Osztálya Bejelentő személyes adatait – a nevén kívül azon adatokat is beleértve, amelyek segítségével Bejelentő egyértelműen beazonosítható lett volna – nem közölte a sajtó képviselőivel, csupán

arról a tényről adott tájékoztatást, hogy történt olyan eset, amelyről az újságíró a híreket megszerezte. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az újságíró az értesüléseit a rendőrszakszervezet képviselőjétől szerezte, akit a rendőrök kerestek meg segítséget kérve a saját maguk részére. A szakszervezeti segítséget kérő rendőrök azonban nyilvánvalóan nem a Rendőr-főkapitányság vagy más rendőrségi szerv, szervezet képviseletében jártak el, ezért az általuk elmondottak nem tekinthetők a rendőrség hivatalos közlésének, aminek következtében nem állapítható meg, hogy Bejelentő ügyéről a Rendőr-főkapitányság vagy más rendőrségi szervezet tájékoztatta volna a szakszervezetet vagy a sajtó képviselőit. Bejelentő sérelmezte azt is, hogy nem kapott előzetesen tájékoztatást a személyes adatai kezeléséről. A Hatóság ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a Rendőr-főkapitányság adatvédelmi tisztviselője által Bejelentőnek írt levél végén megtalálható az adatkezelési tájékoztató linkje, ahonnan ügytípusonként elérhetők az adatvédelmi tájékoztatók, ezáltal legkésőbb ekkor Bejelentő részére az információk elérhetőkké váltak. Ennek ellenére az előzetes tájékozódáshoz fűződő jog sérelme a vizsgálat során megállapítást nyert, mivel az említett utólagos tájékoztatás a Bejelentő megkeresésére történt meg. Az Infotv. 16. (1)-(3) bekezdése alapján az előzetes tájékoztatásnak a rendőri intézkedés alkalmával kellett volna megtörténnie, oly módon, hogy a rendőrök által az intézkedésről átadott okiraton feltüntetésre kerül az adatkezelésre vonatkozó információ vagy legalább a rendőrség honlapján elérhető az adott eljárással összefüggő adatkezelésre vonatkozó tartalom elektronikus elérhetőségére utalás. A vizsgálat a Rendőr-főkapitányság adatkezelése kapcsán nem állapított meg jogsértést, illetőleg megállapítást nyert, hogy a Rendőr-főkapitányság a sajtót a Bejelentő személyes adatai közlése nélkül tájékoztatta a kérdéses ügyről.

A Rendőrkapitányság 2 adatkezelése kapcsán azt állapította meg, hogy mivel Bejelentőt a vele szemben intézkedő rendőrök a személyazonosság igazolásának megtagadása okán, előállítás céljából a Rendőrkapitányság 2-re vitték, e rendőrkapitányság munkatársai az ellátott feladatok kapcsán kétségkívül kezelték Bejelentő egyes személyes adatait. Ezek között Bejelentő egészségügyi adatai nem szerepeltek. Az adatkezelés a Hatóság rendelkezésére álló adatok szerint megfelel a jogszerűség és a célhoz kötöttség alapelveinek, továbbá megfelelő jogalappal – az Infotv. 5. § (1) bekezdés a) pontja, valamint az Rtv. 1. § (1) bekezdése, (2) bekezdés 2. és 5. pontjai, 13. § (1) bekezdése – bír. A fentiekre tekintettel a Rendőr-főkapitányság és a Rendőrkapitányság 2 adatkezelése által jogsérelem nem történt, illetve annak közvetlen veszélye nem áll fenn, ezért a Hatóság e két adatkezelővel szemben az Infotv. 55. § (1) bekezdés b) pontja alapján a vizsgálatot lezárta.

A Rendőrkapitányság 3 vonatkozásában az nyert megállapítást, hogy az általa folytatott szabálysértési eljárásban Bejelentő egészségügyi adatainak felhasználása szükségtelen, ám azokat nem is használták fel. A Rendőrkapitányság 3 részére más adatkezelő által (illetékesség hiányában) megküldött iratokban szereplő egészségügyi személyes adatok kezelésének jogszerű célja kizárólag a másik adatkezelő rendőri szervtől részére küldött iratok vonatkozásában a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: irattári tv.) rendelkezéseinek való megfelelés, jogalapja pedig az irattári tv. 5. § (1) bekezdése. Mindez kizárólag ezen adatok irattári szabályok szerinti, azoknak megfelelő időtartam alatt történő megőrzését, majd az iratok megsemmisítését jelentheti. Ennek érdekében a Hatóság a Rendőrkapitányság 3-at az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján a jogsértés veszélyének megszüntetésére szólította fel azzal, hogy a szabálysértési iratok között található egészségügyi adatokat tartalmazó iratokat azok selejtezéséig zárolja, és azok megőrzésén, majd az adathordozók megsemmisítésén túl egyéb adatkezelési tevékenységet azokon ne végezzen.

A Hatóság megállapította, hogy az egészségügyi adatot tartalmazó okirat szolgálati mobiltelefonnal való lefényképezése, illetve a fénykép dokumentálatlan törlése, a Kórház részéről ennek lehetővé tétele mint adatátadás jogszabálysértő. Erre tekintettel az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján felszólította a Kórházat, hogy a jövőben az ellátás során ne tegye lehetővé az ellátott személy személyes adatainak a jelenlévő más személy általi közvetlen, a felhasználás céljára utaló információk nélküli, dokumentálatlan módon történő rögzítését, hanem tájékoztassa az adatot rögzíteni kívánó személyt, hogy azt írásban benyújtott megkeresésre teljesítik, amennyiben a jogszabályi feltételei fennállnak. A Hatóság a fent részletezett, a Bejelentő egészségügyi adatát rögzítő fényképfelvétel készítésével megvalósult jogsértő adatkezelési művelet és az előzetes tájékozódáshoz fűződő jog sérelme miatt felszólította a Rendőrkapitányság 2-t is, hogy alakítsa át eljárását olyan módon, hogy a jövőben ne folytatódjon a vizsgálat által megállapított jogsértő gyakorlat. [SZTF-339/2024.]

II.2.8. Hivatalból indított ellenőrzések

2024. első félévében a Hatóság hivatalból indított ellenőrzéseket végzett a Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi Rendőrkapitányságánál és a Repülőtéri Rendőr Igazgatóságnál, amely ellenőrzések célja nemcsak a Schengeni acquis-nak és a nemzeti szabályoknak való megfelelés vizsgálata volt, hanem Magyarország 2024. júliusi adatvédelmi tárgyú Schengeni értékelé-

sére történő felkészülés is, mind az adatkezelők, mind a Hatóság munkatársai számára.

Az V. kerületi Rendőrkapitányságnál a Hatóság munkatársai megtekintették a továbbfejlesztett Nova Mobilt, amellyel különböző kategóriákra lehet keresni a Schengeni Információs Rendszerben (pl.: személy, jármű, okmány, tárgy). A SIS rendszer használatával kapcsolatos ellenőrzéseken kötelezően vizsgálandó kérdéseken túl, a Rendőrkapitányság munkatársai egy prezentáció keretében mutatták be a SIS lekérdezés menetét. Arckép lekérdezése kizárólag a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (4) bekezdése és az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről szóló 2015. évi CLXXXVIII. törvény alapján történhet, abban az esetben, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható vagy hitelt érdemlően nem bizonyítható. A lekérdezés tehát kizárólag személyazonosság megállapítására vagy ellenőrzésére irányulhat és csak az adott intézkedéshez kötötten. Bemutatásra került a Nova Mobil alkalmazásban történő lekérdezés menete is. Arckép lekérdezésére csak ritkán kerül sor, amennyiben más módon nem azonosítható a személy vagy nyilvánvalóan téves adatot adott meg az igazoltatás során.

A Repülőtéri Rendőr Igazgatóság helyszíni ellenőrzése során a Hatóság munkatársai arra voltak kíváncsiak elsősorban, hogy a legutolsó ellenőrzés óta eltelt időben milyen fejlesztések történtek, hogy az új Schengeni Információs Rendszerre történő átállás valamennyi rendszerelem tekintetében sikeresen megtörtént-e, illetve, hogy a SIS Recast-ot követő időszakban (2023. március 7. óta) történt-e személyes adatokat érintő biztonsági esemény a SIS rendszerrel kapcsolatban. A Repülőtéri Rendőr Igazgatóság munkatársai beszámoltak az NHERR rendszer fejlesztéséről, valamint arról, hogy az ún. ABC (Automatic Border Control) kapukat illetően is vannak fejlesztési tervek, továbbá az Entry-Exit System (EES) és ETIAS rendszerek vonatkozásában várhatóan újabb kameratornyok beszerzésére kerül sor. Az EES tervezett bevezetése kapcsán elmondták, hogy a harmadik országbeli állampolgároknak a Schengeni területre első alkalommal való belépéskor személyes aktát kell majd létrehozniuk – az erre a célra felállított KIOSK-ok segítségével – ehhez két biometrikus adat rögzítésére lesz szükség, a második beutazástól kezdődően már csak a meglévő adatokat kell egyeztetniük és egy biometrikus adatot rögzíteni. A Hatóság munkatársai a helyszínen megtekintették az ABC kapuk működését, a SIS és VIS rendszer használatát és az útlevélkezelést is a beléptetés során.

II.3. Az adatvédelmi incidensek bejelentése

A Hatósághoz az idei évben 577 új incidens bejelentés érkezett, amely csekély számú növekedést mutat az azt megelőző évhez viszonyítva. A legtöbb incidenst az adatkezelők továbbra is a Hatóság honlapján elérhető, külön erre a célra szolgáló incidens bejelentő rendszeren (https://dbn-online.naih.hu/public/login) keresztül teszik meg. Az incidensek több mint fele (321 db) ezen a felületen került bejelentésre. A többi bejelentés hivatali kapun (216 db), e-mailen (34 db), illetve postán (6 db) jutott el a Hatósághoz.

II.3.1. Az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó jelentős adatvédelmi incidensek

1. Egészségügyi intézmény adatkezelése során bekövetkezett adatvédelmi incidens

A Hatóság a sajtóból értesült arról, hogy egy egészségügyi intézmény bezárt épületében jelentős mennyiségű, személyes adatokat tartalmazó egészségügyi dokumentumot tárolnak. A GDPR-ban foglalt, az adatkezelés biztonságára vonatkozó rendelkezések adatkezelő általi feltételezhető megsértése miatt a Hatóság hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást indított.

Az adatkezelő korábban észlelte, hogy a lezárt épületbe feltehetően rendszeresen, jogosulatlan behatolás történt, az egészségügyi dokumentumok egy részét az épületen belül szétszórták. A sorozatos behatolások miatt az adatkezelő igyekezett biztosítani az épület megfelelő fizikai zártságát, de az egészségügyi dokumentumok elszállításáról nem gondoskodott, az épületbe azt követően is történt behatolás, hogy az adatkezelő intézkedett az épület 24 órás őrzéséről. További kockázatot jelentő körülmény volt, hogy az épület egy forgalmas főúton helyezkedik el.

Az adatkezelő adatvédelmi incidens bejelentést tett a Hatósághoz, azonban az eset adatvédelmi incidensként történő azonosítása, illetve a bekövetkezett incidens Hatóságnak történő bejelentése között 7 nap telt el.

Az incidens, az érintett személyes adatok érzékenységére és számára való tekintettel magas kockázatúnak minősült, amely indokolta, hogy arról az érintetteket is tájékoztassák. Az adatkezelő azonban az érintettek azonosításához szükséges adatok hiányára hivatkozva erről nem gondoskodott indokolatlan késedelem nélkül. A Hatóság a tájékoztatás elmaradásának indokaként a fentieket

nem fogadta el, tekintettel arra, hogy a GDPR szerint, ha a tájékoztatás aránytalan erőfeszítést tenne szükségessé, úgy az érintetteket nyilvánosan közzétett információk útján kell tájékoztatni.

A feltárt tényállás alapján a Hatóság megállapította, hogy az adatkezelő nem tett eleget a GDPR 32. cikk (1) bekezdés b) pontjában és (2) bekezdésében kötelezettségének azáltal, hogy nem gondoskodott az egészségügyi dokumentumok elszállításáról. Az épületbe történő sorozatos behatolások egyértelművé tették, hogy az általa alkalmazott intézkedések nem megfelelőek a kockázatok mértékének megfelelő szintű adatbiztonság garantálására. Az adatkezelő továbbá megsértette a GDPR 33. cikk (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, mivel az alapvetően kockázatos adatvédelmi incidenst a tudomásszerzést követően nem jelentette be a jogszabályban meghatározott határidőn belül a Hatóságnak. Az incidensről való tudomásszerzése és az érintettek tájékoztatása között pedig több, mint 9 hónap telt el, így az adatkezelő megsértette a GDPR 34. cikk (1) bekezdését.

A megállapított jogsértések miatt a Hatóság az adatkezelővel szemben 2 millió forint adatvédelmi bírságot szabott ki. [NAIH-295/2024]

2. Mentőszolgálat adatkezelése során bekövetkezett adatvédelmi incidens

Egy mentőszolgálat (a továbbiakban: Adatkezelő) sajtómegkeresés útján szerzett tudomást arról, hogy egy mentési tevékenység során keletkezett esetlap, egy internetes hírportálon megjelent cikkben nyilvánosságra került. Az Adatkezelő megvizsgálta a cikkben megjelent dokumentumon szereplő azonosítószámmal a saját rendszerében kezelt esetlapot (a továbbiakban: Esetlap). Az Esetlap és a sajtóban megjelent dokumentum között tartalmi eltérések álltak fenn, ugyanakkor a sajtóban megjelent dokumentumon olyan adatok szerepeltek, amelyek eredetileg az Esetlapon kerültek rögzítésre. Erre tekintettel az Adatkezelő és a Hatóság is megállapította, hogy az Esetlap alapjául szolgáló mentési esemény, illetve az Esetlapon szereplő adatok ismeretében készült dokumentum került nyilvánosságra, amely feltételezi, hogy a dokumentumot a sajtó részére továbbító személy az Esetlapot az Adatkezelő rendszerében megtekintette.

A sajtóban megjelent dokumentumon az adatok nagy részét kitakarták, így a cikkből nem volt megállapítható, hogy azon eredetileg pontosan milyen személyes adatok szerepeltek. A mentőegység érkezésekor a beteg már nem tartózkodott a helyszínen, ezért az Esetlapon a beteg végig ismeretlen személyként (N/N) volt megjelölve, életkora kivételével egyéb személyes adata nem került

rögzítésre. A mentési eseményről nem készült papíralapú dokumentáció, betegadatok (név, TAJ szám) hiányában az Esetlap nem került feltöltésre az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térbe (a továbbiakban: EESZT), az Esetlap kapcsán más hatóság vagy a beteg részére adatszolgáltatás nem történt. Az Adatkezelő által folytatott belső vizsgálatok eredménye és az ügyben tett nyilatkozatok alapján megállapítható, hogy a nyilvánosságra hozott személyes adatok egyedül az Adatkezelő rendszeréből kerülhettek ki.

Az Adatkezelő megállapította, hogy az Esetlapon szereplő személyes adatok jogosulatlan felhasználásával adatvédelmi incidens következett be, melyet az adatok sajtóban történő közzététele követett. Az incidens egészségügyi személyes adatokat nem érintett, tekintettel arra, hogy az Esetlapon nem szerepel egy konkrét beteggel kétséget kizáróan összefüggésbe hozható személyes adat. Az adatvédelmi incidens érintettjei az Adatkezelő munkatársai, akiknek személyes adatai jogellenesen kikerültek a rendszerből.

Az Adatkezelő a bekövetkezett adatvédelmi incidenst nyilvántartásba vette és a tudomásszerzéstől számított 72 órán belül bejelentette a Hatóságnak, az incidensből eredő kockázatokat megfelelően értékelte, az érintett mentődolgozókat tájékoztatta. A Hatóság erre tekintettel megállapította, hogy az Adatkezelő a bekövetkezett adatvédelmi incidenssel kapcsolatban eleget tett a GDPR 33. és 34. cikkében foglalt, az incidens kezelésével kapcsolatos kötelezettségeinek.

Az Adatkezelő által folytatott belső vizsgálat nem tudta egyértelműen megállapítani, hogy az Esetlapot hány fő, illetve milyen célból tekintette meg annak rögzítését követően, mivel az Adatkezelő rendszere csak a be- és kilépéseket, adatrögzítéseket- és adatmódosításokat naplózza, a naplózás azonban nem terjed ki azokra a felhasználói tevékenységekre, amikor a dokumentumok adattartalmának módosítása nélkül, kizárólag az adatok megtekintésére kerül sor. A Hatóság erre tekintettel megállapította, hogy az Adatkezelő nem tett eleget a saját belső szabályzatában is rögzített, naplózásra vonatkozó követelményeknek, mivel naplózási rendszere nem alkalmas a felhasználói műveletek teljes körű utólagos felülvizsgálatára, és jogsértés esetén a felelősség megállapítására. Az elégtelen naplózás következtében fennáll a lehetősége annak, hogy az Adatkezelő által kezelt egészségügyi adatokat észrevétlenül tekintenek meg jogosulatlanul, amely súlyos kockázatokat jelent a nagyszámú érintett személyes adatok védelméhez fűződő jogára nézve.

Minderre tekintettel a Hatóság megállapította, hogy az Adatkezelő megsértette a GDPR 32. cikk (1) bekezdésének b) pontjában és (2) bekezdésében foglalt, az

adatkezelésből eredő kockázatok mértékének megfelelő szintű adatbiztonság garantálását célzó, megfelelő technikai és szervezési intézkedések végrehajtására vonatkozó kötelezettségét.
A Hatóság ügy összes körülményének mérlegelését követően adatvédelmi bírság kiszabását nem tartotta indokoltnak. A Hatóság e döntésénél különös figyelemmel volt arra, hogy az Adatkezelő közfeladatot ellátó szerv, és a GDPR megsértésének megállapítására vele szemben korábban nem került sor. Az Adatkezelő az eljárás során együttműködött a Hatósággal és megkezdte az általa folytatott adatkezelés által jelentett kockázatok mértékének megfelelő szintű adatbiztonság garantálása érdekében szükséges fejlesztéseket. [NAIH-9469/2024]

3. Felnőttképzésekre jelentkező magánszemélyek adatainak kezelése során bekövetkezett adatvédelmi incidens

Egy nonprofit korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: Adatkezelő) 2024. január 24-én szakaszos incidens bejelentést tett a Hatósághoz, amely szerint az általa üzemeltetett weboldalon adatvédelmi incidenst észlelt, amelynek során a honlapnak az egyes adminisztrátorok számára szánt aloldalai ideiglenesen az internetes keresőmotorok által szemlézhetővé váltak, így az Adatkezelő által szervezett felnőttképzésekre jelentkező magánszemélyek adatai kiszivárogtak, ahhoz jogosulatlanul hozzáfértek. Az adatszivárgást egy konfigurációs hiba okozta, amely során egy beépülő bővítmény felülírta az éles környezetben használt másik bővítmény konfigurációit, amelynek következtében a felnőttképzésre jelentkező magánszemélyek személyes adatai az internetes keresőmotorok által listázhatóvá, így bárki által megismerhetővé váltak.
Az incidensben érintettek száma 10-50 fő, a weboldal felhasználói, illetve a képzésekre feliratkozók, illetve a kiszivárgott személyes adatok többnyire személyazonossági és elérhetőségi adatok voltak. Az adatkezelő az érintetteket a tudomásszerzést követően azonnal telefonon és e-mailen is értesítette az incidensről.

A Hatóság az incidens részleteinek tisztázása érdekében hatósági ellenőrzést, majd az általános adatvédelmi rendelet 32. cikkének feltételezett megsértése okán adatvédelmi hatósági eljárást indított.

Az eljárás eredményeként a Hatóság megállapította, hogy az Adatkezelő az incidens kezelése során az általános adatvédelmi rendelet 33-34. cikkében foglaltakat betartva járt el. Ennek megfelelően az érintetteket az incidensről az előírtak szerint tájékoztatta, valamint az incidenst a Hatóságnak határidőben bejelentet-

te, illetve az incidens orvoslása érdekében a szükséges intézkedéseket megtette.

A Hatóság a határozatában megállapította, hogy az adatvédelmi incidens elkerülhető lett volna, ha az Ügyfél elvégzi a webszerver konfigurációját, a rendszeres naplózást és eseményfigyelést, valamint a tesztelést elszeparált tesztkörnyezetben. Ezek az eljárások a tudomány és technológia állása, a megvalósítás költsége, valamint az adatkezelés jellegét figyelembe véve általánosan elvárható intézkedések egy személyes adatokat kezelő, magasabb látogatottságot élvező honlapot üzemeltető adatkezelő esetében, továbbá nem igénylik aránytalan erőfeszítés, valamint pénzügyi és humán erőforrás igénybevételét sem.
A fentiek alapján a Hatóság megállapította, hogy az Adatkezelő megsértette az általános adatvédelmi rendelet 32. cikkében foglalt adatbiztonság elvét, ezért figyelmeztetésben részesítette, illetve elrendelte a határozat nyilvánosságra hozatalát. [NAIH-5446/2024]

4. Egy háziorvosi szolgálat adatkezelése során bekövetkezett adatvédelmi incidens

A Hatóság kérelemre induló hatósági eljárásban vizsgálta egy háziorvosi szolgálat adatkezelésének jogszerűségét. A háziorvosi szolgálat 2022 júliusától kezdődően az érintettnek az EESZT-ben található egészségügyi adatait több hónapon keresztül, több alkalommal lekérte. Az érintett a bepanaszolt háziorvosi szolgálatnál csak egyszer járt, 2011-ben, ugyanis egyik másik háziorvosi szolgálathoz tartozik.

A hatósági eljárásban a háziorvosi szolgálat vezetője úgy nyilatkozott, hogy nem volt tudomása a jogosulatlan betekintésekről, az érintett egészségügyi adatait ő nem kérdezte le.

A háziorvosi rendelőben a háziorvos közvetlen asszisztense is hozzáfért a háziorvosi programhoz. A hozzáférés magába foglalta a betegek adataihoz és az orvosi vizsgálatok során kiállított leletekhez, igazolásokhoz és dokumentumokhoz történő hozzáférést is. Az asszisztens beismerte, hogy a rendszerben az érintett egészségügyi adataihoz hozzáfért és azokba ő betekintett. A Hatóság az asszisztenst az eljárásba hivatalból ügyfélként bevonta, aki nyilatkozatában a Hatóságnak ismételten elismerte, hogy ő kérdezte le az érintett egészségügyi adatait, a lekérdezést jogalap nélkül tette, melynek a kíváncsiságon kívül más oka nem volt. A lekérdezett adatokat harmadik személy részére nem továbbította, és az érintetten kívül más beteg adatait nem kérdezte le. Külön jelszóval a

háziorvosi programhoz nem rendelkezett, munkáltatójától a jelszót csak célhoz kötötten, munkával kapcsolatos használatra kapta.

Az EESZT-ben fellelhető adatokhoz történő hozzáférést a vonatkozó jogszabályok, az azonosítási és jogosultságkezelési nyilvántartás és az érintett által az önrendelkezési nyilvántartásba tett nyilatkozatok tartalma határozza meg. Az állampolgárok egészségügyi adataihoz korlátozott hozzáférést biztosít az EESZT, kizárólag az adott személy kezelőorvosai, vagy az érintett kezelését végző intézmény erre jogosult orvosai tekinthetik meg az EESZT-ben tárolt adatokat.
A hatósági eljárás során a Hatóság megállapította, hogy sem a háziorvosi szolgálat, sem az asszisztens nem volt feljogosítva az érintett egészségügyi és hozzájuk kapcsolódó személyes adatainak megismerésére. Sem jogszabály, sem az érintett önrendelkezési joga által adott hozzájárulás nem szolgáltatott jogalapot az EESZT-ben található személyes adatok megtekintésére, ezért az érintett egészségügyi adatainak lekérdezésével megsértették az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (1) bekezdését.
A Hatóság döntésében arról határozott, hogy a háziorvosi szolgálat megsértette az általános adatvédelmi rendelet 33. cikk (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, mivel az alapvetően kockázatos adatvédelmi incidenst nem jelentette be a tudomásszerzést követően indokolatlan késedelem nélkül a Hatóságnak, ezért figyelmeztetésben részesítette. Továbbá Hatóság megállapította, hogy az asszisztens mint önálló adatkezelő, szándékos magatartásával adatvédelmi jogsértést követett el, amikor a ráruházott jogosultsági keretet túllépte, és saját kíváncsiságának kielégítése szándékából lekérdezte az érintett személyes adatait. Az asszisztens tudta, hogy az érintett nem tartozik a háziorvosi szolgálat páciensi körébe, tudatosan használta fel a munkavégzés céljára átruházott hozzáférési jogosultságot jogsértés elkövetésére. A Hatóság az asszisztenst 50.000 forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. [NAIH-4082-5/2024]

II.3.2. Az Infotv. hatálya alá tartozó adatvédelmi incidensek

1. Zárt adatkezelés végrehajtását biztosító intézkedés elmulasztása ügyészség által

Az ügyészség egy gyanúsított részére papír alapon, valamint a gyanúsított meghatalmazott védője részére Ügyfélkapun keresztül iratmásolatokat adott ki. A gyanúsított és a védő részére kiadott okiraton személyes adatai zárt kezelését kérő bíró mint tanú és egyben sértett személyes adatai, így születési helye, ideje, édesanyja neve, lakcíme kitakarás nélkül szerepelt. Az incidens bejelentésből rendelkezésre álló adatok alapján a Hatóság a zárt adatkezelés végre-

hajtását biztosító intézkedés elmulasztásából eredő hiányos adatbiztonsági intézkedés miatt adatvédelmi hatósági eljárást indított az ügyészséggel szemben. A tényállás- tisztázás során az ügyészség az eljárásrendjére vonatkozóan úgy nyilatkozott, hogy személyes adatok zárt kezelése esetén az iratokhoz fűzött jegyzőkönyvben a zártan kezelt személyes adatok feltüntetésre nem kerülnek, a zártan kezelendő személyes adatokat egy külön okiratban rögzítik vagy a személyes adatokkal is kitöltött és aláírt jegyzőkönyvet a zárt borítékban helyezik el, melyet csak az eljáró hatóság bonthat fel. Az ügyviteli rendszerben az adott személy vonatkozásában a zárt adatkezelés külön megjelölésre nem kerül. Papír alapú, valamint az Ügyfélkapun küldött iratmásolatok kiadására vonatkozó belső szabályzat az ügyészségnél nem készült. Az iratmásolatok kiadásakor az ügyészség – a zárt adatkezelés esetén – a Be. 99. § (5), (6) és (7) bekezdései és a Be. 100. § (5) bekezdése alapján jár el. Az ügyészségnél és az alárendelt szervezeti egységeknél az ügyészségi alkalmazottra, így az írnokokra is vonatkozó iratkezelési szabályokat az ügyészi szervezet iratkezelési szabályzatáról szóló 26/2018. (XII. 28.) LÜ utasítás (a továbbiakban: LÜ utasítás) szabályozza, továbbá az írnok feladatait munkaköri leírása tartalmazza. A hivatkozott LÜ utasítás 37. § (2) bekezdése értelmében az iratok továbbítása során úgy kell eljárni, hogy az ügyészi intézkedés kiadmányát az ügyintéző által adott utasításnak megfelelő módon kell továbbítani. A LÜ utasítás 38. §-ában foglaltak alapján az expediálás során az irodavezetőnek ellenőriznie kell, hogy a kiadmányozással kapcsolatban végrehajtottak-e minden kiadói, vagy más ehhez kapcsolódó ügyintézői utasítást, illetve mellékleteket csatoltak-e. Az incidenssel összefüggésben a személyes adatok kitakarásának elmulasztása miatt fegyelmi eljárás indult az ügyészségen, melynek eredményeként az írnok fegyelmi felelősségének megállapítására került sor.

A Hatóság az Infotv. 61. § (1) bekezdés ba) alpontja alapján megállapította, hogy az ügyészség az eljárása során megsértette az Infotv. 25/I. § (1) bekezdését, valamint a (3) bekezdés h) pontjában foglaltakat azzal, hogy intézkedésével nem biztosította az adatok továbbítása során a zártan kezelendő személyes adatok jogosulatlan megismerésének megakadályozását, mert elmulasztotta a sértett személyes adatai zártan történő kezelését biztosító intézkedés végrehajtását, valamint az ezt biztosító kontroll mechanizmus alkalmazását mint megfelelő adatbiztonsági intézkedést, így a gyanúsított és védő ennek következtében jogosulatlanul ismerte meg a sértett zártan kezelendő személyes adatait. Mindezekre tekintettel a Hatóság az Infotv. 61. § (1) bekezdés b) pontjának bg) alpontja alapján az ügyészséggel szemben 5.000.000.-Ft adatvédelmi bírság kiszabásáról is döntött. A Hatóság a bírság mértékének meghatározásakor enyhítő körülményként értékelte az ügyészség által az incidens bekövetkezte után

foganatosított intézkedéseket. A Hatóság a bírság mértékének meghatározásakor azonban súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy a sértett adatainak védelme éppen egy olyan ügyben maradt el, amelyben hivatalos személy elleni erőszakos bűncselekmény tárgyában folyt. [SZTF-124/2024.]

2. Minősített adat biztonságának megsértése

Egy rendőrkapitányság hivatásos állományú tagja elkészítette a rendőrkapitányságnál alkalmazott informátorok jutalmazási jelentéseit, majd a dokumentumot egy zárt borítékba tette és magához vette az adatokat tartalmazó pendrive-ot is azért, hogy amennyiben a rendőrkapitányság bűnügyi osztályának vezetője hibát talál az iratokban, azt javítani tudja. A pendrive használatára végül nem került sor, az iratokat az osztályvezető elzárta a páncélszekrénybe, a munkatárs az adatok pendrive-ról való törléséről azonban nem gondoskodott és az irodába beérve észlelte, hogy a minősített adatokat tartalmazó pendrive nincs a zsebében. Megállapítást nyert, hogy a pendrive munkatárs általi kézhezvétele és a keresés megkezdése között rövid idő telt el, mely során négy különböző helyen állt meg a szolgálati gépjárművel, mely területek visszaellenőrzésre kerültek, valamint a szolgálati gépjármű is átvizsgálásra került, azonban a pendrive nem került elő. A pendrive-on 12 fő érintett informátor személyes adata (neve, születési helye, születési ideje, anyja neve, igazolvány száma, lakcíme) szerepelt, továbbá az adathordozón 6 db „Korlátozott terjesztésű!" és 7 db „Bizalmas!" minősítési szintű minősített adatot tartalmazó irat volt található. A rendőrkapitányság nyilatkozata szerint a minősített adatot tartalmazó adathordozó azért nem került nyilvántartásba vételre, mert az állományi munkatárs azt nem adta át a titkos ügykezelőnek nyilvántartásba vételre. A rendőrkapitányság gyakorlata szerint a minősített adatot tartalmazó küldemény a biztonsági területen kerül a pendrive adathordozóra, az adathordozóhoz kísérőlap kerül kiállításra, majd nyilvántartásban rögzítetten (egy ún. belső átadó könyvön) az adathordozó a kísérőlappal a titkos ügykezelő részére átadására kerül, aki a pendrive-ot a kísérőlappal együtt borítékolja, a lezárás helyén ellátja bélyegzővel és futárjegyzéken dokumentálva átadja a futárnak, vagy az előírt feltételekkel rendelkező személyes kézbesítőnek. A borítékon feltüntetésre kerül a címzés, a küldő szerv adatai, az iktatószám, a minősítés szintje, a példánysorszáma, a „Baleset esetén vagy rendkívüli helyzetben a küldő szerv bonthatja fel!" figyelmeztetés, illetve az adathordozó főnyilvántartó száma. A továbbítás tényét a titkos ügykezelő az iktatókönyvben köteles rögzíteni. A konkrét esetben azonban a pendrive mint minősített adatot tartalmazó adathordozó nem került a vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek megfelelően nyilvántartásba vételre.

A Hatóság a tényállás tisztázása érdekében az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 25. § (1) bekezdés b) pontja alapján a hatósági eljárásban megkereste a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Biztonsági Felügyeletet (a továbbiakban: NBF) és nyilatkozattételre hívta fel. Az NBF nyilatkozata szerint a Mavtv. 19. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a Rendőrkapitányság a minősített adat biztonságának megsértéséről tájékoztatta, hogy az érintett adathordozó nyilvántartásba vételére nem került sor, valamint a pendrive-on egészen a 2021. évig visszamenően találhatók voltak minősített adatok. A minősített adat biztonságának megsértését megvalósító munkatárs jelentése szerint ő a minősített adatok védelmére vonatkozó operatív tevékenységgel kapcsolatos képzésben, oktatásban nem részesült. A rendőrkapitányság nyilatkozata szerint a felhasználói engedélyek időközben felülvizsgálatra kerültek (tartalmi elemek, rendelkezési jogosultságok), a felhasználó engedéllyel rendelkező állomány oktatása, a főnyilvántartó számmal ellátott pendrive-ok felülvizsgálata (nyilvántartásba vett adathordozók aktualizálása), az adatvédelmi incidenssel érintettek értesítése (személyesen, illetve írásban) megtörtént. A hasonló incidensek elkerülése érdekében a rendőrkapitányság vezetője, a bűnügyi osztály vezetője, illetve a hivatal vezetője vezetői értekezleten hívta fel a vezetők figyelmét a minősített adatok védelmével kapcsolatos szabályok maradéktalan betartásának szükségességére, vezetők általi betartásának a fontosságára. A kapitányság vezető utasítására a felhasználói engedéllyel rendelkező állomány csak és kizárólag a rendőrkapitányság objektumában található adminisztratív zónában készíthet és tárolhat minősített adatot.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdés ba) alpontja alapján a Hatóság megállapította az Infotv. 25/I. § (1) bekezdésében és 25/I. § (3) bekezdés h) pontjában előírt adatbiztonsági intézkedések megsértését, valamint a Mavtv. 10. § (6) – (7) bekezdéseinek sérelmét, a 161/2010. Korm. rendelet 25. § (3) bekezdése, a 90/2010. Korm. rendelet 52. § (1) bekezdése, (3) bekezdése és (5) bekezdése, valamint az 53. § (1) bekezdése által előírt adatbiztonsági intézkedések elmulasztását. A Hatóság megállapította, hogy a minősített adat védelmére vonatkozó szabályok megsértésének elsődleges oka az adminisztratív biztonságra vonatkozó előírások figyelmen kívül hagyása, valamint a minősített adatok jogszerűtlen szállítása volt, az adathordozó és az azon található minősített adatok elvesztésével az adatbiztonság olyan sérelme következett be, mely incidenst valósított meg. A Hatóság az Infotv. 61. § (1) bekezdés b) pontjának ba) alpontja szerinti jogsértés megállapítása mellett, a bg) alpont alapján a Rendőrkapitánysággal szemben 3.000.000.-Ft adatvédelmi bírság kiszabásáról is döntött. A Hatóság enyhítő körülményként értékelte, hogy a rendőrkapitányság az incidens valószínűsíthe-

tő következmények súlyosságát maximálisnak ítélte és az incidens csökkentése érdekében soron kívüli intézkedéseket tett. [SZTF-195/2024.]

III. Információszabadság

III.1. A Hatóság monitoring eljárásai és az RRF vállalás teljesítése

A Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv C9.R26. az átláthatóság és a közérdekű információkhoz való hozzáférés javítása címet viselő reformjának (229 – 233. számú mérföldkövek) végrehajtásához szükséges a 2022. év II. félévére vonatkozó és azt követő minden évben – 2026. I. félévig – féléves jelentések elkészítése (a vállalás értelmében összesen 8 jelentést szükséges nyilvánosságra hozni).

Az Európai Bizottság COM (2022) 686 javaslatában az átláthatóság és a közérdekű információkhoz való hozzáférés javítása elnevezésű mérföldkő [C9.R26.] teljesítése érdekében a nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről és az egyes szolgáltatásokról szóló 2023. évi CI. törvény az Infotv.-t egy új VI/B. fejezettel egészítette ki, amely egy új feladat- és hatáskört telepített a Hatóságra, valamint ehhez kapcsolódóan egy kibővített jelentéstételi kötelezettséget határozott meg a közfeladatot ellátó szervek számára. A törvény értelmében a közfeladatot ellátó szervek, ezen belül nevesítve a helyi önkormányzatok, valamint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok 2024-től kezdődően minden év január 31-ig kötelesek az előző évre vonatkozóan adatot szolgáltatni
a) a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerése iránti igények teljesítésének és megtagadásának számáról és a megtagadások jellemző indokairól,
b) a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerése iránti kérelmek teljesítéséhez szükséges napok átlagos számáról, valamint
c) a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételi helyének pontos internetes elérhetőségéről (a továbbiakban: információszabadság adatszolgáltatás).

Az Infotv. 30. § (3) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerveknek, – ahogyan eddig is – ezt követően is nyilvántartást kell vezetniük az elutasított adatigénylési kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól. Emellett a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet 42. §-a alapján a szervhez beérkező közérdekű adatigényléseket is tárgyuk szerint visszakereshető módon kell iktatni. E nyilvántartás képezi elsődleges alapját jelen adatszolgáltatásnak, de amennyiben az indokolt, a szerv külön nyilvántartást is vezethet az adatszolgáltatás teljesítése érdekében. Az adatszolgáltatás a NAIH-nak a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok átláthatóságának és azok megismerhetőségére vonatkozó követelmények tel-

jesülésének ellenőrzési feladatai ellátásának egyik alappillérét képezi. Ez az úgynevezett: monitoring eljárás. Az új, kibővített információszabadság adatszolgáltatási kötelezettség 2024. január 1-től áll fenn.

A fentiek mellett a Hatóság az információszabadság monitoring keretében elvégzendő alábbi feladatokat köteles ellátni az Infotv. 71/D. §-a alapján:

- Az adatszolgáltatás alapján a kötelezett szerveket évente két alkalommal ellenőrzi. A Hatóság ellenőrzése a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételének a vizsgálatára terjed ki.
- Bejelentés alapján külön ellenőrzést is lefolytat.
- A Hatóság az ellenőrzés lefolytatása érdekében a szervektől adatokat igényelhet, amelynek a megkeresés kézhezvételétől számított 8 napon belül kötelesek eleget tenni.
- A Hatóság az ellenőrzött szervek részére – a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok átláthatóságára és a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokhoz való hozzáférés biztosítására vonatkozó követelmények teljesülése érdekében – javaslatokat fogalmazhat meg.
- A javaslattal érintett szerv vezetője a szükséges intézkedések végrehajtása érdekében intézkedési tervet készít, és azt a javaslat kézhezvételétől számított 15 napon belül a Hatóság részére megküldi.
- A Hatóság az ellenőrzésről évente – a nyilvános beszámolója részeként – jelentést készít.

III.1.1. Az információszabadság adatszolgáltatás statisztikai adatai

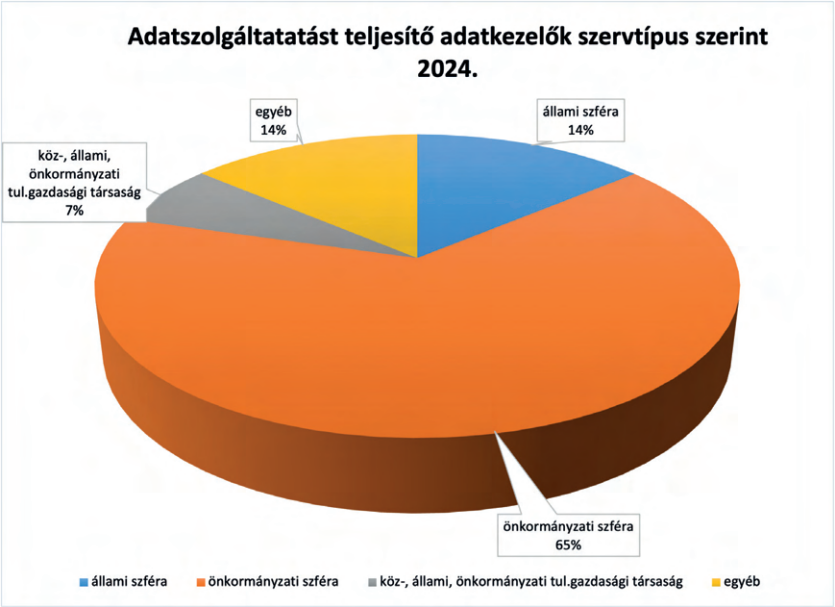
A Hatósághoz 2025. január 31-ig összesen 5.952 kötelezett szervtől érkezett a 2024. évre vonatkozó adatszolgáltatás, melyeket a következő szervtípusok fednek le:

- állami gazdasági társaság, állami közhatalmi szerv, állami közintézmény, Áht. szerinti költségvetési szerv, törzskönyvi jogi személy, köztestület (**állami szféra**);
- helyi önkormányzat, képviselő-testület és szervei, helyi önkormányzat által alapított és felügyelt költségvetési szerv, nemzetiségi önkormányzat és szervei, nemzetiségi önkormányzat által alapított és felügyelt szerv (**önkormányzati szféra**);
- köztulajdonban lévő nonprofit gazdasági társaság, jogszabályban nevesített közfeladatot ellátó állami gazdasági társaság, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó állami tulajdonban álló társasági részesedéssel működő állami gazdasági társa-

ság, önkormányzati gazdasági társaság **(köz-, állami tulajdonban lévő gazdasági társaság)**;

- egyházi fenntartású intézmény, KEKVA, közalapítvány, közfeladatot ellátó magánjogi szervezet, törvény által létesített jogi személy, egyéb (**egyéb** közfeladatot ellátó szervek).

A jelentést benyújtó szervek szervtípus szerinti megoszlását az alábbi ábra szemlélteti.

Továbbra is emelkedő tendencia jellemzi az adatot szolgáltatók számát, hiszen 2023. év elején (2022. évre vonatkozóan) 1350, 2024. évben (2023. évre vonatkozóan) 5895, 2025. januárjában (2024. évre vonatkozóan) 5952 közfeladatot ellátó szerv teljesítette a törvényi határidőben (2025. január 31-ig) az adatszolgáltatási kötelezettségét.

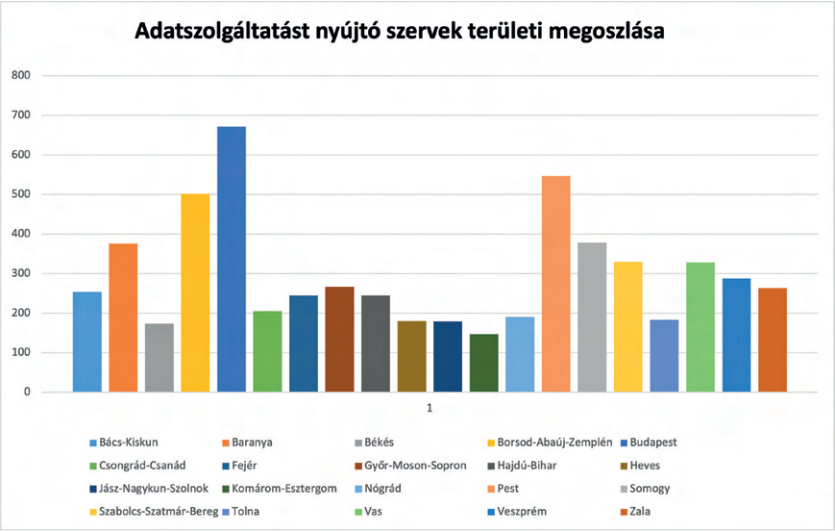
A legtöbb adatszolgáltató és kötelezett az önkormányzati szférába tartozó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és ezek szervei körébe tartozik.

A 2022. évre vonatkozóan 584 helyi, települési önkormányzat és szerve, valamint 25 nemzetiségi önkormányzat nyújtott be jelentést [összesen: **609**] – akkor még csak az elutasított adatigénylések adatairól. A 2023. évről szóló kibővített

jelentést 2.612 helyi önkormányzat és szerve, 870 helyi önkormányzat által alapított és felügyelt költségvetési szerv és 301 nemzetiségi önkormányzat és szerve – összesen: **3.783** önkormányzati szerv küldött be a Hatósághoz.

A **2024. év** vonatkozásában már 2165 önkormányzat és szerve, 1220 önkormányzati költségvetési szerv, és 436 nemzetiségi önkormányzat és szerve – összesen: **3.821** – teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét.

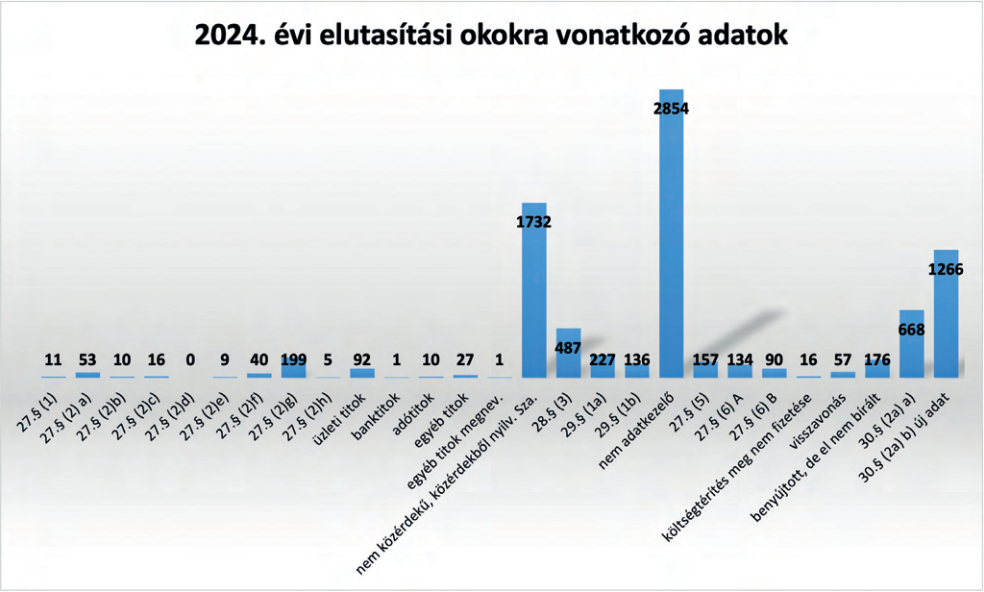
Az adatszolgáltató szervek területi megoszlás szerinti besorolása alapján Budapest (671) után Pest Vármegyéből (547) történt a legtöbb teljesítés, míg Komárom-Esztergom Vármegye (147) zárja a sort.

A közérdekű adatigénylésekben megismerni kívánt adatkörök teljesített és elutasított aránya is – hasonlóan az adatszolgáltatást teljesítő szervek számának növekedéséhez – pozitív változást mutat az előző évek adataihoz képest:

- 2023. évben a 2022. év tekintetében tett adatszolgáltatásokban 9.739 adatigénylésből 3.260 (33%) zárult a közérdekű adatok megismerésének korlátozásával, illetve kizárásával.
- 2024. évben a 2023. évről szóló jelentésekben a 14.840 benyújtott közérdekű adatigénylésben meghatározott 30.238 adatkör tekintetében 6210 (21%) esetében tagadta meg azok megismerését az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv.

- 2025. évben a 2024. évről szóló adatszolgáltatásban a közfeladatot ellátó szerveknek féléves bontásban kellett beszámolniuk az éves adatkiadási gyakorlatukról. Az összesített adatok alapján 2024. I. félévében 16.806 adatkörből 12.548 adatkör esetében biztosította a közfeladatot ellátó szerv az adatok megismerését [75%], míg 4.256 adatkör [25%] megismerése került megtagadásra.
- 2024. II. félévére vonatkozó adatok szerint a 14.004 adatkörre irányuló megismerésből 9.787 adatkör esetében [77%] kerültek kiadásra az adatok, 4.215 adatkör esetében [23%] azonban a megismerést az adatkezelő elutasította. **A féléves adatokat összesítve az adatkörökre vonatkozó adatkiadás 76%-ban valósult meg, az adatok megismerésének elutasítása átlagban 24%-os volt.**
- A 2023. és a 2024. évre vonatkozó adatok összevetése alapján megállapítható az elutasítások arányának kismértékű növekedése.

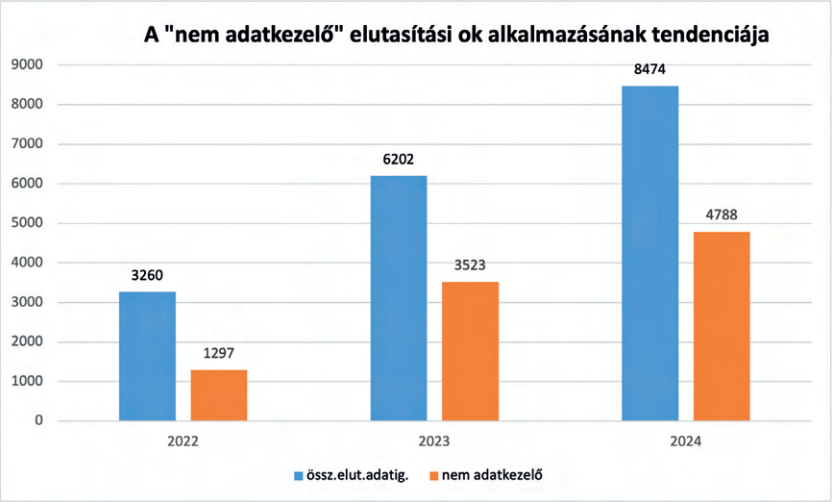
Az előző években (2021., 2022., 2023.) leggyakrabban alkalmazott elutasítási okok [nem közérdekű és közérdekből nyilvános személyes adat; nem adatkezelő] a 2024. évi adatszolgáltatásokban is változatlanul a lista élén szerepelnek.

A „*nem adatkezelő*” elutasítási okkal lényegét tekintve azonosként értelmezhető a 2024. január 1-jétől az Infotv. módosításával bevezetett, két új, az Infotv. 30. § (2a) bekezdés a) és b) pontja szerinti elutasítási ok.

E rendelkezések alapján az adatigénylésnek a közfeladatot ellátó szerv nem köteles eleget tenni, ha az igény teljesítése

- a közfeladatot ellátó szerv tényleges kezelésében nem lévő – így különösen az irányítása vagy felügyelete alatt álló közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő – adat beszerzését, begyűjtését, vagy
- a közfeladatot ellátó szerv tényleges kezelésében lévő közérdekű adatok vagy közérdekből nyilvános adatok összevetése útján a kezelésében lévő adatokhoz képest új adat előállítását tenné szükségessé.

A statisztikai adatok alapján ugyanakkor e változás nem járt az adatigénylések arányának az új elutasítási okokra tekintettel történő növekedésével. Míg a 2023. évben az összes elutasítási ok 57%-át tette ki az a megtagadási ok, hogy az adott szerv nem kezeli a megismerni kívánt adatot, 2024. évben a két új elutasítási ok és a nem adatkezelői státusra való hivatkozás együttesen arányaiban szintén 57%-át képezi az elutasítási okoknak.

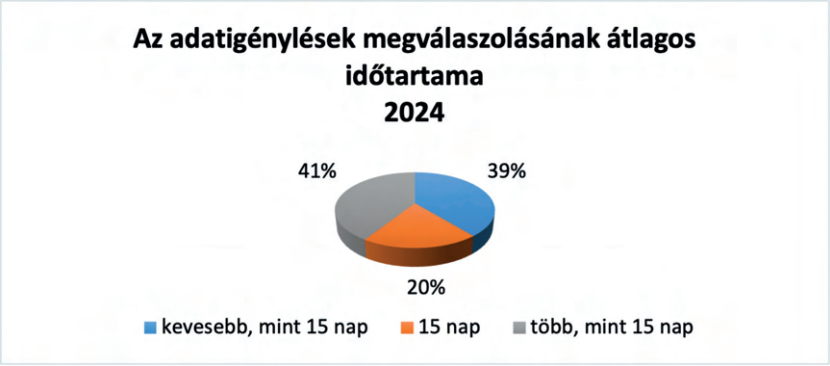

Az adatszolgáltatás tartalma kiterjed az adott évben az adatigénylések teljesítésére fordított napok átlagszámának meghatározásával. A 2023. évi adatszolgáltatók 63%-a, a 2024. évről szóló jelentést beküldők 83%-a ún. „nullás”

nyilatkozatot tett (nem érkezett adatigénylés). **2024. évben 12,5 nap volt az adatigénylések teljesítésére fordított napok átlagos száma azon közfeladatot ellátó szervek tekintetében, melyekhez érkezett adatigénylés**.

Azon szervek esetében, melyekhez nyújtottak be adatigénylést (I. félév: 1030, II. félév: 1035) átlagban a következőképpen alakult azok megválaszolásának időtartama:

- a válaszadási idő átlagban 15 nap a szervek 20%-a esetében [213 szerv],
- a válaszadási idő átlagban kevesebb, mint 15 nap a szervek 39%-a esetében [394 szerv],
- a válaszadási idő átlagban több, mint 15 nap a szervek 41%-a esetében [425 szerv].

III.1.2. Az adatmegismerés biztosításának megfelelőségét ellenőrző, az egyedi adatigénylések teljesítési gyakorlatát vizsgáló monitoring eljárások

A Hatóság 2024-ben 53 esetben indított az Infotv. 71/D. § (1) bekezdése alapján, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok átláthatóságának és megismerhetőségének biztosítását vizsgáló monitoring eljárást. 5 esetben benyújtott panasz, illetve már folyamatban lévő információszabadság vizsgálat alapján, 48 esetben hivatalból.

A hivatalból indított eljárások esetében a Hatóság a 2023. évről benyújtott Infotv. 71/D. § (4) bekezdése szerinti adatszolgáltatás adatait vette alapul, és a 2024. évi ellenőrzési tervben meghatározottak szerint az ellenőrzés érintette

- az adatszolgáltatásból kiválasztott szerveket, mely esetekben a kiválasztás szempontjait képezte többek között az adatigénylések nagy számban történt elutasítása, valamint az, ha az adatigénylések teljesítése tekintetében megjelölt időtartam a törvényi 15 napot lényegesen meghaladta;
- a központi közigazgatás kiválasztott szerveit, valamint
- az egyéni panasz alapján indult, azonban eredménnyel nem járó vizsgálati eljárásokkal érintett közfeladatot ellátó szerveket.

A 2024. évben ellenőrzött közfeladatot ellátó szervek a következők voltak: Szerencsejáték Zrt., Dobó István Vármúzeum, Eger MJV Önkormányzata, Újszentiváni Polgármesteri Hivatal, Fejér Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest IV. kerület Újpest Önkormányzata, BAZ Vármegyei Központi Kórház, Ópályi Község Önkormányzata, Szabadszállási Roma Nemzetiség Önkormányzat, Tolna Vármegyei Kormányhivatal, Budapest Főváros Kormányhivatal, Pusztadobos Község Önkormányzata, Szomolya Község Önkormányzata, Marcali Város Önkormányzata, Penészlek Község Önkormányzata, MÁV-START Zrt., Győr MJV Önkormányzata, Nógrád Vármegyei Kormányhivatal, Nagynyárád Község Önkormányzata, Szabadszállás Város Önkormányzata, Győr MJV Polgármesteri Hivatala, BTVR Budafok-Tétényért Városfejlesztő Kft., Vilmányi Közös Önkormányzati Hivatal, Pálháza Város Önkormányzat, Hollóháza Község Önkormányzata, Miskolc MJV Polgármesteri Hivatala, Csepeli Önkormányzat, Csepel Polgármesteri Hivatala, KÉZMŰ Közhasznú Nonprofit Kft., ERFO Közhasznú Nonprofit Kft., Dunaújvárosi Vagyonkezelő Zrt., Székesfehérvár Városgondnokság Kft., HungaroControl Zrt., Debrecen MJV Polgármesteri Hivatala, Alacska Község Önkormányzat, Zala Vármegyei Kormányhivatal, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata, Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal, Közép-Budai Tankerületi Központ, Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ, Pécsi Tankerületi Központ, Debreceni Tankerületi Központ, Nagykanizsai Tankerületi Központ, NNGYK, Közép-Pesti Tankerületi Központ, Szolnoki Tankerületi Központ, Kecskeméti Tankerületi Központ, Salgótarjáni Tankerületi Központ, Veszprém Város Önkormányzata, Veszprém Város Polgármesteri Hivatala, Litér Község Önkormányzata, Litér Közös Önkormányzati Hivatal.

A Hatóság a monitoring ellenőrzések során nemcsak a 2023. évben az ellenőrzött szervhez benyújtott és elbírált közérdekű adatigényléseket, az azokra adott válaszokat vizsgálta meg, hanem áttekintette az ellenőrzött szervek közérdekű adatok megismerését biztosító eljárásrendjét is. Emellett – amennyiben volt –

bekérte az adatkiadás elutasítása kapcsán indult közadat-perben született ítéletet is.

Az ellenőrzés során a közfeladatot ellátó szervek többsége együttműködő volt, rövid határidőn belül válaszolt a Hatóság megkeresésére, elfogadta a Hatóság javaslatait és a javaslatban tett észrevételek orvoslására intézkedési tervet készített, melyekben rögzítettek sok esetben már az intézkedési terv megküldésével egyidejűleg teljesítésre kerültek. Ugyanakkor volt olyan közfeladatot ellátó szerv, mely az együttműködés teljes hiányát mutatta, és a felettes szerv eljárásba történt bevonása sem változtatta meg az ellenőrzéshez való hozzáállását. A monitoring ellenőrzések kiterjedtek a válaszadási határidő meghosszabbításának, illetve az adatigénylés pontosítására történő felhívás jogszerűségére, az adatkiadás megtagadása során hivatkozott adatmegismerési korlát megfelelő alkalmazására, a jogorvoslati jogról történő tájékoztatás meglétére.

A Hatóság a monitoring ellenőrzés során feltárt hiányosságokat, javaslatait, valamint az ellenőrzés eredményét a Hatóság honlapján teljes terjedelemben közzétett egyedi jelentésekben foglalta össze.[25]

A monitoring ellenőrzések hatása várhatóan a következő év(ek)ben lesz érzékelhető, hiszen az ellenőrzések során az egyes szervek adatkiadási gyakorlatában feltárt hiányosságok kiküszöbölésére bevezetett új eljárásoknak be kell épülniük a mindennapi gyakorlatba, ennek tényleges eredménye pedig az elkövetkező év/évek adatkiadási gyakorlata, a gyakorlatok vizsgálata, valamint az információszabadság jelentések elemzése alapján állapítható meg.

III.1.3. A közfeladatot ellátó szervek közzétételi gyakorlatát ellenőrző monitoring eljárások

A Hatóság 2024-ben 74 közzétételi gyakorlatot vizsgáló monitoring eljárást indított, 43 esetben bejelentés alapján, 31 esetben hivatalból. A hivatalból indított eljárások esetében a Hatóság a korábbi, az információszabadság hatékonyságának növelését célzó átfogó projektjének eredményéből indult ki, ezért minisztériumok, kormányhivatalok és köztulajdonban álló gazdasági társaságok közzétételi gyakorlatát ellenőrizte.

Az Infotv. 37. § (1) bekezdése előírja, hogy az 1. melléklet szerinti általános közzétételi listában meghatározott adatokat az 1. mellékletben foglaltak szerint a

25 https://naih.hu/monitoring-jelentesek-menu-heading/kozerdeku-adat-kiadasi-monitoring

közfeladatot ellátó szerveknek honlapjukon közzé kell tenniük. A Hatóság ezért a közzétételi kötelezettség teljesítését ellenőrző monitoring eljárásaiban nemcsak azt ellenőrizte, hogy minden egyes előírt adatot közzétett-e egy szerv, hanem azt is, hogy az Infotv. 1. melléklete vagy a 18/2005. (XII.27.) IHM rendelet (a továbbiakban: IHM rendelet) 1. és 2. melléklete szerinti szerkezetben történt-e a közzététel, az előírt helyen, az előírt gyakoriságú frissítés és megőrzési idők megtartása mellett.

Az Infotv. 1. mellékletében meghatározott általános közzétételi lista célja, hogy a közfeladatot ellátó szervek azon szervezeti, működési, gazdálkodási adatait, amelyeket a jogalkotó a proaktív információszabadság minimumaként meghatározott, az érdeklődők a szerv honlapján egy helyen összegyűjtve, minden szervnél könnyen megtalálható helyen, módon és tartalommal, gyorsan megtalálják. Általánosan jellemző – ugyanakkor nem elfogadható – gyakorlat az általános közzétételi lista adatainak a szerv honlapja különböző részein, elszórtan történő közzététele. Az sem elfogadható gyakorlat, ha az érdeklődő állampolgároknak kell kitalálniuk, hogy mi az a keresőszó, amelynek a segítségével egy, a lista adatai mellett más adatokat is tartalmazó adatbázisban rátalálnak az általános közzétételi lista egy adatára. Ennek ellenére a Hatóság többször is találkozott ezzel a megoldással.

A Hatóság 2024-ben 9 minisztérium közzétételi gyakorlatát vizsgálta, a monitoring ellenőrzések eredményéről 7 jelentést tett közzé, 2 eljárás még folyamatban volt február elején. A vizsgálatok megindításakor egyetlen minisztérium sem rendelkezett olyan általános közzétételi listával, amely az Infotv. 1. melléklete vagy az IHM rendelet 1.-2. mellékletei szerinti szerkezetben készült.

A közérdekű adatokat egy közös Dokumentumtárban teszik közzé a minisztériumok, amely szűrhető minisztériumonként szervezeti és személyzeti adatok, tevékenységre és működésre vonatkozó adatok, valamint gazdálkodási adatok szerint. A kereséskor a közzététel dátuma is beállítható szűrőként, továbbá tárgyszóra is kereshetünk. Az ellenőrzések megindításakor általánosan jellemző hiányosság volt, hogy a Dokumentumtár nem tartalmaz az Infotv. 1. melléklete szerinti listát, abban csak keresni és szűrni lehet. A „Szervezeti, személyi adatokra", a „Tevékenységi, működési adatokra" és a „Gazdálkodási adatokra" egyszerre történő szűrés sem eredményezte az Infotv. 1. melléklete szerinti összes adatsort (vagy azokkal azonos elnevezésű mappákat). A Dokumentumtárban elérhető dokumentumok nem teljeskörűen tartalmazták az Infotv. 1. mellékletében vagy a Rendelet 1. mellékletében felsorolt adatokat, több minisztérium a Dokumentumtárban a vagyonnyilatkozatok és politikai felsővezetők juttatására

vonatkozó adatokon kívül alig tett közzé más közérdekű adatot. A Hatóság felhívta a minisztériumokat, hogy az Infotv. megküldött 1. mellékletét kitöltve tájékoztassák a Hatóságot az előírt adatok közzétételének pontos helyéről, ennek a felhívásnak minden minisztérium eleget tett. A Hatóság ezt követően részletes elemzést küldött a minisztériumoknak a hiányzó adatokról, hibás közzétételről és intézkedési tervet kért a javításért felelős személyek és 30 napnál nem hosszabb határidő megjelölésével. A Hatóság javaslatait, az ellenőrzés eredményét, a fennmaradó hiányosságokat a Hatóság honlapján teljes terjedelemben közzétett jelentésekben foglalta össze.

Összességében elmondható, hogy egy minisztérium kivételével a vizsgált minisztériumok továbbra sem teszik közzé az Infotv. 1. mellékletében előírt összes közérdekű adatot, akár a Dokumentumtárban, akár táblázatos formában. Két minisztérium töltött fel táblázatos formában az Infotv. 1. melléklete szerinti listát az eljárás eredményeként [NAIH-2405/2025, NAIH-2851/2025], ezek közül az egyik minisztérium kisebb hiányosságokkal. Egy másik minisztérium a Dokumentumtárba töltötte fel szinte hiánytalanul az előírt közérdekű adatait [NAIH-10195/2024], ebben az esetben nem volt szükség intézkedési terv készítésére. Két minisztérium tett ugyan az eljárás eredményeként több adatot is közzé, de továbbra is több adatkör hiányzik [NAIH-2839/2025, NAIH-2851/2025]. 3 minisztérium minimális kiegészítést tett vagy egyáltalán nem pótolta hiányzó adatait [NAIH-2836/2025, NAIH-1686/2025, NAIH-2842/2025].

A Hatóság a minisztériumok mellett több vármegyei kormányhivatalnál is azt találta, hogy nem rendelkeznek az Infotv. 1. melléklete vagy az IHM rendelet szerinti szerkezetben készült általános közzétételi listával, hanem a kormányhivatalok központi oldalán található „Dokumentumok, nyomtatványok” menüpont alá töltöttek fel közérdekű adatokat. 2024-ben ezért 5 vármegyei kormányhivatalt ellenőrzött a Hatóság monitoring eljárásban. 4 eljárás jelentéssel lezárult, 1 eljárás folyamatban van. A 4 lezárt vizsgálatban 3 kormányhivatal pótolta az Infotv. 1. melléklete szerinti táblázatos szerkezetű általános közzétételi lista közzétételét, egy kormányhivatal rendelkezett – hiányos – listával már az eljárás megindításakor. 2 kormányhivatal ugyan nem teljeskörűen, de nagyobb számban pótolta a hiányzó adatokat [NAIH-2786/2025, NAIH-3003/2025] egy kormányhivatal esetében nagyobb számú adatkör továbbra is hiányzik [NAIH-1640/2025]. A hiányos listával rendelkező kormányhivatal szinte teljeskörűen pótolta a hiányzó adatokat már az eljárás elején, ezért intézkedési tervre nem volt szükség [NAIH-1642/2025].

A Hatóság számos önkormányzat közzétételi gyakorlatát ellenőrizte, többségében bejelentés alapján. Az ellenőrzések változatos képet mutattak, volt olyan önkormányzat, amelynek volt általános listája, de sok adat hiányzott; volt, amely 2 éve nem frissítette a listáját; és volt olyan is, amelynek a honlapja sem üzemelt, így közérdekű adatokat egyáltalán nem tett közzé. Összességében megállapítható, hogy a monitoring eljárások eredményeként mindegyik önkormányzat töltött fel általános közzétételi listát, azonban azon nem tették teljeskörűen közzé az előírt adatokat még az intézkedési terv határidejének lejártát követően sem.

A kis önkormányzatoknak fizikai és anyagi megterhelést jelent a jogszabályoknak megfelelő közzététel, próbálják az önkormányzati ASP honlapot használni, vagy cégektől vásárolnak hasonló programot. A testületi szerv döntéshozatala és döntései vonatkozásában a közzétételi egység adattartalmát sokan összekeverik, összemossák, az adatok közzététele sok esetben hiányos. A testületi ülések meghívója, az előterjesztések és az ülések jegyzőkönyvei változatos módon hol egy helyen mindent tartalmazva, hol külön-külön szerepelnek. Ha vannak is ilyen típusú adatok, azokat jellemzően nem a „Közérdekű adatok" menüpont alatt jelenítik meg, hanem a honlap egyéb menüpontjában. Az önkormányzati hatósági ügyek intézésének rendjére vonatkozó információk is gyakran hiányosak, illetve nem a listában foglalva találhatóak meg. Számos esetben a gazdálkodási adatok közzététele is hiányos. A bejelentők többször sérelmezik a pályáztatások esetében az eredmények indokolásának hiányát. Az EU támogatásával megvalósuló projektek esetén a szerződések közzététele gyakorta elmarad.

Vannak olyan adatkörök, amelyek értelmezése számos szerv részére jelentett problémát vagy jellemzően hiányoznak az általános közzétételi listákról. A nem egyedi döntés (nincs mérlegelés, automatikus, ha a jogszabályi feltételeknek megfelel a pályázat) alapján nyújtott támogatások esetén legalább azt a jogszabályt és annak a döntési feltételeket tartalmazó szakaszát kell megjelölni indokolásként, amely lehetővé teszi, előírja a támogatást.

További általános hiányosság, hogy a közbeszerzési adatok közül csak a közbeszerzési tervet töltik fel a listára, az ajánlatok elbírálásának és szerződéseknek az összefoglalása hiányzik. Ennél az adatkörnél a közzététel teljesíthető az EKR-ben közzétett összefoglalók pontos elérhetőségének megadásával (nem elegendő a központi EKR honlap elérhetőségének megadása). A közfeladatot ellátó szervek sok esetben az általuk lefolytatott vizsgálatok nyilvános megállapításait teszik közzé és nem az ő alaptevékenységüket ellenőrző vizsgálatok megállapításait. A statisztikai adatok is megannyiszor hiányoznak (pl. OSAP adatlapok). Az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztésekre vonat-

kozó szerződések körében a támogatási szerződést és beruházásokat megvalósító egyéb szerződéseket is fel kell tölteni.

Végül, ki kell emelni, hogy az adatok frissítésének dátumát csak nagyon kevés szerv tünteti fel, annak ellenére, hogy csak e dátum ismeretében dönthető el, hogy az adatok mikori állapotot tükröznek, hatályosak-e.

Összességében megállapítható a monitoring ellenőrzések első évének tapasztalati alapján, hogy az eljárások eredményeként az ellenőrzött szervek közzétételi gyakorlata többségében javult. A jelentéseket a Hatóság honlapján közzétette.[26]

III.2. A NAIH 2024. évi további információszabadság tevékenysége

III.2.1. Az Infotv. információszabadságot érintő módosításai

Az Országgyűlés 2024. december 17-én elfogadta a jogi versenyképesség érdekében egyes törvények deregulációs célú módosításáról szóló 2024. évi LXXXV. törvényt, amely 2025. január 1-től módosította az Infotv.-t is.

A törvény hatálybalépésével jelentősen – mintegy 5600 kötelezettel – bővült az Infotv. 37/C. §-a alapján a Központi Információs Közadat-nyilvántartás (kif.gov.hu) felületén (a továbbiakban: Felület) közzétételre kötelezett szervezetek köre. A jövőben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) szerinti valamennyi törzskönyvi jogi személy[27] köteles a Felületen közzétenni a törvényben meghatározott közérdekű adatokat. E szervek a költségvetési szerveken túl, a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt *köztestületek, a helyi önkormányzatok, a nemzetiségi önkormányzatok, a társulások, a térségi fejlesztési tanácsok*, jogszabály alapján a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat alkalmazó egyéb jogi személyek. A kötelezettek első alkalommal 2025. február 28-ig kötelesek a 2025. január 1-ét követően keletkezett adataikat közzé tenni a Felületen. Új rendelkezés, hogy valamennyi kötelezett a soron következő adatszolgáltatás (páros hó 28-a) határnapját megelőző 30. napig keletkezett adatokat köteles közzé tenni a Felületen.

26 https://naih.hu/monitoring-jelentesek-menu-heading/kozzeteteli-gyakorlatot-erinto-monitorig

27 https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegvetes/Torzskonyvi_nyilvantartas/ktorzs

Az Infotv. emellett úgy módosult 2025. januártól, hogy ha az adatigénylést kezelő közfeladatot ellátó szerv felhívja az igénylőt az igénye pontosítására, mert az nem egyértelmű, akkor ezt legfeljebb 15 napos határidő tűzésével teheti meg, amely időtartam nem számít bele az adatigénylés teljesítési határidejébe. Az Infotv. 3. § 5. pontjában meghatározott közérdekű adat definíciója is pontosítást nyert akként, hogy a közfeladatot ellátó és az azt átvevő szerv, szervezet vagy személy nevesítetten is közfeladatot ellátó, tehát adatkiadásra kötelezett szervezetnek minősül. Az Infotv. 27. § (6) bekezdésének módosítását követően pedig a döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény – az (5) bekezdésben meghatározott időtartamon [10 éven] belül – a döntés meghozatalát követően akkor is elutasítható, ha a szerv feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának egyes bírósági eljárásokban való részvétele során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.

A módosítás érinti az Infotv. 29. § (2a) bekezdését, illetve az Infotv. 1. mellékletét, az általános közzétételi listát is[28].

A 2023-as beszámolóban jeleztük, hogy az adatgazdák az elutasítási okok között egyre gyakrabban hivatkoznak arra a körülményre, hogy az igényelt adatot a kért formában nem kezelik, annak előállítására nem kötelesek, illetve nem minősülnek adatkezelőnek. A 2024-es jelentések alapján e két elutasítási okot, előbbit 1266, utóbbit 2854 adatkör esetében hivatkozták a szervek jogalapként a 2024. évre vonatkozóan megküldött információszabadság-jelentéseikben.

Mivel már az előző évben több beadvány is érintette az adatigénylés teljesítésének módját, a HIKAP/KIKAP portál működését, az adatok elérhetőségét, letöltését, ezért a Hatóság ajánlást bocsátott ki a KIKAP portál működésének felülvizsgálata érdekében, erről a Hatóság információszabadság ajánlásai alfejezetben szerepelnek részletes ismeretek.

III.2.2. Az átláthatósági hatósági eljárások

A Hatóság 2024-ben második éve folytatott le átláthatósági hatósági eljárásokat, ebben az évben 115 eljárást indítottunk (bejelentés esetén is hivatalból indul az eljárás). 88 határozatból 82 állapított meg jogsértést, kötelezést 9 határozat tartalmazott. Eljárási bírságot 430.000 Ft összegben állapított meg a Hatóság,

28 https://naih.hu/component/phocadownload/category/6-tajekoztatok-koezlemenyek?download=1062:kozlemeny-az-onkormanyzatok-es-tovabbi-torzskonyvi-jogi-szemelyek-uj-kozzeteteli-kotelezettsegerol-es-az-infotv-2025-januar-1-en-hatalyba-lepo-egyeb-modositasarol

anyagi jogi bírság kiszabására nem került sor. A Hatóság határozatával szemben 4 esetben fordultak a költségvetési szervek bírósághoz. Egy eljárásban a Hatóság pernyertes lett, további három eljárás még folyamatban van.

A Központi Információs Közadat-nyilvántartás felülete és az átláthatósági hatósági eljárások 2024-ben is hatékony eszköznek bizonyultak a közpénz felhasználás átláthatóságának biztosításához. 2023-ban a Felületen 649 szerv teljesített 5608 adatszolgáltatást, míg 2024. év végére ezen szervek száma 1768-ra nőtt és az általuk teljesített adatszolgáltatások száma 10856-ra növekedett. A vizsgált költségvetési szervek – két kivétellel – legkésőbb az átláthatósági eljárás során pótolták hiányzó gazdálkodási adataik közzétételét, anyagi jogi bírság kiszabására így nem volt szükség (sem lehetőség).

A kötelezettség tárgyi hatályára vonatkozóan több jogértelmezési kérdés is felmerült a Hatóság gyakorlatában 2024-ben. A központosított közbeszerzések különösen problémás területnek mutatkoztak. Mivel ezek nagy értékű beszerzések – akár több 10 milliárd forint értékűek is lehetnek –, így átláthatóságuk kiemelt figyelmet érdemel. A központosított közbeszerzés két szakaszból áll, az első szakasz eredményeként a központi beszerző szerv meghatározza a későbbi intézményi beszerzés lényeges feltételeit, a második szakaszban az intézmény megköti az egyedi szerződést, leadja közvetlen megrendeléseit. A Hatóság 2024-ben a központosított közbeszerzések első szakaszában kötött szerződések központi beszerző szerv általi közzétételét, valamint a második szakasz eredményeként kötött szerződések közzétételét is vizsgálta. Ezekben az eljárásokban vitatták, hogy a közzétételi kötelezettség tárgyi hatálya alá tartoznának akár az első szakaszban kötött keretmegállapodások, akár pedig a második szakasz eredményeként kötött szerződések. Amennyiben ezt helyes jogértelmezésnek fogadnánk el, akkor a központosított közbeszerzésekről egyáltalán nem szerepelne információ a Felületen. A központi beszerző szerv az átláthatósági hatósági eljárás során elfogadta a Hatóság álláspontját és közzétette a Hatóság által talált hiányzó 107 szerződés mellett az általa talált további 26 szerződést is [NAIH-4077-11/2024].

Egy minisztérium ugyanakkor nem osztotta a Hatóság álláspontját, amely szerint a keretmegállapodásos eljárás 2. szakaszában a visszaigazolt közvetlen megrendelések eredményeképpen szerződések jönnek létre. A Hatóság több minisztériummal szemben indított átláthatósági hatósági eljárást, mivel a „Nemzetközi utazásszervezés” tárgyban megkötött keretmegállapodás alapján a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság internetes rendszerén keresztül elküldött közvetlen megrendelések alapján létrejött szerződésekre vonatkozóan

nem teljesítettek adatszolgáltatást. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 105. § (2) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy közbeszerzés megvalósítására sor kerülhet közvetlen megrendelések útján is, majd következő mondatában kifejti, hogy a közbeszerzés ilyenkor szerződés által valósul meg. Tehát a visszaigazolt megrendelések eredményeként szerződések jönnek létre. A központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről szóló 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet 26. § (4) bekezdése pedig kifejezetten kimondja, hogy a közvetlen megrendelések eredményeképpen visszterhes szerződések jönnek létre. Négy minisztérium eleget tett a kötelezésnek, vagy már az eljárás alatt pótolta a hiányzó adatok közzétételét. Egy minisztérium bírósághoz fordult, jogértelmezése szerint nem jöttek létre szerződések a közvetlen megrendelések alapján. A Hatóság álláspontja alapján a minisztérium mulasztásban van, mivel jelentős számú és értékű (legalább összesen nettó 893 164 961,- HUF) szerződésre vonatkozóan egyáltalán nem szolgáltatott adatokat, ezért elrendelte határozatának közzétételét. A minisztérium azonnali jogvédelmet kért a Hatóság határozatának közzétételére vonatkozóan, amit a bíróság elutasított [NAIH-4456/2024 - per folyamatban].

Több költségvetési szerv értelmezte az adatszolgáltatási határidőt az Infotv. 1. melléklet III.4. pontjában szereplő frissítésre vonatkozó előírás szerint. Az Infotv. 1. melléklet III.4. pontja alapján a közfeladatot ellátó szerveknek bizonyos szerződéseikre vonatkozó adatokat a szerződés keletkezésétől számított 60 napon belül kell közzétenniük honlapjukon az általános közzétételi listájukon. Ezen szerződésekre vonatkozóan azonban az Infotv. 37. § (4a) bekezdése alapján a költségvetési szerveknek már nem általános közzétételi kötelezettségük áll fenn saját honlapjukon, hanem az Infotv. 37/C. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségüknek kell eleget tenniük, ami két havi rendszerességgel írja elő a közzétételt a Felületen. A Hatóság álláspontja szerint az általános közzétételi kötelezettség szerinti szerződésenként előírt és a keletkezésüktől számított 60 napos határidő nem egyezik meg az Infotv. 37/C. § (1) bekezdésében megállapított határidővel, mivel az Infotv. 37/C. (1) bekezdése eltérően fogalmaz. Továbbá az Infotv. 75/D. §-a 2023.02.28-ig nemcsak a 2022.11.29. és 2022.12.28. között keletkezett adatok közzétételét írja elő (ezek esetében telt csak el a keletkezésüktől 60 nap 2023.02.28-ig), hanem a 2022.12.28.-2023.02.28. között keletkezett adatokét is, melyek esetében még nem telt el keletkezésüktől 60 nap az előírt közzétételi határidőig. A Hatóság álláspontja szerint, mivel a Felületen a nyilvánosság számára 2023.02.28-tól hozzáférhetőek a költségvetési szervek által szolgáltatott adatok, azaz az első közzététel egységesen 2023.02.28-án történt a Felületen, így a korábban szolgáltatott adatokat is ekkor tették közzé először

a Felületen, ezért az első közzétételtől, 2023.02.28-tól kell számítani a közzétételi határidőt egységesen, minden szerv esetén (azaz a következő közzétételi határidő 2023.04.28. volt). Az Infotv. ugyanis kéthavi rendszerességű közzétételt ír elő, ami az adatok nyilvánosságra hozatalát jelenti az Infotv.-ben rögzített definíció szerint. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a jogalkotó célja és elvárása, azaz „a közpénzek felhasználásának átláthatósága". [NAIH-6984/2024, - per folyamatban, a szabályozás felülvizsgálata érdekében a törvényszék az Alkotmánybírósághoz fordult.]

Egy másik ügyben egy költségvetési szerv azért támadta meg a Hatóság határozatát, mert álláspontja szerint nem létező adat közzétételére kötelezte a Hatóság. A Felületen közzéteendő adatlap 15. és 16. oszlopában az adatszolgáltató szerv köteles feltüntetni a közbeszerzési eljárás EKR azonosítóját és az eljárás részletes adatainak ekr.gov.hu weboldalon található pontos elérhetőségét. A Kbt. 31. § (5) bekezdése szerint nem minden esetben kötelező az EKR alkalmazása a közbeszerzési eljárásokban, ilyen eset például amikor a KEF portálon bonyolítják a beszerzést (a KEF által működtetett dinamikus beszerzési rendszerben, vagy a KEF által kötött keretmegállapodás alapján), de az EKR-ben ezekben az esetekben is közzé kell tenni a Kbt.-ben vagy végrehajtási rendeletében előírt adatokat. Ekkor is generálódik egy EKR eljárás azonosító, amit közzé kell tenni a Felületen [NAIH-1636-6/2024, pernyertesség].

A Hatóság hivatalból eljárást indított egy minisztériummal szemben, mert egy vizsgálati eljárásban felmerült költségvetési támogatás közzétételét ellenőrizve azt találta, hogy nem a támogatói döntésben szereplő kedvezményezettek vannak feltüntetve kedvezményezettként a Felületen, hanem a lebonyolító szerv. Az állami sport célú támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátásával a Minisztérium a lebonyolító szervet bízhat meg. Az ilyen esetekben a Hatóság álláspontja szerint a támogatási döntésben nevesített sportszervezetek a támogatások kedvezményezettjei, ezért kedvezményezettként őket kell feltüntetni a Felületen. Ezt az álláspontot támasztja alá, hogy az OTR adatai szerint is a sportszervezetek a kedvezményezettek, a lebonyolító nem igényelte a vizsgált támogatást, a támogatási szerződés szerint a szükséges forrás a Minisztérium lebonyolítói számláján áll rendelkezésre, továbbá a lebonyolító a Minisztérium nevében és képviseletében jár el. Az információszabadság minél nagyobb fokú érvényesülése, összhangban az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével, illetve 39. cikkével – maradéktalanul akkor valósul meg, ha a költségvetési szervek az általuk nyújtott költségvetési támogatások adatait is átláthatóvá teszik a Felületen a tényleges kedvezményezettek megnevezésével" [NAIH-3786-10/2024, - per folyamatban]

A közzétételre kötelezett szervek számára továbbra is problémát jelentett a szerződések értékének számítása. A Hatóság többször is hangsúlyozta, hogy a „kikötött" és nem a kifizetett ellenszolgáltatás szerepel a szerződés értékének az Infotv. 37/C. § (4) bekezdésének törvényszövegében, tehát amennyiben az ellenszolgáltatás értékét a szerződésben 5 millió forintot meghaladó értékben kötötték ki, erre a szerződésre vonatkozóan a megkötéskor közzétételi kötelezettsége keletkezik a szervnek. E kötelezettség tehát nem akkor keletkezik, amikor a kifizetett ellenérték meghaladja az 5 millió forint értékhatárt. Továbbá a szerződésben kikötött opciót és a tartalékkeretet sem feltétlenül merítik ki, de mivel „kikötött ellenérték" kifejezés szerepel az Infotv.-ben, az opció és a tartalékkeret értéke is a szerződés értékét képezik.

Ugyancsak a szerződések értékéhez kapcsolódó jogértelmezési kérdésként merült fel, hogy csak azokat a szerződéseket kell-e közzétenni, amely alapján kiadása keletkezik egy szervnek, vagy azokat is, amelyek alapján bevétele. Egy nemzeti park kérte a Hatóság állásfoglalását arra vonatkozóan, hogy a vagyonkezelésében lévő földterületek haszonbérleti szerződéseire vonatkozó adatokat közzé kell-e tennie a Felületen, mivel a szerződés alapján nem kiadása keletkezik, hanem bevétele. A Hatóság álláspontja szerint egyértelműen a bevételekre is vonatkozik a kötelezettség, hiszen Infotv. 37/C. § (2) b) pontja a vagyonértékesítésre, vagyonhasznosításra vonatkozó szerződések adatait is a kötelezettség tárgyi hatálya alá vonja, az ilyen típusú szerződésekből a vagyont értékesítő, hasznosító szerveknek pedig egyértelműen bevétele keletkezik. [NAIH-12269-2/2024]

A Hatóság az Igazságügyi Minisztérium állásfoglalását kérte a köznevelési intézmények Infotv. 37/C. § (1) bekezdés szerinti közzétételi kötelezettsége és az Infotv. 33. § (4) bekezdésében szereplő kivételszabály együttes értelmezésének kérdésben. Az Infotv. 33. § (4) bekezdése szerint ugyanis a köznevelési intézmény és a szakképző intézmény az e törvény szerinti elektronikus közzétételi kötelezettségének az ágazati jogszabályokban meghatározott információs rendszerhez történő adatszolgáltatás teljesítésével eleget tesz. Jogértelmezési kérdésként merült fel, hogy az önkormányzati fenntartású köznevelési intézményeknek (ezekben az esetekben nem a tankerületek kötik a szerződéseket és teljesítik az adatszolgáltatást a Felületen) hol kell teljesíteniük az Infotv. 37/C. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségüket: az ágazati információs rendszerben vagy a Felületen. Az Igazságügyi Minisztérium álláspontja szerint az Infotv. 37/C. §-a egy olyan sui generis közzétételi kötelezettséget jelöl ki, amely általában elkülönül az Infotv. 23. alcímében rendezett (általános) közzétételi kötelezettségtől, így

a felületen történő közzétételi kötelezettségét az Infotv. 33. § (4) bekezdése nem érinti. [NAIH-14387/2024]

Visszatérő problémaként meg kell említeni, hogy a közzétételre kötelezett szervek a közbeszerzés eredményeként kötött szerződések esetében az eljárás részletes adatainak az ekr.gov.hu weboldalon található pontos elérhetőségét sokszor még mindig azonosítást igénylő módon adják meg. A közzétett adatok átláthatóságát nagymértékben nehezíti, amikor sok szerv nemcsak az új adatokat teszi közzé, hanem adatlapjain viszi tovább a már közzétett adatait is.

III.3. A közérdekből nyilvános személyes adatokkal és a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos ügyek

III.3.1. Politikai tanácsadók adatainak nyilvánossága

Egy szervezet közérdekű adatigénylésekkel fordult több minisztériumhoz, amelyekben a személyi állományukban lévő politikai tanácsadói, politikai főtanácsadói munkakört betöltő személyek (beleértve a miniszteri kabinetet, az államtitkári kabinetet és a politikai igazgatói kabinetet) nevét, szervezeti egységének nevét, közszolgálati jogviszonyának kezdetét (betöltés időtartamát), valamint a kormánytisztviselő illetményét szerette volna megismerni. Azonban a pontosított adatigénylést követően sem teljesítették a Minisztériumok közérdekű adatigénylését, hanem attól eltérően a tanácsadók összlétszámát, valamint a bruttó havi illetményük együttes összegét tüntették fel érdemi válaszukban. Az adatgazdák indokolása szerint a politikai tanácsadók adatai nem minősülnek közérdekből nyilvános adatnak. Az adatigénylést kizárólag egy minisztérium teljesítette jogszerűen, amely arról adott tájékoztatást, hogy politikai tanácsadói és politikai főtanácsadó tisztség nem került betöltésre.

A Hatóság állásfoglalásában részletesen ismertette a pontosításra felhívó válasz indok nélkül hagyására és indokolatlanságára vonatkozó álláspontját, valamint az álláspontját alátámasztó következetes bírósági gyakorlatot, számos, a tárgykörben született bírósági ítélettel.

A Hatóság kifejtette, hogy a politikai tanácsadói, politikai főtanácsadói munkakört betöltő személyek neve, szervezeti egységének neve, közszolgálati jogviszonyának kezdete (betöltés időtartama), valamint az illetményadatok a közfeladat ellátásával szorosan összefüggő adatok közérdekből nyilvános adatok. Azt, hogy

egy közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében milyen munkakört ellátó személyek járnak el, mindig csak az adott szervre vonatkozó jogszabályok, az abban lefektetett közfeladatok, a szerv működésére vonatkozó szabályzatok, munkaköri leírások és megbízási szerződések tárgya alapján, tehát konkrétan az adott szervre vonatkozóan lehet eldönteni. Tekintettel arra, hogy a politikai tanácsadók a miniszterelnök tevékenységéhez és a Kormány döntéseinek előkészítéséhez, valamint a miniszter és az államtitkár tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó feladatok ellátására teljesítenek szolgálatot, ezért jogszabályban meghatározott közfeladatot ellátó személynek minősülnek, vagyis a szerv feladat- és hatáskörében eljáró személyek.

A politikai tanácsadók kilétének nyilvánosságra kerülése az állampolgárok jogos érdeke, azért is fontos, hogy a társadalom meg tudjon győződni róla, hogy a miniszter döntéseit egy, a szakmájában elismert szakember tanácsára hozza-e, speciális ismereteivel, munkatapasztalataival képes-e, tudja-e, és hogyan segíteni ezen szervek munkáját, és ezáltal szolgálja-e a társadalom érdekeit, hiszen a Minisztériumokban megszülető döntések minden állampolgár életére, akár közvetlenül, akár közvetetten, hatással vannak.

A Hatóság és a bíróságok következetes gyakorlata szerint a közfeladatot ellátó szervek feladat- és hatáskörében eljáró személyek munkafeltételeire, munkavégzésére vonatkozó adatok – így szervezeti egységük neve, jogviszonyuk kezdete (betöltés időtartama) valamint az illetményadatok – az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adatként közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. A Hatóság továbbá ismertette a Korrupció Elleni Államok Csoportja (Group of States against Corruption, GRECO) értékelő jelentését és ajánlásait Magyarország vonatkozásában:
A GRECO figyelemmel kíséri, hogy a tagállamok hogyan felelnek meg az Európa Tanács korrupcióellenes okiratainak. A GRECO 2022. június 17-én elfogadott, Magyarországot értékelő jelentésének 37. pontja értelmében a GET (a GRECO értékelő csapata) „továbbá megállapítja, hogy a minisztériumok összetétele, tagjainak feladatkörei és díjazásuk nem átlátható. A miniszterelnöki kabinet kivételével kinevezésük nem kerül nyilvánosságra, a politikai tanácsadók nevének és feladatainak a kormányzati vagy minisztériumi weboldalakon való közzétételére sem kötelezettség, sem gyakorlat nincs. A GET emlékeztet, hogy a GRECO számos alkalommal kiemelte a legfelső szintű politikai vezetőknek tanácsot adó személyekkel kapcsolatos átláthatóság fontosságát. Ezért a GRECO javasolja, hogy a miniszterelnök, a miniszterek és az államtitkárok összes politikai és személyes tanácsadójának nevét és feladatait tegyék közzé a kormányzati és minisztériumi weboldalakon, és ezt az információt tartsák naprakészen.”

A Hatóság megállapította, hogy a bejelentő által kért adatokat ki kell adnia a Minisztériumoknak. Az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján a Hatóság felszólította a Minisztériumokat, hogy teljesítsék a bejelentő közérdekű adatigényléseit, és elektronikus úton küldjék meg részére a minisztérium személyi állományában politikai szolgálati jogviszonyban álló politikai tanácsadók, politikai főtanácsadók (beleértve a miniszteri kabinetet, államtitkári kabinetet és politikai igazgatói kabinetet) nevét, szervezeti egysége nevét, szolgálati jogviszonyuk kezdetét (betöltés időtartamát), valamint illetményét. Tekintettel arra, hogy a Minisztériumok honlapján nem érhetőek el a jogszabályban előírt általános, különös és egyedi közzétételi listák, az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján a Hatóság kérte a Minisztériumok intézkedését arra vonatkozóan is, hogy a hatályos jogszabályoknak megfelelően tegyenek eleget elektronikus közzétételi kötelezettségüknek, és e körben gondoskodjanak a Minisztériumok általános, különös és egyedi közzétételi listáiba tartozó közzéteendő adatok feltöltéséről. Végezetül a Hatóság az Infotv. 58. § (3) bekezdése alapján arról tájékoztatta a bejelentőt, hogy mivel az ügyben a Hatóság Infotv. 56. §-a szerinti felszólításai nem vezettek eredményre, – a Minisztériumok megismételték, hogy nem értenek egyet az adatigénylő, valamint a Hatóság álláspontjával, és fenntartják saját, az igénylés részleges (érdemi) megtagadását jelentő, jelen ügyben kialakított álláspontjukat, – e vizsgálati ügy esetében hatósági jogkör hiányában a Hatóság úgy ítélte meg, hogy a Minisztériumok álláspontjának megváltozására nincsen reális kilátás, ezért a bejelentőt arról tájékoztatta, hogy az Infotv. 31. §-a alapján bírósághoz fordulhat. [NAIH-687/2024]

III.3.2. Jelölőszervezet megnevezésének nyilvánossága választási bizottsági tagnál

Az egyik helyi választási bizottságba delegált tagot érintően egy állampolgár kérte a delegáló szervezet/személy nevét, aki az érintett személyt delegálta. A jegyző kérdése az volt, hogy a szervezet vagy a delegáló jelölt neve kiadható-e.

A Hatóság álláspontja az, hogy a választási bizottságban jelölés útján tagságot elnyert személyek esetében az őt jelölő szervezet vagy személy adatai közérdekből nyilvános személyes adatként továbbíthatóak az adatigénylő számára. Az adatigénylő figyelmét egyúttal fel kell hívni arra, hogy mivel az adatok megismerésével adatkezelővé válik és a közérdekből nyilvános személyes adatok kezelésére is alkalmazandóak az általános adatvédelmi rendelet szabályai, valamint, hogy az Infotv. 26. § (2) bekezdése értelmében a megismert személyes adatot a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjesztheti, illetve annak honlapon történő közzétételére az 1. melléklet és a közfeladatot el-

látó személy jogállására vonatkozó külön törvény rendelkezései is irányadóak. Adatkezelőként a helyi választási irodát terhelik az általános adatvédelmi rendeletben az adatkezelőket érintő kötelezettségek, így az érintett tájékoztatása és érintetti joggyakorlásának biztosítása.

A választási bizottság, illetve a szavazatszámláló bizottság tagjai a választási eljárás során e tevékenységüket (jogszabályban meghatározott feladatot) illetően közfeladatot ellátó személyek, ezért e közfeladat ellátásával összefüggő adataik közérdekből nyilvános személyes adatnak minősülnek. Azon jelölési (közkeletű kifejezéssel élve: delegálási) eljárás melynek következtében a jelölő személy vagy szervezet erre irányuló aktusa folytán a bizottsági tagságukat elnyerik a közfeladat ellátásukkal közvetlenül összefügg, ezért a tagot (delegáltat) jelölő szervezet vagy személy elnevezése, neve közérdekből nyilvános adatként a tisztséget betöltő tag személyes adatával (nevével együtt) megismerhetővé tehető. [NAIH-9363-2/2024]

III.3.3. Vagyonnyilatkozat

Évről évre érkezik állásfoglalás-kérés a Hatósághoz az önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozatának nyilvánosságára vonatkozóan. Az önkormányzati képviselő vagyonnyilatkozata a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 39. § rendelkezése szerint közérdekből nyilvános, közérdekű adatigénylés keretében az Infotv. 28. § (1) bekezdés szerint megismerhető, a képviselő és annak munkáltatója szerződéses kikötéssel a nyilvánosságot nem korlátozhatja. [NAIH-12792-2/2024; - elérhető a honlapon[29].]

A képviselő hozzájárulása nélkül vagyonnyilatkozatának közzétételére abban az esetben kerülhet csak sor, amennyiben az önkormányzat az Infotv. 37. § (3) bekezdés alapján, ún. egyedi közzétételi listában a vagyonnyilatkozatok kötelező közzétételét önkormányzati rendeletben elrendeli.

A képviselői vagyonnyilatkozatoknak a honlapon történő közzététele összhangban áll azokkal az Infotv. 1. §-a szerinti célokkal, amelyre figyelemmel a törvényalkotó a vagyonnyilatkozatokat közérdekből nyilvánossá minősítette: a közhatalom gyakorlásának, a közügyek intézésének és ezzel összefüggésben a közpénzek felhasználásának átláthatósága és nyilvánosság általi kontrollja. Az

29 https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=957:onkormanyzati-kepviselo-vagyonnyilatkozat-tetelenek-jovedelmi-adata-megismerhetosegenek-a-kepviselo-munkaltatoja-altali-korlatozhatosaga

adatok terjesztésének korlátját az Infotv. 26. § (2) bekezdése adja meg, vagyis, hogy azok nem terjeszthetők a felsorolt célokkal összhangban nem álló céllal, pl. személyes konfliktus kezelésére. [NAIH-13865-2/2024][30]

III.3.4. Önkormányzati tanácsadók

A Hatósághoz érkezett konzultációs beadvány az önkormányzati tanácsadók közérdekből nyilvános személyes adataira vonatkozóan is. Az adatigénylő az önkormányzati tanácsadói munkakörök betöltőinek nevét, munkaszerződését, a munkaszerződésben esetlegesen nem szabályozott egyéb juttatások listáját, összegét, és a végzettségüket igazoló dokumentumokat kérte. A Hatóság az ide vonatkozóan az Infotv.-ben, valamint a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvényben (a továbbiakban: Kttv.) foglalt rendelkezések közül kiemelte az Infotv. 26. § (2) bekezdését, amely szerint a közfeladatot ellátó személyeknek nem csak az egyes jogállási törvényekben felsorolt személyes adatai minősülnek közérdekből nyilvánosnak, hanem a közfeladat ellátásával összefüggő valamennyi további személyes adatuk is. A Hatóság fontosnak tartotta azt is hangsúlyozni, hogy az, hogy a közfeladat ellátásával összefüggő valamely, az önkormányzati tanácsadókra vonatkozó adat a Kttv. szerinti közszolgálati alapnyilvántartásnak (vagy bármely egyéb nyilvántartásnak) része, nem jelenti azt, hogy az közérdekű adatigénylés útján ne lenne megismerhető. Azon túlmenően, hogy az Infotv. 26. §-31. §-ai ilyen megismerési korlátot nem tartalmaznak, következik ez az adatelv érvényesüléséből, hiszen közérdekből nyilvánosnak nem a nyilvántartás és nem is az egyes dokumentumok, hanem az Infotv. 3. § 6. pontjának megfelelő „adat” minősül. Az Infotv. 1. §-a rögzíti azt a célt, amelyet a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerésének szolgálnia kell, amely cél a közügyek átláthatósága, ami a közpénzzel, a közvagyonnal való gazdálkodás átláthatósága mellett, magát a közfeladat ellátásának az átláthatóságát is jelenti. A Hatóság álláspontja szerint az érdemi döntéshozatalt befolyásoló tanácsadói tevékenység által, ugyanúgy a közfeladat ellátása, az abban való közreműködés valósul meg, mint a köztisztviselők tevékenysége által, így közérdekű adatigénylés keretében a nevükön és a jövedelemadatokon kívül az általuk végzett feladatellátás adatai (feladatkör), továbbá – mivel a tanácsadás részükről speciális szakértelem meglétét feltételezi – a feladatellátásra való alkalmasságot alátámasztó vagy azt esetleg megkérdőjelezhetővé

30 https://naih.hu/informacioszabadsag-ajanlasok?download=1065:a-nemzeti-adatvedelmi-es-informacioszabadsag-hatosag-ajanlasa-az-onkormanyzati-adatkezelo-egyedi-kozzeteteli-lista-letrehozasaval-kapcsolatos-feladatairol

tevő, a végzettségre vonatkozó adatok is megismerhetőek kell, hogy legyenek[31]. [NAIH-13540-2/2024]

III.3.5. A polgármesteri hivatal köztisztviselőinek bérlapjai

Az önkormányzat pénzügyi bizottságának elnöke (a továbbiakban: elnök) kifogásolta, hogy a jegyző elutasította a polgármesteri hivatal köztisztviselői bérlapjainak másolatára vonatkozóan benyújtott adatigénylését. A Kttv. 226. § (2) bekezdés b) pontja és a Kttv. a 179. § i) pontjára figyelemmel a köztisztviselők illetménye közérdekből nyilvános, de a jogállási törvény mellett figyelemmel kell lenni az Infotv. 26. § (2) bekezdése rendelkezésére is, amely szerint közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja. A Hatóság következetesen képviselt és a bírói gyakorlat által megerősített jogértelmezése szerint az Infotv. 26. § (2) bekezdése a jogállási törvényekhez képest speciális rendelkezést állapít meg, ezért a Kttv. 179. § i) pontban meghatározott illetmény fogalmát szélesen kell értelmezni, így fő szabályként közérdekből nyilvános az illetményen felüli további juttatás, pl. a jutalom is. Az adatelv érvényesülésére is figyelemmel a Hatóság felhívta a figyelmet, hogy a kért dokumentumok az érintettek magánszférájához kapcsolódó, védendő, az adatigénylő által meg nem ismerhető adatot (szociális juttatásokra vagy magánszféra részét képező élethelyzetre tekintettel történő kifizetésekre vagy levonásra vonatkozó adatokat - pl. temetési segély, fizetéselőleg, betegszabadságra járó díjazás, táppénz, levont tartásdíj adatai), illetve az adózás rendjéről szóló törvény szerint adótitoknak minősülő adatokat is tartalmazhatnak. Az adatigénylésnek a bérlapok másolatain a fentiekben részletezett, valamint a további meg nem ismerhető adatok (az adóazonosító jel, bankszámlaszám, esetlegesen adótitoknak minősülő adatok stb.) felismerhetetlenné tétele mellett lehet eleget tenni. [NAIH-4957-2/2024.]

III.3.6. Kép- és hangfelvétel készítése a képviselő-testület üléséről

Az Alkotmánybíróság több határozatában, a Hatóság több állásfoglalásában hangsúlyozta, hogy a nyilvános ülésen bárki – tehát akár a hallgatóság tagja is, az ott jelenlévő más személyek külön engedélye nélkül – készíthet felvételt

31 https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=963:onkormanyzati-tanacsadok-tevekenysegere-es-juttatasaira-vonatkozo-adatok-megismerhetosege

a képviselő-testület tanácskozásáról, a képviselők megnyilatkozásairól, és azt bármilyen, nem jogellenes célra felhasználhatja.

A Hatóság a kép- és hangfelvétel készítésének követelményeit a NAIH-12396-2/2024 sz. állásfoglalásában a következők szerint összegezte: Amennyiben az ülésen résztvevő személyek a felvételeket saját személyes tevékenységük keretében, otthoni használat (emlékként történő megőrzés, barátokkal, rokonokkal, ismerős személyekkel, így zárt Facebook csoportban személyes ismerőseikkel való megosztás stb.) céljából készítik, úgy az adatkezelés nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet tárgyi hatálya alá.
Ezzel szemben, amennyiben a felvételeket az ülésen jelenlévő újságíró, politikus, társadalmi szervezet képviselője stb. nem magáncélú felhasználási szándékkal, hanem más felhasználási céllal, így a nyilvánosságra hozatal céljával készíti el, úgy a személyes adatok kezeléséről az ülés résztvevőit az általános adatvédelmi rendelet 13. cikke értelmében előzetesen tájékoztatni köteles. A tájékoztatás módját helyben szükséges kialakítani és megfelelően szabályozni: az megvalósulhat például úgy, hogy az adatkezelő az ülést megelőzően a felvétel készítéséről a jegyzőt, vagy az ülés levezető elnökét köteles legyen előzetesen értesíteni.

A fentiektől eltérő eset az, amennyiben maga az önkormányzat az adatkezelő, például a képviselő-testület nyilvános üléséről élő közvetítés történik.

A közvetítés, illetve a felvétel-készítés tényéről az ülésen résztvevőket mindenképpen előzetesen tájékoztatni kell pl. az önkormányzat honlapján elhelyezett figyelemfelhívó közleményben vagy az ülések meghívóinak a szövegében. Ezen felül az ülésterem előtt, még a belépést megelőzően javasolt elhelyezni egy jól látható hirdetményt, célszerű ennek részeként a résztvevők számára megadni az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségét, és tájékoztatást adni az általános adatvédelmi rendelet 15-21. cikk szerinti érintetti jogokról is, továbbá arról, hogy hol érhetőek el az adatkezelésre vonatkozó, az általános adatvédelmi rendelet 13. cikke szerinti további részletes információk.

A Hatóság jó gyakorlatnak tekinti az ülésteremben a hallgatóság részére olyan széksorok kialakítását, amelyek kiesnek a kamera látószögéből, illetve amelyek közvetítésére az ülés során nem kerül sor. Ennek hiányában is mindenképpen szükséges azonban biztosítani a hallgatóság tagjai számára az érintetti jogok érvényesülését, így, hogy a felvételekről az érintett tiltakozására figyelemmel vagy kifejezetten ez irányú kérése esetén törlésre kerülhessen. [NAIH-12179-2/2024; NAIH-13877-2/2024]

III.3.7. Az önkormányzat vagy a polgármesteri hivatal köteles az adatigénylés teljesítésére?

Az önkormányzathoz, vagy a polgármesteri hivatalhoz benyújtott közérdekű adatigénylés esetén az adatkezelői jogosultság szétválaszthatóságával kapcsolatos kérdésre vonatkozó állásfoglalásban a Hatóság kifejtette, hogy figyelemmel arra, hogy a Mötv. 84. § (1) bekezdése szerint, az önkormányzat hivatala látja el, mind az önkormányzat, mind a polgármester és a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek adminisztrációs feladatait, ezért e feladatellátással összefüggő, a döntéshozatalt megelőzően és a végrehajtás során keletkezett adatok – függetlenül a döntéshozó személyétől – többnyire rögzített formában (papír alapon vagy elektronikusan) a hivatal kezelésében állnak. A közérdekű adat Infotv. 3. § 5. pontja szerinti fogalma alapján indifferens az, hogy az adatigénylést mely tisztségviselőnek címzik, vagy közülük melyik látja el az igényelt adat tekintetében az érintett hatáskört. Ha a hivatal egyébként a kért adatot kezeli, azaz az adatok rögzített formában az önkormányzat hivatala rendelkezésére állnak,a kért adatokat – az Infotv. 30. § (1) bekezdésére figyelemmel a személyes és védett adatok kitakarása mellett – ki kell adni az adatigénylő részére függetlenül attól, hogy az igénylést a jegyzőhöz, vagy a polgármesterhez nyújtja-e be. A közfeladatot ellátó szervet az Infotv. 32. §-ára figyelemmel az adatigénylővel való együttműködési kötelezettség is terheli a közvélemény pontos és gyors tájékoztatása érdekében. Az adatigénylés mielőbbi teljesítése érdekében tehát – fentiektől is függetlenül – elvárható a jegyző és a polgármester közötti együttműködés. [NAIH-12418-2/2024]

III.3.8. Önkormányzati bérleti szerződés kiadhatósága

A bejelentő egy önkormányzat jegyzőjének küldött közérdekű adatigénylésében kérte anonimizálva hat – a szociális bizottság által 2023-ban hozott határozat alapján megkötött – bérleti szerződés kiadását. A jegyzői tájékoztatás szerint az igényelt szerződések – a Hatóság következetes gyakorlatában alkalmazott adatelv alapján – nem minősültek közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatnak. A jegyző álláspontja szerint a beadvány nem tartalmazott közérdekű, közérdekből nyilvános adat kiadása iránti adatigénylést, csupán „irat iránti igényt”, megítélése szerint az adatelv alapján a magánszemélyekkel kötött lakásbérleti szerződések teljes terjedelmükben nem minősülnek közérdekű adatnak, ezzel a döntéssel a jegyző az adatigény mérlegelése során a bérlők magánszféráját helyezte előtérbe.

A Hatóság megállapította, hogy a jegyző által hivatkozott NAIH/2019/8161/2. számú állásfoglalásból és az adatelv helyes értelmezéséből következően az önkormányzati ingatlanvagyonra, annak hasznosítására vonatkozó, az önkormányzati bérleti szerződésbe foglalt adat közérdekű adat. A Hatóság hangsúlyozta, hogy az adatelv a többféle adatot (közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat, személyes adat, üzleti titok, egyéb védett adat) tartalmazó iratra vonatkozó közérdekű adatigénylés teljesítése során is alkalmazandó, ennek értelmében az adatkezelő az adatigénylés teljesítését pusztán azért nem tagadhatja meg, mert az igényelt adat olyan iratban lelhető fel, amelyben az adatigénylő által nem megismerhető vagy általa nem igényelt adatok is találhatóak. Az adatelvből ugyanakkor nem lehet arra következtetni, hogy csak konkrét adat kiadását lehet kérni a közérdekű adatigénylés keretében, irat kiadását nem, ugyanis az Infotv. 3. § 5. pontjában meghatározott fogalom ismérvei alapján közérdekű adat a helyi önkormányzat tevékenységével kapcsolatos bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, továbbá az ezt követő példálózó felsorolásában szerepel a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat. A közérdekű adatigénylés tehát adatra és iratra, szerződésre is irányulhat. A felszólítást követően a jegyző igazolta, hogy az adatigénylésben megjelölt lakásbérleti szerződéseket a bejelentő kérésének megfelelően anonimizálva megküldte számára és igazolta azt is, hogy a felszólításban megjelölt, az önkormányzati tulajdonú lakások bérbeadása során alkalmazott adatkezelési tájékoztatót az adattovábbítás lehetőségéről szóló rendelkezésekkel kiegészítették és azt a pályázati felhívással együtt közzétették, illetve arról tájékoztatást nyújtanak az érintettek részére az önkormányzat honlapján.[32] [NAIH-144/2024.]

III.3.9. Az egyes önkormányzati vagyontárgyak értékesítéséből származó bevételeknek, valamint az önkormányzatnak nyújtott támogatásoknak közérdekű adatként történő minősítése

A Hatóság konzultációs beadvány alapján állásfoglalást adott ki arra vonatkozóan, hogy a helyi önkormányzat saját bevételei, így az egyes vagyontárgyak értékesítéséből származó bevételek (tűzifa, az önkormányzat saját gépi erőforrásai), valamint az önkormányzatnak nyújtott támogatások – figyelemmel az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdésében és a 39. cikk (2) bekezdésében, valamint Mötv. 106. § (1) bekezdésében foglaltakra – közérdekű adatok, melyek megismerését az önkormányzatnak az Infotv.-ben foglaltak szerint lehetővé kell tennie. [NAIH-6502-2/2024]

32 https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=953:onkormanyzati-berleti-szerzodes-kiadhatosaga

További, az önkormányzatokat érintő konzultációs ügyeket a Konzultációs és kiemelt ügyek alfejezetben is ismertetünk.

III.4. Az Infotv. 2023. évi módosítása, annak a 30. § (2a) bekezdés adatkiadásra gyakorolt hatásai

A nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről és az egyes szolgáltatásokról szóló 2023. évi CI. törvény 110. §-a új, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerésének korlátozását lehetővé tévő szabályt vezetett be az Infotv. 30. §-ának rendelkezései közé. A 2024. január 1-jétől hatályba lépő (2a) bekezdés - értelmében az adatigénylésnek a közfeladatot ellátó szerv nem köteles eleget tenni, ha az igény teljesítése
a) a közfeladatot ellátó szerv tényleges kezelésében nem lévő – így különösen az irányítása vagy felügyelete alatt álló közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő – adat beszerzését, begyűjtését, vagy
b) a közfeladatot ellátó szerv tényleges kezelésében lévő közérdekű adatok vagy közérdekből nyilvános adatok összevetése útján a kezelésében lévő adatokhoz képest új adat előállítását
tenné szükségessé.

Az indokolás szerint a törvényjavaslat a vonatkozó bírósági, illetve alkotmánybírósági gyakorlattal összhangban állva rögzíti, hogy a közfeladatot ellátó szervek az adatigény teljesítése érdekében a kezelésükben nem lévő adatok begyűjtésére, illetve a kezelésükben lévő adatok tekintetében minőségileg új adat előállítására nem kötelezhetőek.

Az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) kihirdetéséről szóló 2009. évi CXXXI. törvény 2020. december 1-jei hatállyal beemelte az Egyezmény rendelkezéseit a hazai jogba. Az Egyezmény 5. cikk 2. pontja szerint „*ha a közhatalmi szerv nem rendelkezik az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irattal, vagy nincs hatásköre arra, hogy az adatigénylést teljesítse, akkor – ha ez lehetséges – az adatigénylést meg kell küldenie a hatáskörrel rendelkező közhatalmi szervhez vagy az igénylőt tájékoztatnia kell arról, hogy mely hatáskörrel rendelkező közhatalmi szervhez fordulhat*”. A Hatóság az erre vonatkozó Ajánlásban[33] fej-

33 https://www.naih.hu/informacioszabadsag-ajanlasok?download=505:a-nemzeti-adatvedelmi-es-informacioszabadsag-hatosag-ajanlasa-az-igenyelt-kozerdeku-adatot-tenylegesen-kezelo-szervezetre-vonatkozo-tajekoztatasi-kotelezettsegrol

tette ki álláspontját, melynek követését a gyakorlatban elvárja az adatkezelőktől is: abban az esetben, ha a közfeladatot ellátó szerv nem kezeli a megismerni kívánt adatot, az Infotv. 30. § (2a) bekezdés a) pontja szerinti elutasítás mellett – amennyiben rendelkezik erre vonatkozóan ismerettel – tájékoztatni köteles az adatigénylőt a megismerni kívánt közérdekű/közérdekből nyilvános adat tényleges adatkezelőjének kilétéről. A Hatóság emiatt nemcsak a vizsgálati állásfoglalásaiban [NAIH-5560/2024] szólította fel az adatkezelőket arra, hogy a tényleges adatkezelő kilétéről tájékoztassák az adatigénylőt, hanem több közfeladatot ellátó szerv adatkiadási gyakorlatát érintően is tett erre javaslatot a monitoring ellenőrzések során.

A Hatóság gyakorlatában korábban is megjelent az új adat előállításának problématikája a közérdekű adatigénylések teljesítésekor. Az adatkezelők korábban sok esetben, a jogszabályban rögzített elutasítási ok hiányában, az Alkotmánybíróság 13/2019. (IV. 8.) AB határozatára (a továbbiakban: AB határozat) hivatkozással tagadták meg a közérdekű adatok megismerhetőségének biztosítását. Az AB határozat indokolása rögzíti:

„*[59] 5.2. Az egyébként kezelt (például tárolt) adatok kikeresésétől elkülönítendő az az eset, amikor az adatigénylés már nem egy konkrét, egyszerűen vagy többletmunkával kikereshető, a közfeladathoz kapcsolódó adatra vagy adatsorra irányul, hanem arra, hogy az adatkezelő a rögzítetteken kívül új adatokat szerezzen be, gyűjtsön, vagy az általa egyébként kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adatot (statisztikát, kimutatást), esetleg az adatokat magyarázó anyagokat állítson elő, vagy az adatokból következtetéseket vonjon le. […] Ehhez hasonlóan az egyébként megismerhető, hozzáférhető vagy közzétett adatokból történő, meghatározott szempont vagy szempontok szerint szűrt, új adatsor létrehozására sem köteles az adatkezelő. Az adatigénylő nem formálhat jogot arra, hogy helyette más végezze el a hozzáférhető adatok leválogatását.*
[60] Ez azt jelenti, hogy ***az adatkezelő kizárólag a létező, bármilyen módon rögzített és ténylegesen a kezelésében lévő közérdekű/közérdekből nyilvános adato(ka)t köteles kiadni****. Adat-előállítási kötelezettség azonban nem következik az Alaptörvényből. Ha tehát a kiadni kért – közérdekűnek (vö. Infotv. 3. § 5. pont) vagy közérdekből nyilvánosnak minősülő (vö. Infotv. 3. § 10. pont) adat jellege nem állapítható meg, ez a közérdekű adatok megismerésére irányuló alapjogi igény teljesítésének akadályát képezi [3252/2016. (XII. 6.) AB határozat].*”

Az AB határozat indokolásában a testület rögzítette azokat a szempontokat[34], melyeket a Hatóság álláspontja szerint az adatkezelőknek figyelembe kell venniük az Infotv. 30. § (2a) bekezdés b) pontjának alkalmazása esetén.

Egy önkormányzati gazdasági társaság 2023. évben megkötött szerződéseire irányuló közérdekű adatigénylést az önkormányzat polgármestere új adat előállítására való hivatkozással utasított el, amiért a panaszos a Hatósághoz fordult. Az ügy rávilágított továbbá egy, a közfeladatot ellátó szervek körében nem egyedi eljárásrendre, mely szerint a közérdekű adatigényléssel kapcsolatos hatáskörök gyakorlója a válaszadással a szervezet egy másik vezetőjét bízza meg. Jelen esetben az önkormányzati Kft. adatkiadása tekintetében az önkormányzati szervezeti és működési szabályzat a polgármestert ruházta fel az adatszolgáltatással kapcsolatos hatáskörök gyakorlásával, aki a válaszadással a jegyzőt bízta meg. Ezáltal nem az önkormányzati Kft. bírálta el és válaszolta meg a panaszolt adatigénylést.

A vizsgálat során a jegyző arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy „*a megrendelésekről, szerződésekről külön nyilvántartás vezetése nem történik, azok eredeti példányai lefűzésre kerülnek csupán, és az érkező utóiratok manuálisan kerülnek csatolásra a kapcsolódó szerződéshez*”. Ez alapján a Hatóság megállapította, hogy ténylegesen rögzített, létező, meglévő adatok megismerésére irányult az adatigénylés, mely erre tekintettel teljesítendő. Megállapításra került továbbá, hogy az adatigénylő által megismerni kívánt adat – a 2023. évben mennyi szerződést kötött a Kft., azokat kivel kötötte, mi a szerződés tárgya, összege – nem igényli a meglévő kezelt adatok összevetését, összetett kutatási feladatokat, újfajta leválogatási szempontok kidolgozását vagy korábban nem létezett számítási módszereket, statisztikai, jogi elemzés értékelését. Tehát a Hatóság álláspontja szerint – figyelemmel a kialakult bírói gyakorlatra – a megismerni kívánt adatok nem minősülnek új adatnak, ezért a jogsértés megállapítása mellett a Hatóság felszólította a Kft.-t az igényelt közérdekű adatok kiadására. [NAIH-3885/2024]

Egy másik ügyben az adatigénylő a Nemzeti Közlekedési Hatóság időpontfoglalási rendszerében foglalható időpontokra vonatkozó adatokat (melyik adminisztrátor írta ki, melyik felhasználó foglalta be, foglalási időpont törlésére vonatkozó adatot) telephelyenkénti bontásban kívánta megismerni. A vizsgálat során az adatkezelő kifejtette: nincs olyan jogszabályi előírás, mely az igénylés szerinti adatok rögzítését előírná, ezen adatok az alkalmazás hátterében futó rekordok,

34 13/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [45] – [61] bekezdések

melyek a rendszer technikai működését teszik lehetővé. Előadta továbbá, hogy az adatigénylés teljesítéséhez külön fejlesztési projekt keretében programozási feladatot igényelne egy új adatbázis-mezőben a meghirdetés első időpontjának rögzítése, illetve a módosítások követhetőségének kialakítása (ki, mikor, mit változtatott egy meghirdetésen). Az adatkezelő indokait a Hatóság elfogadta, és jogsérelem megállapítása nélkül megszüntette a vizsgálatot. [NAIH-12959/2024]

Az új adat előállításával kapcsolatos rendelkezések hatályba lépésének évében, az adatkezelők adatszolgáltatása alapján azokat az alábbi esetszámban alkalmazták:

Elutasítási ok	**Elutasított adatkörök száma 2024. I. és II. félév**	**Összesen**
30. § (2a) a) adatok begyűjtése	318 + 350	668
30. § (2a) b) új adat előállítása	758 + 508	1266
		1934

Az adatok forrása az Infotv. 71/D. § (3) bekezdése szerinti adatszolgáltatás.

III.5. A környezeti adatok nyilvánossága

A környezeti adatok megismerése iránti igények vonatkozásában igen gyakori nyilvánosság-korlátozási hivatkozás, elutasítási ok a döntések megalapozását szolgáló adat-jelleg az Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdése alapján.

Egy civil szervezet sérelmezte, hogy egy Minisztérium a Balaton partvonal-szabályozási tervdokumentációt megalapozó műszaki tervdokumentációt (a továbbiakban: Műszaki tervdokumentáció) nem bocsátotta rendelkezésére. A Minisztérium arra hivatkozott, hogy a kért dokumentum egy jövőbeni miniszteri rendelet megalapozását szolgálja, a Balaton vízparti területeire vonatkozó speciális településrendezési és építési követelményeket, a közcélú területfelhasználási terv területi hatálya kijelölésének szempontjait, a terv tartalmi követelményeit, valamint a partvonal szabályozási terv tartalmi követelményeit megállapító Korm. rendelet kidolgozás alatt áll. A Minisztérium álláspontja szerint a szabályozási partvonal idő előtt történő nyilvánossá válása káros folyamatokhoz vezetne, az építési telkek beépülnének még azelőtt, hogy az új szabályozási nyomvonal ezt megtiltaná. Hasonlóképpen olyan területek is feltöltésre kerülnének, amelyek a régi (hatályos) szabályozás szerint még szárazulatnak minősülnek (ahol a feltöltés jogszerű), az új (tervezett, Vízparti Tervben megjelenő)

szabályozás szerint viszont már a tómeder övezet részét képezik (ahol a feltöltés tilos). Ezekben az esetekben tehát a szabályozási cél (a 30 méteres parti területsáv beépítetlenül történő megőrzése, továbbá a tómeder feltöltésének tilalma) egyértelműen meghiúsulna a Műszaki tervdokumentáció idejekorán történő nyilvánosságra kerülése esetén. A Hatóság arról is tájékoztatást kért, hogy a Vízparti Terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Skvr.) hatálya alá tartozik-e, ha igen, akkor lefolytatták-e a Vízparti Terv környezeti vizsgálatát, valamint hogyan biztosították a nyilvánosság előírt tájékoztatását. A Hatóságot arról tájékoztatta a Minisztérium, hogy a Vízparti Terv esetében környezeti vizsgálat lefolytatása kötelező. Az Skvr. 8. §-a szerinti környezeti értékelés készítése folyamatban van, a terv kidolgozója várhatóan a Vízparti Terv szakmai és civil egyeztetésével egyidejűleg biztosítja a környezeti értékelés nyilvánosságát is. A Hatóság elfogadta a Minisztérium indoklását arra vonatkozóan, hogy a Balaton vízparti területeinek területfelhasználási követelményeiről szóló kormányrendelet (BATÉK) hatékony végrehajtását a Műszaki tervdokumentáció nyilvánossága hogyan hiúsíthatná meg, tekintettel arra, hogy az adatigénylés időpontjában a BATÉK még nem került elfogadásra. [NAIH-9041/2024]

Egy másik, ugyancsak döntést megalapozó adatnyilvánosság korlátozási okkal kapcsolatos ügyben a bejelentő jogi képviselője sérelmezte, hogy az egyik minisztérium környezeti állapotfelmérésre irányuló közérdekű adatigénylését elutasította arra hivatkozással, hogy az adatigénylésben szereplő adat döntés-előkészítő adatnak minősül. A bejelentő álláspontja szerint a minisztériumnak lehetővé kell tennie, hogy erre irányuló igény alapján az állapotfelmérést, mint környezeti információt bárki megismerhesse. A Hatóság vizsgálata keretében küldött megkeresésére a minisztérium az adatigényléssel kapcsolatos álláspontját felülvizsgálta és az igényelt környezeti adatot a bejelentő részére megküldte. [NAIH-8724/2024]

Új jelenség a kormányhivatalhoz tartozó, az akkumulátorgyárak tevékenységével kapcsolatos ügyekre vonatkozó közadat-igénylések teljesítését illetően egyrészt a közérdekű adatigénylés iránti kérelem minősítésének, másrészt a munkahelyi környezetre vonatkozó releváns kibocsátási adatok nyilvánosságának megítélése.

Az egyik ügyben a bejelentő egy tervezett akkumulátorgyárral kapcsolatos kérdéseket tett fel, azonban a Kormányhivatal nem tekintette beadványát adatigénylésnek. A Hatóság álláspontja szerint a bejelentő levelét közérdekű adatigénylésként kellett volna kezelni és akként megválaszolni, mivel a beje-

lentő levelének kezdetén egyértelműen jelezte, hogy közérdekű adatigénylést nyújt be: „Közérdekű adatigénylés céljából fordulok Önökhöz.”. Egy közfeladatot ellátó szerv értékelhet tartalma alapján egy nem közérdekű adatigénylésként megjelölt beadványt közérdekű adatigénylésként – sőt erre köteles is–, de egy közérdekű adatigénylésként megjelölt beadványt nem lehet nem közérdekű adatigénylésként kezelni. Amennyiben tehát beadványát bárki közérdekű adatigénylésként jelöli meg, akkor nem mellőzhetőek az Infotv. 30. § (3) bekezdésében előírt, az igény megtagadásának kötelező formai és tartalmi elemei. Ha az adatigénylés tartalmi értékelése arra az eredményre vezet, hogy az nem közérdekű adatokra vonatkozik vagy a kért adatok nincsenek a szerv birtokában, akkor az erre vonatkozó álláspontot és annak indoklását az adatigénylés Infotv. 30. § (3) bekezdésének megfelelő elutasításban szükséges kifejteni. A Kormányhivatal adatigénylőnek küldött válasza azt tartalmazta, hogy a válaszhoz mellékletként csatolt határozat „minden, a kormányhivatalt érintő kérdésre tartalmazza a választ”. Ebből azonban nem derült ki, hogy mely kérdésekre vonatkozóan tartalmazza a határozat és annak melyik szakasza, melyik kérdésre adja meg a választ, illetve van-e olyan kérdés, amire nem tartalmazza a határozat a választ. A Kormányhivatal tehát akkor járt volna el az Infotv. 30. § (3) bekezdésének megfelelően, amennyiben:

1. amely kérdésre tartalmazza a választ a határozat, a Kormányhivatal pontosan megjelöli, hogy a határozat melyik szakasza felel meg a válasznak vagy megválaszolja a kérdést;
2. ha volt olyan kérdése az adatigénylőnek, amelyre nem tartalmazza a határozat a választ, de a Kormányhivatal rendelkezik a kért adattal (és nem áll fenn a nyilvánosság korlátozásának valamely jogszerű indoka), akkor megválaszolja a kérdést,
3. amennyiben olyan adatot kért az adatigénylő, amely nincs a kormányhivatal birtokában, akkor arra vonatkozóan elutasítja az adatigénylést és tájékoztatja az adatigénylőt, hogy az adat előállítására nem köteles,
4. amennyiben nem közérdekű adatot igényelt az adatigénylő, akkor erre hivatkozva elutasítja az adatigénylést, megindokolva, hogy miért nem minősül közérdekű adatnak a kért adat. [NAIH-402/2024]

Egy másik ügyben a bejelentő kifogásolta, hogy a kormányhivatal a közérdekű adatigénylése teljesítésekor munkavédelmi hatósági jogkörében hiányosság megszüntetésére kötelező és munkavédelmi bírságot kiszabó határozataiból jogalap nélkül takart ki közérdekű adatokat a dokumentumokból. A bejelentő álláspontja szerint a Kormányhivatal jogtalanul akadályozta meg a közérdekű adatok megismerhetőségét, ugyanis e nélkül nem volt megtudható, hogy milyen mértékű veszélyeztetésnek voltak kitéve az akkumulátorüzem dolgozói, mely rákkel-

tő anyagok általi veszélyeztetésnek voltak kitéve, illetve mely rákkeltő anyagok okoztak tömeges, fokozott expozíciót, mely anyagokat vizsgálták meg a hatósági ellenőrzés során, milyen mértékben haladta meg az üzem egyes helyiségeiben a légszennyező/rákkeltő anyagok mértéke az előírt határértéket, mely munkakörökben dolgozó munkavállalók voltak kitéve a súlyos veszélyeztetésnek.

A kormányhivatal álláspontja szerint a munkakörnyezeti monitorozás a munkahely belső légállapotának vizsgálatát jelenti, a munkavállalókat érő veszélyes anyag expozícióról nyújt adatokat, a személyi mintavétellel történő mérés az adott munkavégzési helyen dolgozó egyént érő lehetséges többletterhelést mutatja, nem ad információt a külső környezetbe esetlegesen kiáramló veszélyes anyagokról, megítélése szerint ezek az adatok nem minősülnek környezeti adatnak.

A környezetszennyezés, környezetkárosító hatás, a levegőt, vizet, talajt érő terhelések mértékének mérésére, környezetvédelmi követelményeknek való megfelelés megállapítására a munkakörnyezeti monitorozás a kormányhivatal álláspontja alapján nem alkalmas. A kormányhivatal a munkáltató által a feldolgozás során végzett, a beszállított hulladék válogatására, illetve további feldolgozásra való előkészítésére, gyűjtésére és tárolására vonatkozó technikai folyamatokat és technológiákat, valamint az alkalmazott anyagokat üzleti titok körébe tartozó védett adatoknak értékelte. A kormányhivatal elismerte a környezeti adatok nyilvánosságának különös fontosságát, azt, hogy az információszabadság területén a környezeti információk „kiemelten" közérdekű adatok. A kormányhivatal az érdekmérlegelés során arra a következtetésre jutott, hogy a kitakart adatok a környezetvédelem szempontjából nem releváns kibocsátási adatok, az adatigénylés nem közérdekből nyilvános adatokra, hanem olyan védett ismeretekre is kiterjedt, amelyeknek megismerhetővé tétele aránytalanul súlyosabb hátránnyal járna a titokgazdára nézve, mint az adatigénylés részleges teljesítése az adatigénylőre nézve, ezért a kormányhivatal az adatigénylést a védett ismeretre vonatkozó adatok megismerhetetlenné tételével teljesítette.

A Hatóság vizsgálata keretében megállapította, hogy az Alaptörvény, az Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Aarhusi egyezmény) 2. cikkének 3. a) pontja és 4. cikkének 4. d) pontja értelmében, az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja, 26. § (1) bekezdése és 32. §-a alapján, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 12. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezései, valamint a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáférésének rendjéről szóló 311/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (a továbbiakban:

Korm. rendelet) 2. § a) és f) pontja szerint a bejelentőnek törvényben biztosított joga volt megismerni a környezeti adatokat, mivel a jogszabályi rendelkezések értelmében a környezetvédelem szempontjából releváns kibocsátási adatok nyilvánosak, ugyanis az Aarhusi egyezmény fogalmi keretei az emberi környezet minden szintjére, a munkahelyi levegőre és környezetre, a munkahelyi feltételekre, körülményekre is vonatkoznak. A Hatóság azt is megállapította, hogy nem minősül az üzleti titokhoz fűződő jog megsértésének, ha az üzleti titok felfedése a közérdek védelmében, a cél által indokolt terjedelemben történik, sem akkor, ha az üzleti titok megszerzését, hasznosítását vagy felfedését közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus vagy törvény írja elő, vagy teszi lehetővé, továbbá a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információ megismerését nem lehet arra hivatkozva megtagadni, hogy az üzleti titok.

A Hatóság felhívta a figyelmet arra is, hogy az ügyben az üzleti titok megsértéséhez kapcsolódó polgári és büntetőjogi jogkövetkezményeknek nincs relevanciája, ugyanis a tárgyi esetben a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 220. §-a értelmében a közérdekű adattal visszaélés bűncselekményének törvényi tényállása szerint a közérdekű adat az adatigénylő előli eltitkolása, hozzáférhetetlenné tétele valósíthat meg bűncselekményt. A kormányhivatal a kért adattartalommal a bejelentő számára teljesítette az adatigénylést. [NAIH-809/2024]

A környezeti adatok nyilvánossága jelentőségének felértékelődését jelzi, hogy a Hatósághoz környezeti adatokkal kapcsolatos konzultációs kérdés is érkezett olyan közfeladatot ellátó szerv tisztviselője részéről, amely környezeti adatokat is kezel.

A bejelentő a Hatóság állásfoglalását kérte az eljárás során kezelt adatok közlésével, nyilvánosságra hozatalával, az Infotv. rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban annak figyelembevételével, hogy állami vagy helyi önkormányzati feladatot, közfeladatot ellátó szerv tagja, amely talajszennyezésre vonatkozó hatósági eljárást folytatott. Állásfoglalásában a Hatóság kifejtette, hogy a hatáskörében eljáró közfeladatot ellátó szerv dönthet adatigénylés esetén annak teljesítése során, a kötelező közzétételi kötelezettség teljesítése során vagy a közigazgatási eljárásban hozott döntés, illetve a környezeti adatokra vonatkozó szakvélemények, számítások, elemzések – jogszabályban előírt – közzétételével a nyilvánosságra hozatalról. A döntési jogkörben eljáró szakmai vezető, a szolgálati út betartásával dönthet a környezeti adat kiadásáról, hivatalos nyilvánosságra hozataláról vagy – indokolási kötelezettség mellett – annak megtagadásáról az Infotv. vagy az Ákr. rendelkezései alapján.

A közfeladatot ellátó szerv beosztott alkalmazottját kötik a munkakörében alkalmazandó jogszabályok, a nyilvánosságra hozatal tekintetében az Infotv. vagy az Ákr. rendelkezései is és a munkaköri kötelezettségből adódó titoktartási szabályok, így – a konkrét kérdésre válaszolva – a bejelentő mint a szerv tagja „magánszemélyként" nem tehet közzé a szerv tevékenységével kapcsolatos adatot jogszerűen, egyrészt az eljárási, valamint a munkajogi szabályok megsértése és annak jogkövetkezménye miatt, másrészt azért, mivel a szerv tevékenységét illetően nem kívülálló, jogérvényesítő magánszemélynek minősül, hanem a közfeladatot ellátó szerv feladatkörében eljáró személynek. Az adat kiadását, illetve közzétételét követően azonban szabadon terjeszthető (a közérdekből nyilvános személyes adat kivételével, e tekintetében a célhoz kötött adatkezelés a terjesztés során korlátot szab), ugyanakkor a munkajogi szabályok a tisztviselőt még ekkor is kötelezik. A környezeti információkra vonatkozó adatok közérdekű adatok és a más által létrehozott adatok tekintetében a felhasználás során a közfeladatot ellátó szerv adatkezelő. A közfeladatot ellátó szerv jogosult és köteles környezetszennyező tevékenységgel kapcsolatos hatósági eljárásban, a közfeladatot ellátó szerv munkája során keletkező vagy más által létrehozott közérdekű adat nyilvánosságra hozatalára az Infotv., továbbá az arra vonatkozó más jogszabályi rendelkezések alapján. A közérdekből nyilvános személyes adatok jogszerű nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban a Hatóság kiemelte, hogy megismerésükre ugyan a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, de ezen adatok személyes adat jellege is megmarad; az adatvédelem legfontosabb garanciája: a célhoz kötött adatkezelés elve ezen adatok kapcsán is alkalmazandó, az adatkezelés célja ezen adatok tekintetében is a közhatalom gyakorlásának, a közügyek intézésének és a közpénzek felhasználásának átláthatósága és nyilvánosság általi kontrollja lehet[35]. [NAIH-606/2024]

35 https://naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=932:kozfeladatot-ellato-szerv-tisztviselojenek-jogai-kornyezetvedelmi-hatosagi-eljarasban-kezelt-adatok-kozzetetele-kapcsan)

III.6. A gazdasági társaságok közfeladatot vagy közpénzeket érintő jogviszonyainak átláthatóságát érintő ügyek

A Bejelentő közérdekű adatigényléssel fordult egy gazdasági társasághoz, az egyik minisztérium bérleti szerződésének megismerése tárgyában. A gazdasági társaság elutasította a közérdekű adatigénylést azzal az indokkal, hogy nem minősül közfeladatot ellátó szervnek, így közérdekű adatszolgáltatási kötelezettség nem terheli, a bérleti szerződés tartalma üzleti titoknak minősül A Hatóság rámutatott, hogy a közérdekből nyilvános adatokhoz való hozzáférést a nem közfeladatot ellátó természetes személyek, jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek is biztosítani kötelesek akkor, ha az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítenek. A kötelezettség az Infotv. 27. § (3) bekezdésében meghatározott adatok tekintetében áll fenn a 27. § (3a) bekezdése alapján. Az üzleti titok, mint korlátozás esetében a Hatóság kifejtette, hogy a tartalmi igazoltságnak a konkrét adat – és nem pedig az azt tároló eszköz (irat) – tekintetében kell fennállnia. Teljes dokumentum nem zárható el csak azért, mert abban olyan adat szerepel, amely vonatkozásában a nyilvánosság-korlátozás szükségessége fennáll. Az iratelv formai és automatikus alkalmazása tehát tiltott (3190/2019. (VII. 16.) AB határozat). Az igényelt szerződés üzleti titoknak minősülő adatait külön-külön meg kell vizsgálni és megalapozottan megállapítani, hogy pontosan melyek azok az üzleti titoknak számító adatok, amelyek nyilvánosságra hozatala aránytalan érdeksérelmet okozna a gazdasági társaságnak Főszabály szerint a közpénzekre és az állami vagy önkormányzati vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó adatok nyilvánosságához fűződő közérdek megelőzi az üzleti titok védelmét. A Hatóság felszólítását követően a gazdasági társaság a Bejelentő részére az igényelt közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat megküldte, a bérleti szerződésben az üzleti titokra vonatkozó adatok elfedésével és az erre vonatkozó indokokkal. [NAIH-9574/2024.]

Egy hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatot ellátó gazdasági társaságtól az Adatigénylő a feladatellátásával összefüggő adatokat igényelt, amely jelentős mennyiségű, 1700 oldal terjedelmű dokumentum kiadásával járt. A gazdasági társaság költségtérítést állapított meg, amelynek összegét nem a Korm. rendeletben foglaltak szerint számította ki, és nem az Infotv.-ben meghatározott határidőben közölte az Adatigénylővel, emiatt a költségtérítést jogellenesen állapította meg. Erre tekintettel a Hatóság felszólította, hogy az Adatigénylő részére a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok kiadását költségtérítés megfizetése nélkül teljesítse. A gazdasági társaság az adatigénylés teljesítése érdekében az Adatigénylőt írásban megkereste, hogy az igényelt adatokat papír alapon

biztosítják, mivel az 1700 oldal terjedelmű dokumentumcsomag digitalizálását, aránytalan nehézségek nélkül nem képesek teljesíteni. Költségtérítés megállapítására nem került sor. A dokumentumok átvételét a társaság helyszínén, előzetes időpont egyeztetést követően biztosították. A Hatóság ebben az ügyben az adatigénylés teljesítésének a gazdasági társaság által felajánlott módját elfogadhatónak tartotta. [NAIH-6057/2024]

Az Adatigénylő közérdekű adatigényléssel fordult az egy elektronikai cikkeket forgalmazó gazdasági társasághoz (a továbbiakban: gazdasági társaság), amelyben kérte, hogy egy községi önkormányzat által vásárolt vásárlási utalványok sorozatszámát és a beváltáskor kiállított számlák, nyugták másolatait küldjék meg a részére. A gazdasági társaság válaszában arról tájékoztatta az Adatigénylőt, hogy az értékesítési adataik nem közérdekű adatok, a társaság nem tartozik az Infotv. hatálya alá, és javasolta, hogy az adatigényléssel forduljon az Önkormányzathoz. A Hatóság a vizsgálat során megállapította, hogy az Önkormányzat a gazdasági társasággal akkor létesített üzleti kapcsolatot, amikor utalványokat vásárolt közpénz felhasználásával, és az erre vonatkozó közérdekű adatigénylést a Jegyző teljesítette is. E jogviszony alapján az Önkormányzat tulajdonába kerültek a megvásárolt utalványok, amelyek felhasználásával vásároltak a képviselő-testület által határozatában meghatározott személyek részére számítástechnikai eszközöket, és a vásárlást igazoló számlát az Önkormányzati Hivatalba kellett eljuttatni, ennek megfelelően az utalványokat az Önkormányzat a határozatban lévő minden egyes személy részére külön-külön számlával teljesítendő elszámolási kötelezettséggel biztosította - meghatározott céllal, azaz a képviselői munkavégzéshez szükséges számítástechnikai eszközök vásárlására. A Hatóság a rendelkezésre álló nyilatkozatok és dokumentumok alapján megállapította, hogy az igényelt közérdekű adatokat a Jegyző kezeli, ennek megfelelően a gazdasági társasággal szemben benyújtott bejelentést a Hatóság az Infotv. 53. § (3) bekezdés c) pontja alapján, mint nyilvánvalóan alaptalant érdemi vizsgálat nélkül elutasította. [NAIH-12838/2024]

Egy, a Magyar Állam 100%-os tulajdonában lévő gazdasági társaság 100%-os tulajdonában lévő Kft. azzal a konzultációs kérdéssel fordult a Hatósághoz, hogy mint köztulajdonban lévő gazdasági társaságnak eleget kell-e tennie Infotv. szerinti közzétételi kötelezettségének, tekintettel arra, hogy – a Társaság megítélése szerint – nem lát el az Infotv. 26. § (1) bekezdése szerinti közfeladatot. A Hatóság álláspontja szerint a Társaság állami tulajdonú gazdasági társaság, amely állami vagyont kezel, azzal gazdálkodik, ennek megfelelően közfeladatot lát el, ezért mind az Infotv., mind a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény alapján közzétételi

kötelezettség terheli a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatokra vonatkozóan. [NAIH-6871-2/2024.]

III.7. Hatóság által kiadott ajánlások az információszabadság területén

A Hatóság 2024-ben három ajánlást bocsátott ki az információszabadság területén, melyeket a honlapján is közzé tett.[36]

III.7.1. Ajánlás a Kormányzati Integrált Közérdekű Adatközlési Portál (KIKAP) alkalmazásáról

A 2023. évről szóló beszámolóban már érintettük az adatigénylések teljesítésére szolgáló portálok működésének előnyeit és az azzal kapcsolatos panaszokat. A KIKAP-ot Magyarország Kormánya a közérdekű adatok megismeréséhez való jog biztosítása céljából hozta létre. Azonban a Portál technikai megvalósításáról normatív szabály nem született, a KIKAP felület tartalma és működése az elindítása óta, illetve jelenleg is szabályozás nélkül történik. A rendszernek – a KIKAP-ot használó adatkezelők, és az online felületen található leírás szerint – számos előnye van:

- minimalizálja az adatvesztés lehetőségét,
- a feltöltött anyagok áttekinthetőbb formában jelennek meg,
- a rendelkezésre bocsátott anyagok nem terhelik az adatigénylő postafiókját,
- a rendszer biztosítja az adatigénylő személyes adatainak maradéktalan védelmét.

A Hatóság az adatigénylőt az információszabadsághoz fűződő alapjoga gyakorlásában korlátozó alábbi problémákra mutatott rá:
a) a KIKAP-ra feltöltött dokumentumok nem kereshetőek és nem másolhatóak, megismerhetőségük a hozzáférés során átláthatatlan;
b) az adatigénylő a feltöltött dokumentumok esetében nem látja a dokumentum méretét, oldalszámát és egyéb releváns jellemzőit;
c) a kiadott adatokat egyszerre csak egy felhasználó tekintheti meg, azokat csak egyesével, oldalanként lehet léptetni és letölteni;

36 https://naih.hu/informacioszabadsag-ajanlasok

d) az adatok megismerhetősége időben túlzottan korlátozott. A felületre feltöltött közérdekű adatokat a KIKAP 15 nap után elérhetetlenné teszi, 90 napon belül pedig törli a felületről. Így tehát, aki valamilyen oknál fogva 15 napon belül nem tudja letölteni az adatokat, ismételt adatigényléssel kell fordulnia az adatkezelőhöz, amely azonban az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján megtagadhatja az adatok kiadását;
e) a feltöltött fájlokban az adatkezelők gyakran vízjelet használnak, aminek tartalma rendszeresen az adatigénylő e-mail címével azonos. Ez a megoldás nemcsak lehetővé teszi az adatigénylő személyének beazonosítását, de emellett korlátozza az adatigénylő rendelkezésére bocsátott közérdekű adat széles körű terjesztését is;
f) a közérdekű adatigénylésre a KIKAP felületén megismerhetővé tett adatok kizárólag az adatigénylő számára válnak elérhetővé, egy esetlegesen ugyanazon adatkörre irányuló adatigénylés során az adatkezelő nem élhet az Infotv. által biztosított könnyítéssel, mely szerint a korábban nyilvánosságra hozott adatok esetében az adatigénylés az adatokra mutató link megküldésével is teljesíthető. Ebből következően az adatgazda köteles ismételten összegyűjteni és a felületre feltölteni a korábban már ily módon kiadott adatokat.

Az ajánlásban a Hatóság az alábbiakat rögzítette:
1) A Hatóság elfogadja, hogy a közérdekű adatigénylések teljesítése során a KIKAP portál igénybevétele megfelel az elektronikus úton történő adatkiadásnak, azt jó és korszerű, ugyanakkor fejlesztendő megoldásnak tartja.
2) A rendszer üzemeltetőinek és az adatkezelőknek az adatigénylés teljesítése során biztosítaniuk kell, hogy a szolgáltatási felületre – a hozzáférési link birtokában – több alkalommal is be lehessen lépni, és az adatigénylőnek több alkalommal is lehetősége legyen letölteni, lementeni, kinyomtatni az oda feltöltött adatokat. Ehhez azonban az szükséges, hogy a közérdekű adatigénylés során feltöltött és hozzáférhetővé tett adatok a jelenlegi 15 napnál hosszabb ideig legyenek elérhetőek, tehát ne legyen technikai, időbeli akadálya az adatokhoz való hozzáférésnek, az adatigénylés tényleges teljesülésének. Az alkalmak (belépések, letöltések) számát és a hozzáférés technikai időtartamát a Hatóság nem kívánja meghatározni, előírni, azonban a transzparencia elvének való megfeleléssel nincs összhangban az adatok megismerhetőségének jelenleg bevezetett időbeli korlátozása. Emellett szükséges az is, hogy a XXI. század technikai követelményeinek és lehetőségeinek megfelelő formátumban, illetve ilyen lehetőség hiányában a gépi olvasást és feldolgozást lehetővé tevő felbontásban teljesítsék az adatigényléseket.
3) A KIKAP felületére feltöltött fájlokban „vízjel” (például: az adatigénylő e-mail címének feltüntetése) alkalmazása a dokumentumokon nem elfogadható, mivel

az gátolhatja az adatok megismerését, gépi olvashatóságát, illetve az adatok terjesztéséhez való jog gyakorlását. A vízjel, vagy ahhoz hasonló megoldások használatát szüntessék meg.
4) A KIKAP felületén nem érhető el általános információ a portál működésével kapcsolatban, ezért a Hatóság javasolja, hogy a jövőben a KIKAP-ot használó közfeladatot ellátó szerveknek megfelelő módon adjanak tájékoztatást az adatigénylés teljesítése során, illetve az igénylővel való (első) kapcsolatfelvétel alkalmával a KIKAP portál működésével, használatával kapcsolatos tudnivalókról, amennyiben az adatigénylést a portál közvetítésével teljesíti a közfeladatot ellátó szerv.
5) Olyan technikai megoldás, illetve tájékoztatás bevezetése szükséges, amely lehetővé és egyértelművé teszi az adatigénylők számára azt, hogy valamennyi hozzáférhetővé tett adatot megismerhettek, maradéktalanul letölthettek. Nagy terjedelmű, sok oldalt tartalmazó fájlok esetében tegye lehetővé a rendszer az adatok egyben és ne oldalanként történő letöltését.
6) Az ajánlásban megfogalmazott javaslatok teljesítésének az jelentheti a garanciáját, ha arról egy olyan – bárki által megismerhető – jogi normában rendelkezik a Miniszterelnöki Kabinetiroda, amely a KIKAP és az egyéb, hasonló online felületeken történő közérdekű adatkiadáshoz kapcsolódó adatkezelés és feladatellátás részletszabályait is megfelelő részletességgel és felelősségi körökkel határozza meg.

III.7.2. Ajánlás az Építésügyi hatósági engedélyezési eljárást Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszerről (ÉTDR)

A Hatóság a 2024. augusztus 16-tól hatályon kívül helyezett, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 10. § (6) bekezdés szövegének a Méptv. XVI. NYILVÁNTARTÁSOK, SZAKRENDSZEREK ÉS ELEKTRONIKUS FELÜLETEK elnevezésű Fejezetébe történő átemelésére és ismételt hatályba léptetésére tett Ajánlást az alábbiak szerint.

Az Építési és Közlekedési Miniszter az ajánlást nem fogadta el. Válaszában kifejtette, hogy az ÉTDR-t nem arra hozták létre, hogy az lehetővé tegye a közérdekű adatok megismerését. Az ÉTDR tájékoztatási funkciója másodlagos szerepet töltött be, a nyilvános felületére kerülő dokumentumok elkészítése a tervezők számára többletterhet jelentett, az építési hatóság számára pedig külön feladatként jelentkezett a tájékoztatások elkészítése. Álláspontja szerint az ÉTDR hozzáférés- korlátozása nem jelenti azt, hogy szűkült volna az ügyfélkör. Fenntartja azon véleményét, amely szerint mások magánéletének, valamint az otthonának

tiszteletben tartásához való jog és a tulajdonhoz való jog védelme e tekintetben fontosabb, mint a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog és az ahhoz kapcsolódó véleménynyilvánítás szabadsága. Kifejtette, hogy a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény a közérdekű intézkedésekre és döntésekre vonatkozóan elvi szinten meghatározza, hogy azokat megelőzően, valamint azok végrehajtásakor jogszabályban meghatározott módon biztosítani kell a nyilvánosságot és a közösségi ellenőrzés lehetőségét, valamint gondoskodni kell – jogszabályban meghatározottak szerint – az érdekeltek megfelelő tájékoztatásáról, és lehetőséget kell adni részükre a véleménynyilvánításra és a javaslattételre oly módon, amely számukra aránytalan nehézséget nem jelent. Ez a rendelkezés a jogalkotó szándéka szerint a digitalizáció elvének végrehajtása érdekében elsősorban a településterekkel, azok meghozatalával kapcsolatos, illetve az elektronikus térségi tervezést támogató rendszer közérdekű adatait érinti, és nem vonatkoztatható általánosan az ÉTDR-ben lévő egyedi hatósági ügyek adataira.

III.7.3. Ajánlás az önkormányzati adatkezelő egyedi közzétételi lista létrehozásával kapcsolatos feladatairól

A 2024. évi önkormányzati választásokat és a képviselő testületek megalakulását követő időszakban megnövekedett a NAIH-hoz benyújtott azon beadványok száma, melyekben közfeladatot ellátó szervek – élve az Infotv. 37. § (3) bekezdésében foglalt felhatalmazással – egyedi közzétételi lista megalkotásával a kötelező közzétételt meghaladóan kívánják még átláthatóbbá tenni működésüket. A Hatóság minden esetben értékeli és elismeréssel fogadja a közfeladatot ellátó szervek azon törekvését, mely során a kezelésükben lévő közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatokat proaktív módon elektronikus formában széleskörű hozzáférést biztosítva közzéteszik. Ennek törvényes és szakszerű kivitelezéséhez nyújt segítséget az ajánlás, melynek teljes szövege a Hatóság honlapján[37] érhető el.

37 https://naih.hu/informacioszabadsag-ajanlasok?download=1065:a-nemzeti-adatvedelmi-es-informacio¬szabadsag-hatosag-ajanlasa-az-onkormanyzati-adatkezelo-egyedi-kozzeteteli-lista-letrehozasaval-kapcsolatos-feladatairol

III.8. Konzultációs és kiemelt ügyek

III.8.1. Információszabadsággal kapcsolatos konzultációs beadványok

A Hatóság 2024. évben összesen 164 információszabadsággal kapcsolatos konzultációs beadványra válaszolt, az alábbiakban ezek közül néhány kérdés-választ ismertetünk.

1. *Az Infotv. 30. § (7) bekezdés alkalmazhatósága - szerződések és bizonylatok másolatainak megküldésére irányuló adatigénylés (átfogó, számlaszintű, tételes ellenőrzés kérdésköre)*

Konzultációs kérdésre adott válaszai értelmében a Hatóság az Infotv. 30. § (7) bekezdésében foglaltakat nem tartotta alkalmazhatónak a két évet meghaladó időszakban keletkezett, de egyetlen szerződéstípusra vonatkozó, továbbá a csak az egyes szerződésekhez kapcsolódó, de teljeskörűen kért bizonylatokra, valamint a csak a gazdálkodás egy szegmensét érintő dokumentumokra (NAV folyószámlái, a NAV bírságok és pótlékok kiszabását elrendelő határozatok és azok megfizetését igazoló dokumentumok) irányuló adatigénylések teljesítése során. Azonban megfelelőnek tartotta, hogy az adatigénylést dokumentumok másolatainak a megküldése helyett táblázatos formában teljesítések a 2020 - 2024. közötti időszak bankszámla kivonatainak és a 2020., 2021., 2022. és 2023. évre vonatkozó főkönyvi könyvelés kartonjainak a másolatai megküldésére irányuló adatszolgáltatás teljesítéseként. [NAIH-4577-2/2024, NAIH-13957/2024, NAIH-6883-2/2024]

2. *Önkormányzatok elektronikus közzétételi kötelezettségének ellenőrzése*

Kinek a feladata biztosítani az önkormányzati jegyzőkönyvek és költségvetés elektronikus formában való közzétételét a honlapon vagy más helyen és melyik hatóság feladata ellenőrizni az önkormányzatot, hogy a közzétételt elvégzi-e határidőre, vagy egyáltalán megteszi-e?

A Hatóság válasza értelmében mind az Mötv., mind pedig az Infotv. szerinti, az önkormányzatot érintő közzétételi kötelezettséget a képviselő-testület működésével kapcsolatos adminisztratív feladatokat ellátó polgármesteri hivatal vezetője (a jegyző) látja el. Az önkormányzat a működésével kapcsolatos feladat- és hatásköröket hatásköri jegyzékben határozza meg. Fentieken felül, amennyiben a Hatóság az Infotv. 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indít bármely

önkormányzat elektronikus közzétételével kapcsolatos hiányosságok kiküszöbölése érdekében, ha az nem vezet eredményre, az Infotv. 56. § (3) bekezdése alapján az adatkezelő egyidejű tájékoztatása mellett ajánlást tehet a kormányhivatalnak, mint felügyeleti szervnek. [NAIH-4161/2024]

További, az önkormányzatokat érintő konzultációs ügyek az önkormányzati alfejezetben is találhatóak.

3. A tárgyalás nyilvánossága és a bíróságok működésének átláthatósága

A bíróságok működésének átláthatóságát érintő konzultációs beadványokra adott válaszaiban a Hatóság kiemelte, hogy a tárgyalás nyilvánosságát és a nyilvános ítélethirdetést biztosító szabályok (Pp. 231. §, Büsz. 19. §) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés érvényesülését hivatottak biztosítani, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el, vagyis a bírósági eljárásban résztvevő személyek számára jelent garanciát, nem teszik azonban a tárgyaláson, az ítélethirdetés során nyilvánosságra hozott, a bírósági folyósón kifüggesztett adatokat közérdekű vagy közérdekből nyilvános adattá. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése szerinti alapjog, a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülését egyrészt a bírói döntések Bírósági Határozatok Gyűjteményében történő közzététele (Bszi. 163. §) szolgálja, másrészt az biztosítja, hogy a polgári és a közigazgatási peres ügyekben a per jogerős befejezését követő három hónap eltelte után az ítéletről és egyes végzésekről bárki anonimizált másolatot kérhet (Pp. 164. §), végezetül ezt a célt szolgálja, hogy a bíróságok által kezelt közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok (költségvetés, ügystatisztika, ügyelosztás, eljáró bíró neve stb.) a bíróságokhoz benyújtott közérdekű adatigénylés keretében is megismerhetőek. [NAIH-7266/2024, NAIH-11592/2024]

4. Nukleáris létesítménnyel, valamint annak építményeivel összefüggő engedélyezési dokumentumai adatainak megismerése

Nyilvánosságra hozható-e a nukleáris létesítménnyel, valamint annak építményeivel összefüggő engedélyezési eljárásban benyújtott valamennyi adat, dokumentum?
A Hatóság állásfoglalása értelmében az adatigénylés teljesítése az Infotv., az Atomtörvény, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) valamint a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi

LIII. törvény (továbbiakban: Kvtv.) vonatkozó rendelkezései alapján, az azokban foglalt feltételek fennállása esetén, az adatelv, a mérlegelési és a bizonyítási kötelezettség megfelelő alkalmazása mellett, az Alaptörvénnyel összhangban, jogszerűen megtagadható lehet. Sőt, a megtagadás feltételeinek fennállása esetén azt meg kell tagadni a megtagadás alapjául szolgáló, a jogalkotó által meghatározott közérdek védelme érdekében. [NAIH-4599-2/2024]

5. Az országos sportszövetségek mint közfeladatot ellátó szervek

Egy országos sportszövetség konzultációs kérelmében a Hatóság állásfoglalását kérte azzal kapcsolatban, hogy közfeladatot ellátó szervnek minősül-e.
A Hatóság álláspontja kialakítása során abból indult ki, hogy az Alaptörvény XX. cikkének (1) bekezdése mindenkit megillető alapjogként definiálja a testi és lelki egészséghez való jogot. Az alapjog biztosításaként a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával az állam jogalkotó szerepében a sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Stv.) 49-54. §-ban meghatározza a sporttal kapcsolatos állami feladatokat és ellátásuk rendszerét, amelyekhez pénzügyi fedezetet biztosít, ezek megvalósításában a Stv. II-III. fejezetében ismertetett sportszervezetek és sportszövetségek közreműködnek. A Hatóság álláspontja szerint az országos sportági szakszövetség a sportágban kizárólagos jelleggel ellátja a Stv-ben meghatározott közfeladatokat, közhatalmi jogosítványai révén a szakmai önkormányzatiság elvén a sportszakmai működés megfelelő kereteit biztosítja, ehhez az állam költségvetési támogatást biztosít közvetlenül vagy szerződéses formában, továbbá az általa megkötött szerződések pl. sportlétesítmények használatára vonatkozó, illetve szponzorációs és egyéb szerződések révén is közérdekű adatot birtokol, azaz a vertikális és horizontális szerződéses kapcsolatain keresztül is megvalósul a közérdekűadat-kezelés. Mindezekre tekintettel a közérdekű adatigényléseket teljesítenie kell[38]. [NAIH 6750/2024]

III.8.2. Kiemelt információszabadság-vizsgálatok

2023-ban 660 esetben nyújtottak be a Hatósághoz információszabadsággal kapcsolatos vizsgálat lefolytatására irányuló kérelmet, 2024-ben 955 ilyen kérelem érkezett. A 2024-ben lefolytatott információszabadság-vizsgálatok közül a Hatóság az alábbi ügyeket emeli ki.

38 A Hatóság részletes állásfoglalása a https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=948:sportszovetseg-kozfeladat-ellatasa elérhetőségen olvasható.

1. Országos Sportszövetséghez benyújtott közérdekű adatigénylés

Egy országos sportszövetség (Szövetség) az általa 2019. óta megkötött, nettó egymillió Ft-ot elérő szerződések közül csak azoknak a támogatási szerződéseknek az adatait adta ki az igénylőnek, amelyeknek kedvezményezettje volt, a támogatás terhére megkötött szerződések adatait nem. Arra hivatkozott, hogy nem a sportról szóló 2004. évi I. törvény (Stv.) 38. §-46/R. §-ában felsorolt közfeladatot ellátó szerv, amelyek feladatait a Stv. 49. §-55. § határozza meg, ezért adatszolgáltatási kötelezettség csak az Infotv. 27. § (3a) bekezdés alapján terheli, a támogató minisztérium is csak a közpénz cél szerinti felhasználását ellenőrzi. A Hatóság ezzel szemben rámutatott, hogy a Stv. 20. § (1) bekezdése alapján a Szövetség kizárólagosan látja el a Stv. 22. § (1) - (2) bekezdés szerinti feladatokat, így közfeladatot lát el akkor is, ha a Stv. nem nevesíti közfeladatot ellátó szervként, az ilyenként felsorolt szervek feladatellátásában is közreműködik. Az Infotv. 27. § (3) bekezdése alapján a központi költségvetést érintő juttatásban részesülő szervnek vagy személynek nem szűken a jogviszony tekintetében, de a jogviszonnyal összefüggő közérdekből nyilvános adatról kell adatszolgáltatást teljesítenie. A támogató minisztérium jogosult ellenőrizni a támogatás terhére kötött szerződéseket, ezekről elkülönített nyilvántartást kell vezetni, és az elszámolás során a támogatottnak szakmai és pénzügyi beszámolót is be kell nyújtani. A Hatóság minderre figyelemmel megállapította, hogy a szövetség, amely a kért adatokkal rendelkezik, mind a feladatorientált, mind a vagyonszempontú megközelítés alapján, azaz mind az Infotv. 26. § (1) bekezdése, mind az Infotv. 27. § (3a) bekezdése szerint köteles az igényelt adatokat az igénylő részére megküldeni, ezért az adatigénylés teljesítésére szólította fel. [NAIH-756-11/2024]
A Hatóság az ügyben jelentést tett közzé, amely a honlapon elérhető.[39]

2. Szakhatósági állásfoglalás megismerése közérdekű adatigénylés keretében

A Hatóság többször foglalkozott a közérdekű adatigénylés és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 33-34. § szerinti iratbetekintés szabályainak a viszonyával. Vizsgálati eljárás eredményeképpen a jegyzőt jogerősen lezárt hatósági eljárásban bekért rendőrségi szakhatósági állásfoglalás kiadására szólította fel a Hatóság. Elfogadta, hogy a jegyző megtagadta a hatósági eljárás alapját képező kérelemhez csatolt teljes dokumentáció megküldésére irányuló igény teljesítését, mivel a nem közérdekű vagy közérdekből nyilvános, illetve más közzétételi kötelezettséggel egyébként

39 https://www.naih.hu/files/infoszab_jelentes_naih-756-13-2024.pdf

nem érintett adatok megismerésére az Ákr. 33-34. § iratbetekintési szabályai irányadóak.[40] [NAIH-5556/2024]

Időközben a Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott Pfv.IV.20.384/2024/5. számú ítéletében foglalt jogértelmezésében kifejtette, hogy az a tény, hogy a közérdekű adatot egyidejűleg a hatóság és az ügyben eljárt szakhatóság is kezeli, nem változtat azon, hogy a megismerni kívánt adat az egyedi hatósági ügy iratainak része és az Ákr. szerinti iratbetekintés szabályait nem lehet megkerülni. A döntést a bírósági döntések alfejezet is ismerteti.

3. Az Infotv. és a támogatásra vonatkozó jogszabályok viszonya

Egy bejelentő azt kifogásolta, hogy az adatkezelő nem adott arról tájékoztatást, hogy a bejelentő tulajdonában lévő területre vonatkozóan az erdőgazdálkodó igényelt-e VP - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések c. jogcímen támogatást. Az adatkezelő álláspontja szerint a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (továbbiakban: Támogatási tv.) 24. § (2) bekezdése alapján az adatkezelő által kezelt támogatási adatok közül közérdekből nyilvános adatnak minősül az adatkezelő által folyósított, a központi költségvetésből, illetve az EMGA-ból, az EMVA-ból, illetve EHA-ból vagy az ETHA-ból finanszírozott támogatásban részesülő ügyfél vonatkozásában az ügyfél családi és utóneve (elnevezése), lakóhelye, székhelye, telephelye, a támogatás jogcíme, a folyósított támogatás összege, valamint a jogosulatlan részvétel alapján visszafizetett támogatási összeg. Kifejtette továbbá, hogy „*a fent meghatározott adatokon felüli támogatási adatok, beleértve konkrét helyrajzi számra vonatkozó adatok nem nyilvános támogatási adatnak minősülnek, amelyek kiadására csak alapos indokkal, törvényben meghatározott esetben, illetve törvényben meghatározott szerv részére van lehetőség*”. A Hatóság álláspontja szerint az Infotv. nem enged eltérést agrárérdekekből a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog korlátozására, így a Támtv. nem tartalmaz speciális rendelkezéseket az Infotv.-hez, valamint a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvényhez képest. A három említett törvényt együttesen kell alkalmazni, így a támogatással összefüggő adatok közül nem kizárólag a Támtv. 24. § (2) bekezdésében meghatározott adatkör minősül bárki számára

40 A döntés a https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=931:szakhatosagi-allasfoglalas-es-kozigazgatasi-hatosagi-eljaras-iratainak-kiadasa-iranti-kozerdeku-adatigenyles elérhetőségen olvasható.

megismerhetőnek, ezért a Hatóság az adatkezelőt a kért adatok kiadására szólította fel. [NAIH-7908-/2024.]

4. Oktatási, nevelési intézményekhez, alapítványhoz benyújtott közérdekű adatigénylések

A Tankerület a bejelentő közérdekű adatigénylését arra hivatkozva tagadta meg, hogy nem rendelkezik jogalappal a kért személyes adatok kiadására. A Hatóság rámutatott, hogy a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 83/B. § (2) bekezdése alapján a közalkalmazott neve közérdekű, a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 133. § (2) bekezdése szerint a köznevelésben foglalkoztatott neve közérdekből nyilvános adat. A pedagógusok iskolai végzettségére, szakképzettségére vonatkozó adatokat, valamint a nevelő és oktató munkát segítők számát, iskolai végzettségét és szakképzettségét a betöltött munkakörök alapján a nevelési-oktatási intézményeknek a KIR erre szolgáló felületén és a honlapjukon is közzé kell tenniük. A Hatóság felszólította a Tankerületet, hogy teljesítse a bejelentő közérdekű adatigénylését, amely a Hatóság felszólításának eleget tett. [NAIH-2058/2024]

Az igénylő a köznevelési és felsőoktatási ágazat igazgatását ellátó szervtől (Adatkezelő) az Országos Kompetenciamérés keretein belül kiküldött kérdőívekre elektronikus felületen beérkezett válaszokat kérte megküldeni. Az Adatkezelő a 2018-2022 során lezajlott kompetenciamérések esetén teljesítette az adatigénylést, melyek a tanulók rendelkezésére álló tantermek, számítógépek számára, a gyesen/gyeden lévő pedagógusok számára, valamint a tanulók számára vonatkoztak. A 2023-as mérés adataival összefüggésben arra hivatkozott, hogy az adatok még feldolgozás alatt vannak. Egyes kérdések megválaszolását elutasította az Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdéseire hivatkozva, e szerint a feltett kérdésekben olyanok is megjelölésre kerültek, melyek döntés megalapozását szolgáló adatok. A Hatóság a vizsgálatban rámutatott, hogy kiemelten fontosnak tartja az oktatás átláthatósága mellett az egyéb alapvető gyermeki jogok figyelembevételét. Álláspontja, hogy az adatigénylő által igényelt adatok megismerhetőségéhez a gyermekek oktatáshoz való joga okán kiemelt közérdek fűződik. Egy ilyen, egész társadalmat rendszerszinten érintő problémának a feltárása, az arról való társadalmi vita lefolytatása közérdek, a gyermekek érdeke, valamint az oktatási döntések részvételében érintett közfeladatot ellátó szervek és személyek érdeke is. Az Adatkezelő hivatkozása meghatározhatatlan jövőbeli döntésekre nem fogadható el az adatok kiadásának indokaként, a konkrét döntés tervezete, vázlata, a szervezeten belül váltott levelek minősülnének az Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdései szerinti döntés-előkészítő adatoknak. A szerv vezetőjének

az Infotv. 30. § (5) bekezdése szerint a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával kell eldöntenie, hogy a közérdekű adatok megismerésének korlátozása szükséges és arányos-e. A Hatóság méltányolja és üdvözli, hogy a kérdőívre adott válaszok adatai alapján szakmai döntések születhetnek, de nem világos, hogy a közérdekű adatok kiadása hogyan veszélyeztetné a végrehajtás sikerességét. Megállapította, hogy az adatok kiadása nem érinti az Adatkezelő törvényes és szakszerű működését. Az adatok kiadása továbbá nem lehetetleníti el az Adatkezelő jelen- vagy jövőbeli működését, és a döntések szakmaiságát sem befolyásolja, sőt ennek épp az ellenkezőjét valósítja meg: a társadalom minél szélesebb körű bevonása előmozdítja a valódi társadalmi vitát, a döntéshozatal átláthatóságát, valamint a hatékony és célravezető döntések meghozatalát. Közérdek, hogy az oktatással kapcsolatos valós problémák feltárásra kerüljenek, és azokat a társadalmi elvárásoknak megfelelő, azokat ésszerűen megoldó döntések szülessenek. Mindezt azonban a Hatóság álláspontja szerint a közérdekű adatok nyilvánosságra hozatala mozdítja elő jobban, és nem az adatok kiadásának megtagadása. A Hatóság álláspontja az, hogy jelen esetben a közérdekű adatok kiadása szolgálja a társadalom, valamint a gyermekek alapvető jogait, és nem azok eltitkolása. A döntés hatékonyságát növelné a megismerni kívánt közérdekű adatok nyilvánosságra kerülése. A Hatóság ismételt felszólítása eredményeképpen az Adatkezelő végül teljesítette az adatigénylést. [NAIH-4306/2024]

Egy másik ügyben a bejelentő azt kifogásolta, hogy egy egyetemhez kapcsolódó alapítvány elutasította adatigényét, amelyben az egyetem új rektorának nyelvtudásáról kért ki adatokat. Az Alapítvány arra hivatkozott, hogy 2022. december 20. napjával hatályát vesztette a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 13. § (5) bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint „a rektornak legalább egy „C" típusú középfokú államilag elismert, – középfokú (B2 szintű) általános nyelvi, komplex – vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgával kell rendelkeznie." A Kuratórium ezt a jogszabályi változást határozatával átvezette követelményrendszerébe. Így a rektori pályázat részeként egyik jelöltnek sem kellett benyújtania nyelvvizsga-dokumentumait. Az Alapítványnak ezért nem áll rendelkezésére azzal kapcsolatos adat, hogy a rektor rendelkezik-e nyelvvizsgával. Az Alapítvány az általa fenntartott Egyetem munkavállalói felett – a rektor és a vezérigazgató (kancellár) kivételével – nem gyakorol munkáltatói jogokat, ezáltal nem rendelkezik információval, hogy az Egyetem a rektor esetében korábbi tisztségeiben feltételül szabta-e a nyelvvizsga meglétét. Az Alapítvány arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy az Alapító Okiratban rögzítették, hogy a kuratóriumi határozatok erre irányuló igény esetén megismerhetőek (X. 5. pont). A Hatóság

megállapította, hogy az Alapítvány nem kezeli a bejelentő által igényelt adatokat, ezért a vizsgálatot lezárta. [NAIH-4555/2024]

III.8.3. Közérdekű adatigénylések teljesítésével kapcsolatos további ügyek

1. A bejelentő a Minisztertől a Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló 1990. évi XII. törvény (a továbbiakban: Díj tv.) 7/A. § (1) bekezdésében foglalt nyilvántartás elektronikus másolatának megküldését kérte. E rendelkezés szerint „A díjazott személyekről a nemzetpolitikáért felelős miniszter nyilvántartást vezet. A nyilvántartás a díjazott személy nevét, születési helyét és idejét, valamint a Díj adományozásának rövid indokolását, időpontját, továbbá a Díj visszavonása esetén a visszavonás tényét, okát és időpontját tartalmazza." A Miniszter az Infotv. 30. § (2) bekezdésére figyelemmel arról tájékoztatta az adatigénylőt, hogy a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozásáról szóló köztársasági elnöki határozatok elérhetőek a https://magyarkozlony.hu/ és a https://www.njt.hu/ internetes oldalakon. Később arról tájékoztatta a Miniszter az adatigénylőt, hogy a kért adatok 1998-tól elérhetőek a https://magyarkozlony.hu internetes oldalon, az 1998. év előtti időszakra vonatkozóan pedig a https://adt.arcanum.com/hu/collection/MagyarKozlony/ linken. A Hatóság álláspontja, hogy az Infotv. 30. § (2) bekezdése csak akkor alkalmazható, ha a megismerni kívánt adatok pontosan megegyeznek a megadott hivatkozáson szereplő adatokkal, jelen ügyben azonban a Miniszter nem jelölt meg pontos URL címet (linket), amely az adatigénylő által igényelt valamennyi adatra mutat. A Hatóság álláspontja szerint nem minősül az Infotv. 30. § (2) bekezdése szerinti elektronikus formában történő nyilvánosságra hozatalnak, nyilvános forrásnak egy olyan honlap, amelyen a közérdekű adatok csupán regisztrációval, aktív előfizetéssel és díjfizetés ellenében tekinthetők meg. A közérdekű adat kiadása iránti kérelem akkor teljesíthető a kért adatok nyilvános elérhetőségének megjelölésével, ha az az adatigénylő számára hozzáférhető, konkrétan, egyértelműen és teljes körűen tartalmazza a kérelemben megjelölt információkat. (Kúria Pfv.20.861/2022/7 és Pfv.20.756/2023/10). Tehát a Miniszter által hivatkozott hozzáférhetőségen túl (amely az Arcanum weboldal esetében nem is teljesül) még további három követelményt – konkrétan, egyértelműen, és teljes körűen – is megfogalmaz a bírósági joggyakorlat ahhoz, hogy a közérdekű adatigénylés nyilvános forrásra hivatkozással történő teljesítése jogszerűnek minősüljön. A Hatóság rámutatott, hogy önmagában abból fakadóan, hogy a Díj tv. tartalmaz sza-

bályokat arra vonatkozóan, hogy a nyilvántartásból milyen célból és mely szervek, személyek részére lehet adatokat továbbítani, valamint meghatározza a betekintésre jogosultakat, az Alaptörvény és az Infotv. szerint az állampolgárokat megillető információszabadsághoz fűződő alapjogok nem válnak kiüresíthetővé. A Hatóság az ügyben jelentést tett közzé, amely a honlapján elérhető[41]. [NAIH-5631/2024]

2. Egy másik esetben a bejelentő azokat az adatokat szerette volna megismerni, amelyekből kiderül, hogy pontosan mely végrehajtói helyek voltak betöltetlenek adatigénylése időpontjában, végrehajtói helyenként azt is feltüntetve, hogy mióta. A Végrehajtói Kar tájékoztatta az adatigénylőt, hogy az mbvk.hu/nevjegyzek felületen a naprakész nyilvántartásban kereshet. A Kar az Infotv. 27. § (8) bekezdésére[42], valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 33. §-ára[43] hivatkozott az adatok megismerésének korlátjaként arra vonatkozóan, hogy az állandó helyettes kirendelés mikor történt, tekintettel arra, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 250/A. § (5) bekezdése szerinti közhiteles hatósági nyilvántartásban kezeli a Kar az erre vonatkozó adatokat, ezért e tárgykörben álláspontja szerint az adatigénylés nem teljesíthető. A Hatóság rámutatott, hogy az adatigénylés nem a nyilvántartásból történő adatszolgáltatásra irányult, hanem a Kar által kezelt, közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett közérdekű adatok kiadására.[44] Vagyis az nem közhiteles nyilvántartásból történő adatszolgáltatási kérelemnek, hanem közérdekű adatigénylésnek minősül, melyben az igénylő közérdekből nyilvános személyes adatok megismerését kérte. A Kar felügyeleti szervének álláspontja is az, hogy a Vht. 250/A. § (2) bekezdésében felsorolt adatok a Vht. 250/A. § (1) bekezdésében meghatározottak kivételével adatigénylés keretében kiadhatóak. A Hatóság rámutatott, hogy a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokra vonatkozó tájékozta-

41 https://naih.hu/files/infoszab_jelentes_naih-5631-7-2024.pdf

42 Az Infotv. III. fejezet: közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók a közhitelű nyilvántartásból történő – külön törvényben szabályozott – adatszolgáltatásra.

43 Ákr. 33. § (3) bekezdése: Harmadik személy akkor tekinthet be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges.

44 Az elsőfokon a Fővárosi Törvényszék P.21.881/2018/10., másodfokon a Fővárosi Ítélőtábla Pf.20.544/2019/5. számú ítéletével elbírált ügyben a bíróságok arra következtettek, hogy a kérelem közérdekű adatigénylésnek, és nem közhiteles nyilvántartásból történő adatszolgáltatási kérelemnek minősült. A Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a Fővárosi Törvényszék döntésével és annak indokaival a Fővárosi Ítélőtábla teljes mértékben egyetértett.

tás nem tagadható meg azon okból kifolyólag, hogy a kért adat egyébiránt részét képezi egy közhiteles nyilvántartásnak is. [NAIH-683/2024]

A Hatóság az ügyben jelentést tett közzé, amely a honlapon elérhető[45].

3. Egy további esetben a bejelentő azt kifogásolta, hogy a katasztrófavédelmi szerv (a továbbiakban: Szerv) részben megtagadta a 2018., 2019., 2020., 2021. és 2022. évek munkavédelmi helyzetértékelések és a foglalkozás-egészségügyi helyzetértékelések megküldésére irányuló adatigénylését. A Szerv válaszában a munkavédelmi helyzetértékelésre vonatkozó igényt megtagadta, a foglalkozás-egészségügyi helyzetértékelésre vonatkozó igényt pedig csak részben teljesítette. Indoklása szerint az adatok megismerése veszélyeztetné a hivatásos katasztrófavédelmi szerv törvényes működési rendjét és a belé helyezett közbizalmat. A Hatóság az ügyben kifejtette következetes álláspontját, hogy egy intézménybe vetett közbizalmat egyértelműen a szerv átlátható működése szolgálja jobban, és nem a közérdekű adatok kiadásának megtagadása. A Hatóság álláspontja a vizsgált esetben is az volt, hogy a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződik nagyobb súlyú közérdek a következők miatt: a katasztrófavédelem személyi állományának, és magának a Szervnek is az az érdeke, hogy a társadalom érzékelje, hogy a helyzetértékelések valóban feltárják a valós problémákat, és azok alapján láthatóvá válik, hogy a döntésre jogosult szervek/személyek meghozták-e azokat az intézkedéseket, amelyek a biztonságos munkavégzést, a balesetek számának csökkenését stb. segítik elő. Így érhető el a katasztrófavédelembe vetett általános és nagyfokú közbizalom, a munkakörülmények, a felszereltség folyamatos javítása, javulása, a tűzoltók alkalmasságának folyamatos fenntartása, hogy minél kevesebb baleset, sérülés forduljon elő a személyi állomány körében. A fentiek alapján a Hatóság az alapjogi teszt elvégzésével – összemérve a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdekkel – megállapította, hogy a nyilvánosság alapjául szolgáló körülmények minősülnek nagyobb súlyúnak és a kért adatokat a Szervnek szükséges megismerhetővé tennie. A Szerv a közérdekű adatigénylést a Hatóság felszólítása eredményeképpen teljesítette, valamint tájékoztatta a Hatóságot arról, hogy a 2021. és 2022. évi foglalkozás-egészségügyi helyzetértékelések vonatkozásában nem adatkezelő, azok nem állnak rendelkezésére, mert azokat a felügyeleti és irányító szerve lekérdezés-

45 https://naih.hu/files/infoszab_jelentes_naih-683-3-2024.pdf

sel maga állítja elő, így az ezeket érintő közérdekű adatok e szervtől igényelhetőek. [NAIH-7308/2024]

4. A beadványozó a police.hu-n a körözött tárgyak (mobiltelefon) közérdekű adatainak közzététele pontatlanságát kifogásolta. Az Országos Rendőrfőkapitányság a Hatóság megkeresésére ismertette a Hermon Körözési Nyilvántartási Rendszer (a továbbiakban: Hermon-KÖNYIR) körözött dolgok nyilvántartásának adatkezelési szabályait, a nyilvántartásban kezelhető adatok körét, a dologkörözések végrehajtása során alkalmazható intézkedéseket. A Körtv. 8. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a körözött dolgokra vonatkozóan mely adatok minősülnek közérdekből nyilvános adatnak. A közérdekből nyilvános adatok a körözés elrendelésével egy időben a www.police.hu portálon láthatóvá válnak. A Körtv. 2. § (1) bekezdés alapján a Hermon-KÖNYIR rendszer - a nyilvántartás használatára jogosultak nyilvántartása kivételével - közhiteles, hatósági nyilvántartás. A mobiltelefonok vonatkozásában nincs olyan hatósági nyilvántartás, amelyben tárolt adatok a Hermon-KÖNYIR nyilvántartásba történő adatrögzítés esetén átvételre kerülhetnének. A www.police.hu oldalon elérhető adatok segítségével az állampolgároknak lehetőségük nyílik ellenőrizni, hogy az adott mobiltelefon az egyedi azonosító száma (IMEI) alapján körözés alatt áll-e. Az egyedi azonosításra alkalmas IMEI számon túl a www.police.hu oldalon látható rész- és többletinformációk megjelenítése az állampolgárok számára anyagi kárt nem okoz, az egyedi azonosítást nem befolyásolja, a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot nem korlátozza. A körözést elrendelő által nem kötelezően töltendő adatok a körözött készülékek azonosítását sem a körözési eljárás lefolytató hatóság, sem az állampolgárok számára nem befolyásolják. [NAIH-11304/2024].

III.9. Az Alkotmánybíróság és a bíróságok legfontosabb adatnyilvánosságot érintő döntései 2024-ben

III.9.1. Az AB döntései

2024-ben nem keletkeztek olyan határozatok, amelyben az AB az információszabadság szempontjából érdemi megállapításokat tett volna. A döntések túlnyomórészt az alkotmányjogi panaszok visszautasításáról szóló AB végzések voltak, amelyek esetében nem fogadta be az AB az indítványt, tehát érdemben nem vizsgálta az ügyet, ezek közül az alábbi ügy kiemelését látjuk indokoltnak.

3160/2024. (V. 3.) AB végzés. A Fővárosi Ítélőtábla 2.Pkf.25.604/2023/2. számú végzése elleni alkotmányjogi panasz (közérdekű adat kiadása, Alkotmánybírósági határozatban megállapított jogalkotási feladat nem teljesítése) ügyben a testület kifejtette, hogy: „*[13] a hatályos jogszabályi környezetben az Infotv. 27. § (3a) bekezdése szerinti adatok vonatkozásában az Infotv. 31. §-a alapján nem indítható közérdekű adatigénylési per. Ez a helyzet pedig jogértelmezés és jogalkalmazás útján nem, hanem kizárólag csak – a 7/2020. (V. 13.) AB határozat rendelkező részében teljesítendő kötelezettségként a jogalkotó számára előírt – jogalkotással orvosolható. A jelen ügyben támadott bírósági döntés erre a határozatra támaszkodva, azzal összhangban jutott arra a következtetésre, hogy az Infotv. jogérvényesítési előírásainak nem tulajdonítható az indítványozó által kívánatosnak tartott értelmezés, és ezért a kereset érdemi elbírálására nincs mód. […] [14] Ezzel megegyező következtetésre jutott az Alkotmánybíróság a hasonló ügyben hozott 3115/2024. (III. 22.) AB végzésében (Indokolás [11]–[13])*”.

III.9.2. Bírósági döntések

III.9.2.1. Azon, 2023-ban született információszabadságot érintő bírósági döntések, melyekben hivatkoztak a NAIH állásfoglalására

Kúria Pfv. 20.384/2024/5. – közérdekű adatigénylés jogszerűen került megtagadásra a közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel (előzmény: Fővárosi Ítélőtábla Pf. 20.602/2023/6.)

A Kúria ítéletével szemben az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt nyújtottak be.

A döntés elvi tartalma, hogy a közigazgatósági hatósági eljárás iratainak megismerését szabályozó törvényi rendelkezés az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja szerinti, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerését korlátozó törvényi rendelkezés.

Az indítvány alapjául szolgáló ügyben a felperes a TKF-71/1273/2/21. számú örökségvédelmi és világörökségi miniszteri véleményt (szakhatósági állásfoglalását) kívánt megismerni, amelyben a kulturális örökség védelméért felelős miniszter egy meghatározott helyrajzi számú ingatlanon fennálló épület terepszint feletti részeinek bontására vonatkozó tervezett bontási tevékenységet támogatta. Az alperes megtagadta az adatigény teljesítését, arra hivatkozással, hogy a kiadni kért adat döntés megalapozását szolgálja. A felperes a Hatósághoz fordult. A Hatóság vizsgálata során az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes nem vett részt ügyfélként az érintett hatósági eljárásban, ezért nincs lehetőség számára a kért adat kiadására. A Hatóság a NAIH-1022-8/2023. számú döntésével lezárta a vizsgálatot, mivel nem látott esélyt az alperes és a Hatóság álláspontjának közeledésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy adja ki a felperesnek a kulturális örökség védelméért felelős miniszter TKF-71/1273/2/2021. számú miniszteri véleményét. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság a jogvita elbírálása során helytállóan indult ki abból, hogy elsődlegesen azt kell megítélni, hogy az Ákr. 33. §-a az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontjában meghatározott, a közérdekű adatok megismerését korlátozó törvényi rendelkezés közé tartozik-e. [38]

A Kúria jogértelmezése szerint önmagában az a tény, hogy a közérdekű adatot egyidejűleg a hatóság és az ügyben eljárt szakhatóság is kezeli, nem változtat azon, hogy a megismerni kívánt adat az egyedi hatósági ügy iratainak a része. A 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatban megfogalmazott tisztességes hatósági eljárás követelményének érvényesülése {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás, [34]} csak akkor biztosítható, ha a szakhatóság által az egyedi hatósági üggyel összefüggésben kezelt közérdekű adatot tartalmazó irat megismerése során is irányadó az Ákr. 33. §-a szerinti korlátozás. Ezzel ellentétes jogértelmezés ellentmond az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott józan ész követelményének, mivel kiüresíti az Ákr. iratbetekintésről rendelkező szabályozását; arra vezethet, hogy az Ákr. szerint az irat megismerésére nem jogo-

sult személyek az Ákr. rendelkezéseit kikerülve, közérdekű adatigénylés útján az egyes eljárások iratait és az abban szereplő közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat megismerhetik. Ez pedig alkalmas lehet a közigazgatási hatósági eljárások során az eljárási alapjogok veszélyeztetésére. Az egyedi hatósági eljárások harmadik személy által megismerhető közérdekű és közérdekből nyilvános adatait az Ákr. 33. § (5) bekezdése szerinti eljárást befejező határozat tartalmazza, amelyet bárki megismerhet. [43]

III.9.2.2. Az adatnyilvánosságot érintő további Kúriai döntések

Kúria Pfv. 20.275/2024/4. – új adat előállítása; önmagában az elektronikus iratkezelő rendszer alkalmatlansága nem szolgálhat alapul az adat megismerése iránti igény megtagadásához. A közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő ügyiratokból a közfeladatára vonatkozó adatok kikeresése nem minősül új adat előállításának, amennyiben ez nem igényli a kezelt adatok jogi értékelését, az általa kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adat előállítását. Önmagában az adatigény teljesítéséhez szükséges többletmunka nem szolgál alapul az adatigény elutasításához.

Kúria Pfv. 20.307/2024/4. – közfeladat ellátása körében üzleti titokra történő hivatkozást az adatkezelőnek kell alátámasztania; ennek hiányában kötelező az adatkiadás.
Az önkormányzat alpolgármesterének hivatalos kiküldetésére vonatkozó adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. A megismerésükre vonatkozó igény megtagadásának indokait az adatkezelő köteles bizonyítani.

Kúria Pfv. 20.180/2024/8. – az Infotv. 27. § (3) bekezdése szerinti közérdekből nyilvános adatok akkor is nyilvánosak, ha egyébként az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. §-a szerinti üzleti titoknak minősülnek. A Kbt. 44. § (1) bekezdése – az Infotv. 27. § (3) bekezdésével összhangban – általánosságban nem ad lehetőséget az üzleti titok meg nem ismerhetőségének elrendelésére. A döntés elvi tartalma megegyezik a Pfv. 20.130/2024/7. számú ítéletében foglaltakkal, eszerint, ha az adatkezelő nem tárja a bíróság elé, hogy az üzleti titok védelme mint megtagadási ok konkrétan mely adattal összefüggésben áll fenn, az adat nyilvánosságra kerülése miért okozna a titokgazda beavatkozónak az üzleti tevékenysége végzése szempontjából aránytalan sérelmet, az ennek megítéléséhez szükséges érdekmérlegelés nem végezhető el.

Kúria Pfv. 20.092/2024/5. – a közérdekű adat kiadásának megtagadásánál nem elegendő általánosságban hivatkozni a döntés-előkészítésre. Közérdekű adat

kiadására irányuló perben az adat kiadása megtagadásának indokait az adatkezelő köteles bizonyítani. Ha a kiadni kért adat egyidejűleg több közfeladatot ellátó szerv birtokában is van, az adatigénylő felperes választhat abban, hogy az adat kiadását melyik szervtől kéri, az adat birtokosai nem alkotnak kényszerű pertársaságot. Ha az adatkezelő a kiadás megtagadásának indokaként döntés-előkészítésre hivatkozik, az nem lehet csupán formális előadás, meg kell jelölnie, hogy konkrétan milyen további döntés megalapozását szolgálják a kiadni kért adatok, illetve az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét, vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását mennyiben veszélyeztetné.

Kúria Pfv. 20.127/2024/7. – a döntés-előkészítés során keletkezett közérdekű adatok esetében is kötelező a személyes adatok kitakarása. Közérdekű adat kiadása iránt indított perben, amennyiben az adatkezelő a megtagadás okaként arra hivatkozik, hogy a kiadni kért adat döntés-előkészítő adatnak minősül, vizsgálni szükséges, hogy az konkrétan milyen döntés megalapozását szolgálja, az adat kiadása zavarja-e az adatkezelő feladat- és hatáskörének külső befolyástól mentes ellátását, munkavégzését. Minden esetben el kell végezni ilyenkor az ún. közérdekűségi tesztet, és dönteni szükséges abban, hogy a kiadni kért adatok titokban tartásához, vagy nyilvánosságra hozatalához fűződik nagyobb közérdek. A döntés meghozatalánál figyelemmel kell lenni a személyes adatok védelmére is.

Kúria Pfv. 20.474/2024/5. – a jövőbeli döntések megalapozását szolgáló adatokat tartalmazó, egy egységet képező dokumentum nem adható ki kitakarás nélkül. Ha az adatigénylés tárgyát képező döntés megalapozását szolgáló adatok (információelemek) olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy az egyes elemek nagy terjedelmű leválasztása értelmezhetetlen adatot eredményezne, nincs lehetőség arra, hogy a dokumentum egyes részeinek megismerhetőségéről a bíróság külön-külön döntsön.

Kúria Pfv. 20.126/2024/9. – a Koronavírus-járvány Elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzs rendkívüli veszélyhelyzetben készült jegyzőkönyveinek nyilvánossága kivételesen korlátozható az Infotv. 27. § (6) bekezdésének mindkét fordulata alapján. A 356/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet 1. § (1) és (2) bekezdése alapján az alperes nem köteles bizonyítani, hogy a jegyzőkönyvek döntéshozatali eljáráshoz kapcsolódnak, illetve, hogy az abban levő adatok egésze minősül döntést megalapozó adatoknak. Ha az adatigénylés tárgyát képező jegyzőkönyvekben található adatok (információelemek) olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy az egyes elemek nagy terjedelmű leválasztása értelmezhetetlen

adatot eredményezne, nincs lehetőség arra, hogy a dokumentum egyes részeinek megismerhetőségéről a bíróság külön-külön döntsön.

Kúria Pfv. 20.520/2024/8. – az állami tulajdonú gazdasági társasággal kötött földgázvásárlási szerződésben érintett fél nevének és azonosító adatainak kiadása kötelező. A közérdekű adatok nyilvánosságához való jog kiemelkedő fontosságú alkotmányos alapjog. A főszabály a közérdekű adatok nyilvánossága, amely ugyanakkor nem korlátozhatatlan alapjog, megismerhetőségét törvény korlátozhatja. Amennyiben konkrét adatfajták, adatok tekintetében azok megismerhetőségét törvény korlátozza, az adat kiadását mérlegelés nélkül meg kell tagadni. Amennyiben ugyanakkor a jogszabály a mérlegelést a bíróság számára lehetővé teszi, az összes körülmény figyelembevételével kell döntenie a bíróságnak az adat kiadhatóságáról. A közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve közérdekből nyilvános adatnak minősül.

Kúria Pfv. 20.117/2024/6. – közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy munkaszerződése tekintetében, a munkavállaló szerepére figyelemmel, egyedileg kell eldönteni a kiadható adatok körét. A közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy munkaszerződése olyan személyes adatokat tartalmazó dokumentum, amelyben a jogszabályban felsorolt személyes adatok mellett a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adatok közérdekből nyilvános adatok, ezért azok megismerhetőek.
A Kúria ítéletével szemben az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt nyújtottak be.

Kúria Pfv.20.810/2024/5. - helyben hagyta a Fővárosi Ítélőtábla Pf. 20.137/2024/4. sz. ítéletét – Infotv. 26. § (2) bekezdés tartalmának részletes kifejtése – közfeladatot ellátó szerv feladat – és hatáskörében eljáró személy fogalma, valamint adatkezelő alaptalan hivatkozása üzleti titokra. A közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy munkaszerződésében meghatározott munkabér az Infotv. 26. § (2) bekezdésében a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adatnak minősül, amely, mint közérdekből nyilvános adat, adatigénylés útján megismerhető.

A Kúria ítéletével szemben az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt nyújtottak be 2025 januárjában.

III.9.2.3. Ítélőtáblai döntések

Fővárosi Ítélőtábla Pf. 20.179/2024/5. – nem minősül új adat előállításának, ha az alperes helyreállítja azon, korábban már létezett adatokat, amelyeket az őrzési kötelezettsége ellenére törölt.

Fővárosi Ítélőtábla Pf. 20.166/2024/9. – az adatkezelő rendelkezésére álló adatok kiadása nem tagadható meg azért, mert az összegyűjtés, rendszerezés jelentős munkaigénnyel járna. Ezeket a körülményeket az Infotv. 29. § (2), (3a) és (4) bekezdésére figyelemmel az adatkiadás határideje, illetve az esetleges költségtérítés körében lehet értékelni.

Fővárosi Ítélőtábla Pf.20.072/2024/4. – adatigénylés megtagadása nem jogszerű arra való hivatkozással, hogy jogszabályból kiolvashatók az adatok.

Fővárosi Ítélőtábla Pf. 20.306/2024/5. – a támogatási pályázat elbírálásáról szóló ülés jegyzőkönyvben rögzített eseményen résztvevő személyek feltüntetése a jegyzőkönyv szükségszerű eleme és közérdekből nyilvános személyes adat.

Fővárosi Ítélőtábla Pf. 20.270/2024/5. – közpénz felhasználása, országos sportági szakszövetség közfeladatot ellátó szervezet, az alperes szövetség mind a közpénzfelhasználás (vagyoni szempontú megközelítés), mind pedig a közfeladat ellátása (feladatorientált megközelítés) okán az Infotv. 26. § (1) bekezdése értelmében köteles a keresetben kért adatok kiadására.

III.10. Az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Tromsø-i Egyezménye

Az Egyezmény végrehajtását ellenőrző szakértői csoport (Access Info Group, AIG) 2024 májusában 11 tagállam – Bosznia-Hercegovina, Észtország, Finnország, Magyarország, Izland, Litvánia, a Moldovai Köztársaság, Montenegró, Norvégia, Svédország és Ukrajna – esetében elfogadta az értékelő alapjelentéseket, megállapítva azt, hogy ezen 11 tagállam információszabadságra vonatkozó jogszabályainak legtöbb rendelkezése összhangban van az Egyezménnyel. Az AIG megküldte az értékelő jelentéseket véleményezésre a Felek Konzultatív Tanácsa részére.

A Felek Konzultatív Tanácsa 2024. október 2-4-én az Egyezmény 12. cikk 2. bekezdés b) pontja alapján ajánlásokat és következtetéseket fogadott el a 11 ré-

szes Fél tekintetében a szakértői csoport értékelő jelentései alapján. A Tanács egyúttal felkérte a Feleket, hogy egy éven belül számoljanak be az ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedésekről.

Magyarország tekintetében ezen ajánlások[46] az Infotv. módosítására irányulnak. A Felek Konzultatív Tanácsa különösen az alábbiakra tért ki az Infotv. vonatkozásában:
1) a közérdekű adat fogalmának módosítása aszerint, hogy a közfeladatot ellátó szervek által feldolgozott, illetve az általuk a közfeladataik ellátása során végzett tevékenység által keletkezett adat is beletartozzon a fogalomba;
2) a személyes adatokat is tartalmazó hivatalos iratokhoz való hozzáférés szabályozása;
3) a minősített adatokhoz való hozzáférés korlátozásának betartása;
4) a döntéselőkészítő adat megismerésére vonatkozó korlátozások összhangba hozása az Egyezménnyel;
5) az adatigénylés adatkezelőhöz történő áttétele lehetőségének hiánya;
6) az Infotv. szerinti ismételt adatigénylés összhangba hozása az Egyezmény 5. cikk (5) bekezdésével, amely szerint „a közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényt akkor lehet elutasítani, ha … az adatigénylés nyilvánvalóan ésszerűtlen."

A Konzultatív Tanács felkérte Magyarország kormányát, hogy 2025. október 6-ig tegyen jelentést az Egyezmény végrehajtásának javítása érdekében a fenti javaslat alapján hozott intézkedésekről.

A szakértői csoport napirendjén a közeljövőben Albánia, Örményország, Szlovénia és Spanyolország értékelő jelentései szerepelnek. Az Egyezményhez legutóbb Észak-Macedónia és Lettország csatlakozott, ezzel 21-re nőtt az aláíró országok száma. Az egyezményhez továbbra is csatlakozhat bármely olyan állam, amely eleget tesz az egyezmény 17. cikkében foglalt csatlakozási követelményeknek.

46 https://rm.coe.int/conclusions-and-recommendations-hungary/1680b1d13f

III.11. Titokfelügyeleti hatósági eljárások az információszabadság területén

A Fővárosi Törvényszék célvizsgálatáról szóló 6.Sz/2022. (I.28.) OBHE határozat alapján készült vizsgálati jelentés minősítésével összefüggő titokfelügyeleti hatósági eljárás és az ezen eljárás alapján – a Fővárosi Törvényszék elnöke által minősített, 2021.E1.I.I.120. számú, valamint 2021.E1.I.I.120/5. alszámú iratok minősítése tárgyában – hivatalból indított titokfelügyeleti hatósági eljárás

A Transparency International Magyarország Alapítvány az Országos Bírósági Hivatallal (a továbbiakban: OBH) szemben – *a Fővárosi Törvényszéken lefolytatandó célvizsgálatról szóló 6.Sz/2022. (I.28.) OBHE határozat alapján készült vizsgálati jelentés, valamint a célvizsgálat elvégzésére kijelölt személyek célvizsgálat során tett megállapításait, a célvizsgálattal összefüggő következtetéseit vagy álláspontját tartalmazó minden egyéb irat vagy adat kiadására irányuló* – pert kezdeményezett a Fővárosi Törvényszéken.

A Fővárosi Törvényszéken lefolytatandó célvizsgálatról szóló 6.Sz/2022. (I.28.) OBHE határozat alapján készült vizsgálati jelentést (a továbbiakban: Jelentés) az OBH elnöke mint minősítő 10 év érvényességi idővel „Korlátozott terjesztésű!" minősítési szintű nemzeti minősített adattá minősítette. Erre tekintettel pedig az adatigény teljesítését az Infotv. 27. § (1) bekezdésére hivatkozva megtagadta. A Fővárosi Törvényszék a per tárgyát képező adatok minősítésének jogszerűsége tekintetében a Hatóság titokfelügyeleti hatósági eljárását kezdeményezte.

A titokfelügyeleti hatósági eljárás eredményeként a Hatóság az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Jelentés minősítése kapcsán az 1/13/2/4/2023/NAIH számú határozatában megállapította:

- a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 5. § (1) bekezdésének,
- a Mavtv. 5. § (3) bekezdésének,
- a Mavtv. 6. § (1), (2), (3) bekezdéseinek és
- a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III.26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 38. § (3) bekezdésének megsértését, ezért a minősítőt az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglaltak szerint a minősítés megszüntetésére hívta fel. Az Infotv. 63. § (2) bekezdése alapján a titokfelügyeleti hatósági eljárásban hozott döntéssel szembeni jogorvoslat lehetőségére és annak halasztó ha-

tályára tekintettel a határozat indokolásában kifejtett tartalom tekintetében a Hatóság megismételt minősítési jelölést alkalmazott.

A tényállás tisztázása keretében beszerzett iratok vizsgálata során kiderült, hogy a közérdekű adatigényléssel érintett iratokban szereplő adatok minősítésének szükségességét az OBH elnöke egy olyan irat tartalmára alapította, amely irat a Fővárosi Törvényszéken keletkezett a célvizsgálat lefolytatása és a célvizsgálat megállapításait tartalmazó Jelentés elkészülte előtt.

A Hatóság az OBH elnökével szemben a Jelentés minősítése tárgyában folytatott titokfelügyeleti hatósági eljárás során beszerezte a Fővárosi Törvényszéken keletkezett iratot. Tekintettel arra, hogy a hivatkozott iratban szereplő adatokat a Fővárosi Törvényszék elnöke minősítette, szükségesnek mutatkozott annak a vizsgálata is, hogy a Fővárosi Törvényszék elnöke jogszerűen minősítette-e az adatokat.
Az Infotv. 62. § (1) bekezdése szerint, ha a Hatóság vizsgálata alapján vagy egyébként valószínűsíthető, hogy a nemzeti minősített adat minősítése jogellenes, a Hatóság titokfelügyeleti hatósági eljárást indíthat. Erre tekintettel a Hatóság a Fővárosi Törvényszék elnökével mint minősítővel szemben hivatalból titokfelügyeleti hatósági eljárást indított.

A Fővárosi Törvényszék elnöke által minősített, 2021.E1.I.I.120. számú, valamint 2021.E1.I.I.120/5. alszámú iratok minősítése tárgyában a Fővárosi Törvényszék elnökével szemben folytatott titokfelügyeleti hatósági eljárás eredményeként a Hatóság az 1/13/15/2023/NAIH számú határozatában az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) pontja alapján a 2021.El.I.I.120. számon együttesen kezelt, valamint az annak részét képező 2021.El.I.I.120/5. alszámú iratokban szereplő minősített adatok Fővárosi Törvényszék elnökének saját minősítése tekintetében a minősítési eljárás mind formai, mind tartalmi szempontú szabályainak megsértését, így a minősítés jogsértő voltát állapította meg. A Hatóság határozata kimondta:

- a Mavtv. 5. § (8) bekezdésének,
- a Mavtv. 6. § (1)–(2), (6) és (7) bekezdéseinek,
- a Mavtv. 5. § (4) bekezdés d) pontjának,
- a Korm. rendelet 38. § (2)-(3) bekezdéseinek megsértését, ezért a minősítőt az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglaltak szerint a minősítése megszüntetésére hívta fel.

Az Infotv. 63. § (2) bekezdése alapján a titokfelügyeleti hatósági eljárásban hozott döntéssel szembeni jogorvoslat lehetőségére és annak halasztó hatályára

tekintettel a határozat indokolásában kifejtett tartalom tekintetében a Hatóság ebben az esetben is megismételt minősítési jelölést alkalmazott.

A Fővárosi Törvényszék elnöke, mint minősítő a határozattal szemben keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszéken, mely közigazgatási per a Győri Törvényszéken (a továbbiakban: Bíróság) került lefolytatásra.

A Bíróság a titkos ügykezelésre vonatkozó szabályok megtartásával megvizsgálta a titokfelügyeleti eljárással érintett, a minősítő hivatali eljárása során keletkezett iratot és azzal kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy az olyan adatot tartalmaz, melynek nyilvánosságra kerülése érinthet minősítéssel védhető közérdeket. A Bíróság ugyanakkor a minősített adatot tartalmazó irat vizsgálata során megállapította, hogy az abban foglalt adatok esetleges nyilvánosságra kerülése – a minősítés minősítő általi részletes indokolásában, a minősítés megalapozottságaként hivatkozott érvekkel szemben - az igazságszolgáltatás működésével kapcsolatban kialakult közbizalom aláásására semmilyen módon nem alkalmas, ugyanis a minősítő nem igazolta azt, hogy az adat nyilvánosságra kerülésre ténylegesen és bármilyen módon befolyásolná az igazságszolgáltatás működését, annak feladatai zavartalan ellátását. A Bíróság 103.K.701.308/2023/10. számon hozott ítélete (a továbbiakban: Ítélet) szerint a Hatóság helyesen utalt arra a védiratában, hogy önmagában az igazságszolgáltatás negatív megítélése elleni védekezés nem minősül olyan közérdeknek, amely a Mavtv. szerinti védelemre szorulna. A védendő érdek az igazságszolgáltatás tevékenységére irányul, nem annak közvélemény általi megítélésére. Az Ítélet szerint tekintettel arra, hogy fennállhat egy másik védendő közérdek, megalapozatlan a Hatóság azon döntése miszerint az Infotv. 63. § (1) bekezdés aa) pontja alapján indokolt a minősítés megszüntetése, ebben az esetben az ab) pont alapján megfelelő intézkedések előírásával kell felhívnia a minősítőt a jogellenes állapot megszüntetésére, arra hogy megfelelő intézkedéseket tegyen az adat minősítésének a helyes jogszabályhely alapján történő elvégzése iránt. A Bíróság ítéletével a határozatot megsemmisítette és a Hatóságot új titokfelügyeleti hatósági eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt titokfelügyeleti hatósági eljárásban a Hatóság – annak tisztázása érdekében, hogy a Fővárosi Törvényszéken keletkezett iratban rögzített adatok más minősítő által minősítésre kerültek-e már korábban – megkeresett egy harmadik adatkezelő szervet. A megkeresett szerv tájékoztatta a Hatóságot, hogy a megkeresésben hivatkozott – a Fővárosi Törvényszéken keletkezett iratban, továbbá az OBH elnöke által minősített Jelentésben is több helyen szereplő – adatok a Fővárosi Törvényszék elnökének és az OBH elnökének minősítéseit megelőzően már minősítésre kerültek, és ismertette az adat minősítési jelölését.

A Hatóság ezt követően a megismételt eljárásban hozott 1/13/6/3/2024/NAIH határozatában az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) ab) alpontja alapján megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező iratokban szereplő adatok minősítése jogszerűen nem jött létre, és felhívta a minősítőt arra, hogy a megfelelő intézkedésekkel szüntesse meg a jogellenes állapotot, vagyis egyes iratok tekintetében változtassa meg a minősítési jelölést, egyes iratok vonatkozásában pedig szüntesse meg a minősítést.

A Fővárosi Törvényszék elnöke ezt követően a Fővárosi Törvényszéken keletkezett iratokban a Hatóság határozatában megjelölt adatok tekintetében megismételt minősítést alkalmazott a Hatóság által megkeresett adatkezelő szerv általi minősítési jelölést megismételve, egyúttal megküldte a Hatóságnak a határozatban foglaltak szerint megtett intézkedéseit alátámasztó iratok másolati példányát.

A Hatóságnak a Jelentés minősítése kapcsán hozott (fentebb említett) 1/13/2/4/2023/NAIH számú határozatát az OBH elnöke mint minősítő közigazgatási perben megtámadta, mely per során a Fővárosi Törvényszék a 104. Bk.5/2023/26. számú ítéletében az OBH elnökével mint minősítővel szemben indított titokfelügyeleti hatósági eljárásban (az alapügyben) hozott határozatot eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozva megsemmisítette és a Hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

A Hatóság az OBH elnökével mint minősítővel szemben folytatott megismételt titokfelügyeleti hatósági eljárásban az iratanyag részévé tette a Fővárosi Törvényszéken 2021.E1.I.I.120/5. iktatószámon keletkezett, a Hatóság SZTF-299/2024 iktatószámú – a Fővárosi Törvényszék elnökével mint minősítővel szemben folytatott – megismételt titokfelügyeleti hatósági eljárásában vizsgált, minősített adatokat tartalmazó iratot, tekintettel arra, hogy az abban rögzített adatok az OBH elnöke által minősített Jelentésben is szerepelnek. A tényállás tisztázása keretében a Hatóság az iratanyag részévé tette továbbá azt az iratot is, melyet a Fővárosi Törvényszék elnökével szemben folytatott megismételt titokfelügyeleti hatósági eljárásban beszerzett. Ez az irat tanúsítja ugyanis, hogy a Fővárosi Törvényszéken 2021.E1.I.I.120/5. iktatószámon keletkezett iratban rögzített és az OBH elnöke által minősített Jelentésben is hivatkozott adatok mind az OBH elnökének, mind a Fővárosi Törvényszék elnökének minősítése előtt már minősítésre kerültek a Hatóság által megkeresett adatkezelő szervnél, ahol az adatok eredetileg keletkeztek.

Az OBH elnökével mint minősítővel szemben folytatott megismételt titokfelügyeleti hatósági eljárás eredményeként a Hatóság az 1/13/1/2025/NAIH számú határozatában az alábbiakat állapította meg:

– A Jelentés és a hozzá tartozó 9 melléklet, valamint a minősítési döntés tekintetében a Mavtv. 5. § (2) bekezdés a), b), c) pontjának és (3) bekezdésének, továbbá a 6. § (2) és (3) bekezdésének, valamint a 7. § (1), (2) bekezdésének megsértését.

Mindezek okán az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján megállapította, hogy a Jelentésben és a hozzá tartozó 9 mellékletben, valamint a minősítési döntésben szereplő adatok minősítése jogszerűen nem jött létre.

A minősítési döntés tekintetében a Korm. rendelet 38. § (3) bekezdésének megsértését.

– A minősítés részletes indokolását tartalmazó iratok tekintetében a Mavtv. 7. § (1) bekezdésének megsértését.
– A Hatóság az Infotv. 63. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján egyúttal felhívta a minősítőt arra, hogy a Jelentés és a hozzá tartozó 9 melléklet tekintetében szüntesse meg a jogellenes állapotot, oly módon, hogy a titokfelügyeleti hatósági eljárás során vizsgált más minősítő által korábban minősített adat minősítési jelölését ismételje meg, biztosítva a megismételt minősítésű adattartalom azonosíthatóságát.
– A Hatóság megállapította továbbá, hogy azon adatokon kívül, amelyek tekintetében a minősítőnek a határozat alapján megismételt minősítési jelölést kell alkalmaznia, az eljárás tárgyát képező iratokban található egyéb adatok minősítése jogszerűtlen, hiszen a Jelentésben szereplő további adatokkal összefüggésben a minősítő a minősítési döntésben, illetőleg a minősítés részletes indokolásában nem igazolt védhető közérdeket és nem támasztotta alá, hogy ezen adatok hozzáférhetővé tétele ténylegesen károsítaná a védhető közérdekek valamelyikét, illetőleg nem támasztotta alá, hogy ezen adatok megismerhetőségét korlátozni szükséges.

A Hatóság az Infotv. 63. § (2) bekezdése alapján a megismételt titokfelügyeleti hatósági eljárásban hozott döntéssel szembeni jogorvoslat lehetőségére és annak halasztó hatályára, azaz arra tekintettel, hogy az eljárása során vizsgált iratokban szereplő adatok minősítése a határozat meghozatalakor még fennáll, valamint a Jelentésben szereplő, korábban más minősítő által minősített adatokra tekintettel a határozat indokolásában kifejtetteket illetően megismételt minősítési jelöléseket alkalmazott. [SZTF-299/2024. és SZTF-414/2024.]

IV. Együttműködés az Európai Unió társhatóságaival és nemzetközi ügyek

Az uniós adatvédelmi hatóságok együttműködésének jogi alapját a GDPR jelenti, gyakorlati végrehajtásának kulcsa azonban a közös fogalomrendszer és statisztika. A NAIH már a 2023. évre vonatkozó beszámolójában jelezte, hogy elkészült a GDPR 97. cikke szerinti, a GDPR alkalmazásának értékeléséről és felülvizsgálatáról szóló európai bizottsági jelentés, melyet az EDPB is véleményezett és ami tartalmazza a 2018 utáni első másfél évről szóló hatósági tapasztalatokat. Noha a következő hivatalos értékelésre csak 2027-ben kerül sor, felmerült a testületi szándék az egyes tagállamok tevékenységeinek összehangolt és rendszeres értékelésére és az ezt biztosító adatszolgáltatás készítésére. Az adatszolgáltatás elsődleges célja a felügyeleti hatóságok működésének átláthatóbbá tétele az adatalanyok, az adatvédelmi joggal gyakorlati és tudományos szférában foglalkozó jogászok, valamint a tagállami kormányok számára, de természetesen megkönnyíti a GDPR négyévente esedékes felülvizsgálatára vonatkozó adatszolgáltatást is. A munkában a NAIH mint az adatszolgáltatást előkészítő szövegező csoport tagja is tevékenyen részt vett és vesz. Az információgyűjtésben egyelőre jelenleg önkéntesen részt vevő felügyeleti hatóságok 2025. március 31-ig szolgáltatnak adatokat a személyes adatok védelmére vonatkozó tevékenységükről, ez nem érinti azokat a hatásköröket, amelyek adott esetben túlmutatnak a GDPR rendelkezései szerinti felügyeleti hatósági hatásköröken (például DGA alkalmazása). A próba-szakasz lezárását követően az EDPB Titkársága elemzi és értékeli a tagállamok által benyújtott adatokat, összegező jelentést készít, majd az EDPB plenáris ülése ezt követően dönt az éves adatszolgáltatás folytatásának további módjáról és tartalmáról.

IV.1. Mesterséges intelligencia (MI)

A mesterséges intelligencia nem a „semmiből” érkező új jogintézmény, hanem az adatkezelés – és ezen belül a személyes adatok kezelésének – egy új eszköze. A különbség – és a kockázat mértéke – a feldolgozható adatmennyiségből adódik, hiszen mind az MI betanítási fázisában, mind a működése során tipikusan jelentős mennyiségű adat kezelése valósul meg. 2024-ben is folytatódott az MI alapú alkalmazások, azon belül is a generatív MI robbanásszerű elterjedése, ami fokozott figyelmet igényel mind az EU, mind a nemzeti adatvédelmi hatóságok és az Európai Adatvédelmi Testület részéről.

A kockázatok hatékonyabb kezelése és az MI fejlesztésében és használatában tipikusan többen résztvevők kötelezettségeinek könnyebb elhatárolása érdekében az Európai Unió 2024. június 13-án megalkotta a mesterséges intelligenciáról szóló rendeletet (a továbbiakban: MI rendelet)[47], mely EU-szinten egységesen definiálja az MI rendszer fogalmát a korábbi OECD definíciót követve, továbbá kockázatarányos szabályozással különböző szintű kötelezettségeket állapít meg az MI előállítói, importálói és felhasználói számára. Az elfogadhatatlan MI rendszerek lényegében nem hoznak újdonságot, ezek tipikusan a GDPR alapján is általában tilosak lennének, a nagy kockázatú és a korlátozott kockázatú MI rendszerekhez többletkötelezettségek és garanciák járulnak és az egyik kategóriába sem tartozó kis kockázatú MI rendszereknél (például spam szűrők) nincsenek többletelvárások.

A jogszabály a termékfelelősségi szabályokhoz hasonlóan telepíti a felelősséget a fejlesztésben és felhasználásban résztvevőknél, valamint konkretizálja az adatvédelmi jogban már bevett általános tájékoztatási, átláthatósági és elszámoltathatósági követelményeket az adott ágazati kontextusban. Az innováció támogatása érdekében bizonyos garanciális feltételek (különösen adatvédelmi hatósági közreműködés) mellett lehetővé teszi az MI-k szabályozói tesztkörnyezetben (sandbox) és valós körülmények között történő tesztelését.
Az illetékes nemzeti MI felügyeleti hatóságon felül kiterjedt intézményrendszert hoz létre (MI-hivatal, Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testület, tanácsadó fórum, független szakértőkből álló tudományos testület). Még tagállami döntés tárgya a legtöbb tagállamban, így Magyarországon is, hogy az MI-ket felügyelő hatóságok hatáskörei miként illeszkednek majd a többi hatóság hatásköréhez, ugyanakkor a Hatóság változatlanul rendelkezik hatáskörrel a személyes adatok kezelésének ellenőrzésére és ezt az MI rendelet is kifejezetten megerősíti.

2024 januárjában a Bizottság egy innovációs csomagot hozott létre, hogy támogassa az induló vállalkozásokat és a kkv-kat az uniós értékeknek és szabályoknak megfelelő, megbízható MI kifejlesztésében. E csomag részét képezte a „GenAI4EU" kezdeményezés konkrét támogatási lehetőségekkel (bővebb információ az Európai Innovációs Tanács honlapján található[48].

47 A mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról szóló 2024/1689 rendelet

48 https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/eic-accelerator/eic-accelerator-challenges-2025/genai4eu-creating-european-champions-generative-ai_en

Az MI rendelet alapján 2024 második felében az Európai Unió Bizottságán belül felállításra került az MI-hivatal (kiépítése jelenleg is folyamatban van), amely támogatja a megbízható MI fejlesztését és használatát, ugyanakkor védelmet nyújt a különleges kockázatokkal szemben. Az MI-hivatal az MI-vel kapcsolatos szakértelem központjaként az MI egységes európai irányítási rendszerének alapját képezi, illetve feladata a rendeletben a Bizottságra ruházott egyes hatáskörök gyakorlása (mint például az általános célú MI-rendszerekkel kapcsolatos feladatok). Célzott fórumokon és szakértői csoportokon keresztül együttműködik a tagállamokkal és a szélesebb szakértői közösséggel, hozzájárul az egységes tagállami jogalkalmazáshoz, eszközöket, módszertanokat és referenciaértékeket dolgoz ki az általános célú modellek képességeinek és hatókörének értékelésére, valamint a rendszerszintű kockázatokkal járó modellek osztályozására, gyakorlati kódexeket hoz létre a tudományos közösség bevonásával, egyes jogsértéseket kivizsgál, iránymutatásokat és a Bizottságnak adott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat ad ki.
Az MI-hivatal jelenleg az alábbi 5 szervezeti egységből áll: (i) Kiválóság a mesterséges intelligencia és a robotika területén, (ii) MI rendelet és megfelelés, (iii) MI biztonság, (iv) MI innováció és szakpolitikai koordináció, (v) MI a társadalmi jóért. Ezen kívül egy vezető tudományos tanácsadó és a nemzetközi ügyek tanácsadója is a Hivatalban dolgozik. Távlatokban több mint 140 alkalmazottal számolnak, köztük technológiai szakemberek, adminisztratív asszisztensek, jogászok, szakpolitikai szakemberek és közgazdászok.

IV.1.1. A ChatGPT Munkacsoport jelentése

A közelmúltban számos nagy nyelvi modell („large language models”, a továbbiakban: LLM-ek) jelent meg különböző területeken, amik megfelelően alkalmazva nagy előnyökkel járhatnak a nyilvánosság számára, ugyanakkor az ezekhez kapcsolódó adatkezelési műveleteknek is meg kell felelniük az uniós adatvédelmi előírásoknak. Az LLM-eket általában az átlagos MI-hez képest is nagyobb mennyiségű adat – többek között személyes adatok – felhasználásával tanítják és fejlesztik, így többletkockázatokat jelenthetnek. A jelenleg legnépszerűbb és széles körben ismert LLM-ek a „GPT” kategóriába tartoznak (Generative Pretrained Transformer), azaz tartalmat állítanak elő a bemeneti adat átalakításával és az átalakítás módja a betanítástól függ. Ez az első fogyasztói modell, amelyet 2022. november 30-án indítottak el a ChatGPT-szolgáltatáson keresztül.

Több uniós adatvédelmi hatóság a GDPR 58. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján adatvédelmi vizsgálatokat indított a ChatGPT-szolgáltatás keretében végzett adatkezelési műveletek tárgyában az OpenAI OpCo, LLC-vel (a to-

vábbiakban: OpenAI) mint adatkezelővel szemben, mely 2024. február 15-ig nem rendelkezett telephellyel az Európai Unióban. Mivel az ezt megelőző időszakra a GDPR ún. egyablakos ügyintézési mechanizmusa (one-stop-shop) együttműködési eljárásai nem alkalmazhatók, az Európai Adatvédelmi Testület 2023. április 13-án úgy határozott, hogy a tagállami adatvédelmi hatóságok képviselőiből egy speciális munkacsoportot hoz létre az esetleges végrehajtási intézkedésekkel kapcsolatos együttműködés és információcsere előmozdítása érdekében. A 2024. január 16-i testületi plenáris ülés meghatározta a Munkacsoport feladatait és időközi jelentési kötelezettséget is előírt. A 2024. május 23-án közzétett közbenső jelentés[49] összefoglalja az addigi fejleményeket és felvázolja a jogszerűség, a tisztességes adatkezelés, az átláthatóság és tájékoztatás, az adatpontosság és az érintetti jogok biztosítása során felmerülő főbb kérdéseket. A jelentés melléklete tartalmazza továbbá a ChatGPT Munkacsoport keretében egyeztetett, az OpenAI részére első körben a legtöbb eljáró hatóság által kiküldött kérdéssort.

IV.1.2. Az Európai Adatvédelmi Testület 3/2024. számú nyilatkozata

A Testület 2024. július 16-án adta ki a 3/2024. számú nyilatkozatát az adatvédelmi hatóságok szerepéről az MI rendelet által létrehozott keretrendszerben. Ennek fő pontja, hogy a személyes adatok MI segítségével történő kezelése esetén a GDPR alapján érintettnek minősülő személyek tekintetében az uniós adatvédelmi jog teljes mértékben alkalmazandó az MI rendelet mellett, amelyet maga az MI rendelet is kifejezetten kimond a 2. cikke (7) bekezdésében. A nyilatkozattal az Európai Adatvédelmi Testület rávilágít azokra a felügyeleti és koordinációs problémákra, amelyek abból adódhatnak, hogy a tagállamok olyan területeken jelölnek ki illetékes hatóságokat, amelyek elválaszthatatlanul kapcsolódnak a személyes adatok védelmével kapcsolatos kérdésekhez. Az adatvédelmi hatóságok (egyik) MI felügyeleti hatóságként való kijelölése az MI-értéklánc valamennyi érdekelt felének javát szolgálná azáltal, hogy egyetlen kapcsolattartó pontot jelentene a szorosan kapcsolódó témakörökben. Ezen kívül az adatvédelmi hatóságok az MI-technológiákkal kapcsolatos szakértelmük mellett szaktudással rendelkeznek az MI rendelet 70. cikkének (3) bekezdésében említett számos kérdéskörben, például a számítástechnika és az adatbiztonság területén, valamint az új technológiák alapvető jogokra jelentett kockázatainak értékelése körében. Az adatvédelmi hatóságok a GDPR alapján már garantáltan függetlenek, így teljesítik ezen feltételt is. Az MI rendelet kifejezetten említi az adatvédelmi hatóságok felügyeleti hatóságként történő kijelölését olyan

49 https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other/report-work-undertaken-chatgpt-taskforce_en

nagy kockázatú MI-rendszerek tekintetében, amelyeket bűnüldözési, határigazgatási, igazságszolgáltatási és demokráciával összefüggő célokra használnak. Ráadásul, amennyiben uniós intézmények felügyelete szükséges az MI rendelet alapján, akkor az MI rendelet 70. cikkének (9) bekezdése szerint az Európai Adatvédelmi Biztos lesz a kijelölt felügyeleti hatóság. A GDPR szerinti az adatvédelmi hatásvizsgálat és az MI rendelet szerinti alapjogi hatásvizsgálat szintén nehezen választható el egymástól. A nyilatkozat ezen érvek alapján azt ajánlja, hogy a tagállamok az adatvédelmi hatóságokat jelöljék ki a nagy kockázatú MI-rendszerek felügyeleti hatóságának.

IV.1.3. Az Európai Adatvédelmi Testület 28/2024. számú véleménye

A 2024. december 17-én elfogadott vélemény[50] a személyes adatoknak a mesterséges intelligencia modellekkel összefüggésben történő kezelésével kapcsolatos egyes adatvédelmi szempontjait taglalja (a fejlesztési és telepítési szakaszban) az ír hatóság kezdeményezésére:

- mikor és hogyan tekinthető egy MI-modell „anonimnak”? Ezt az illetékes felügyeleti hatóságoknak eseti alapon kell megítélniük, mert a személyes adatokkal betanított MI-modellek nem minden esetben tekinthetők anonimnak.
- az adatkezelők hogyan tudják bizonyítani a jogos érdek mint jogalap megfelelőségét a fejlesztési és az üzembe helyezési szakaszban? Az általános megfontolások mellett a vélemény emlékeztet arra, hogy nincs hierarchia a jogalapok között, ennek meghatározása adatkezelői feladat és felelősség, de ehhez segítséget nyújt az a háromlépcsős teszt, amelyet a jogos érdek jogalapként való felhasználásának értékelésekor kell elvégezni (az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekének azonosítása; az adatkezelés szükségességének elemzése az elérni kívánt jogos érdek(ek) céljából (más néven „szükségességi vizsgálat”); és annak értékelése, hogy a jogos érdekeket nem írják-e felül az érintettek érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai (más néven „mérlegelési teszt”)).
- a személyes adatoknak az MI-modell fejlesztési szakaszában történő jogellenes kezelése milyen következményekkel jár az MI-modell későbbi üzembe helyezésére vagy használatára nézve? A felügyeleti hatóságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a lehetséges jogsértés(ek) értékelése, valamint a megfelelő, szükséges és arányos

50 https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/opinion-board-art-64/opinion-282024-certain-data-protection-aspects_en

intézkedések megválasztása tekintetében, figyelembe véve az egyes esetek körülményeit. A vélemény ezt követően három elméleti forgatókönyvet elemez.

A véleményen felül az Európai Adatvédelmi Testület 2025-ös munkaprogramja[51] szerint iránymutatások fognak készülni az MI-vel történő adatkezelés egyes kérdéseiről (például adatok internetes forrásból történő tömeges automatizált beszerzése, a „data scraping" jogszerűségének feltételei).

IV.1.4. MI Auditálás Projekt

Az Európai Adatvédelmi Testület a spanyol adatvédelmi hatóság kezdeményezésére a „támogató szakértői állomány" (Support Pool of Experts) program keretében elindította MI-Auditálás projektjét, melynek célja olyan eszközök feltérképezése, fejlesztése és tesztelése, amelyek az MI-rendszerek és alkalmazások GDPR-nak való megfelelését értékelik. A projekt különösen segítheti a felügyeleti hatóságokat az MI-rendszerek ellenőrzésében azáltal, hogy ellenőrző lista formájában módszertant határoz meg az algoritmusok ellenőrzésére és az átláthatóságot növelő eszközökre is javaslatot tesz.[52]

IV.1.5. MI-labor felállítása a NAIH-nál

A Hatóság 2024 végén elhatározta és 2025 elején kivitelezi a már meglévő Tudományos (Forensic) Laborja mellett egy új MI labor létrehozását azzal a céllal, hogy hosszú távon saját erőforrások felhasználásával lehetővé váljon a speciális eszközöket és szakmai ismereteket igénylő MI-modellek hatékonyabb hatósági ellenőrzése, valamint a technológia jobb megértése érdekében kutatások végzése és az MI megoldások jogszerű gyakorlati hasznosíthatóságának vizsgálata. Az MI labor felállítását a Hatóság prioritásként kezeli és munkatársai folyamatos továbbképzésével is próbál felkészülni a jelen és jövő technikai kihívásaira.

IV.1.6. A magyar bankszektor témavizsgálata

Mivel az MI-rendszerek jelentős ütemben terjednek adatkezelési eszközként, a bankszektor pedig milliónyi érintett személyes adatait kezeli, ezért a Hatóság áttekintést kíván kapni arról, hogy a magyar bankszektorban az MI rendszerek

51 https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/strategy-work-programme/edpb-work-programme-2024-2025_en

52 https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/support-pool-experts-projects/ai-auditing_en

mely célokból, mely személyes adatokat kezelnek, és ezek adatvédelmi jogi megfelelősége miként valósul meg. Ennek keretében a Hatóság 2024-ben először megkereste a Magyar Nemzeti Bankot egyeztetés és információ-megosztás céljából, majd kiválasztott több bankot, amelyeknek a témavizsgálat keretében egy felmérést célzó kérdéssort küldött ki. A Hatóság a vizsgálatok lefolytatását követően általános jelentést fog közzétenni arról, hogy az egyes vizsgált bankoknál a vizsgálat tárgyát képező MI-rendszerek milyen célból és hogyan működnek, ez segítséget nyújthat számos érintettnek, hogy jobban megértsék az MI-rendszerek működését, megfelelő használatát és kockázatait. A feltárt információk fényében a Hatóság megteszi az egyéb esetlegesen szükséges lépéseket a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének elősegítéséhez. 2025-ben a Hatóság a preemptív működés és az érintettek megfelelő tájékozottságának elősegítése érdekében más szektorokban is tervez MI-rendszerekkel összefüggő témavizsgálatokat.

IV.2. Adatkormányzás

A 2022. június 23-tól hatályos, 2023. szeptember 24-től közvetlenül alkalmazandó adatkormányzási rendelet (DGA)[53] szerinti feladatok ellátására az Infotv. módosítása 2024. január 1-től a Hatóságot jelölte ki. Az adatkormányzási rendelet célja a nagy közadatbázisokhoz történő hozzáférés EU szintű szabályozása, valamint a vállalatok, a magánszemélyek és a közszféra közötti adatmegosztást elősegítő eljárások és struktúrák létrehozása, ezen felül új uniós szervezetként létrehozta az Európai Adatinnovációs Testületet, amely az adatkormányzási rendelet egységes értelmezése és alkalmazása érdekében jár el. Ebben és ennek alcsoportjaiban a Hatóság képviseli Magyarországot. A későbbiekben alkalmazandóvá váló adatrendelet[54] végrehajtása és értelmezése körében is fontos feladatokat fog ellátni ezen testület.

A Hatóság az Infotv. 38. § (3) bekezdés j) pontja alapján ellátja az adatkormányzási rendeletben meghatározott, az adatközvetítő szolgáltatók nyilvántartásba vételéért és felügyeletéért felelős illetékes hatóság, valamint az adataltruista szervezetek nyilvántartásba vételéért és felügyeletéért felelős illetékes hatóság feladatait (az új hatósági eljárási szabályokra az Infotv. 34/B-E. § irányadó). Az adatkormányzási rendelet 10. cikke szerinti szolgáltatás nyújtását tervező adatközvetítő szolgáltató csak akkor folytathatja ezen tevékenységét, ha a tevékeny-

53 Az európai adatkormányzásról és a 2018/1724 EU rendelet módosításáról szóló 2022/868 EU rendelet

54 2023/2854 EU rendelet a méltányos adathozzáférésre és -felhasználásra vonatkozó harmonizált szabályokról, valamint a 2017/2394 EU rendelet és a 2020/1828 EU irányelv módosításáról

ség megkezdését megelőzően nyilvántartásba vétel iránti kérelmet terjeszt elő a Hatóság felé. Az adatkormányzási rendelet 12. cikk a) pontja alapján adatközvetítő szolgáltatás kizárólag más tevékenységet nem végző, önálló jogi személyen keresztül nyújtható. A nyilvántartásba vétel önmagában nem jogosítja fel az adatközvetítő szolgáltatót „az Unióban elismert adatközvetítő szolgáltató" cím és logó használatára, ahhoz a nyilvántartásba vételt követően megfelelőségi bizonyítvány megszerzése is szükséges külön hatósági eljárásban.

A Hatóság az adatkormányzási rendelet 18. cikke szerinti követelményeknek megfelelő szervezetet kérelmére nyilvántartásába veszi az Infotv. 64/G. §-ában és az adatkormányzási rendelet IV. fejezetében megjelölt feltételeknek megfelelés esetén. Az adatkormányzási rendelet 18. cikk b) pontja alapján az elismert adataltruista tevékenységet kizárólag közérdekű célból létrehozott jogi személyen keresztül lehet végezni, az adatkormányzási rendelet IV. fejezetében meghatározott összeférhetetlenségi szabályok mellett. A bejegyzett adataltruista szervezetek használhatják „az Unióban elismert adataltruista szervezet" címet írásbeli és szóbeli kommunikációjukban, továbbá a Bizottság (EU) 2023/1622 végrehajtási rendelete szerinti közös logót.

A Hatóság az adatkormányzási rendeletben meghatározott követelmények ellenőrzésére kérelemre az Általános Közigazgatási Rendtartás (Ákr.) szerinti hatósági eljárást indít, vagy bármikor hivatalból hatósági eljárást indíthat. A 2024-es évben a Hatóság egy magyar adatközvetítő szolgáltatót vett nyilvántartásba, Finnország után másodikként Európában. A Hatóság honlapján az adatkormányzási rendelettel és a hatóság új eljárásaival kapcsolatos tájékoztatók és új nyilvántartások „Adatkormányzás" lenyíló menüpont alatt találhatóak meg. A Hatóság folyamatosan bővíteni fogja ezen tájékoztatóit, amint a még jogalkotási fázisban lévő uniós és magyar végrehajtási rendeletek elfogadásra kerülnek.

Az Európai Adatinnovációs Testület (European Data Innovation Board, EDIB) 2024. évi tevékenysége

A Bizottság szakértő-tanácsadó szerveként működő Testületben az adatkormányzási rendelet értelmében kijelölt nemzeti hatóságok, az Európai Adatvédelmi Testület, az európai adatvédelmi biztos, az Európai Uniós Kiberbiztonsági Ügynökség, az uniós kkv-megbízott és ágazati szakértők vesznek részt. Feladatai közé tartozik, hogy tanácsadást és támogatást nyújtson a Bizottságnak az adatok további felhasználása iránti kérelmek kezelésére, valamint az adatközvetítő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók és adataltruista szervezetek működésére vonatkozó gyakorlat kialakítása terén. A DGA következetes

alkalmazásának biztosítása érdekében a tagállamok – az Európai Adatinnovációs Testület tájékoztatása mellett – kijelölték az illetékes nemzeti hatóságokat[55] és szankciós szabályokat állapítottak meg a DGA-ból eredő jogsértések esetére. Az EDIB-en belül létrejött az adatközvetítő szolgáltatásokért és az adataltruista szervezetek nyilvántartásba vételéért felelős illetékes hatóságok képviselőiből álló alcsoport. Szintén felállt egy informális szakértői „árnyékcsoport", amely az illetékes hatóságok gyakorlatában felmerülő, a DGA értelmezésével kapcsolatos kérdéseket válaszolja meg, illetve útmutatót készít az illetékes hatóságok részére az adatkormányzási rendelet egységes és hatékony alkalmazása érdekében.

A DGA alkalmazása lassan indult be. Eddig 10 adatközvetítő szolgáltató jelentette be tevékenységét[56], és egy adataltruista szervezetet jegyeztek be[57], ugyanakkor várható a bővülés, mihelyt az összes tagállamban kijelölik az illetékes hatóságokat. Az EDIB véleményének figyelembevételével a Bizottság készített egy gyakorlati útmutatót, amelynek célja, hogy megkönnyítse az adatkormányzási rendelet végrehajtását.[58] A dokumentumot 2024. szeptember 24-én tették közzé a DGA alkalmazásának egyéves évfordulója alkalmából. A DGA 35. cikkével összhangban a Bizottság 2025. szeptember 24-ig elvégzi a DGA értékelését, melynek során az EDIB észrevételeit is figyelembe veszi.

A Testületnek a DGA-ból eredő feladatain túl a szabványosítás a másik fő fókuszterülete. Ennek keretében iránymutatás-tervezetet dolgoz ki a közös európai adatterekre, részt vesz az európai szabványosításról szóló magas szintű fórum által kezdeményezett, az adatok átjárhatóságával kapcsolatos munkafolyamatban, valamint kidolgozta az EU megbízható adatok keretrendszerére (EU Trusted Data Framework) vonatkozó szabványosítási kérelem tervezetét. Az EDIB kérésére egy hivatalos kapcsolattartót neveztek ki az EDIB és a CENELEC „Adat, adatterek, felhő és határfelületek" fókuszcsoportja között, továbbá az EDIB rendszeres tájékoztatást kap a szabványosítással kapcsolatos újdonságokról.

2025-ben a Testület tevékenységének középpontjában az európai adatunió stratégia és az adatmegosztási jogszabályból eredő feladatok állnak majd, mivel ez utóbbi 2024. január 11-én már hatályba lépett, és 2025. szeptember 11-től válik alkalmazandóvá.

55 https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/98966

56 https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/data-intermediary-services

57 https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/data-altruism-organisations

58 https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/new-practical-guide-data-governance-act

IV.3. Az Európai Unió Bíróságának adatvédelmi tárgyú ítéletei

2024-ben 25 adatvédelmi tárgyú ügyben hozott döntést a Luxemburgi Bíróság, ezek között számunkra kiemelten fontos a két magyar tárgyú ügy, melyekről részletesen jelen beszámoló peres eljárásokról szóló fejezetében számolunk be. A többi érdekes és tanulságos döntésből egy csokorra valót az alábbiakban ismertetünk.

IV.3.1. C-115/22. sz. ügy, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról:

A felperes versenyszerűen sportoló atléta volt, 2021ben a független osztrák doppingellenes ügynökség a szövetségi bűnügyi rendőrség által végzett nyomozás eredményei alapján kérelmet nyújtott be az osztrák doppingellenes bizottsághoz (ÖADR) doppingvétség miatt. Az ÖADR határozatával ezt megerősítette és a sportoló eredményeit érvénytelenítette, megfosztotta az összes nevezési díjtól és pénznyereménytől, valamint négy évre eltiltotta minden sportversenyen való részvételtől. Az ÖADR előtti eljárás során a sportoló azt kérte, hogy a vitatott határozatot ne hozzák nyilvánosságra, különösen nevének és egyéb egyedi jellemzőinek közlése és közzététele révén, de ezt a kérelmet az ÖADR a vitatott határozatban elutasította. A benyújtott fellebbezést a független döntőbizottság (USK) a nyilvánosság tájékoztatására vonatkozó részben nem bírálta el, hanem előzetes döntéshozatal céljából megkereste a Bíróságot, mely azonban a kérelmet befogadhatatlannak minősítette.

Az előzetes döntéshozatali eljárás keretében történő forduláshoz az előzetes döntéshozatalt kezdeményező szervnek az EUMSZ 267. cikk rendelkezése értelmében vett „bíróságnak" kell lennie. A Bírósághoz kizárólag olyan nemzeti bíróság fordulhat, amely előtt eljárás van folyamatban, és amelyhez igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében való határozathozatal érdekében fordultak. A Bíróság azt veszi figyelembe, hogy a szóban forgó szerv jogszabály alapján jött létre, jogszabályokat alkalmaz, állandó jelleggel működik, hatásköre kötelező, az eljárása kontradiktórius jellegűe, valamint hogy független. Az USK eleget tesz a jogszabály alapján történő létrejövetelre, az állandó jelleggel történő működésre, a hatáskör kötelező jellegére, valamint az eljárása kontradiktórius jellegére vonatkozó feltételeknek, azonban függetlensége aggályos. A függetlenség fogalma egyrészt megköveteli, hogy az érintett szerv teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnan utasításokat kapna. Az elmozdíthatatlanság elve köve-

teli meg többek között, hogy a bírák hivatalban maradhassanak mindaddig, amíg nem érik el a kötelező nyugdíjkorhatárt, vagy a megbízatásuk lejártáig, ha az határozott időre szól. A „függetlenség" fogalmának második szempontja a pártatlanság, amely egyenlő távolságtartást jelent a jogvitában részt vevő felektől, illetve e felek azon érdekeitől, amelyek a jogvita tárgyát képezik. Így a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a „függetlenség" fogalma mindenekelőtt azt jelenti, hogy az érintett fórum ahhoz a hatósághoz képest, amely a jogorvoslattal megtámadott határozatot hozta, harmadik személynek minősül. E tekintetben az USKt illetően meg kell állapítani, hogy tagjai feladataik ellátása során függetlenek, és a pártatlanság elve vonatkozik rájuk, de tagjait a művészetekért, a kultúráért, a közszolgálatért és a sportért felelős szövetségi miniszter nevezi ki négyéves, megújítható időtartamra, és e megbízatás idő előtt visszavonható „nyomós indokok alapján". Az USK tagjainak elmozdíthatatlanságát így semmilyen külön szabály nem garantálja. Ezenkívül az USK tagjainak visszahívásáról szóló döntés kizárólag a művészetekért, a kultúráért, a közszolgálatért és a sportért felelős szövetségi miniszter, vagyis a kormány egy tagjának hatáskörébe tartozik. Ebből következik, hogy az USK nem felel meg a bíróságra vonatkozó függetlenségi követelménynek, tehát nem minősíthető az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak".

IV.3.2. C-604/22. sz. ügy, személyes adat-önálló adatkezelő:

Az IAB Europe (belgiumi székhelyű nonprofit egyesület, amely európai szinten képviseli a digitális reklám- és marketingágazatban tevékenykedő vállalkozásokat) kifejlesztette a „Transparency & Consent Framework" (TCF) szabályrendszert, mely lehetővé teszik a honlapok és alkalmazások szolgáltatóinak, hogy jogszerűen kezeljék a felhasználóik személyes adatait. A célzott reklámok megjelenítéséhez előzetes hozzájárulásra (Consent Management Platform, CMP) van szükség a felhasználótól, amelyek rögzítik a preferenciákat is, ezeket később egy Transparency and Consent Stringnek (TC String) nevezett, betűk és karakterek kombinációjából álló láncban kódolják és tárolják. 2019. óta a belga adatvédelmi hatósághoz több jogos panasz érkezett az IAB Europe-pal szemben a TCF miatt, emiatt bírságot szabott ki, amit az bíróság előtt megtámadott. A bíróságnak kétségei voltak azzal kapcsolatban, hogy a TC String személyes adatnak minősül-e, de a Luxemburgi Bíróság kimondta, hogy a TC Stringhoz hasonló karakterkombinációkból álló lánc, amely a felhasználók személyes adatait tárolja, személyes adatnak minősül, amennyiben az észszerű eszközökkel összekapcsolható egy azonosítóval, például az IP-címmel, így lehetővé téve személyek azonosítását. Arra a kérdésre, hogy közös adatkezelőnek minősül-e az ágazati szervezet, illetve automatikusan kiterjed-e a közös felelősség a szemé-

lyes adatok harmadik személyek általi célzott online reklámozás céljából végzett további kezelésére, az a válasz, hogy közös adatkezelőnek kell tekinteni, ha az adott ügy sajátos körülményeire tekintettel saját céljából befolyást gyakorol az érintett személyes adatok kezelésére, másfelől nem terjedt ki automatikusan az együttes felelősség a személyes adatok harmadik személyek általi célzott online reklámozás céljából végzett további kezelésére.

IV.3.3. C 741/21. sz. ügy és C 741/21. sz. ügy, kártérítés:

Különböző tényállásoknál, de egységes jogértelmezéssel a GDPR egyszerű megsértése nem elegendő a kártérítéshez való jog megalapozásához. A vagyoni vagy nem vagyoni „kár" vagy az „elszenvedett kár" megléte az említett 82. cikk (1) bekezdésében foglalt kártérítéshez való jog egyik feltételét képezi, akárcsak e rendelet megsértésének fennállása, valamint az e kár és az e jogsértés közötti okozati kapcsolat megléte, mivel e három feltételnek együttesen kell fennállnia. Tehát a nem vagyoni kára megtérítését kérő személy nemcsak e rendelet rendelkezéseinek megsértését köteles bizonyítani, hanem azt is, hogy a jogsértés ilyen kárt okozott neki. A GDPR 82. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabály vagy gyakorlat, amely a nem vagyoni kár megtérítését annak a feltételnek rendeli alá, hogy az elszenvedett kárnak el kell érnie egy bizonyos súlyossági küszöböt, mindazonáltal az érintett köteles bizonyítani, hogy a rendelet megsértése ilyen nem vagyoni kárt okozott a számára.

Nem zárja ki a kártérítési kötelezettséget, ha a jogsértés az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó irányítása alatt eljáró személy mulasztásából ered, mert a 82. cikk (2)-(3) bekezdése vétkességen alapuló felelősségi rendszert ír elő, amelyben vélelmezni kell, hogy az adatkezelő részt vett a GDPR megsértését jelentő adatkezelésben, és így a bizonyítási teher nem a kárt elszenvedő személyt, hanem az adatkezelőt terheli. Az adatkezelő irányítása alatt eljáró személyek, például az alkalmazottai, akik a személyes adatokhoz hozzáféréssel rendelkeznek, főszabály szerint csak az adatkezelő utasításai alapján és azoknak megfelelően kezelhetik az adatokat. Az adatkezelés biztonságára vonatkozó 32. cikk (4) bekezdése szerint az adatkezelő intézkedéseket hoz annak biztosítására, hogy az irányítása alatt eljáró, ilyen adatokhoz hozzáféréssel rendelkező természetes személyek kizárólag az adatkezelő utasításának megfelelően kezelhessék az említett adatokat, kivéve, ha az ettől való eltérésre uniós vagy tagállami jog kötelezi őket. Az adatkezelőnek meg kell róla győződnie, hogy alkalmazottai helyesen hajtják végre az utasításait. Következésképpen az adatkezelő nem mentesülhet a felelősség alól pusztán azzal, hogy az irányítása alatt eljáró személy gondatlanságára vagy mulasztására hivatkozik.

A nem vagyoni kártérítés meghatározása során nem kell figyelembe venni a 83. cikk (2) és (5) bekezdésében meghatározott mérlegelési szempontokat. A közigazgatási bírságok összegének megállapításához a 83. cikkben meghatározott szempontok a rendelet 82. cikke szerinti kártérítés összegének megállapítása során nem alkalmazhatók. Amint azt a Bíróság már hangsúlyozta, a GDPR nem tartalmaz a kártérítés mértékének megállapítására vonatkozó rendelkezést, következésképpen a nemzeti bíróságoknak kell az egyes tagállamok pénzbeli kártérítés mértékére vonatkozó belső szabályait alkalmazniuk.

A 82. cikkben megállapított kártérítéshez való jog nem büntető, hanem kompenzációs funkciót tölt be, ellentétben a 83. és a 84. cikkel, amelyeknek alapvetően büntető célja van, mivel lehetővé teszik közigazgatási bírságok, illetve egyéb szankciók kiszabását. Figyelembe véve a kártérítéshez való jog kompenzációs szerepét, a pénzbeli kártérítést „teljesnek és ténylegesnek" kell tekinteni akkor, ha lehetővé teszi a rendelet megsértése miatt konkrétan elszenvedett kár teljes egészében való kompenzálását, anélkül hogy szükséges lenne büntető jellegű kártérítést előírni. Ily módon, tekintettel a 82. és 83. cikkek szövege és céljai között fennálló különbségekre, nem lehet úgy tekinteni, hogy a 83. cikkben kifejezetten meghatározott értékelési szempontok a 82. cikk keretében is megfelelően alkalmazandók. Az a körülmény, hogy az adatkezelő ugyanazon érintett vonatkozásában több jogsértést is elkövetett, az e személy számára a 82. cikk alapján fizetendő kártérítés mértékének meghatározása szempontjából nem minősül releváns szempontnak. A kompenzáció címén járó pénzbeli kártérítés mértékének meghatározásához ugyanis kizárólag az e személy által konkrétan elszenvedett kárt lehet figyelembe venni.

IV.3.4. C-446/21. sz. ügy, különleges adat:

A Meta Platforms Ireland a szolgáltatásait 2023. november 5-ig ingyenesen nyújtotta a magánfelhasználóknak. 2023. november 6-tól a szolgáltatások azon felhasználók számára maradtak ingyenesek, akik hozzájárultak ahhoz, hogy személyes adataikat személyre szabott hirdetések küldése céljából gyűjtsék és felhasználják, a többi felhasználónak pedig lehetősége van arra, hogy előfizetést kössön a szolgáltatások célzott hirdetések nélküli változatára. A Facebook közösségi hálózat használatához el kellett fogadni a társaság által meghatározott általános feltételeket. A Meta számos „eszközt" (tools) vezetett be annak érdekében, hogy a felhasználók áttekinthessék és ellenőrizhessék a tárolt adataikat, de csak azok a kezelt adatok láthatók ezekben, amelyek a társaság szerint fontosak és relevánsak a felhasználók számára. A Meta Platforms Ireland „cookie-kat" (sütik), „social pluginokat" (közösségi modulok) és pixeleket használ, ahogyan

ez a társaság használati feltételeiben és iránymutatásaiban is szerepel. A „cookie-k" segítségével meg tudja határozni a megtekintések forrását, a „cookie-k" aktiválásának hiányában számos, a Meta Platforms Ireland által nyújtott szolgáltatás nem használható. A Facebook „social pluginjait" a harmadik személyek weboldalainak üzemeltetői „beillesztik" az oldalaikba. A „pluginok" megtalálhatók az olyan, politikai pártokhoz tartozó és a homoszexuális közönségnek szánt internetes oldalakon is, amelyeket a panaszos látogatott, emiatt a Meta követni tudta internetes magatartását, ami különleges személyes adatok gyűjtését eredményezte annak ellenére, hogy a panaszos nem engedélyezte a Meta számára, hogy személyre szabott hirdetések céljából kezelje a Facebookon kívüli tevékenységeire vonatkozó személyes adatait. Ennek következtében a panaszos, Max Schrems adatvédelmi aktivista egyrészt egy osztrák politikusra vonatkozó hirdetést kapott a Meta által végzett elemzés alapján, amely szerint közös pontokkal rendelkezik más olyan felhasználókkal, akik ezt a politikust „lájkolták", másrészt rendszeresen kapott homoszexuális közönségnek szóló hirdetéseket. Úgy ítélte meg, hogy a Meta digitális platformjának használatára vonatkozó feltételekhez való hozzájárulása nem felel meg a GDPR 6. cikk (1) bekezdésében és 7. cikkében foglalt követelményeknek. Ezenkívül a Meta a különleges adatait kezeli, amihez nem kapta meg a szükséges hozzájárulást. M. Schrems többek között azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest arra, hogy a jövőben ne kezelje személyes adatait személyre szabott hirdetések céljából, és ne használja fel a harmadik személyek weboldalainak megtekintéséből származó és harmadik személyek által megszerzett ilyen adatokat. Az eljárás során az osztrák legfelsőbb bíróság előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

Úgy kell-e értelmezni az adattakarékosság elvét, hogy valamennyi olyan személyes adat, amellyel a platform rendelkezik, személyre szabott hirdetések céljából időbeli és az adatok típusa szerinti korlátozás nélkül összesíthető, elemezhető és kezelhető? Nem. Az adattakarékosság elvére tekintettel az adatkezelő köteles a szóban forgó személyes adatok gyűjtésének időszakát a tervezett adatkezelés céljára tekintettel a feltétlenül szükséges mértékre korlátozni. Minél hosszabb ideig tárolják ugyanis ezeket az adatokat, annál nagyobb hatással vannak az érintett érdekeire és magánéletére, és annál magasabbak az említett adatok tárolásának jogszerűségére vonatkozó követelmények. Idővel még az eredetileg jogszerű adatkezelés is összeegyeztethetetlenné válhat a GDPR rendelkezéseivel, ha ezen adatok gyűjtésük vagy kezelésük céljára tekintettel már nem szükségesek, és az említett adatokat törölni kell, ha e célok megvalósulnak. A közösségi hálózati platform felhasználóihoz tartozó személyes adatok

célzott hirdetések céljából korlátlan ideig történő tárolását az érintetti jogokba való aránytalan beavatkozásnak kell tekinteni.

Úgy kell-e értelmezni a rendelet 5. cikk (1) bek. b) pontját, hogy a saját szexuális irányultsággal kapcsolatos, egy pódiumbeszélgetés során elhangzott nyilatkozat lehetővé teszi, hogy a szexuális irányultságra vonatkozó más adatokat személyre szabott hirdetések céljára kezeljék? Nem. A hivatkozott pódiumbeszélgetésre 2019. február 12-én került sor, és a Meta Platforms ebben az időpontban már kezelte az M. Schrems szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatokat. Ellentétes lenne a GDPR 9. cikke (2) bekezdés e) pontjának megszorító értelmezésével, ha úgy tekintenénk, hogy az adott személy szexuális irányultságára vonatkozó összes adat mentesül a 9. cikk (1) bekezdéséből eredő védelem alól pusztán amiatt, hogy az érintett személy kifejezetten nyilvánosságra hozott egy, a szexuális irányultságával kapcsolatos személyes adatot. Másrészt az alapján, hogy valamely személy kifejezetten nyilvánosságra hozott egy, a szexuális irányultságára vonatkozó adatot, nem állapítható meg, hogy ez a személy a GDPR 9. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében hozzájárulását adta ahhoz, hogy az online közösségi hálózati platform üzemeltetője a szexuális irányultságára vonatkozó más adatokat kezeljen.

IV.4. Az Európai Adatvédelmi Testület tevékenysége

IV.4.1. Szakértői szintű struktúra

Az EDPB plenáris ülésein elfogadott dokumentumokat érintő előkészítő munka az EDPB szakértői alcsoportjaiban, munkacsoportjaiban és egyéb formációkban zajlik. A szakértői alcsoportok az EDPB tagjait és a Titkárságot képviselő szakértőkből állnak (az EDPB eljárási szabályzatának 25.4. cikke). Az egyes szakértői alcsoportok a testületi munkaprogrammal összhangban és mandátumuknak megfelelően dolgoznak.

Az EDPB megújult szakértői alcsoportjai az alábbiak: Borders, Travel & Law Enforcement; Compliance, e-Government, Health; Cooperation; Enforcement; Financial Matters; International Transfers; IT Users; Key Provisions; Social Media; Technology.

2025-ben induló új szakértői alcsoport a Cross-Regulatory Interplay and Cooperation. Két egyedi formáció a Coordinators, amely a szakértői alcsoporti

koordinátorok ülése és a Strategic Advisory, amely magas szintű szakértői testület, egyedi kérdésekben segíti az EDPB munkáját. A Hatóság szakértői útján minden szakértői alcsoportban képviselteti magát.

Ezeken túl az EDPB network-öket is működtet: DPO Network és Communication Network.

Az EDPB aktív munkacsoportjai: ChatGPT, Fining, International Engagement. Korábbi, már megszűnt munkacsoportok: Cookie banner, 101 complaints, Supplementary measures, TikTok.

A Support Pool of Experts (SPE) létrehozása az EDPB 2021-2023 stratégia része volt, célja, hogy közös módszertanok kidolgozásával, illetve különböző területekről érkező szakértők bevonásával segítse az adatvédelmi hatóságokat a végrehajtási kapacitásuk növelésében.

IV.4.2. Iránymutatások

A Testület két, még 2023-ban elfogadott és nyilvános konzultációra bocsátott iránymutatás frissített verzióját fogadta el a nyilvános konzultáció során beérkezett hozzászólások értékelését követően: a bűnüldözési irányelv 37. cikkéről szóló 01/2023 sz. iránymutatás 2. verzióját 2024. június 19-én, míg az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikk (3) bekezdésének különböző technikai alkalmazási köréről szóló 02/2023. sz. iránymutatás 2. verzióját 2024. október 7-én. 2024-ben két iránymutatás elfogadása és nyilvános konzultációra bocsátása történt meg:

1. A személyes adatok az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontján alapuló kezeléséről szóló 1/2024 sz. iránymutatás kiemeli, hogy a jogos érdekre történő hivatkozáskor az adatkezelőnek három kumulatív feltételnek kell megfelelnie: az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítése, a személyes adatok kezelésének szükségessége a jogos érdek érvényesítése céljából, valamint hogy az egyének érdekei vagy alapvető szabadságai nem élveznek elsőbbséget az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeivel szemben. Az iránymutatás részletezi, hogy milyen érdek tekinthető jogosnak, szükségesnek, valamint támpontot ad az adatkezelők számára, hogy az érdekmérlegelés során az adatkezelőknek milyen szempontokat kell figyelembe venniük, hogyan kell ezt a gyakorlatban elvégezniük. Bemutatja, hogy milyen kapcsolat van e jogalap és az érintetti jogok között, valamint több speciális körülményre is kitér a jogos érdek alkalmazásánál (például gyermekek személyes ada-

tainak kezelése, direkt marketing célú adatkezelés során). Az iránymutatást a Testület 2024. november 20-ig nyilvános konzultációra bocsátotta.

2. A 2025. január 27-ig nyilvános konzultációra bocsátott, az általános adatvédelmi rendelet 48. cikkéről szóló 02/2024. sz. iránymutatás célja, hogy tisztázza a 48. cikk indokát és célját, a rendelet V. fejezetének egyéb rendelkezéseivel való kölcsönhatását. Gyakorlati javaslatokat ad az Unióban működő adatkezelők és adatfeldolgozók számára, akik harmadik ország hatóságaitól személyes adatok közlésére vagy továbbítására vonatkozó megkereséseket kaphatnak.

IV.4.3. Vélemények

1. Az EDPB a 04/2024. sz. véleményében[59] arra a következtetésre jut, hogy az adatkezelő Európai Unión belüli „központi ügyvitelének helye" csak akkor tekinthető a GDPR 4. cikke (16) pont a) alpontja szerinti tevékenységi központnak, ha a személyes adatok kezelésének céljaira és eszközeire vonatkozó döntéseket ott hozzák meg, és ez a tevékenységi hely rendelkezik hatáskörrel az említett döntések végrehajtatására. Továbbá, a GDPR 63-67. cikke szerinti egységességi mechanizmus csak akkor alkalmazható, ha bizonyíték támasztja alá, hogy az adatkezelő Európai Unión belüli egyik tevékenységi helyén hozzák meg a releváns adatkezelési műveletek céljaira és eszközeire vonatkozó döntéseket, és ez a tevékenységi hely rendelkezik hatáskörrel az említett döntések végrehajtatására. Ezért amennyiben a célokra és az eszközökre vonatkozó döntéseket az Unión kívül hozzák meg, és az Unión kívüli hely rendelkezik hatáskörrel az említett döntések végrehajtatására, az általános adatvédelmi rendelet 4. cikke 16. pont a) alpontja értelmében vett tevékenységi központot nem lehet létrehozni, és az egységességi mechanizmus nem alkalmazandó. Emellett a vélemény a felügyeleti hatóságok számára támpontot nyújt ahhoz, hogy miként kell a gyakorlatban alkalmazniuk az általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 16. pont a) alpontját.

2. 2024. január 17-én a holland, a norvég, és a hamburgi adatvédelmi hatóság a 64. cikk (2) bekezdése szerinti vélemény kibocsátását kezdeményezte arról, hogy a nagy online platformok milyen esetben alkalmazhatják az úgynevezett „hozzájárulsz vagy fizetsz" („consent or pay") modelleket érvényes hozzájárulás alapján, figyelembe véve az Európai Unió

59 https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-08/edpb_opinion_202404_mainestablishment_hu.pdf

Bíróságának a C-252/21 sz. ügyben hozott döntését. A 08/2024.sz. vélemény[60] kiemelten hivatkozik az elszámoltathatóság, a szükségesség és arányosság, a célhoz kötöttség, az adatminimalizálás és a méltányosság elvének való megfelelésre. A szolgáltatás viselkedésalapú hirdetéseket tartalmazó változatával szembeni alternatíva kidolgozása során a nagy online platformoknak mérlegelniük kell, hogy az érintettek számára olyan „egyenértékű alternatívát" biztosítsanak, amely nem von maga után díjfizetést. Ha az adatkezelők úgy döntenek, hogy díjat számítanak fel az „egyenértékű alternatívához" való hozzáférésért, egy további, ingyenes alternatíva felkínálását is mérlegelniük kell, viselkedésalapú hirdetések nélkül, például a reklámozás olyan formájával, amely kevesebb személyes adat kezelésével jár vagy egyáltalán nem igényel ilyen adatkezelést.

3. A repülőtereken az utasforgalom észszerűsítése céljából a biometrikus azonosítást, illetve hitelesítést használó arcfelismerő rendszerek használatáról szóló 11/2024. sz. vélemény kibocsátását a francia adatvédelmi hatóság kezdeményezte és ehhez kötötten a Testület elsősorban a korlátozott tárolhatóság, illetve az integritás és bizalmas jelleg alapelvének, valamint a beépített és alapértelmezett adatvédelemnek, illetve az adatbiztonság követelményének való megfelelés kérdéseire koncentrált a megjelölt négy esetben: a biztonsági ellenőrzésnél, a csomagfeladásnál, a beszállásnál és az utas várókba történő belépésnél. A fenti esetkörökben megvalósuló biometrikus adatkezelést a francia hatóság kérelmének megfelelően a vélemény négy forgatókönyv alapján elemezte:

Az első forgatókönyv szerint a felvett biometrikus sablonnal kizárólag az érintett rendelkezik, azt saját eszközén tárolja és saját döntése alapján használja azt a belépése/áthaladása hitelesítésére. Ez összhangban lehet az adatvédelmi követelményekkel, ha az adatkezelő bizonyítani tudja, hogy az adatkezeléshez nincs hasonló és adatvédelmi szempontból kevésbé intruzív megoldás, illetve az adatkezelés során kiemelten vigyáz arra, hogy a biometrikus adat az érintett kizárólagos rendelkezése alatt maradjon, továbbá a biometrikus sablon a hitelesítés után az adatkezelő rendszereiből azonnal törlődjön. A Testület a véleményében minimális adatvédelmi elvárásokat is meghatározott, amelyek hasonló rendszerek bevezetésénél szükségesek. A második forgatókönyvben a felvett biometrikus sablon titkosított for-

60 https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-11/edpb_opinion_202408_consentorpay_hu.pdf

máját az adatkezelő tárolja, de a titkosító kulcs kizárólag az érintett birtokában van, így az érintett tudja csak feloldani a sablont a hitelesítéshez. A tárolt biometrikus sablonokat az adatkezelő konkrétan meghatározott ideig őrzi. A Testület kiemelte, hogy az adatkezelőnek itt is bizonyítania kell, hogy nem alkalmazható kevésbé magánszférát sértő megoldás, továbbá megfelelő intézkedésekkel kell a biometrikus sablonok központi tárolásából adódó kockázatokat csökkentenie és az adatkezelőnek meg kell indokolnia a biometrikus sablonok megőrzési idejét és a lehető legrövidebb megőrzési időre kell törekednie. A Testület a véleményében minimális adatvédelmi elvárásokat is meghatározott, amelyek hasonló rendszerek bevezetésénél szükségesek. A harmadik forgatókönyvben a felvett biometrikus sablont titkosított formában az adatkezelő (reptér üzemeltető) tárolja és rendelkezik vele. Ebből adódóan a titkosítást is az adatkezelő oldja fel, így nem csak hitelesíteni, hanem azonosítani is tudja az érintettet. A megőrzési idő nagyon szigorúan meghatározott (általában 48 óra) és a repülőjárat felszállását követően a sablon törlésre kerül. A harmadik forgatókönyvet a Testület nem tartotta összeegyeztethetőnek a GDPR 5. cikk (1) bekezdésének f) pontjával, illetve a 25. és a 32. cikk követelményeivel. A Testület megítélése szerint adatvédelmi szempontból kevésbé intruzív módon is elérhető az adatkezelés, továbbá a biometrikus sablonoknak és az azt feloldó titkosító kulcsoknak a központi tárolása túl nagy kockázatot jelent és túl nagy hatást gyakorol az érintettek alapvető jogaira és szabadságaira nézve. A negyedik forgatókönyvben a felvett biometrikus sablont titkosított formában az adatkezelő (légitársaság) központilag a saját felhő alapú tároló rendszerében tárolja, és egészen addig megőrzi, amíg az érintett az adott légitársaságnál felhasználói fiókkal rendelkezik. Ebből adódóan a titkosítást is az adatkezelő oldja fel, így nem csak hitelesíteni, hanem azonosítani is tudja az érintettet. Mivel az adatkezelő a biometrikus adatokat egy központi adatbázisban a felhőben tárolja, így nem kizárt, hogy ahhoz az adatkezelőn kívül mások (esetleg az EGT-n kívüli szolgáltatók is) hozzáférhetnek. Az ilyen központosított tárolási architektúra azt is eredményezi, hogy az érintettek nagymértékben elvesztik a különleges személyes adataik feletti kontrollt. Az adatok megőrzési ideje pedig túlságosan hosszú, így az meghaladja az adatkezelés céljához feltétlenül szükséges és arányos mértéket. A Testület úgy vélte, hogy a repülőterek utasforgalmának racionalizálása sokkal magánszféra-kímélőbb módon is elérhető, ezért a negyedik forgatókönyv szerinti adatkezelés nem felel meg a szükségesség és az arányosság elvének, továbbá az nem egyeztethető össze a GDPR 25. cikkével. Ezenkívül nem felel meg a GDPR 5.

cikke (1) bekezdése e) pontjának, valamint nem felel meg az 5. cikk (1) bekezdésének f) pontjának és a GDPR 32. cikkének.

4. A 19/2024. sz. vélemény tartalmazza az EuroPrise tanúsítási szempontokról az EDPB által a GDPR 42. cikkének (5) bekezdése szerinti európai adatvédelmi bélyegző formájában történő jóváhagyással kapcsolatos szempontokat, így például e szempontok hatályát, a szempontok alkalmazhatóságát és relevanciáját valamennyi tagállamban.

5. 2024. október 7-én elfogadásra került a 22/2024. számú vélemény[61], amely az adatfeldolgozók és további adatfeldolgozók igénybevételéből eredő kötelezettségekre vonatkozik és a dán felügyeleti hatóság kérelmére készült azzal a céllal, hogy a nemzeti felügyeleti hatóságok egységesen értelmezzék a GDPR 28. cikkének egyes rendelkezéseit, valamint V. fejezetét. A vélemény kifejezetten az adatfeldolgozók és további adatfeldolgozók alkalmazásával kapcsolatos adatkezelői kötelezettségekre összpontosít, ideértve a személyes adatok EGT-n belüli kezelését és harmadik országba történő továbbítását. Az adatkezelőknek minden esetben rendelkezésére kell állnia az adatfeldolgozók és további adatfeldolgozók személyazonosságára vonatkozó információnak, függetlenül az adatkezelési tevékenység kockázatától. Ennek érdekében az adatfeldolgozóknak proaktívan kell biztosítaniuk a szükséges adatokat, és folyamatosan naprakészen kell tartaniuk azokat, hogy az adatkezelő teljesíthesse a GDPR 28. cikkében előírt kötelezettségeit. A GDPR 28. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az adatkezelő kizárólag olyan adatfeldolgozókat alkalmazhat, akik megfelelő garanciákat nyújtanak a személyes adatok védelme és az érintettek jogainak tiszteletben tartása érdekében. A Testület hangsúlyozza, hogy az adatkezelő felelőssége az, hogy biztosítsa, a választott adatfeldolgozók által végrehajtott intézkedések megfelelnek a GDPR előírásainak. Az adatkezelőnek továbbá azt is ellenőriznie kell, hogy a további adatfeldolgozók által biztosított garanciák megfelelőek, és hogy a garanciák érvényesítése az adatkezelő megelégedésére történt. Míg az eredeti adatfeldolgozó felelős azért, hogy megfelelő garanciákkal rendelkező további adatfeldolgozókat javasoljon, a végső döntés az adatkezelőt illeti meg. Az adatkezelő felelőssége, hogy garantálja a további adatfeldolgozók által nyújtott garanciák megfelelőségét, és hogy ezt az illetékes felügyeleti hatóság előtt is igazolja.

61 https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/opinion-board-art-64/opinion-222024-certain-obligations-following_en

Amennyiben személyes adatok EGT-n kívüli továbbítása történik két adatfeldolgozó között, az adatkezelőnek továbbra is meg kell felelnie a GDPR 28. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeknek, biztosítva, hogy a személyes adatok továbbítása ne csökkentse a GDPR által garantált védelmi szintet. Az adatfeldolgozónak, illetve adatátadónak a továbbítás jogszerűségének biztosításához megfelelő dokumentációt kell készítenie, amelyet az adatkezelőnek el kell végeznie és be kell mutatnia a felügyeleti hatóságnak.

Amennyiben az adatfeldolgozó az EGT-n belül kezel személyes adatokat, bizonyos körülmények között még mindig szembesülhet harmadik ország jogaival. A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a „kivéve, ha uniós jog vagy kormányzati szerv kötelező végzése írja elő" típusú rendelkezések szerződésbe foglalása nem mentesíti az adatfeldolgozót a GDPR előírásainak betartása alól, és nem csökkenti az adatvédelmi kötelezettségek mértékét.

6. A 28/2024. sz. vélemény összefoglalását ld. a IV.1.3. fejezetben.

IV.4.4. Felügyeleti hatóságok összehangolt intézkedése (CEF)

Az Európai Adatvédelmi Testület az ún. „Coordinated Enforcement Framework" keretei között minden évben meghatároz egy témát, amellyel kiemelten kíván foglalkozni, így 2024-ben az érintettek jogairól (hozzáférési jog) szóló iránymutatásnak („01/2022. sz. iránymutatás") való megfelelésre, a hozzáférési jog adatkezelők általi végrehajtására fókuszált az érintettek hatékony joggyakorlásának elősegítése és az adatkezelők ösztönzése céljából.

A felügyeleti hatóságok különböző köz- és magánszférabeli adatkezelőivel és/vagy közvetlenül azok adatvédelmi tisztviselőivel vették fel a kapcsolatot egy közösen elfogadott, egységes (de a nemzeti sajátosságokra tekintettel módosítható) kérdőív segítségével. A válaszok beérkezését követően – az erre létrehozott sablonon – a felügyeleti hatóságok elkészítették saját nemzeti jelentéseiket. Ezeket az EDPB Titkársága összesítette és összeállította a nyilvános közös jelentést, amely az EDPB a 2025. január 16-i plenáris ülésén elfogadásra került (a nemzeti jelentések mellékletként lettek csatolva[62]). Meglepő az a tény, hogy számos válaszadó adatkezelő nagyon kevés hozzáférési kérelmet kapott 2023-ban, ami arra utalhat, hogy nem minden hozzáférési kérelem kapja meg ezt a minősítést az adatkezelők részéről, és ez esetleg általános értelmezési problémák-

62 https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other/coordinated-enforcement-action-implementation-right-access_en

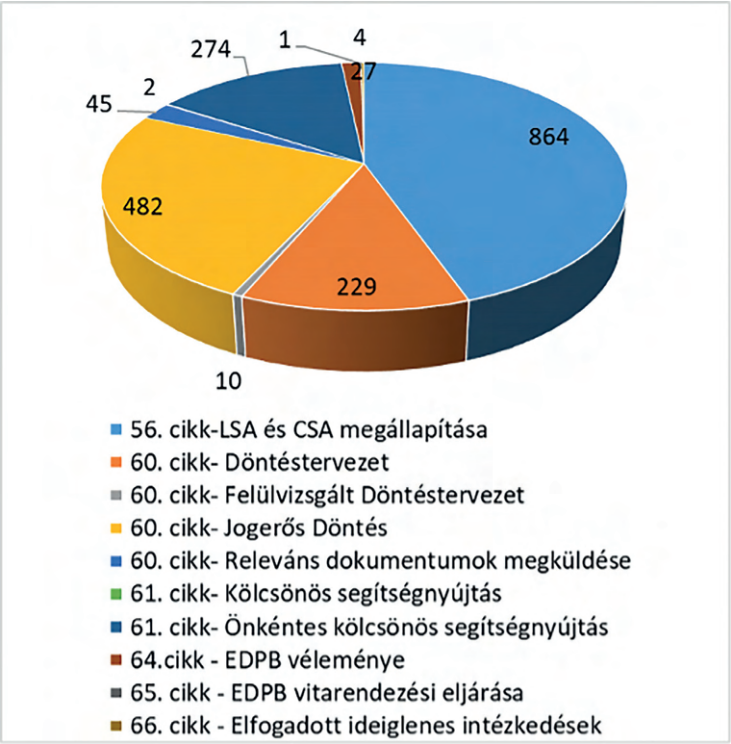
ra utalhat. Szintén gondot jelent a hozzáférési kérelmek kezelésére vonatkozó belső eljárások dokumentálásának hiánya, emellett a hozzáférési jog korlátainak következetlen és túlzott alkalmazása is megfigyelhető, ami indokolatlan elutasításhoz vezet. Szintén az érintettek által tapasztalt akadályok közé tartozik bizonyos formai követelmények támasztása vagy a személyazonosító dokumentumok indokolatlan, túlzásba vitt bekérése; a hozzáférési kérelmekhez kapcsolódó, nem meghatározott, túl hosszú vagy következetlen megőrzési időszakok alkalmazása; a biztosítandó hozzáférés körével kapcsolatos tájékozatlanság, a nem kellően részletes vagy személyre szabott tájékoztatás, illetve a hozzáférési kérelmek pontosításának túlzó alkalmazása. A jelentés minden egyes problémakörhöz néhány figyelemfelhívó pontot vagy (nem kötelező erejű) ajánlást tartalmaz.

A jelentés továbbá áttekinti a felügyeleti hatóságok által már végrehajtott vagy folyamatban lévő intézkedéseket, beleértve az iránymutatásokat, a felügyeleti hatóságok végrehajtási és egyéb (konferenciákra és tájékoztató kampányokra vonatkozó) intézkedéseit is. A részt vevő adatvédelmi hatóságok kétharmada „közepes" és „magas" kategória között értékelte a válaszadó adatkezelők megfelelésének szintjét a hozzáférési jog tekintetében. A nagyobb méretű vagy több hozzáférési kérelmet fogadó adatkezelők nagyobb valószínűséggel értek el magasabb szintű megfelelést, mint a kisebb erőforrásokkal rendelkező kis szervezetek.

A Hatóság az összehangolt intézkedés során elsősorban a hazai vagyonvédelmi tevékenységet folytató vállalkozásoknak, közműszolgáltatóknak és távközlési szolgáltatóknak a GDPR szerinti hozzáférési jog biztosításával kapcsolatos gyakorlatát kívánta felmérni és 14 adatkezelőt keresett meg részletes kérdőívével. A vagyonvédelmi szektorban távfelügyeletet is ellátó szolgáltatókra azért esett a választás, mert 2019. április 26. előtt a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény nem tette lehetővé az érintett számára a rá vonatkozó kamerafelvételek másolatához való hozzáférést, csak hatósági vagy bírósági megkeresésre adhatták ki a felvételmásolatokat. Leginkább a vagyonvédelmi szektor volt az, ahol alig – 5 adatkezelőből összesen egyhez – érkezett hozzáférési kérelem. Ennek oka egyrészt az, hogy sok esetben adatfeldolgozóként jártak el a cégek, így nem közvetlenül hozzájuk érkezett az érintetti joggyakorlás, ezért azokra nem tértek ki válaszaikban, vagy esetleg a köztudatban még a korábbi, 2019. előtti szabályozás él, így az érintettek nem is élnek a másolat kiadásához fűződő jogukkal. A távközlési, illetve a közműszolgáltatók esetében a Hatóság azt feltételezte, hogy ebben az adatkezelői körben nagy számban fordul elő érintetti joggyakorlás.

A közműszektorban nagy eltérésekre derített fényt a kérdőíves felmérés, feltehetőleg azért, mert az egyik szolgáltatónál a kérelmek (több, mint 10.000 db) valószínűleg inkább az ügyfélszolgálati ügyintézéshez kapcsolódtak. Megfigyelhető volt, hogy azon adatkezelőknél, amelyekhez nem érkeztek érintetti kérelmek, az adatkezelők nem is alakították ki a belső eljárásrendjüket a hozzáférési kérelmek kapcsán, azonban néhány adatkezelő jelezte, hogy adatkezelési gyakorlatukat felül fogják vizsgálni. Az egyik válaszadó adatkezelő azt nyilatkozta, hogy amennyiben az érintett személyazonosságával kapcsolatban megalapozott kétségei merülnek fel, úgy a hozzáférést igénylő érintettől akár személyazonosító okmányok másolatainak bekérésével is azonosítja az érintettet. Ezt a gyakorlatot az 01/2022. sz. iránymutatás (74-79. pont) azonban a személyes adatok biztonságára nézve kockázatként taglalja. A módszer általánosságban véve nem tekinthető megfelelő hitelesítési módnak, kivéve, amennyiben az tagállami előírások teljesítéséhez szükséges. Több adatkezelőnél tapasztalta a Hatóság, hogy az 01/2022. sz. iránymutatás 111. pontjában szereplő felhívásban foglaltak nem teljesülnek, mert kizárólag a kezelt személyes adatokban vagy magában az adatkezelésben az utolsó kérelem óta bekövetkezett puszta változásokról tájékoztatják az érintettet. Ez csak akkor elfogadható, ha az érintett ebbe kifejezetten beleegyezik. Érdekesség, hogy a bizonyítási teher miatt egyes adatkezelők még azokban az esetekben is megválaszolják az érintett kérelmét, ha esetleg azt megalapozatlannak vagy túlzó jellegűnek ítélik meg.

IV.5. Áttekintés a GDPR alapján folytatott együttműködésről

1ábra: A NAIH által fogadott eljárások

A GDPR 2018-ban kezdődő alkalmazása óta a Hatóság aktívan részt vesz az EGT tagállamaival folytatott, 60. cikk szerinti együttműködési eljárásokban. A GDPR alkalmazandóvá válásától, 2018 májusától vezetett statisztikák alapján kijelenthető, hogy továbbra is folytatódik a trend, miszerint tagállami hatóságok közötti eljárások során a hangsúly a fő felügyeleti hatóságok beazonosításáról az együttműködés és kommunikáció irányába tolódik.

A döntéstervezetek véleményezése, valamint az önkéntes kölcsönös segítségnyújtási eljárások során a sűrűn előforduló témák (kamerák, biztosító társaságok, üzenetküldő programok adatkezelését érintő kérdések) mellett kiemelendő, hogy a személyazonosság GDPR-nak megfelelő adatkezelői ellenőrzése továbbra is kihívás az adatkezelők számára az Unió területén. Egy népsze-

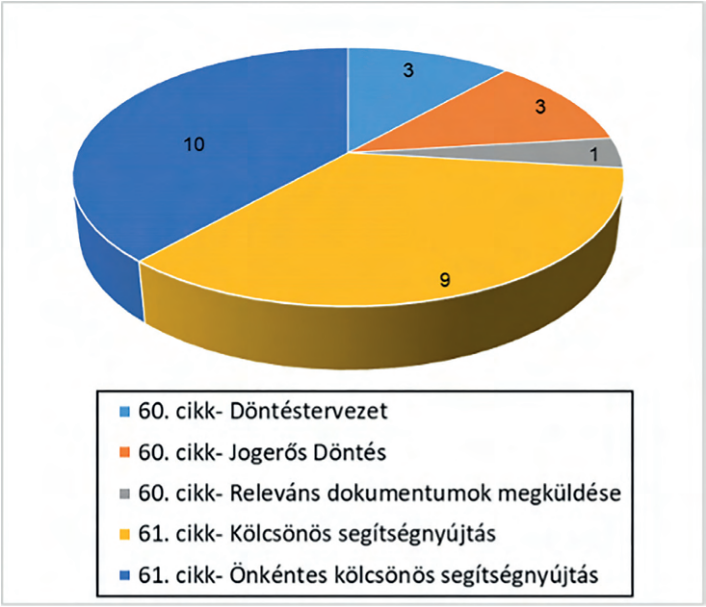
rű szálláshelyet kínáló oldal Magyarországot a személyazonosító igazolvány másolatának megküldése helyett megfelelő alternatív megoldást nem nyújtó országok közé sorolta, de a magyar hatóság nem értett egyet ezzel a döntéssel. A Hatóság által támogatott alternatív megoldás lehet egy biztonságos online videó hívás során történő eredeti okirat felmutatása vagy a magyarorszag.hu szolgáltatás használata. Az adatkezelő kényelme, minimális költségmegtakarítása nem indok a GDPR-ból fakadó kötelezettségek alóli mentesüléshez. Az igazolvány képének feltöltése a magyar hatóság gyakorlata szerint nem alkalmas a cél elérésére és sérti az adattakarékosság elvét.

Az egyablakos ügyintézés[63] a határon átnyúló adatkezelésekkel kapcsolatos panasz alapján vagy hivatalból indított ügyek kivizsgálását szolgálja. Az együttműködési eljárásokhoz kapcsolódó, hatóságok közötti kommunikáció a Belső Piaci Információs Rendszer (továbbiakban: IMI rendszer) speciálisan ezen eljárásaihoz átalakított felületén folyik. Az eljárások részleteit korábbi (például a 2023-as) beszámolókban már ismertettük.

A Hatósághoz 2024-ben 864 ilyen ügy érkezett más tagállami hatóságoktól az IMI rendszeren keresztül. Ebből több, mint 280 esetben találta magát érintettnek a Hatóság, továbbá 7 eljárásban szerepelt fő felügyeleti hatóságként, ugyanakkor 2024-ben egyetlen 56. cikk szerinti eljárást sem indított.

2024-ben 1 db 65. cikk szerinti vitarendezési eljárás indult a francia hatóság döntéstervezetével szemben (még folyamatban). A Hatóság egy döntéstervezetével szemben sem indult még vitarendezési eljárás.

63 GDPR 60.cikk

2 ábra: A NAIH által indított eljárások

IV.6. A NAIH mint fő felügyeleti hatóság

A kérdéses panaszok lengyel, holland, francia panaszosoktól érkeztek, alapvetően egy magyar közlekedési vállalathoz beérkező törlési kérelmek teljesítésével kapcsolatosak és megközelítőleg azonos időszak (2018, 2019) adatkezelését érintették. A törlési kérelem teljesítésének az adatkezelő (legalább részben) mindhárom esetben határidőn túl tett eleget és az érintett felé vagy nem jelzett határidő hosszabbítást vagy nem jogszerű indokot jelölt meg (kizárólag a nagyszámú hasonló kérelemre hivatkozott, mivel azonban ettől még a konkrét kérelmek sem összetettnek, sem nagyszámúnak nem minősültek, ez a határidő meghosszabbításának jogszerű indoka nem lehetett.) Előfordult, hogy a kérelem téves ügyviteli besorolása miatt késett a törlési kérelem teljesítése és maradt el a határidő hosszabbításának jelzése. Ilyenkor további járulékos problémaként jelentkezett, hogy a téves ügybesorolásra tekintettel az adatkezelő többletinformációkat kért az érintettől, amivel azt a benyomást kelthette, hogy a törlés teljesítését feltételekhez köti. A törlésnek a francia panaszos esetében az adatkezelő határidő-hosszabbítás nélküli késedelemmel tett eleget. A holland pana-

szos esetében a fióktörlés a jogellenesen meghosszabbított határidőn belül sem valósult meg, emellett az ezt meghaladó késedelemmel teljesített fióktörlés sem volt teljeskörű, így pótlólag további törlési műveletekre is szükség volt. A lengyel panaszos esetében a jogellenesen meghosszabbított határidő ellenére a fióktörlés egy hónapon belül megvalósult, azonban a törlés ezzel itt sem valósult meg teljes körűen, ezért ebben az esetben is szükségessé vált további, késedelmesen végrehajtott törlési művelet.

Az adatkezelő vagy késedelmesen vagy egyáltalán nem tájékoztatta az érintetteket a törlési műveletek végrehajtásáról. A tájékoztatások emellett egyáltalán nem, nem átláthatóan vagy kifejezetten tévesen nyújtottak információt a törlést követően is folytatódó adatkezelésekről. Az adatkezelő a Hatóság előtt mindhárom esetben úgy nyilatkozott, hogy a törlés teljesítése után is végez adatkezelést az érintett adataival hatósági eljárásokban szükséges bizonyítás (ami egyébként jogszabályi kötelezettség és az adatkezelő álláspontjával ellentétben nem jogos érdek), illetve az érintett adatvédelmi jogai érvényesítésével kapcsolatos cselekmények rögzítése céljából. Ez utóbbival kapcsolatban az Európai Unió Bíróságának C-439/19. számú ítélet 105. pontjára és a GDPR (64) preambulumbekezdésére is utalva a Hatóság hangsúlyozza, hogy kizárólag a GDPR-nak való megfelelés érdekében az adatkezelők nem kötelesek személyes adatot kezelni. Ilyen értelmezés mellett a GDPR 5. cikk (2) bekezdése mint törlési korlát az érintettek önrendelkezési jogát lényegében ellehetetlenítené, mert a törlésre soha vagy csak jelentős időbeli eltolódással kerülne sor.

Mindezek alapján, a Hatóság bírság kiszabása mellett megállapította a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pont, 12. cikk (3) bekezdés, 6. cikk (1) bekezdés, 17. cikk (1) bekezdés a) - b) pont sérelmét és utasította az adatkezelőt arra, hogy az érintett adatvédelmi jogai érvényesítésével kapcsolatos cselekmények rögzítése céljából kezelt személyes adatokat törölje.

Egy másik ügyben a román panaszos több alkalommal sikertelenül próbált leiratkozni az adatkezelő hírleveléről az e-mail végén található leiratkozás gombra kattintva, illetve a honlapon az erre szolgáló nyomtatvány kitöltésével annak ellenére, hogy az adatkezelő adatvédelmi tisztviselője arról biztosította, hogy kérelmének megfelelően törölték a hírlevél adatbázisból az e-mail-címét, leiratkoztatták a hírlevelekről. A vizsgálati eljárást követően a hivatalból indított hatósági eljárás megállapítása szerint az adatkezelő azáltal, hogy általa is elismert módon hosszú ideig technikai problémákkal rendelkező rendszert használt, melynek következtében a panaszos e-mail-címét nem törölte a hírlevél adatbázisából, az adatkezelő nem tette meg a szükséges technikai intézkedéseket az

érintetti kérelmek biztosítása érdekében, megsértve ezzel az általános adatvédelmi rendelet 25. cikk (1) bekezdését.

IV.7. Az Alapjogi Ügynökség (FRA) jelentése[64]

A már említett GDPR-jelentéshez kapcsolódik, hogy a 2024-ben közzéteendő második értékeléséhez az Európai Bizottság felkérte a FRA-t, végezzen kutatást, összegyűjtve az adatvédelmi hatóságok által a GDPR végrehajtása során észlelt tapasztalatokat, kihívásokat. Az adatokat az adatvédelmi hatóságok képviselőivel folytatott interjúk során gyűjtötték és elemezték, hogy kiegészítsék az Európai Bizottság által végzett adatgyűjtést, valamint az EDPB, az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa által készített jelentéseket. A FRA 2022-2023 júniusa között 70 interjút készített mind a 27 tagállam képviselőivel. Kiemelt téma volt az adatvédelmi hatóság függetlensége és hatékonysága. Kijelenthető, hogy míg a költségvetések és a személyzet létszáma szinte valamennyi adatvédelmi hatóság esetében nominálisan nőtt, a legtöbb hatóság úgy véli, hogy mindez a növekedés „emberi, technikai és pénzügyi szempontból nem elegendő" feladatai ellátásához. Az uniós és nemzeti jogszabályok több területen újabb feladatokat rónak a hatóságokra. A megnövekedett munkateher, a növekvő igények kezelése, az online digitális platformok gyors terjedése és az egyre összetettebb adatkezelési technológiák fejlődése kihívások elé állítják a felügyeleti szerveket.

A határon átnyúló ügyekben történő hatékony működést, az EDPB tevékenységeiben való rendszeres részvételt zavarják a gyakori személyi változások, ugyanúgy, mint a hihetetlen mértékben fejlődő technológiai változásokra történő gyors reagálást is. Néhány tagállamban a fővárosra koncentrálódik a hatóságok tevékenysége, regionális irodák hiányában nincs lehetőség a munka decentralizálására. Jó gyakorlatnak számít az online találkozók számának növelése az EDPB munkafolyamataiban.

A FRA jelentése szerint a felügyeleti funkció kulcsfontosságú, de hatékonyabb lenne, ha további eszközökkel is támogatnák. A GDPR elfogadását követően az adatvédelemről szóló kiterjedt kommunikáció megsokszorozta a panaszok és a kapcsolódó ellenőrzések számát. A vizsgálati technikák sokféleségének hiányát javasolt lenne orvosolni. Több hatóság szerint a harmadik felekkel való

64 https://fra.europa.eu/en/news/2024/lack-resources-undermine-eu-data-protection-enforcement

együttműködés feltételei alapvető fontosságúak, ezért azokat a GPDR-ban célszerű lenne konkrétabban meghatározni. Az adatkezelőket jobban be kellene vonni a vizsgálatokba, akár informális kapcsolatok révén. Kontraproduktív lehet, ha az adatvédelmi hatóság nem tudja elvégezni az ellenőrzéseket az adatkezelő előzetes ellenőrzése nélkül, hiszen így törölhetik vagy elrejthetik a releváns információkat. Ugyanakkor, ha kellő szakértelemmel nem rendelkezik a hatóság, kihívás lehet a bonyolultabb technológiai adatkezelés ellenőrzése. Ígéretes gyakorlat e tekintetben a fokozott átláthatóság az adatkezelők számára, például Dániában az adatvédelmi hatóság minden év elején tervet tesz közzé jövőbeli felügyeleti munkájáról.

Az adatvédelmi tisztviselők az adatvédelmi hatóság privilegizált partnerei, akik kulcsfontosságú szerepet játszanak a prevencióban. Hasznosak az adatvédelmi tisztviselőkre szabott kommunikációs és képzési anyagok.

Szintén jó gyakorlat a békés vitarendezés. A tagállamok fele (például Írország, Luxemburg és Ausztria) például nagyon sok esetben élt ezzel a lehetőséggel, Magyarországon a vizsgálati eljárásokat lehet ide sorolni, mindez lerövidíti a vizsgálatra fordított időt, és megkönnyíti a panasz orvoslását. Az új GDPR eljárásjogi rendeletjavaslat is tartalmazza a panaszok békés vitarendezésének lehetőségét.

A GDPR-nak megfelelő panaszkezelés során sok hatóság küzd a panaszok nagy számával. A jelentés szerint ez racionalizálható a hasonló panaszok csoportos kezelésével, de itt gondot jelenthet az eltérő értelmezés a GDPR 77. cikke, amely kimondja, hogy minden panaszt kezelni kell, és a GDPR 57. cikk (1) bekezdés f) pontja között, amely szerint a panaszokat a szükséges mértékben kell kezelni. Az adatközpontú megközelítés alapján az adatvédelmi hatóság a korábbi panaszokból származó adatokat arra is felhasználhatja, hogy a jövőbeli panaszokat hatékonyabban kezeljék.

A GDPR 62. cikke lehetővé teszi az adatvédelmi hatóságok számára, hogy két vagy több uniós adatvédelmi hatóság részvételével közös vizsgálatokat vagy közös végrehajtási intézkedéseket hajtsanak végre. (2018 és 2023 között öt közös művelet indult.) A közös műveletek hatékony végrehajtása igényli (például a panaszok befogadhatósága, az adminisztratív határidők, a titoktartási kötelezettségek, munkaviszony feltételei, közös munkanyelv miatt) az egységes eljárási szabályokat, melyet az új eljárási rendelet fog megteremteni. Egyensúlyhiány áll fenn a viszonylag jól finanszírozott adatvédelmi hatóságok és a kevesebb forrással rendelkező adatvédelmi hatóságok között. (Különösen nehéz összeegyeztet-

ni a nemzeti és a határon átnyúló vizsgálatokat, ha például hét ember dolgozik egy hatóságnál.) A formai követelmények és a GDPR eltérő értelmezései meghosszabbítják a döntéshozatali folyamatot. Néhány tagállam úgy vélte, hogy az informális együttműködési módok jobb és gyorsabb eredményeket hozhatnak. Kis csoportokban hatékonyabb a közös vizsgálat. Észtország, Lettország és Litvánia közös felügyeletet indítottak a járművek (pl. elektromos) rövid távú bérbeadása terén végzett adatkezelés megfelelőségére vonatkozóan. Egy másik példa, hogy a holland, francia, litván és lengyel adatvédelmi hatóságok munkacsoport keretében közösen vizsgálták a litván Vinted UAB által üzemeltetett vinted.com online ruházati értékesítési weboldal adatkezelését. Ezt az együttműködési formát az EDPB is támogatja.

IV.8. Megfelelőségi határozatok

IV.8.1. EU-USA adatvédelmi keretrendszer (Data Privacy Framework, DPF)

A 2023. évi beszámolóban már bemutatásra került az új transzatlanti adatvédelmi megállapodás: az Európai Bizottság 2023. július 10-én elfogadta az (EU) 2023/1795. végrehajtási határozatot a személyes adatoknak az EU–USA adatvédelmi keret által biztosított megfelelő szintű védelméről. A megfelelőségi határozat egy új jogorvoslati mechanizmust tartalmaz a nemzetbiztonság területén, ez alapján magánszemélyek az amerikai hírszerző ügynökségek elleni adatvédelmi panaszaikat a nemzeti adatvédelmi hatóságokhoz nyújthatják be, majd az EDPB titkársága továbbítja azokat az amerikai jogorvoslati mechanizmusért felelős amerikai hatóságokhoz. A Határok, utazás és bűnüldözés (Borders, Travel & Law Enforcement - BTLE) szakértői alcsoport a Titkársággal együttműködve kidolgozta a megfelelőségi határozathoz és a végrehajtási rendelethez kapcsolódóan az eljárási szabályzatot, a panaszbejelentő űrlapot és a nyilvános tájékoztatót[65]. Mostanáig az EU-ban egy osztrák panaszt nyújtottak be hírszerzési adatkezeléssel kapcsolatban, amely továbbításra került a polgári szabadságjogok védelméért felelős tisztviselőnek. A megfelelőségi határozat előírja a Bizottság számára, hogy időszakos felülvizsgálatokat végezzen, amelyek közül az elsőre egy év elteltével került sor alapvetően pozitív megállapításokkal, ugyanakkor a szükségesség-arányosság kérdését érintően még szükségesek a jövőbeni felülvizsgálatok.

65 https://naih.hu/harmadik-orszagba-vagy-nemzetkozi-szervezethez-torteno-adattovabbitas-gdpr-v-fejezet

IV.8.2. Adatvédelmi keretrendszerek Bizottság általi felülvizsgálata

A GDPR 45. cikke alapján személyes adatok harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére történő továbbítására sor kerülhet akkor, ha az Európai Bizottság határozatában megállapította, hogy a harmadik ország, vagy annak valamely területe, vagy egy vagy több ágazata, illetve a szóban forgó nemzetközi szervezet az uniós adatvédelmi szintnek megfelelő védelmi szintet biztosít. Jelenleg összesen 15 országra vonatkozóan létezik ilyen megfelelőségi határozat: Andorra, Argentína, Kanada (kereskedelmi szervezetei), a Feröer-szigetek, Guernsey, Izrael, a Man-sziget, Japán, Jersey, Új-Zéland, a Koreai Köztársaság, Svájc, az Egyesült Királyság, Uruguay és az USA (DPF).

A Bizottság 2024-ben 11 ország (Andorra, Argentína, Kanada, Feröer szigetek, Guernsey, Man-sziget, Izrael, Jersey, Új-Zéland, Svájc, és Uruguay) adatvédelmi rezsimjét vizsgálta felül és hozta nyilvánosságra ezzel kapcsolatos jelentését[66], melyben az adott országok adatvédelmi keretrendszerét, beleértve a személyes adatokhoz való, bűnüldözési és nemzetbiztonsági célú hozzáférésre vonatkozó szabályokat elemezte. A júliusi BTLE ülésen a koordinátorok beszámoltak az ITS szakértői alcsoporttal folytatott egyeztetésekről, ami a Bizottsághoz címzett levél elkészítésével zárult[67]. Ebben új vizsgálati szempontokat és az adatvédelmi szabályok alóli mentességet biztosító bűnüldözési és nemzetbiztonsági célokra vonatkozó példákat is nevesítenek. Az EDPB a munkacsoport észrevételei alapján ösztönözné a Bizottságot, hogy készítsen részletesebb áttekintést a vizsgált országok hírszerzési környezetéről, a bűnüldözési és nemzetbiztonsági célú kormányzati hozzáférés terén a felügyeleti folyamatok tekintetében.

IV.9. Bűnügyi és igazságügyi együttműködés

IV.9.1. A Vízuminformációs Rendszer adatvédelmét felügyelő munkacsoport (VIS Supervision Coordination Group)

A Vízuminformációs Rendszer (VIS) a vízumadatok tagállamok közötti cseréjére szolgáló rendszer, melynek feladata, hogy elősegítse a közös vízumpolitika végrehajtását, a konzuli együttműködést és a központi vízumhatóságok közötti konzultációt. A felülvizsgált VIS rendelet számos fontos változást hozott:

66 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52024DC0007

67 https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-12/edpb_letter_20241205_european-commission-review-of-11-existing-adequacy-decisions_en.pdf

- kiterjeszti a VIS hatályát a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok és tartózkodási engedélyek kérelmezőire;
- csökkenti a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumot kérelmező gyermekkorúak ujjnyomat-vételi korhatárát 12 évről 6 évre;
- bevezeti a helyben rögzített arcképmások kezelését a kérelmek benyújtásakor a fényképek szkennelése helyett, valamint az úti okmány személyazonosító adatokat tartalmazó oldalának (szkennelt) beillesztését;
- kockázatértékelést vezet be a vízum- és tartózkodási engedélyt kérelmezők tekintetében azáltal, hogy lehetővé teszi a szolgáltatott adatok ellenőrzését a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó egyéb uniós nagyméretű információs rendszerekben.

Bár az új jogi keret csak részben lépett hatályba, az (EU) 2021/1134 rendelet 12. cikkének b) pontja, amely többek között a VIS rendelet 43. cikkét módosítja, előírja, hogy a felügyeleti hatóságok és az európai adatvédelmi biztos közötti együttműködésnek az Európai Adatvédelmi Testület keretében kell történnie. Ennek eredményeként a VIS koordinált felügyelete összhangba kerül az (EU) 2018/1725 rendelet 62. cikkével. A 62. cikk értelmében az európai adatvédelmi biztosnak és a nemzeti felügyeleti hatóságoknak felelősségi körük keretein belül aktívan együtt kell működniük a nagyméretű IT rendszerek, valamint az uniós szervek, hivatalok és ügynökségek hatékony felügyeletének biztosítása érdekében. E célból az Európai Adatvédelmi Testület Koordinált Felügyeleti Bizottsága (CSC) keretében kell ülésezniük, a Vízuminformációs rendszer adatvédelmét felügyelő munkacsoport (VIS SCG) 2024 decemberében tartotta utolsó ülését különálló munkacsoportként.

IV.9.2. Az Eurodac rendszer adatvédelmét felügyelő munkacsoport (Eurodac Supervision Coordination Group)

Az Eurodac rendelet felülvizsgálatát követő időszakra vonatkozóan az Eurodac SCG célul tűzte ki az egységes jelentéstételi mechanizmus kidolgozását, a jó gyakorlatok megosztását, mely elképzeléshez a holland hatóság által 2024-ben szervezett „Határok és biztonság” c. online workshop kitűnő alkalomként szolgált a nemzeti felügyeleti hatóságok közötti tapasztalatcserére. Az Eurodac munkacsoport újabb iránymutatások kidolgozását látja szükségesnek az alábbi témakörökben: az Eurodac rendszerben végzett különleges keresések nyomon követése; az adatok megjelölése; a hamis találatok (false hit) kérdése; valamint az interoperabilitási rendelet végrehajtásával kapcsolatban felmerülő kérdések.

IV.9.3. Coordinated Supervision Committee (CSC)

2024-ben négy alkalommal ülésezett a Schengeni Információs Rendszer (SIS), a Belső Piaci Információs Rendszer (IMI), az Europol, az Eurojust valamint az Európai Ügyészség (EPPO) adatvédelmi felügyeletét koordináló bizottság. A CSC feladatai időközben kibővültek a határ-, menekültügyi és migrációs együttműködés, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködés céljából kialakított nagyméretű információs rendszerekkel (EES, ETIAS, ECRIS-TCN) kapcsolatos adatvédelmi felügyeleti tevékenységekkel, noha a határregisztrációs rendszer bevezetése a korábban tervezetthez képest jelentős csúszásban van. 2024 decemberétől a Vízuminformációs Rendszer adatvédelmét felügyelő munkacsoport (VIS SCG) is a CSC alá tartozik.
2024-ben a CSC kiemelt feladatai a következők voltak: 1) az érintetti jogok gyakorlásának elősegítése; 2) az uniós és nemzeti jogszabályok értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos kérdések vizsgálata; 3) a tagállami hatóságok közötti információcsere megkönnyítése, valamint közös, összehangolt audit tevékenységek végrehajtása; 4) felkészülés a CSC hatáskörébe újonnan került nagyméretű információs rendszerek összehangolt felügyeletére.

IV.10. Magyarország 2024. évi adatvédelmi tárgyú schengeni ellenőrzése

A Tanács 922/2022/EU rendelete szabályozza a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoring mechanizmust. Ennek célja a schengeni vívmányok (adatvédelem, külső határok, rendőri együttműködés, visszatérés, Schengeni Információs Rendszer, vízumpolitika) ellenőrzése a schengeni térség tagállamaiban. A tagállamok és a Bizottság együttesen felelnek az értékelési mechanizmus végrehajtásáért, azonban a Bizottság koordinálja az éves és többéves értékelési programok kialakítását, a kérdőív és a látogatások időbeosztásának összeállítását, a látogatások lebonyolítását, valamint az értékelő jelentések és az ajánlások megszövegezését, amelyeket a Tanács fogad el.

Magyarország ellenőrzésére a Schengeni monitoring és értékelési mechanizmus 2023-2029 időszakára szóló programnak megfelelően 2024 nyarán került sor. A 2024. június 2. - 7. között lefolytatott adatvédelmi tárgyú helyszíni ellenőrzés során a Bizottság képviselői és a tagállamok által kijelölt adatvédelmi szakértők meglátogatták a Hatóságot mint az uniós és nemzeti – Schengeni Információs Rendszerrel és a vízumeljárásokkal kapcsolatos – adatvédelmi jogszabályok megfelelő végrehajtásának felügyeletéért felelős illetékes nemzeti

szervet. A Hatóság munkatársai bemutatták a vonatkozó nemzeti szabályozást, előadást tartottak a Hatóság szervezetéről, hatásköreiről, bemutatták a Hatóság felügyeleti tevékenységét, ismertették a Schengeni Információs Rendszerhez, valamint a Vízuminformációs Rendszerhez hozzáféréssel rendelkező magyar szerveknél végzett adatvédelmi ellenőrzések eredményeit. Bemutatták továbbá az érintetti jogok gyakorlásának menetét, a Hatósághoz érkező beadványokkal kapcsolatos statisztikai adatokat, a Hatóság honlapján található tájékoztató szövegeket, valamint a tagállami társhatóságokkal folytatott nemzetközi együttműködést.

Az ellenőrzési program következő állomása a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárságán működő N.SIS Hivatal volt, ahol bemutatták a Hivatalra vonatkozó jogi normákat, a szervezet felépítését, tevékenységét, majd az üzemeltetésért és fejlesztésért felelős vállalatok képviseletében jelen lévő kollégák előadásaira került sor. Ezután a delegáció meglátogatta az NS.CP szervernek és nemzeti interfésznek helyet adó szervertermet is. Az ellenőrzés a következő napon az V. kerületi Rendőrkapitányságon, ezt követően pedig a SIRENE Irodánál folytatódott. A SIRENE Iroda vezetője mutatta be a szervezet működését, feladatait, tevékenységük jogszabályi hátterét, a hozzájuk érkező kérelmek statisztikai adatait. A delegáció megtekintette a SIRENE Iroda helységeit, a SIS rendszer informatikai működését. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságon ismertették a Schengeni Információs Rendszerrel összefüggésben végzett adatkezeléssel kapcsolatos feladataikat, a társhatóságokkal és a SIRENE Irodával folytatott együttműködésüket, az érintett jogok gyakorlásának módjait, valamint a Főigazgatósághoz érkező kérelmek kezelésének menetét és a vonatkozó statisztikai adatokat és bemutatták a nemzeti vízuminformációs rendszer jogi környezetét, architektúráját, üzemeltetését és fejlesztését. A Külgazdasági és Külügyminisztériumban a Konzuli Szolgálat bemutatkozása, az adatvédelmi tisztviselő, a Konzuli Információs Rendszert üzemeltető szervezeti egység és a fejlesztők vízumrendszerről szóló előadása után a helyszíni ellenőrzést végző csoport a Külgazdasági és Külügyminisztérium központi szervertermét is megtekintette. Végül a Repülőtéri Rendőr Igazgatóságot látogatta meg a delegáció, melynek során a szervezet adatvédelemmel kapcsolatos tevékenysége, a határellenőrzési eljárások, eszközök kerültek bemutatásra. A program zárásaként sor került egy közös egyeztetésre a szakértői csoport tagjai és az összes érintett szerv képviselőjének részvételével.

V. A Hatóság peres ügyei

2024-ben a Hatóságnak a Fővárosi Törvényszéken, illetve a Kúrián mindösszesen 35 lezárt peres ügye volt.

Ebből a Hatóság 22 perben 100%-os pernyertes lett, 1 perben a Hatóság részleges pernyertes lett, 5 perben a bíróság már a keresetlevelet visszautasította, 1 peres eljárást a bíróság megszüntetett, és mindösszesen 6 perben lett pervesztes.

A Hatóság 2024-ben 355.185.000,- Ft bírságot szabott ki, ebből 350.130.000,- Ft volt adatvédelmi bírság, 4.955.000,- Ft eljárási bírság és 100.000,- Ft végrehajtási bírság. A kiszabott bírságokból – a bírság után számított késedelmi pótlékokkal együtt – 276.382.411,- Ft-ot fizettek meg önkéntes teljesítéssel a kötelezettek, NAV által foganatosítandó végrehajtási cselekményre 14.830.000,- Ft összegű bírsággal kapcsolatban került sor, vagyis a kiszabott bírságok mintegy 78%-át önként befizetik a kötelezettek. Ez a megelőző év önként befizetett bírságösszegéhez képest 16%-os emelkedést mutat és egyértelműen jelzi a bírság befizetésének elkerülhetetlenségét, a bírságfizetésre kötelezettek fizetési készségének javulását. A kötelezettek egyre kevesebb esetben kockáztatnak NAV által foganatosítandó végrehajtási eljárást.

A Hatóság peres tapasztalatai alapján továbbra is levonható az a következtetés, hogy a peres eljárások hangsúlya a kérelemre indult adatvédelmi hatósági eljárásokat követő közigazgatási pereken van, azonban a 2024-ben lezárt perek 20%-a hivatalból indult hatósági eljárás során hozott határozattal volt összefüggésben. Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának hatodik évében kijelenthető, hogy a Hatóságnak mind ténybelileg, mind jogilag egyre bonyolultabb adatvédelmi jogi kérdéseket kell megválaszolnia. A Hatósággal szemben 2023-ban 37, 2024-ben 22 közigazgatási per indult, vagyis közel 40%-kal volt kevesebb a megindított perek száma. A peres eljárások számának csökkenése arra utal, hogy a természetes személyek adatvédelmi tudatossága az őket megillető jogok területén nőtt, és ezzel párhuzamosan az adatkezelők is igyekeznek jogkövető magatartást tanúsítani, különösen a közigazgatási bírságok kiszámításáról szóló EDPB iránymutatás elfogadása óta, amely nagyságrendileg jóval magasabb adatvédelmi bírságok kiszabására ad lehetőséget a Hatóság számára.

Az alábbiakban az érdekesebb és jelentősebb bírósági esetek közül emelünk ki párat.

V.1. Személyiségi jog megsértéséből eredő igények érvényesítése a Meta Platforms Ireland Limited adatkezelővel szemben

A tényállás

Az alperes a „Facebook" megnevezésű közösségi médiaszolgáltatást nyújtja, bejegyzett székhelye Írország, üzleti tevékenységének központja is az. A Facebookon a felhasználók – egyebek mellett – profilokat és oldalakat hozhatnak létre, mely lehetővé teszi azt, hogy magukról másokkal – bejegyzések, fotók stb. formájában – információt osszanak meg. Lehetséges a más felhasználók által közzétett ilyen információk megosztása saját oldalon, valamint a mások oldalán közzétett információkhoz, tartalmakhoz való hozzászólás is.

A Facebook Felhasználási Feltételek (a továbbiakban: Felhasználási Feltételek) 4.2. pontja lehetőséget adott arra, hogy az alperes egy felhasználó saját fiókjához való hozzáférését felfüggessze, vagy véglegesen letiltsa, abban az esetben, ha a felhasználó nyilvánvalóan, súlyosan, vagy ismételten megszegi a Felhasználási Feltételeket vagy az alperes egyéb szabályzatait, ideértve különösen az ún. Közösségi alapelveket. A Felhasználási Feltételek 3.2. 1-3.a pontjában meghatározottak megsértése esetén, ha a Facebook eltávolít valamilyen, a felhasználó által megosztott tartalmat a közösségi alapelvek megsértése miatt, erről tájékoztatja és ismerteti az újraellenőrzés kérésére rendelkezésre álló lehetőségeit, kivéve, ha súlyosan, vagy ismételten szegi meg a Felhasználási Feltételeket, vagy ha ezzel a Facebook magát, vagy másokat jogi felelősségre vonásnak tenné ki, ha kárt okozna a felhasználói közösségnek, ha hátráltatná, vagy akadályozná a Facebook szolgáltatása, rendszere, vagy terméke működését, vagy integritását, ha technológiai korlátozások gátolják ennek lehetőségét, vagy ha ezt jogi indokok miatt tilos megtennie. A Felhasználási Feltételek 3.1.pontja értelmében törlése után az adott tartalom nem lesz látható más felhasználók számára, technikai korlátok miatt azonnali törlés nem lehetséges, a törléstől számítva legfeljebb 90 napon belül fog ténylegesen törlődni.

Hasonló jogok nem csak az alperest, de az érintett oldal kezelőjét is megillették. A konkrét Facebook oldalt kezelő személyek (a jogvita szempontjából három szerepkör releváns: az adminisztrátor, a szerkesztő, és a moderátor) egyaránt jogosultak voltak az adott oldalra írt hozzászólásokra, bejegyzésekre választ adni, azokat törölni az oldalról, vagy az oldalról más Facebook-felhasználót „letiltani" vagy „blokkolni". Az adminisztrátor és a szerkesztő ezen túl jogosult az oldal nevében bejegyzések létrehozására és törlésére, valamint az oldal szerkesztésére is. Az adminisztrátoroknak pedig ezt meghaladóan is lehetőségük van az oldal-

hoz tartozó szerepkörök és beállítások kezelésére. Ha egy Facebook felhasználó egy oldalt létrehozott automatikusan ő lett annak adminisztrátora.

A felhasználói profil „blokkolása" esetén a blokkolt felhasználó az őt letiltó által közzétett tartalmakat nem látja, azok számára nem elérhetőek, és nincs lehetősége az adott oldal megtalálására, és az ott közzétett bejegyzések megtekintésére. A felhasználó „letiltása" esetén a letiltott felhasználó az adott oldal tartalmát megtekintheti, de nincs lehetősége a bejegyzésekhez történő hozzászólásra. A másik felhasználó által letiltott, illetve blokkolt felhasználók az intézkedésről nem kapnak értesítőt.

A Facebook Adatkezelési Szabályzata (15/A/3.) megjelölte az adatokért felelős adatkezelő és az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségét, meghatározta azokat az adatokat, amelyeket az alperes az általa kínált szolgáltatások támogatása céljából kezel. Ennek keretében az alperes gyűjti a felhasználó által a Facebook használata során rendelkezésre bocsátott információkat és tartalmakat, gyűjti az arra vonatkozó adatokat, hogy milyen emberekhez, fiókokhoz, Facebook-oldalakhoz és csoportokhoz kapcsolódik, velük milyen módon lép érintkezésbe, mi a kapcsolat intenzitása. Információt gyűjt arról, hogyan használja a szolgáltatást, például milyen típusú tartalmakat tekint meg; naplózza, mikor használja a szolgáltatást, mely bejegyzéseket, tartalmakat tekint meg. Az Adatkezelési szabályzat szerint alperes ezeket az adatokat felhasználhatja azzal a céllal, hogy a – Felhasználási feltételekben meghatározott – alperesi termékeket és szolgáltatásokat a felhasználó rendelkezésre bocsássa és támogassa. Az Adatkezelési szabályzat tartalmazza továbbá az említett adatok felhasználásának és megosztásának módját, az adatkezelés jogalapját, a GDPR által biztosított jogok gyakorlásának lehetőségére vonatkozó figyelmeztetést.

Arról csak az ún. „súgó központ" adott tájékoztatást, hogy az egyes oldalakhoz milyen kezelői szerepkörök (ötféle szerepkör) kapcsolódik, illetve, hogy amennyiben egy felhasználó letiltja egy másik felhasználó profilját, úgy a letiltott személy nem kap értesítést a profil letiltásáról. A „tevékenységnapló" a Facebook olyan funkciója, mely azt teszi lehetővé a felhasználó számára, hogy áttekintse és kezelje a tevékenységét, ebben megtalálhatók az általa közzétett bejegyzések, az oldalakon való tevékenységek, a mások által írt hozzászólások, üzenetek, egyéb aktivitások.

A felperes Facebook felhasználóként 2021. augusztus-szeptember hónapjában azt észlelte, hogy a közéleti szereplő Facebook oldalán megosztott cikkekhez, bejegyzésekhez korábban tett hozzászólásai nem elérhetőek sem a jelzett ol-

dalon, sem a saját tevékenységnaplójában, illetve a közéleti szereplő Facebook oldalán megosztott cikkekhez, bejegyzésekhez már nem tud hozzászólni. A per során észlelte, hogy a 2020. október 1. – 2022. október 21. közötti időszaka közötti hozzászólásai közül 436 esetben a hozzászólás törlődött (vált elérhetetlenné), míg 110 esetben a hozzászólás címzettjére vonatkozó információ is törlődött.

A kereset

A felperes keresetében a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes mint adatkezelő megsértette a szabad véleménynyilvánításhoz és az emberi méltósághoz, illetve a személyes adatok védelméhez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogait.

A fenti jogsértések miatt a Ptk. 2:51. § (1) bek. b) pontja alapján azt kérte a felperes, hogy a jövőre nézve tiltsa el a bíróság az alperest a hasonló jogsértésektől oly módon, hogy a Facebook rendszerében magukat közéleti szereplőként azonosító felhasználók mint az adott Facebook oldal döntésre jogosult képviselői (szerkesztő, moderátor, adminisztrátor) a múltbéli, illetve a jövőbeli hozzászólásai, reakciói kapcsán reá nézve a véleménynyilvánítási jog korlátozását, tiltását, hozzászólásai törlését eredményező döntést (letiltást) ne alkalmazhassanak. A Ptk. 2:51. § (1) bek. d) pontja alapján kérte kötelezni az alperest a sérelmes helyzet megszüntetésére, akként, hogy 15 napon belül állítsa helyre a közéleti szereplő Facebook oldalához való hozzáférését és törölt hozzászólásait, illetve valamennyi később törölt hozzászólását (110+436 darab) állítsa helyre.

A felperesi érvelés szerint az alperes nemcsak egy passzív tárhelyszolgáltató, hanem önálló (de legalább az őt letiltó oldalak „adminisztrátoraival" közös) adatkezelő (GDPR 4. cikk 7. pont; GDPR.26. cikk). Ő maga a GDPR 4. cikk 1. pontja szerinti „érintett", hozzászólásai a GDPR (9) cikk 1. bekezdése szerinti ún. „különleges személyes adatok". A GDPR 4. cikk 2. pontja értelmében az alperes által üzemeltetett rendszerben tárolt személyes adatai (a kommentek) törlése adatkezelés. Ha nem is maga az alperes törölte a kommenteket, de az általa kifejlesztett és üzemeltetett tárhely és rendszer tette lehetővé az adott oldalt kezelő harmadik személyek (adminisztrátorok, szerkesztők és moderátorok) számára a törlést, így ő is adatkezelő. Abban pedig kizárólag az alperes felelőssége állapítható meg, hogy nem csupán a mindenki számára elérhető Facebook oldalakról, hanem még tevékenységi naplójából is törlődtek hozzászólásai. A GDPR 6. cikk (1) bekezdés szerinti feltételek hiányában az alperesi adatkezelés jogszerűtlen. A GDPR 5. cikke, 24. cikke és 82. cikke szerint irány-

adó (fordított) bizonyításra vonatkozó szabály folytán az alperesnek kell igazolni azt, hogy ez nem volt neki felróható. A Felhasználási Feltételeinek elfogadásával (ami nem tekinthető joglemondásnak) kizárólag a jogszerű blokkolás és törlés jogkövetkezményeit, de nem a perbeli eset szerinti korlátozást fogadta el. A Felhasználási Feltételek GDPR-ral ellentétes tartalmát figyelmen kívül kell hagyni. A közéleti szereplő oldala kapcsán eleve nem biztosíthatott volna az alperes lehetőséget a harmadik személyek (adminisztrátorok, szerkesztők és moderátorok) részére a törlésre és a kitiltásra, de ha már megtette, akkor a GDPR 24. cikk (1) bekezdése és 25. cikk (1)-(2) bekezdései értelmében a rendszer GDPR-konform üzemeltetésére lett volna köteles.

A normasértő alperesi adatkezelés és a tájékoztatás hiányosságai vezettek ahhoz, hogy érintetti jogait nem tudta megfelelően gyakorolni. Az Adatkezelési Szabályzat kizárólag az alperest tünteti fel, nem utal az egyes oldalakat kezelő adminisztrátorok adatkezelésére, az alperes és ezen adminisztrátorok közötti kapcsolatra, a felelősség és a jogok megoszlására. Az érintetti joggyakorlás lehetőségei nem átláthatóak, az ilyen adatkezelés nem tisztességes.

Álláspontja szerint az alperes a fenti magatartásával megsértette a GDPR személyes adatok kezelésére vonatkozó elvei közül: (1) a „jogszerűség, tisztességes eljárás, és átláthatóság" elvét, mert nem adott az adatkezelésre vonatkozó előzetes, megfelelő tájékoztatást (GDPR 5. cikk 1. bek. a) pont); (2) a „célhoz kötöttség elvét", mert kommentjei nem csak a nyilvánosság számára, de számára is elérhetetlenekké váltak, s az adott oldalhoz sem tud hozzászólni (GDPR 5. cikk 1. bek. b) pont); (3) az „integritás és bizalmas jelleg" elvét, mert nem gondoskodott megfelelő technikai-szervezési intézkedésekkel személyes adatai elvesztés, megsemmisülés elleni védelméről, emiatt adatai utóbb nem módosíthatóak, s már számára már sem elérhetőek, (GDPR 5. cikk 1. bek. f. pont).
A felperes pernyertessége érdekében - kizárólag a felperes személyes adatai védelméhez fűződő jog megsértésének megállapítására irányuló kereset vonatkozásában – a perbe beavatkozó NAIH a felperes keresetének megfelelő döntés meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes a törlést, illetve a tiltást alkalmazó másik Facebook felhasználóval közös adatkezelő (GDPR 26. cikk), mert az ehhez alkalmazott szoftver működése és funkcionalitása révén (az adatkezelési feltételek kialakításával) részt vett az adatkezelés eszközeinek és céljainak meghatározásában. Az adatkezelés jogszerűségének az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény – a továbbiakban Info.tv. – 23. § (2) bekezdése szerint alperes általi bizonyítása hiányában a közös adatkezelők felelőssége GDPR 82. cikk (2) és (4) bek. értelmében egyetemleges.

A GDPR helyes értelmezésére felhívta az Európai Adatvédelmi Testület (European Data Protection Board: EDPB) 7/2020. számú iránymutatását. Rámutatott, hogy az adatkezelői minőséghez nem szükséges az, hogy az adatkezelő az adatkezelés tárgyát képező adatokhoz hozzá is férjen, a közös adatkezelés testet ölthet közös döntés formájában, összehangolt döntések eredményeként is, ha a döntések kiegészítik egymást, egymástól elválaszthatatlanok. Rámutatott, hogy az alperes adatkezelő minőségét az Európai Unió Bírósága (EUB) több ítéletében megállapította (EUB C-319/20; C-645/19.). Az EUB C-210/16. számú döntésében (Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein ítélet (26. pont és azt követő pontjai) kimondta, hogy a közösségi hálózat valamely oldalának adminisztrátora és az alperes közös adatkezelő. Az EUB C-40/17. (Fashion ID ítéletében) is megerősítette, hogy egy szervezet azon döntése, hogy saját céljaira használ egy másik szervezet által kifejlesztett eszközt, vagy más rendszert, mely lehetővé teszi a személyesadat-kezelést, valószínűleg az említett szervezetek általi adatkezelés módjára vonatkozó közös döntésnek minősül.

Az elsőfokú bíróság ítélete
Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

Nem osztotta a felperes azon álláspontját, hogy az alperes a perbeli cselekményekkel összefüggésben adatkezelőnek (vagy közös adatkezelőnek) minősül. Az alperes adatkezelési tevékenysége a sérelmezettől eltérő tartalmú és célú volt, alapvetően az általa kínált egyéb termékek és funkciók támogatása céljából történő adatgyűjtésre terjedt ki. Az alperesnek semmilyen ráhatása nem volt a Facebook rendszerben biztosított felhasználói jogosultságok (másik felhasználó bejegyzésének törlése, illetve más felhasználó letiltása) gyakorlására. Csak az úgynevezett „döntő befolyás teszt" elvégzésével dönthető el a GDPR 26. cikke szerinti közös adatkezelői minőség fennállta. A perbeli adatkezelési tevékenységre az alperesnek nem volt befolyása, az adatok törlése, a törléssel elérni kívánt cél, a törölni kívánt hozzászólások körének meghatározása, az adatkezelés gyakorlatának irányítása terén. Önmagában az, hogy az alperes a Facebook oldalak felhasználóinak (adminisztrátori, szerkesztői, vagy moderátori szerepkörben) lehetőséget biztosított az adott oldalon más felhasználók hozzászólásainak törlésére, illetve a másik felhasználó adott oldalról történő blokkolására (letiltására) nem eredményezi az adatkezelés céljának és eszközeinek közös meghatározását. A kérdéses Facebook oldal kezelői az alperestől független döntési lehetőségükkel éltek, ehhez szükségszerűen használják az alperes által biztosított eszközöket, arról azonban – az eszközök által biztosított lehetőségek keretei között – maguk döntenek arról, hogy milyen eszközt alkalmaznak. A felperesi

beavatkozó által a közös adatkezelés igazolására felhívott jogesetek tényállása a perbelitől eltérő, így nem alkalmazható.

A regisztrációs folyamat során köztudomásszerűen el kell fogadni a Felhasználási Feltételeket, azok a felek jogviszonyának részei, elfogadásuk a GDPR 6. cikk (1) bekezdése és a GDPR 9. cikk (2) bekezdése szerinti hozzájárulás az adatkezeléshez. A Felhasználási Feltételek az egyes oldalakhoz kapcsolódó szerepkörökre valóban nem tér ki, de az úgynevezett Súgóközpontban az erre vonatkozó információk elérhetők, arról pedig a felperesnek tudomással kellett bírnia, hogy egy adott oldalt kezelő (adminisztrátor, szerkesztő, illetve moderátor) az adott oldal vonatkozásában a hozzászólások törlésére, illetve az adott oldal vonatkozásában más felhasználók blokkolására, letiltására jogosult. Az, hogy a más felhasználók által törölt felperesi hozzászólások a felperes saját tevékenységi naplójából sem érhetőek el nem sérti a GDPR 24. cikk (1) bek. és 32. cikk szerinti adatkezelői kötelezettségeket, mert az alperes nem tett olyan kötelezettségvállalást, hogy a törölt hozzászólások elérhetőségét - a törlés ellenére - továbbra is biztosítja a tevékenységnaplóban.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes és a felperesi oldalon beavatkozóként perbe lépett Hatóság is fellebbezést terjesztett elő.

A másodfokú ítélet

Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben a felperes hozzászólásainak a tevékenységnaplóból törlődésével kapcsolatban megállapítható volt az alperes terhére egyes adatkezelési rendelkezések megsértése. Ugyanakkor mivel a felperesi kereset egésze személyiségi jogi (és nem az Info tv. szerinti speciális adatvédelmi) szankciók érvényesítésére irányult, de az adatkezelési szabálysértések ellenére sem állapította meg az alperes terhére az ítélőtábla a kereset tárgyát képező személyiségi jogok megsértését, így sem az alperesi tájékoztatás megfelelőségének vizsgálata, sem az nem alapozta meg az elsőfokú eljárás megismétlését, hogy az Infotv. 23.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú eljárás során az adatkezelés jogszerűségét az alperes tartozott volna bizonyítani, de e tárgyban bizonyítás nem folyt.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az alperes adatkezelői (közös adatkezelői) minősége hiányát „az adatkezelés első fázisa", azaz a felperes hozzászólásainak más felhasználó oldalán történő törlése, illetve a felperes más felhasználó általi blokkolása vonatkozásában. Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság azt, hogy az alperes és az egyes felhasználó adatkezelése eltérő jel-

legű és célú volt, s e célok nem voltak szorosan összefüggőek vagy egymást kiegészítő jellegűek (EDPB 07/2020.sz iránymutatás 60. pont). A Facebook rendszerben történő regisztrálással, a Felhasználási Feltételek (mint általános szerződési feltétel) elfogadásával a felek jogviszonyának részévé váltak a más felhasználókat saját oldalaik vonatkozásában megillető jogok összessége is. A sérelmezett adatkezelési műveletre a saját oldala vonatkozásában adatkezelőnek minősülő felhasználó (az oldal kezelője) vált jogosulttá. Az adott oldal kezelője (adminisztrátora, szerkesztője, moderátora) ehhez szükségképpen az alperes által kidolgozott rendszert vette igénybe. Egy közös adatkezelői rendszer vagy infrastruktúra használata azonban nem feltétlenül vezet közös adatkezeléshez (EDPB 7/2020.sz iránymutatás 68. pont). Különösen akkor nem, ha a rendszer beállításaiból fakadó és az adott oldal kezelője által át sem látható következmények viszonylatában nem áll fenn a közös adatkezelés.

Az adatkezelés első fázisa vonatkozásában annak volt jelentősége, hogy kizárólagos jelleggel az adott facebook oldal kezelője pozícionált - a hozzászólás tartalmi értékelése, illetve a hozzászóló minősítése alapján – a felett, hogy milyen tartalmú hozzászólást töröl és mely felhasználót zár ki az oldalról, azaz az oldal nyilvánossága és tartalma körében egyedül ő bírt „döntő befolyással", erre az alperesnek semmilyen ráhatása nem volt. Az adatkezelő „befolyása" (az adatkezelés célja és alapvető eszköze) szempontjából nincs szó közös (együttes vagy nem egyedül meghozott), illetve összehangolt döntésről. Emiatt a fellebbezésben foglaltakkal szemben nem is kellett az alperesnek az egyes felhasználókkal a felelősség megosztásra vonatkozó jogi megállapodást kötni (EDPB 07/2020. sz iránymutatás összefoglalója és 39.,40.,55.,59. pontjai). A Felhasználási Feltételekben alkalmazott többes szám első személy nem közös adatkezelésre utal, az csupán az alperesre értendő (és magyartalan) nyelvi forma. Az alperes rendszere nem különböztet (és nem is különböztethet) a közszereplő és nem közszereplő Facebook felhasználók jogai között. Az pedig az adatkezelési célokkal összhangban áll, hogy az érintett Facebook oldal kezelője megszüntetheti a Facebook rendszerén belül az oldala nyilvánosságát akár egy másik felhasználó hozzászólására korlátozva, akár a másik felhasználó teljes tevékenysége vonatkozásában. A profil blokkolása esetén a blokkolt felhasználó adott oldalon nyilvánosan kifejtett teljes tevékenységének törlődése az adott oldal kezelőjének jogaival, az adatkezelés céljával és nyilvánosságával összhangban áll.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság akkor, amikor „az adatkezelés második fázisa", a tevékenységnaplót érintő adatkezelés vonatkozásában nem állapította meg az alperes adatkezelői minőségét. A keresetben megjelölt adatkezelési rendelkezések közül kizárólag azoknak volt jelentősége, melyek az alperesnek

betudható eredményhez, a hozzászólások tevékenységnaplóból történő törlődéséhez kapcsolódtak. Arra helyesen hivatkozott az alperes, hogy alapvetően tárhelyszolgáltatóként jár el (Elker.tv. 2. § lc) pont). Emellett azonban alkalmazásszolgáltató is (Elker.tv. 2. § m) pont), mert ő dolgozta ki és bocsátja a felhasználók rendelkezésére azt a rendszert, mely széleskörű kommunikációs (kapcsolati)háló kiépítését teszi lehetővé az egyes felhasználók között. A felperes érvelése annyiban helyes, hogy jogsértő az, hogy a Facebook - alperes által kizárólagosan meghatározott – rendszeréből fakadó és az adatkezelési célokkal összhangban álló intézkedéseknek automatikusan és az érintett felhasználó előzetes tájékoztatása nélkül az a következménye, hogy 90 nap után a felhasználó saját oldalának tevékenységnaplójából - mint felperesi tárhelyből -, majd további 90 nap után az alperes által üzemeltetett rendszer egészéből (a biztonsági másolatok felületéről) is törlődnek a felperes különleges személyes adatait tartalmazó hozzászólások.

Helyesen hivatkozott arra a felperes, hogy önmagában a Felhasználási Feltételekből és az Adatvédelmi Szabályzatból sem a kommentekkel érintett oldal kezelője, sem ő nem lehetett tisztában azzal, hogy a profil blokkolásának a felperesi tevékenységnaplóra milyen hatása lesz. A Felhasználási Feltételek a tevékenységnaplót érintő következményre vonatkozóan semmilyen tájékoztatást nem tartalmaztak, csak a megosztott tartalom alperes általi törlése és a felhasználó saját oldalát érintő törlés következményeit taglalták. A fellebbezési tárgyaláson az alperes – közvetve - maga is elismerte ezt. Az alperes érvelésével szemben a „súgó” felületen megjelenő részinformációknak sincs jelentősége, mert azok amellett, hogy a felhasználó aktivitása (az erre vonatkozó négyzetben x jel elhelyezése) nélkül nem részei a felek szerződésének (GDPR 32. preambulum bekezdés), a tevékenységnaplóra kiterjedő jogkövetkezményre nem utalnak.

A személyes adatoknak a kizárólag a felperes által kezelt és elérhető tevékenységnaplóból (mint tárhelyből) történő törlődése már nem tekinthető minden további nélkül a szerződés teljesítéséhez szükséges adatkezelésnek (GDPR 6.cikk (1) b) pont). Ehhez a felperes nem is járult hozzá, így az adatkezelés jogszerűtlen, annak a GDPR 6. cikke szerinti alapja hiányzik. Az alperes a tevékenységnapló tartalmát illetően nem közös adatkezelő a másik Facebook oldal kezelőjével (GDPR 26. cikk). A másik adatkezelő döntésének a tevékenységnaplót érintő következményeit az alperes – az érintett oldal adatkezelőjétől függetlenül - már a törlést, illetve blokkolást megelőzően meghatározta azzal, hogy a törlés/blokkolás után már a tevékenységnapló szintjén is szükségtelennek tekintette az adatkezelést, így e tekintetben önálló adatkezelőnek minősül.

Az adatminimalizálás elve – megfelelő tájékoztatás mellett - megalapozhatná az alperes adatkezelői döntésének jogszerűségét. Megfelelő tájékoztatás esetén a felperes is felkészülhetett volna arra, hogy a „küldetéstudata" tárgyiasult formájának minősülő és a tevékenységnaplójában tárolt kommentekről kellő rendszerességgel biztonsági másolatot készítsen. Ezen elv szerint a tárolt adatok körét a célhoz szükséges minimumra kell korlátozni. Ehhez biztosítani kell azt, hogy a személyes adatok tárolása a lehető legrövidebb időtartamra korlátozódjon, ezért az adatkezelő törlési, vagy rendszeres felülvizsgálati határidőket állapít meg (GDPR 39. preambulum bek.). A GDPR 5. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjaival összhangban az alperes előírhatta volna azt, hogy az érintett oldal kezelőjének intézkedése folytán megszűnt nyilvánosságú adatok a tevékenységnaplóból is azonnal vagy meghatározott időn belül törlődjenek. Ilyen szabályozást (ezzel az indokkal) azonban nem tartalmaz sem a Felhasználási Feltételek, sem az Adatkezelési Szabályzat. A Felhasználási Feltételek 3.2. pontja csak annak a jogkövetkezményét rögzíti, ha maga a Facebook (mint tárhely szolgáltató) távolít el valamely a felhasználó által megosztott tartalmat, de arra az esetre nem tér ki, hogy ha a másik felhasználó részéről kerül sor törlésre, vagy letiltásra, annak milyen további következményei vannak.

Az alperes megsértette a GDPR 12. cikk (1) bekezdését, 13. cikk (2) bekezdése a) pontját, 24. cikk (1) és a 25. cikk (1) bekezdését, s cselekménye nem állt összhangban a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) és f) pontja szerinti elvekkel. A GDPR 12. és 13. cikke szerinti tájékoztatási kötelezettség az érintett kérelmétől függetlenül terhelte az alperest. Helyesen hivatkozott ugyanakkor az alperes arra, hogy a GDPR 15, 16. és 20. cikke szerinti jogok gyakorlása feltételezi az érintett kérelmét, s az nem igazolt, hogy a felperes kérelemmel élt volna, így az említett rendelkezések megsértése nem állapítható meg az alperes terhére.

A személyiségi jogsértés megállapítására – a fentiekben kifejtettek értelmében – nem bármely adatkezelési szabály megsértése ad alapot.

A személyes adatok védelméhez való személyiségi jog a személyes adat külső védelmét biztosítja, kifelé (a nyilvánosságtól) védi azt, alapvetően a személyes adat jogosulatlan megszerzése, illetéktelen személlyel való közlése vagy nyilvánosságra hozatala esetén nyújt védelmet. A perbeli esetben éppen ennek ellenkezőjéről van szó. A Facebook oldal törlési és blokkolási jogával élő kezelője által a nyilvánosságuktól jogszerűen megfosztott személyes adatok felperesi tevékenységnaplóból törlődése esetén nem a személyes adat külső védelme a védett jogi tárgy, hanem magának az adatnak (mint a felperes számára valamely

szempontból értékkel bíró információnak) a felperes számára tárhely jelleggel működő tevékenységnaplóban tárolása szűnik meg.

E sérelem - jellegénél fogva – nem ad alapot a személyes adatok védelméhez való személyiségi jog vagy a kereset tárgyát képező másik személyiségi jog (az emberi méltóság) megsértésének megállapítására [Győri Ítélőtábla Pf.III.20.070/2023/11-I.].

A Kúria ítélete

Ebben az ügyben a Kúriának azt kellett megítélni, hogy az eljárt bíróságok a felperes által a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogi rendelkezéseket – ezen belül a személyes adatok védelméhez való jogot oltalmazó Ptk. 2:43. § e) pontját – megsértették-e, e jogszabályt az Alaptörvény alkotmányos tartalmával összhangban, azt kellően érvényre juttatva értelmezték-e.

A felperes mindvégig – a személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértését is állította [Ptk. 2:43. § e) pont], e személyiségi jogok megsértésére alapítva kérte a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a), b) és d) pontjában foglalt jogkövetkezmények alkalmazását. Kétségtelen, hogy a másodfokú bíróság az objektív jogkövetkezmények alkalmazása iránti kereset elutasításának nem adta részletes indokát. Mivel azonban a jogerős ítéletből kitűnően a másodfokú bíróság álláspontja az volt, hogy azok a magatartások, amelyeket a felperes a jogsértés alapjául megjelölt, nem vezettek a felperes személyiségi jogának megsértéséhez, ebből minden további indokolás nélkül okszerűen következik, hogy a személyiségi jog megsértésének felróhatóságtól független objektív, de a szubjektív szankcióit sem tartotta alkalmazhatónak.

A felperes az alperes 1.000.000 forint megfizetésére kötelezését nem kizárólag a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdése szerinti jogalapon kérte, hanem ezen összegre a GDPR 82. cikk (1) és (2) bekezdése alapján, nem vagyoni kártérítés címén is igényt tartott. A másodfokú bíróság a jogerős ítélet [64] bekezdésében a GDPR 82. cikk (1)-(3) bekezdésének rendelkezéseit idézve döntött arról, hogy a felperes személyiségi jogai nem sérültek, ami a másodfokú bíróság szerint a felperes keresetének teljesítését ezen a jogalapon is kizárja. Mindebből következően a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben a felperes különböző jogalapon előterjesztett keresetei elutasításának indokát adta, önmagában a felülvizsgálati kérelemben említett egyéb kérdésekben (az adatkezelési műveletek „fázisokra” bontása, az alperes közös adatkezelői minőségnek megítélése) a jogerős ítélet indokolásának egyéb hiányosságai sem indokolták az eljárás megismétlését, új

határozat hozatalát, mert az ügy érdemi elbírálására nem hatottak ki a következő okokból.

A felperes a per során előadta, hogy hozzászólásai és annak címzettjei törlése miatt kiszolgáltatott, megalázott helyzetbe került, megbélyegzettnek érezte magát, bizonyítékainak elvesztése, az érintetti jogok gyakorlásának akadályozása, feszültséggel, félelemmel töltötte el. Ezen körülmények bekövetkezésük elfogadása esetén sem alkalmasak a keresetben megjelölt, a Ptk. 2:42. § e) pontja által nevesített személyiségi jog megsértésének megállapítására, az alperes adatkezelése a Kúria megítélése szerint az adott ügyben nem minősül a felperes magánszférája elleni, személyiségi jogait érintő támadásnak. Az alperes a felperes személyes adatok védelméhez való személyiségi jogát nem sértette, ezért az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki a másodfokú bíróság ítéletének azon – egyébként jogszabályi alap megjelölését nélkülöző – indokolása, miszerint a személyes adatok védelméhez fűződő jog kizárólag a „személyes adat jogosulatlan megszerzése, illetéktelen személlyel való közlése vagy nyilvánosságra hozatala esetén nyújt védelmet". Önmagában ezen indokok megalapozatlansága sem hatott ki az ügy érdemi megítélésére, ezen okból a Pp. 423. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye.

Nem indokolja a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését a felperes azon felülvizsgálati érvelése sem, hogy a jogerős ítélet sérti a GDPR 4. cikk 2. és 7. pontjában foglalt adatkezelés, adatkezelő fogalmát, 24. cikk (1) bekezdésben foglalt adatkezelői feladatokat, 26. cikkében foglalt közös adatkezelő fogalmát és a 82. cikk (1) bekezdését. Jelen perben a felek felülvizsgálati kérelemmel nem támadták a jogerős ítélet azon megállapítását, amely szerint az alperes a felperes tevékenységi naplójából a hozzászólások és azok címzettjeinek törlésével megsértette a GDPR 12. cikk (1) bekezdésében és a 13. cikk (2) bekezdése a) pontjában foglalt tájékoztatási kötelezettséget, a 24. cikk (1) bekezdése szerinti adatkezelői feladatokat, a 25. cikk (1) bekezdésében foglalt beépített alapértelmezett adatkezelési kötelezettségét, az 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerűség, tisztességes eljárás, átláthatóság és f) pontja szerinti integritás, bizalmas adatkezelési elveket. Ezért a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a felperes bizonyított-e olyan hátrányt, amelyet az alperes jogsértő magatartásával összefüggésben szenvedett el, és a GDPR 82. cikk (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény alkalmazását indokolná.

Az EUB C-300/21. számú ítélet indokolásából kitűnően a GDPR 82. cikk megszövegezéséből az következik, hogy a „kár" vagy az „elszenvedett kár" megléte az említett rendelkezésben említett kártérítési jog egyik feltételét képezi, akár-

csak a GDPR megsértésének fennállása, valamint e kár és a jogsértés közötti okozati kapcsolata megléte. Ennélfogva nem lehet úgy tekinteni, hogy a GDPR rendelkezéseinek bármely „megsértése" önmagában megnyitja a kártérítéshez való jogot az érintett javára, ez az értelmezés ellentétes lenne az említett rendelet 82. cikke (1) bekezdésének szövegével. A GDPR megsértése miatti negatív következményeket megélő érintett nem mentesül annak bizonyítása alól, hogy e következmények az e rendelet 82. cikke értelmében vett nem vagyoni kárt képeznek. Az EUB több határozatában (EUB C-340/21., C-456/22., C-667/21. számú ítéletek) fenntartott jogértelmezése szerint a GDPR (146) preambulumbekezdése alapján a kár fogalmát tágan kell értelmezni, mégpedig oly módon, hogy az teljes mértékben tükrözze a rendelet célkitűzéseit. A GDPR rendelkezéseit azonban nem lehet úgy értelmezni, hogy a rendelet rendelkezésének bármely megsértése önmagában megnyitja a kártérítési jogot, ez nem vezethető le a „kár", „elszenvedett kár" fogalmából.

Az EUB említett ítéleteiből kitűnően a GDPR megsértésével érintett személy, akire nézve az hátrányos jogkövetkezményekkel jár, köteles bizonyítani, hogy e következmények a GDPR 82. cikke értelmében vett nem vagyoni kárt okoztak. Ennélfogva a GDPR 82. cikkével és EUB ítéleteivel is összhangban áll a Kúria azon gyakorlata, mely szerint az érintetti jogok esetleges megsértése önmagában nem eredményezi automatikusan az érintett magánszféra sérelmét, az adatvédelmi szabályok megszegése önmagában nem elégséges a jogkövetkezmények alkalmazásához (Kúria Pfv.IV.21.084/2020/4., Pfv.IV.21.251/2021/8.). A GDPR 82. cikk (1) bekezdésére alapított kereset esetén sem elégséges az adatkezelési szabályok megsértésének bizonyítása, a kártérítés további feltétele a felperest érintő hátrányos következmények és az okozati összefüggés bizonyítása.

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat és jogkérdésben nem tért el a Kúria közzétett határozatától, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta [Kúria Pfv.IV.20.003/2024/13.].

V.2. A Budapesti Elektromos Művek Zrt.-ügy az Európai Unió Bírósága előtt és annak hazai utóélete (C-132/21.)

A Fővárosi Törvényszék ebben az ügyben az alábbi kérdésekkel fordult az Európai Unió Bíróságához (a továbbiakban: EUB):

Az Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelete (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 77. cikkének (1) bekezdését és 79. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a 77. cikkben foglalt közigazgatási jogorvoslat a közjogi jogérvényesítés, míg a 79. cikkben foglalt bírósági jogorvoslat a magánjogi jogérvényesítés eszköze? Amennyiben igen, ebből következik-e, hogy a közigazgatási jogorvoslatra hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóság a jogsértés tényének megállapítására elsődleges hatáskörrel rendelkezik? Amennyiben az érintett – akinek megítélése szerint a rá vonatkozó személyes adatok kezelése megsértette az általános adatvédelmi rendeletet – mind az általános adatvédelmi rendelet 77. cikkének (1) bekezdése szerinti panasztétel jogával, mind a 79. cikkének (1) bekezdése szerinti bírósági jogorvoslat jogával egyszerre él, melyik értelmezés áll az Alapjogi Charta 47. cikkével összhangban:

a.) a felügyeleti hatóság és a bíróság egymástól függetlenül köteles a jogsértés tényét vizsgálni, és ezáltal akár eltérő eredményre juthatnak; vagy

b.) a felügyeleti hatóság döntése – a jogsértés elkövetésének ténye megítélésében – elsőbbséget élvez az általános adatvédelmi rendelet 51. cikkének (1) bekezdésében foglalt felhatalmazásra és 58. cikke (2) bekezdésének b) és d) pontjaiban biztosított hatáskörökre tekintettel?

Továbbá azt is kérdezte a bíróság, hogy az általános adatvédelmi rendelet 51. cikkének (1) bekezdése és 52. cikkének (1) bekezdése által a felügyeleti hatóság számára biztosított független jogállást úgy kell-e értelmezni, hogy a felügyeleti hatóság a 77. cikk szerinti panasz elbírálása iránti eljárásában és döntésében független a 79. cikk szerinti hatáskörrel rendelkező bíróság jogerős ítéletében foglaltaktól, és ezáltal az ugyanazon vélt jogsértés vonatkozásában akár eltérő döntésre juthat?

A Hatóság ebben az ügyben is a saját nevében is lépett fel az Európai Unió Bírósága előtt.

A C-132/21. sz. ügyben hozott ítéletében az Európai Unió Bíróság akként határozott, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének fényében az általános

adatvédelmi rendelet 77. cikkének (1) bekezdését, 78. cikkének (1) bekezdését és 79. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezések lehetővé teszik az egyrészről a fenti 77. cikk (1) bekezdésében és a fenti 78. cikk (1) bekezdésében, másrészről pedig az említett 79. cikk (1) bekezdésében szereplő jogorvoslatok párhuzamos és egymástól független gyakorlását. A tagállamok feladata, hogy az eljárási autonómia elvével összhangban meghatározzák az e jogorvoslati lehetőségek közötti kapcsolat részletes szabályait annak érdekében, hogy biztosítsák az e rendelet által garantált jogok védelmének hatékonyságát, az utóbbi rendelet rendelkezéseinek következetes és egységes alkalmazását, valamint az Alapjogi Charta 47. cikkében említett, a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot.

Az alperes határozata után a Fővárosi Ítélőtábla polgári tanácsa által hozott jogerős ítélet és az alperes határozatának viszonyát a Fővárosi Törvényszék az EuB ítéletét követően a közigazgatási perrend és az EUB ítélete alapján vizsgálta. A közigazgatási hatáskör és a polgári bírósági hatáskör vonatkozásában az EUB ítélet a Fővárosi Törvényszék szerint a párhuzamosságot nem zárta ki, de az eljárási autonómia elvével összhangban a tagállami jogalkotásra tartozónak ítélte a jogorvoslati lehetőségek közötti kapcsolatok részletes szabályainak meghatározását, figyelembe véve a hatékony jogvédelem kötelezettségét. A bíróság e tekintetben mindössze annak megállapítására szorítkozhatott, hogy a magyar jogban ilyen részletszabályozás nincs, mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megszüntetése iránt pedig bíró által egyedi normakontroll eljárás nem kezdeményezhető, figyelemmel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ára.

A Fővárosi Törvényszék szerint az EUB ítélet [54]-[56] bekezdése a per eldöntése szempontjából ugyanakkor annyiban releváns, amennyiben a GDPR 78. és 79. cikkének relációjában rögzíti, hogy az egymásnak ellentmondó bírósági határozatok gyengítenék a természetes személyeket a személyes adataik kezelése tekintetében megillető védelmet, az az összhang hiánya miatt jogbizonytalanságot eredményezne. Az EUB által megfogalmazott védelmi kötelezettség az EUB ítélet rendelkezésében is megjelenik, a jogvédelem hatékonyságát, a következetes és egységes jogalkalmazás követelményét kiemelve. A Kp. 85. § (6) bekezdésére tekintettel a jogerős ítélet a közigazgatási per bíróságát nem kötötte, a jogerős ítélet tartalmát azonban – az EUB ítéletének kiemelt részére tekintettel – nem önmagában ügydöntő, de az ügyre vonatkozó tényként a Fővárosi Törvényszék figyelembe vette. A Fővárosi Törvényszék ezért úgy döntött, hogy a Hatóság határozatát megsemmisítette és új eljárásra kötelezte, és a Hatóság

jogértelmezése helyett a párhuzamos polgári peres eljárásban a Fővárosi Ítélőtábla jogerős ítéletét követte az anyagi jogi adatvédelmi kérdésben is.

A Kúria a fent hivatkozott elvi kérdésben az adott ügy tényei alapján megállapította, hogy az EUB ítélet a polgári bírósági jogorvoslat, hatáskör és a közigazgatási út (alperesi hatáskör, közigazgatási bírósági jogorvoslat, hatáskör) párhuzamosságára azt a választ adta, hogy a kérdés tagállami hatáskörbe tartozik. Az elsőfokú közigazgatási bíróság, a Fővárosi Törvényszék tehát azt helytállóan rögzítette, hogy – bár az EUB ítélet az eljárási autonómia elvével összhangban a tagállami jogalkotásra tartozónak ítélte a párhuzamos jogorvoslati lehetőségek közötti kapcsolatok részletes szabályainak meghatározását –, ugyanakkor a magyar jogrendszerben nincs ilyen részletszabályozás. A tagállami hatáskör fennállásának, és egyben a hazai részletszabályozás hiányának a megállapítását követően azonban az ítélet téves következtetést vont le az EUB ítélet [54]-[56] bekezdéséből (amely a GDPR 78. és 79. cikkének viszonyát illetően rögzítette, hogy az egymásnak ellentmondó bírósági határozatok gyengítenék a természetes személyeket a személyes adataik kezelése tekintetében megillető védelmet, az az összhang hiánya miatt jogbizonytalanságot eredményezne).

A tagállami jogalkalmazó, a tagállami bíróságok feladata az uniós jog értelmezése. A jelen esetben a GDPR a tagállamokban közvetlenül alkalmazandó rendelet. Mindezekből következően, amennyiben az adott ügyben a párhuzamos jogorvoslatok folytán a polgári bíróság jogerős ítélete időben megelőzi a közigazgatási bíróság jogerős ítéletének meghozatalát, de az uniós jog polgári ítélet szerinti értelmezése, illetve alkalmazása téves, mint ahogy jelen esetben a Kúria szerint ez történt, az utóbb döntést hozó közigazgatási bíróság eltérhet a polgári bíróság jogerős ítéletétől. A jelen esetben a közigazgatási bíróság, vagyis az elsőfokú bíróság eltérhetett volna a polgári bíróság ítéletében foglaltaktól. Ez épphogy a jogbiztonságot szolgálta volna, szemben az ítéletnek a polgári és a közigazgatási ítéletek közötti összhangot – a jogértelmezés helyességétől függetlenül – előtérbe helyező álláspontjától. A Kúria szerint helytállóan mutatott rá a Hatóság a felülvizsgálati kérelmében, hogy a jogbizonytalanság feloldásának nem felel meg az elsőfokú bíróság eljárása: az nem fogadható el, hogy ugyan a polgári bíróság és a közigazgatási bíróság ítélete között összhang van, az uniós jogot azonosan értelmezik, ha ezzel a téves jogértelmezést követnek, azt emelik jogerős ítéleti szintre. A Hatóság alappal sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság e körben, a polgári jogerős ítélet helyességét kétségbe vonó alperesi nyilatkozatot figyelmen kívül hagyta, ugyanakkor a felülvizsgálati eljárás során nem ennek volt ügydöntő jelentősége, hanem önmagában az elsőfokú bíróság által választott helytelen megoldási módnak, és annak ered-

ményének. Mindezek alapján a Kúria a Fővárosi Törvényszék elsőfokú jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította [Kúria Kfv.V.37.595/2023/6.].

A bíróság az alperes közigazgatási cselekményének jogszerűségét a kúriai végzés megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatása alapján vizsgálta.

A kúriai végzés vonatkozó indokolása a következő: Az adott információ/adat kapcsán tehát ahhoz, hogy a személyes adatnak minősülése megítélhető legyen, azt kell vizsgálni, hogy a konkrét adat egy meghatározott személyhez kapcsolódik-e. A GDPR 4. cikk 1. pontja szerinti fenti fogalom meghatározás szerint ugyanis a személyes adat fogalmi ismérve, hogy az az érintettel kapcsolatba hozható legyen, az érintett beazonosítására alkalmas legyen.

A perbeli esetben a Kúria elsőként a polgári bírósági és a közigazgatási út párhuzamosságát, az esetleges jogbizonytalanságok megszüntetését, az Ítélet erre vonatkozó – az EUB ítélet elsőfokú bíróság általi értelmezése útján kifejtett – megoldását vizsgálta, a következők miatt. 1.) Ennek a kérdésnek a megválaszolása egyrészt a jelen ügyön túlmutató elvi jelentőséggel bír. 2.) Másrészt a konkrét jogkérdést – a személyes adat minőség fennállását/fenn nem állását – illetően a jogbizonytalanság megszűnt a Kúria polgári ügyben lefolytatott felülvizsgálati eljárása eredményeként hozott Pf.IV.21.084/2020/4. számú ítéletével, az abban foglalt jogértelmezés ugyanis köti a Kúria jelen ügyben eljáró tanácsát és a jövőre nézve a polgári bíróságokat is.

A Kúria a fent hivatkozott elvi kérdésben a jelen ügy tényei alapján megállapította, hogy az EUB ítélet a polgári bírósági jogorvoslat, hatáskör és a közigazgatási út (alperesi hatáskör, közigazgatási bírósági jogorvoslat, hatáskör) párhuzamosságára azt a választ adta, hogy a kérdés tagállami hatáskörbe tartozik. Az elsőfokú bíróság tehát azt helytállóan rögzítette, hogy – bár az EUB ítélet az eljárási autonómia elvével összhangban a tagállami jogalkotásra tartozónak ítélte a párhuzamos jogorvoslati lehetőségek közötti kapcsolatok részletes szabályainak meghatározását –, ugyanakkor a magyar jogrendszerben nincs ilyen részletszabályozás. A tagállami hatáskör fennállásának, és egyben a hazai részletszabályozás hiányának a megállapítását követően azonban az Ítélet téves következtetést vont le az EUB ítélet [54]-[56] bekezdéséből (amely a GDPR 78. és 79. cikkének viszonyát illetően rögzítette, hogy az egymásnak ellentmondó bírósági határozatok gyengítenék a természetes személyeket a személyes adataik kezelése tekintetében megillető védelmet, az az összhang hiánya miatt jogbizonytalanságot eredményezne).

Mindezekből következően, amennyiben az adott ügyben a párhuzamos jogorvoslatok folytán a polgári bíróság jogerős ítélete időben megelőzi a közigazgatási bíróság jogerős ítéletének meghozatalát, de az uniós jog polgári ítélet szerinti értelmezése, illetve alkalmazása téves, az utóbb döntést hozó közigazgatási bíróság eltérhet a polgári bíróság jogerős ítéletétől.

A fentiekre tekintettel a bíróság a keresetet a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította [Fővárosi Törvényszék 105.K.700.069/2024/7.].

V.3. Természetes személyazonosító adatok és a társadalombiztosítási azonosító jel beszerzése államigazgatási szervtől a COVID-19 járvány idején anyagi támogatás nyújtása céljából

Az Adatkezelő3 2020. februári döntése alapján a Covid-19 járvány veszélyeztetett csoportjába tartozó, meghatározott feltételeknek (pl. nyugdíjkorhatár elérése, egyes szociális ellátásokra való jogosultság) megfelelő lakosok részére utalvány formájában anyagi támogatást kívánt nyújtani. A jogosultsági feltételek megállapításához szükséges személyes adatok – így különösen a természetes személyazonosító adatok és a társadalombiztosítási azonosító jel – beszerzése érdekében az Adatkezelő1-hez és Adatkezelő2-höz fordult, akik az adatkéréseket teljesítették. Az Adatkezelő3 az átvett adatokat egy adatbázisban összegezte és minden adatsorhoz egyedi azonosítót és vonalkódot hozott létre. A támogatás kifizetéséről önkormányzati rendeletek rendelkeztek, amelyek tartalmazták a támogatásra való jogosultság feltételeit. A támogatásra való jogosultságról az érintetteket az Adatkezelő3 névre szólóan értesítette.

A Hatóság határozatával megállapította, hogy Adatkezelő1 megsértette GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerűség elvét, amikor annak vizsgálata nélkül tett eleget Adatkezelő3 megkeresésének, hogy annak jogszerűségét vizsgálta volna, továbbá a GDPR 6. cikk (1) bekezdését, amikor megfelelő jogalap nélkül adta át Adatkezelő3-nak 2020. márciusában az adatigényléssel érintettek ellátására vonatkozó adatokat.

Adatkezelő2 megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontját, amikor annak vizsgálata nélkül tette eleget Adatkezelő3 megkeresésének, hogy annak jogszerűségét vizsgálta volna.

Adatkezelő3 megsértette

a. a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerűség elvét, mivel 2020. márciusában az adatkezelés megkezdése előtt nem gondoskodott az adatkezelés jogszerűsége feltételeinek biztosításáról (III. a.),
b. 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét, mivel úgy kezelt személyes adatokat, hogy azok nem voltak szükségesek a Programhoz kötelezettségvállalás formájában elkülöníthető összeg meghatározásához (III. b.),
c. 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét, amikor az ÖR. módosítása következtében, az adatkezelési cél megszűnése után továbbra is kezelte Adatkezelő1-től és Adatkezelő2-től 2020. májusában átvett személyes adatokat (III. c.),
d. 5. cikk (1) bekezdés c) pontját, mivel olyan célból kezelt személyes adatokat — az érintettek tájékoztatása a támogatás igénybevételének lehetőségéről — amely eléréséhez nem volt szükség személyes adatok kezelésére (III. d.),
e. 14. cikk (3) bekezdését, mivel sem a 2020. márciusában, sem a 2020. májusában átvett személyes adatok kezelésével nem nyújtott tájékoztatást az érintetteknek a személyes adatok megszerzésétől számított egy hónapon belül (III. e.),
f. 12. cikk (1) bekezdését, amikor nem tett eleget a tájékoztatás könnyen hozzáférhetővé tételére vonatkozó kötelezettségének (III. f.),
g. 14. cikk (1) bekezdés c), d) és a (2) bekezdés c) pontját, mivel nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az érintetteknek a Programmal összefüggésben kezelt személyes adataik köréről, az adatkezelés céljairól és az érintetti jogok gyakorlásáról. (III. g.).

A Hatóság a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján utasította a felperest (Adatkezelő3-t) azon érintettek személyes adatainak törlésére, akik Adatkezelő1 és Adatkezelő 2 tájékoztatása alapján jogosultak voltak a támogatás igénybevételére, de erre irányuló kérelmet nem nyújtottak be Adatkezelő3-hoz.
A Hatóság jogsértések miatt Adatkezelő1-t 1.000.000. forint, Adatkezelő3-t 4.000.000. forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte.

A felperes (Adatkezelő3) a keresetében az alperes határozatának teljes, illetve részleges megsemmisítését kérte. Kifejtette, hogy az alperes többszörösen értékelte a bírság kiszabásakor ugyanazt az adatkezelési körülményt, nem tárta fel megfelelően a tényállást. Az alperes megállapításai túlzóak és nem felelnek meg az Európai Adatvédelmi Testület állásfoglalásainak, valamint a WP 29. számú munkacsoport által kialakított ágazati sztenderdeknek. Jogellenen kötelezte

továbbá a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontjára hivatkozással az adatok törlésére is. A bírságkiszabás során többszörösen értékelt körülmények kapcsán a határozat 40-44. bekezdéseire utalt. Állította, hogy az alperes tévesen kétszeresen értékelte ugyanazt a körülményt, mivel a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerűség elvének megsértése magába fogalja a c) pont megsértését is.
Arra is hivatkozott, hogy az alperesnek a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontjára hivatkozással nem lett volna joga a törlésről rendelkezni, ezzel összefüggésben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is kérte.

A bíróság az eljárást felfüggesztette és az Európai Unió Bíróságának (EUB) előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezte az alábbi kérdésekben:

1. Úgy kell-e értelmezni az Európai Parlament és a Tanács (EU) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016. április 27. napján kelt 2016/679 rendeletének (a továbbiakban: GDPR) 58. cikk (2) bekezdését, különösen annak c), d) és g) pontjait, hogy a tagállami felügyeleti hatóság korrekciós hatáskörében eljárva, az erre vonatkozó GDPR 17. cikk (1) bekezdése szerinti kifejezett érintetti kérelem nélkül is utasíthatja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót a jogellenesen kezelt személyes adatok törlésére?
2. Amennyiben az első kérdésre adott válasz szerint a felügyeleti hatóság érintetti kérelem nélkül is utasíthatja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót a jogellenesen kezelt személyes adatok törlésére, úgy ez független-e attól, hogy a személyes adatokat az érintettől gyűjtötték, avagy nem az érintettől szerezték meg?

Az EUB C-46/23. számú ítéletével (a továbbiakban: EUB ítélet) akképpen határozott, hogy a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontját a következőképpen kell értelmezni:
A tagállami felügyeleti hatóság az e rendelkezésekben előírt korrekciós hatáskörének gyakorlása során jogosult arra, hogy az adatkezelőt, vagy az adatfeldolgozót a jogellenesen kezelt személyes adatok törlésére utasítsa, még olyan esetben is, ha az érintett nem terjesztett elő erre irányuló kérelmet az e rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti jogainak gyakorlása céljából. A GDPR 58. cikk (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni: A tagállami felügyeleti hatóság azon hatásköre, hogy elrendelheti a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését, kiterjedhet mind az érintettől gyűjtött adatokra, mind pedig a más forrásból származó adatokra.

Az EUB ítélet alapján a Fővárosi Törvényszék a keresetet a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mint alaptalant elutasította.

V.4. Központi Információs Közadat-nyilvántartás felületén teljesítendő adatszolgáltatás elmulasztása

A Hatóság határozatában megállapította, hogy a felperes megsértette az Infotv. 37/C. § (1) bekezdését és 75/D. §-t, valamint a Központi Információs Közadat-nyilvántartás részletszabályairól szóló 499/2022. (XII. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 5. § (2)-(3) bekezdéseit azzal, hogy határidőben nem teljesítette adatszolgáltatási és közzétételi kötelezettségét a Felületen.
Kötelezte a felperest az Infotv. 63/B. § (2) bekezdés b) pontja szerint arra, hogy a Felületen soron kívül, de legfeljebb 15 napon belül teljesítsen adatszolgáltatást az Adatlap1 43., 44. és 47. soraiban megjelölt szerződésekre vonatkozóan a 15. és 16. oszlopokban található adatokról (az eljárás Elektronikus Közbeszerzési Rendszer azonosítója és Linkjének elérhetősége).
A II. pontban előírt intézkedések megtételét a felperesnek a teljesítéstől számított 8 napon belül kellett írásban, az azt alátámasztó bizonyítékok előterjesztésével együtt igazolnia az alperesi hatóság felé.

A kereset és a védirat

A felperes – tárgyaláson pontosított – keresetében elsődlegesen a határozat rendelkező része II. pontjának megsemmisítését, másodlagosan hatályon kívül helyezését és szükség esetén e körben az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Állította, hogy az adatszolgáltatási kötelezettségének a megelőző eljárás során eleget tett: a hiányosságokat 2024. április 11-én pótolta. A kifogásolt három eljárásban, figyelemmel a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 41. § (4) bekezdésére, fogalmilag kizárt az EKR azonosító alkalmazása, mert ezen eljárások az EKR-en kívül, a Közbeszerzési Ellátási Főigazgatóság (a továbbiakban: KEF) Portál felületén keresztül, dinamikus közbeszerzési rendszerben (a továbbiakban: DBR) valósultak meg. Nem létező adat szolgáltatását pedig az alperes nem írhatja elő, ezért a határozat rendelkező részének II. pontja iratellenes és jogsértő.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az Ákr. 62. § (1) és (3) bekezdéseit nem sértette meg: a releváns bizonyítékokat beszerezte, azokat egyenként és összességében is értékelte. Utalt a Kbt. 31. § (5) bekezdésére és a Korm.rendelet 1. mellékletére. A felperes által hivatkozott, 2024. április 11-én

teljesített adatszolgáltatással kapcsolatban az alpereshez nem érkezett nyilatkozat, ugyanakkor a határozatot egy korábbi időpontban hozta meg. A megelőző eljárásban a felperes azt nyilatkozta, hogy a kérdéses szerződések EKR azonosítóval nem rendelkeznek, ennek ellenére az említett adatközlésében feltüntette a kért adatokat. A felhívás – határozat meghozatalát követő – utólagos teljesítése nem jelenti azt, hogy az eljárása okafogyottá vált volna, vagy, hogy a határozat jogszabályt sértene.

A Fővárosi Törvényszék ítélete

A Szerződések adatai, valamint az Adatlap1 42., 45., 46. és 48. soraiban szereplő szerződések adatai az Infotv. 37/C. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott adatoknak minősülnek, ezért azokra vonatkozóan a Felületen közzétételre kötelezett felperesnek adatszolgáltatási és közzétételi kötelezettsége állt fenn, a Szerződések és az Adatlap1 45., 46. és 48. soraiban szereplő szerződések esetében 2023. december 28-i, a 42. sorban szereplő szerződés esetében 2023. augusztus 28-i határidővel. A felperes azonban az Infotv. 37/C. § (1) bekezdése és 75/D. §-a, valamint a Korm. rendelet 5. § (2)-(3) bekezdései szerinti adatszolgáltatási és közzétételi kötelezettségét megsértve és az adatszolgáltatásokra nyitva álló határidőket elmulasztva, az eljárás megindításáig nem szolgáltatott adatot a hivatkozott szerződésekre vonatkozóan. A felperes által 2024. január 26-án teljesített adatszolgáltatás ellenére a jogsértő állapot továbbra is fennáll, tekintve, hogy az adatszolgáltatás nem volt teljeskörű, mert az nem tüntette fel az Adatlap1 43., 44. és 47. sorainak 15. és 16. oszlopaiban az eljárások EKR azonosítóját, valamint Linkjeinek elérhetőségét, annak ellenére, hogy ezek létező, az EKR rendszerben nyilvánosan elérhető adatok és közzétételüket az Infotv. 37/C. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontja előírja.

A bíróság rövidített indokolással meghozott ítéletében a keresetet mint alaptalant elutasította [Fővárosi Törvényszék 105.K.702.072/2024/6.].

V.5. Ügyféli jogállás megállapítása

Az alpereshez a perben nem álló kérelmező adatvédelmi hatósági eljárás (a továbbiakban: hatósági eljárás) lefolytatása iránti kérelmet (a továbbiakban: kérelem) nyújtott be a perben részt nem vevő Transzplantációs Bizottsággal (a továbbiakban: kérelmezett) szemben a transzplantációs várólista adatkezelésével összefüggésben, kérve többek között a kérelmezett és az ellátó Klinika részére történt kézbesítésre vonatkozó adatokat is.

A Hatóság a fenti előzmények után végzésével értesítette a felperesi egyetemet a hatósági eljárás tényéről és annak tárgyáról, valamint az Országos Vérellátó Szolgálat (a továbbiakban: OVSZ) ügyfélként történt bevonásáról. Megállapítva, hogy az ügy a felperes jogát, jogos érdekét közvetlenül érinti, ügyféli jogállást biztosított a felperes számára is, és határidővel felhívta, hogy a tényállás tisztázása érdekében adjon tájékoztatást a végzés 1-9. kérdéseire. A végzés indokolásában hivatkozott az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 10. § (1) bekezdésére, valamint arra, hogy az OVSZ által benyújtott iratokból megállapíthatóan a kérelmezett tagjai (a bizottsági tagok) a felperessel mint megbízóval kötött megbízási szerződés alapján végzik a munkájukat, a felperes ez alapján a tagoknak utasítást ad, továbbá felperes készíti elő a kérelmezett beszámolóját. A felperes az OVSZ-szel kötött szerződés alapján rendelkezik a kérelmezett vagyona felett is, valamint az OVSZ a felperesnek nyújt vissza nem térítendő támogatást a kérelmezett működéséhez. Az OVSZ e körben hivatkozott a felperes és az OVSZK által kötött feladatellátási megállapodásra.

A kereset és a védirat

A felperes a keresetében elsődlegesen a végzés megsemmisítését, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte. Elsődleges kifogása szerint nem állapítható meg egyértelműen, hogy kinek biztosít a végzés ügyféli jogállást, mivel az alperes által feltüntetett rövidítés nem azonosítja a felperest, azonban alapító okirata a felperest eltérő néven rövidíti.

Az Ákr. 81. § (1) bekezdésre hivatkozással előadta, hogy a végzés indoklásból az sem állapítható meg, hogy a felperes milyen tények alapján rendelkezne az ügyfél jogállásával, mert az indokolás nem teremt kapcsolatot az ügy tárgya és a felperes személye között, nem derül ki, hogy mely adatok tekintetében folyik a kérelmezettel szemben a hatósági eljárás, a kérelmező értelemszerűen valamely Várólista Bizottság által kezelt adatokhoz való hozzáférésre hivatkozik. Az alperes az OVSZ által csatolt iratokból vezette le a felperes ügyféli jogállását, de nem részletezi, hogy az iratok miként támasztják alá a felperes ügyféli jogállását.

Hivatkozott az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 24. §, 83. §, 136. §, 215. §, a várólista alapján nyújtható ellátások részletes szabályairól szóló 287/2006. (XII.23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 2-3. §, 6-8. §, 12/B. §, valamint a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 5/B. §, 20/A. § egyes rendelkezéseire.

A Korm. rendeletre hivatkozással hangsúlyozta, hogy sem a felperes, sem annak szervezeti egységei nem adnak utasítást a kérelmezettnek, illetve a kérelmezett tagjainak a feladatkörüket érintő kérdésekben, a felperes utasítási joga az egészségügyi szolgáltatás nyújtása terén áll fenn a munkáltató-munkavállaló jogviszony alapján, ami azonban a testületi döntéseket tekintve irreleváns. Nem állapítható meg semmilyen joga vagy jogos érdeke a kérelmezett beszámolójának elkészítésével kapcsolatosan sem, mert a beszámoló a támogatás felhasználásáról szól, az nem a bizottság jogszabály szerinti pénzügyi és szakmai beszámolója. A feladatellátási megállapodás pedig nem a felperes és az OVSZ, hanem a felperes transzplantációs klinikája mint transzplantációs centrum között jött létre. E feladatellátási megállapodás alapján sem kezel a felperes várólistával kapcsolatos adatokat, a jogszabályok értelmében a kérelmezett és a felperes státusza, adatkezelése független egymástól. Végül az Infotv. 3. § 9. pontjára utalva is rámutatott, hogy a hatósági eljárás tárgya kizárólag a kérelmezett adatkezelése, a felperes és a kérelmezett azonban nem kezel azonos adatokat.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az ügy érdemét érintően rámutatott, hogy az alperes feladata feltárni az adatkezelés összes körülményét, és az ügyfélbevonás célja az, hogy akinek a rendelkezésre álló tények alapján az ügy a jogát vagy jogos érdekét érinti, részt tudjon venni az eljárásban; a végzés éppen a felperes tisztességes eljáráshoz való jogának biztosítását célozza. Megjegyezte, a felperes nem fejtette ki, hogy a végzés miért sérelmes a számára, a végzés elleni perorvoslat ugyanakkor nem terjedhet ki az ügy érdeméhez tartozó kérdésekre. A felperes adatszolgáltatásából és nyilatkozataiból megállapítható lehet, hogy a felperes adatkezelő az ügyben, így elvi jelleggel nem vitatható, hogy a kérelem érinti a felperes jogát, jogos érdekét. A felperes a transzplantációra kijelölt ellátó, a transzplantációs bizottság nem jogi személy, a kérelmezett tagjainak többsége a felperessel foglalkoztatási jogviszonyban álló orvos, a feladatellátási megállapodás pedig az OVSZ és a felperes transzplantációs klinikája között jött létre. Mindezek miatt a felperesnek van szerepe, érdeke, célja az adatkezelés körülményeinek meghatározásában, illetve az adatkezelés végrehajtásában, lehet ezért befolyása a hatósági eljárásban vizsgált adatkezelésre. Hangsúlyozta, az alperes azt vizsgálja, hogy a kérelemnek mi lett a sorsa, és ebben kinek milyen szerepe van.

A Fővárosi Törvényszék ítélete

A bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a végzés indokolásában szereplő információk alapján jogszerűen döntött-e az alperes arról, hogy hatósági eljárás tárgyát képező ügy a felperes jogát, jogos érdekét közvetlenül érinti, és részére ezért az ügyféli jogállás biztosítása szükséges.

Az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerint ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak. A (2) bekezdés értelmében törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtában megállapíthatja azon személyek és szervezetek körét, akik (amelyek) a jogszabály erejénél fogva ügyfélnek minősülnek.

A felperes alaptalanul állította, hogy a végzésben használt rövidítés alapján nem megállapítható, hogy kinek biztosít az alperes ügyféli jogállást. A végzés egyértelműen a felperest jelöli meg annak nevével és címével. Annak, hogy az alperes nem az alapító okiratban megjelölt rövidítéssel utalt a felperesre, a jogvita érdemében semmilyen jelenősége nincs. Az alperes azt is helytállóan jelezte, hogy a felperes perben eljáró jogi képviselője is a felperestől kapta a meghatalmazást, mely közvetve azt támasztja alá, hogy a hatósági eljárásba bevont ügyfél személyét a felperes is azonosítani tudta saját magával.

A közigazgatási jogvita érdemének a lényege tágabb értelemben az, hogy az ügyféli jogállás megállapítása támadható-e önmagában jogi normákra hivatkozással. Az Ákr. 10. § (1) és (2) bekezdései a szubjektív és az objektív ügyfélképességekről rendelkeznek. Az alperes az ügyféli jogállást a felperes részére az Ákr. 10. § (1) bekezdése alapján biztosította, mivel olyan törvény vagy kormányrendelet nincs, mint amely az adatvédelmi hatósági eljárásban a felperes ügyféli jogállását önmagában megteremtené. Az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerint a jog vagy jogos érdek közvetlensége az üggyel kapcsolatosan értelmezendő, az ügy leírását pedig számos tényező együttese határozza meg. Az Ákr. ügyfélképességhez fűzött Nagykommentárja szerint is „az ügyféli érintettségnek az ügyfél jogát, vagy törvényes érdekét illetően mindig a közigazgatási határozattal összefüggésben kell fennállnia. Mindez azt jelenti, hogy az eljárás tárgyát képező jogviszony tekintetében kell azt vizsgálni. A jog vagy jogos érdek üggyel kapcsolatos közvetlensége azt jelenti, hogy amennyiben az alperes azt azonosítja, úgy jogszerűen vonja be az adott jogalanyt az eljárásba.

A hatósági eljárást a kérelmező indította a kérelmezettel szemben a GDPR szerinti hozzáférés érdekében, az ügyet ezért alapvetően a kérelem tartalma határolja be. A kérelem a felperes szervezeti egységére is utal, mely a felperes ügyben való érintettségének közvetlenségét eleve előrevetíti. A jogszabályok szerint a felperes a kérelmezettől szervezeti és gazdasági értelemben kétségtelenül elkülönült, azonban általában a közigazgatási szervek eljárásaiban, így az alperes által folytatott hatósági eljárásban is, az eljárás különböző szakaszaiban jellemzően változnak (leginkább bővülnek) az ügy érdemi eldöntéséhez szükséges tények. Emiatt pedig az ügyre vonatkozó egyes jogi normák alapján az ügyféli jogállás önmagában nem lehet sem megállapítható, sem kizárható. A közvetlen jogi érintettség csak jogszabályokban meghatározott feladatokra utalással nem zárható ki, mert ez az ügyben releváns anyagi jog előzetes lehatárolása mellett annak feltételezését is jelentené, hogy a jogi normák és azok követése (tények) minden esetben pontosan megfelelnek egymásnak.

Az ügyféli jogállás megállapítása eljárásjogi kérdés. A felperes által felsorakoztatott érvek ugyanakkor kifejezetten anyagi jogra épültek, ezekből vonta le azt az összefoglaló állítását, hogy esetében a közvetlen érintettség azért nem lehet szó, mert a felperes és a kérelmezett feladata, szervezete, adatkezelése nincs egymással kapocslatban. A perbeli ügynek azonban a lényege nem lehet az, hogy a felperes pl. közös adatkezelő-e vagy sem, mivel az ilyen és hasonló kérdések az hatósági ügy érdemére tartoznak. A hatósági eljárásban ehhez képest az általános ügyfélfogalom alapján kell dönteni a felperes közvetlen érintettségéről olyan tények és információk alapján, amelyekkel az alperes rendelkezik, de amelyekre ügydöntő határozat még nem alapítható. Az ügyféli jogállás eljárásjogi természetéből eredően a felperes (anyagi jogra vonatkoztatott) megszorító értelmezése azért sem fogadható el, mert a felperes keresetének teljesítése azzal járna, hogy a még folyamatban lévő hatósági eljárásban a felperes ügyféli jogállását az alperes által jelenleg még nem ismert tények később sem alapozhatnák meg.

Az alperes helytállóan a felperes ügyféli jogállását nem az anyagi jog előírásai, hanem a rendelkezésére álló iratok tartalma alapján állapította meg anélkül, hogy ezzel az ügy érdemi kérdésében határozott volna. A végzés indokolása így a feladatellátás, a vagyon, a kérelmezett tagjai és a felperes közötti megbízási jogviszony tekintetben is elegendő, iratszerű és okszerű indokolást tartalmaz, azokat a bíróság nem ismétli. A hatósági eljárásban a végzés meghozatalának idején az alperes számára ismert tények megfelelően alátámasztják, hogy a felperes jogát, jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti. Az alperes ezért jogszerűen

vonta be az eljárásba a felperest. A jogállásra és a jogviszonyok elválasztására vonatkozó kereseti érveknek a jelen jogvitában ügydöntő jelentősége nem volt.

A fentiek alapján az alperes végzése a keresettel támadott körben jogszerű, ezért a bíróság a keresetet a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította [Fővárosi Törvényszék 105.K.700.152/2024/10.].

V.6. A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntései a „Pegasus" kémszoftverrel történő megfigyeléssel összefüggésben kérelem alapján folytatott adatvédelmi hatósági eljárások tárgyában

A Hatóság 2021-ben vizsgálatot folytatott a „Pegasus" nevű kémprogram Magyarországon történő alkalmazásával kapcsolatban, tekintettel arra, hogy a sajtóban megjelent hírek szerint a kémprogram használatával személyes adatok jogszerűtlen kezelésére kerülhetett sor. A Hatóság a hivatalból folytatott vizsgálat megállapításainak a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tehető részleteit 2022-ben közzétette. Ezt követően több olyan adatvédelmi hatósági eljárás lefolytatása iránti kérelem érkezett a Hatósághoz, melynek tárgya a kérelem szerint a kérelmező Pegasus kémszoftverrel történő megfigyelésével összefüggésben a személyes adatok kezelése jogellenességének vizsgálata, valamint a kérelmező Infotv. 14. §-ában foglalt érintetti jogának az Infotv. 71. § (1a) bekezdés szerinti biztosítása volt.

Ezekben az ügyben a kérelem szerinti eljárásokat a Hatóság lefolytatta, melynek eredményeként jogellenességet nem tárt fel, ezért a kérelmek jogellenes adatkezelés megállapítására vonatkozó részét elutasította és a kérelmek érintetti jogok Hatóság közreműködésével történő biztosítására vonatkozó részének helyt adva, az érintetteket - az Infotv. 71. § (1a) bekezdése szerint - arról tájékoztatta, hogy a kérelme tárgyában minden szükséges ellenőrzést elvégzett.

A Hatóság eljárásai során keletkezett iratok minősített adatot is tartalmaztak, amely csak akkor ismerhető meg, ha annak külön törvényben rögzített feltételei fennállnak. A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 11. § (1) bekezdése alapján az érintett a minősítő által kiadott megismerési engedély birtokában jogosult megismerni nemzeti minősítésű személyes adatát.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 27. § (2) bekezdése szerint a hatóság gondoskodik arról, hogy a tör-

vény által védett titok és törvény által védett egyéb adat (a továbbiakban együtt: védett adat) ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és e védett adatok törvényben meghatározott védelme a hatóság eljárásában is biztosított legyen. Az Ákr. 27. § (2) bekezdésében előírt adatvédelmi kötelezettségből levezethető, hogy a döntések megszövegezésekor az ne tartalmazzon olyan adatot vagy erre következtetést lehetővé tevő adatot, amelyet nem ismerhet meg az, akivel a döntést közlik.

A fentiekre tekintettel a Hatóság döntéseit a kérelmezőkkel, illetve jogi képviselőikkel – minősített adatokat nem tartalmazó – kivonatolt határozatban (a továbbiakban: Határozat) közölte. A kérelmezők a Hatóság Határozataival szemben keresetet terjesztettek elő.

A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) összességében megállapította, hogy a Hatóság Határozatai az ügyek érdemére kihatóan jogszabálysértőek, ugyanis a Hatóság az alapjogvédelmi funkciójából eredő kötelezettségét megsértve a Határozatokban semmilyen leíró adatot nem szerepeltetett, mely a kérelmezőknek a Mavtv.-ből származó jogvédelmet sem biztosíthatott. A Törvényszék a Hatóság Határozatait megsemmisítette és a Hatóságot új eljárásra kötelezte.

A Hatóság a Törvényszék ítéleteivel szemben a Kúriánál felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a felülvizsgálati eljárásokban arra a megállapításra jutott, hogy a Hatóságnak eljárása során nem feladata a Mavtv. 11. § szerinti eljárás megindításához szükséges adatok megadása, a joggyakorlás ily módon történő biztosítása. Ilyen kötelezettséget a jogszabály nem ír elő, az eljárt bíróság is kizárólag a Hatóság alapjogvédelmi funkciójából vezette le. A minősítés jogszerűségének vizsgálata pedig a titokfelügyeleti eljárásban, a minősített adatok megismerése a megismerési eljárásban, vagy a megismerési engedély birtokában a felhasználási engedély adására irányuló eljárásban történhet meg. A Kúria hangsúlyozta, hogy sem a minősített adat, sem pedig az az irat, tényállási elem, jogszabály nem képezheti a Hatóság nyilvános határozata részét, amelyből a minősített adatra lehet következtetni, mert azzal a minősítési eljárással érintett korlátozás alapjául szolgáló nemzetbiztonsági érdek egyértelműen sérelmet szenvedne. Ebbe a körbe pedig az is beletartozik, hogy a kérelmező vonatkozásában végeztek-e adatkezelést, vagy sem, amennyiben igen, ki volt az adatkezelő. A Hatóságnak nincs mérlegelési joga abban a körben, hogy a korlátozott adatot közölje vagy sem, abban jogosult dönteni, hogy az érintett jogait milyen módon és milyen időpontban biztosítja, az értesítési kötelezettségeket milyen módon és időpontban teljesíti, az érintett jogainak biztosítása azonban

nem járhat a korlátozás sérelmével. A Kúria - mint felülvizsgálati bíróság - a Törvényszék ítéleteit hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárások lefolytatására és új határozatok hozatalára utasította.

A Kúria döntésének elvi tartalma a következő:

„*Az adatvédelmi hatóság jogszabályból eredő kötelezettsége nem pusztán az, hogy a minősített adatot ne közölje, hanem az Infotv. 71. § (1a) bekezdéséből eredően azt kell biztosítsa, hogy azok az érdekek, amelyek az érintettet megillető jogok jogszerű korlátozásának alapjául szolgálhatnak, ne szenvedjenek sérelmet. Ez pedig sokkal tágabb meghatározás, mint a minősített adatok közlésének tilalma. Következésképpen sem a minősített adat, sem pedig az az irat, tényállási elem, jogszabály nem képezheti az alperes nyilvános határozata részét, amelyből a minősített adatra lehet következtetni, mert azzal a minősítési eljárással érintett korlátozás alapjául szolgáló nemzetbiztonsági érdek egyértelműen sérelmet szenvedne. [Kúria Kfv.III.37.188/2024/13.].*”

V.7. Köznevelési tanulmányi alaprendszerben történt incidens kezelése

A felperes tanulmányi alaprendszer (a továbbiakban: rendszer) szoftverfejlesztésével, valamint szakértői tevékenységgel foglalkozó gazdasági társaság. A rendszer éles és teszt adatbázisai az összes tanuló, pedagógus és gondviselő személyes adatait tartalmazzák, ami nagyságrendileg a diákok esetében 47 millió, a gondviselők esetében 7,5 millió, az alkalmazottak esetében pedig 6,5 millió személyes adatot jelent. A felperes a rendszer vonatkozásában adatfeldolgozói szerepkört tölt be.

A felperes több intézménytől kapott megkereséseket, melyek szerint az intézmények alkalmazottai kártékony kódot tartalmazó linkkel ellátott üzenetet kaptak a rendszeren keresztül. A megkeresések kivizsgálása közben, 2022 szeptemberében a felperes egyik munkavállalója (a továbbiakban: Munkavállaló) egy fertőzött elemet nyitott meg, aminek következtében a felperest adathalász támadás érte. A Munkavállaló belépési azonosítói, jogosultságai inaktiválásra, számítógépe a hálózatról leválasztásra és lecserélésre, az összes jelszava pedig megváltoztatásra került, majd a felperes az ügyet lezárta. A Munkavállaló Google fiókjába szinkronizált belépési adataival azonban a támadó egy nyitva maradt munkamenet révén továbbra is bent tartózkodott a belső rendszerekben.

A felperes a támadás változatlan fennállásáról és incidens bekövetkezésének lehetőségéről csak 2022. november 7-én, a támadó által a belső kommunikációs felületen küldött üzenetből szerzett tudomást. Vizsgálatokat követően a felperes 2022. november 10-én kezdte meg az adatvédelmi incidens alperes felé történő bejelentését.

A Hatóság határozatában megállapította, hogy a felperes nem tett eleget a GDPR 32. cikk (1) bekezdés b) pontjában, valamint a 32. cikk (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének azzal, hogy az informatikai fejlesztő környezetének adatbiztonsági beállításai során nem vette kellőképpen figyelembe az adatkezelésből eredő olyan kockázatokat, amelyek a személyes adatok jogosulatlan nyilvánosságra hozatalából, vagy az azokhoz való jogosulatlan hozzáférésből erednek, és emiatt a személyes adatok kezelésére használt rendszerek és szolgáltatások folyamatos bizalmas jellegének biztosítását, integritását, rendelkezésre állását és ellenálló képességét nem garantálta. A felperes emellett nem tett eleget a GDPR 33. cikk (2) bekezdésének azzal, hogy az adatvédelmi incidenst nem jelentette be indokolatlan késedelem nélkül az adatkezelőknek. Utasította a felperest, hogy a határozat megállapításairól harminc napon belül tájékoztassa a köznevelési intézményeket (iskolákat) mint adatkezelőket. A jogsértések miatt a felperest 110.000.000 forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte.

A kereset és a védirat

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat megsemmisítését, másodlagosan hatályon kívül helyezését kérte. Sérelmezte a bírság kiszabását és annak mértékét. Álláspontja szerint az általa az incidenst megelőzően megtett adatbiztonsági intézkedéseket és az igénybe vett, adatbiztonságot fokozó szolgáltatásokat az alperes nem értékelte. Azt sem vette figyelembe, hogy egy magas szintű IT biztonság fennállása esetén is nehezen kivédhető, a munkavállalók mulasztására alapozó adathalász támadás érte a felperest. Kifogásolta, hogy az alperes a terhére rótta az incidenst követően bevezetett, a határozat 76. pontjában írt intézkedéseket,
holott azok a felperes további védelmi intézkedések bevezetése terén kifejtett erőfeszítéseit támasztják alá.

Hivatkozott arra, hogy bár nem minősül közfeladatot ellátó szervnek, tevékenységét kizárólag állami köznevelési közfeladatot ellátó szervek megbízásából végzi, és az általa működtetett rendszer, valamint az ahhoz kapcsolódó folyamatos, megszakítás nélküli szolgáltatásnyújtás az állami közfeladat ellátásának és zavartalan működésének részét képezi. Erre tekintettel az alperesnek lega-

lább analógia folytán alkalmaznia kellett volna az Infotv. 61. § (4) bekezdésében meghatározott, a költségvetési szervekre irányadó húszmillió forintos bírságmaximumot.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint a felperes nem jelölte meg, hogy a jogsértés megállapítását milyen okból vitatja, így a keresete lényegében a bírság megállapításának és annak mértékének felülvizsgálatára irányul. Az ügy szempontjából irrelevánsak a felperes támadás előtti adatbiztonsági intézkedései és a támadás kivédhetőségének nehézsége, ugyanakkor a felperes sem jelölte meg, hogy e körülmények milyen jogi relevanciával bírnak a jogsértés megállapíthatósága, illetve a bírságkiszabás körében. Hangsúlyozta, a felperes a minimális biztonsági követelményeket sem teljesítette, és bár állítja, de nem igazolta, hogy külön figyelmet fordított az adatvédelmi intézkedésekre. Az incidens bekövetkezését az okozta, hogy a felperes nem alkalmazott megfelelő adatbiztonsági intézkedéseket, amit igazol az is, hogy az esetet követően számos rendszerszintű változtatást eszközölt. A felperes egy piaci alapon működő gazdasági társaság, ezért rá analógia útján sem alkalmazható az Infotv. 61. § (4) bekezdése. A jogszabályok betartásának kötelezettsége független annak anyagi következményeitől, a jogszabálymódosítással a felperesre háruló fokozott felelősség pedig magasabb árbevétellel is jár.

A Fővárosi Törvényszék ítélete

A bíróság rámutatott arra, hogy az Infotv. 61. § (1) bekezdés a) pontja alapján kiszabott bírság szükségessége kapcsán megállapítható, az alperes az Infotv. 75/A. §-a szerint a GDPR 83. cikk (2) bekezdésében foglalt hatáskörének gyakorlása során az arányosság elvét figyelembe véve, az ügy GDPR 83. cikk (2) bekezdése szerinti valamennyi releváns körülményét – így különösen a jogsértések jellegét és súlyát – értékelve a figyelmeztetést okszerűen nem tartotta arányos, illetve visszatartó erejű szankciónak.

Kiemelte a bíróság, hogy az adatvédelmi bírság kiszabása mérlegelési jogkörben hozott döntés, amelynek jogszerűsége körében a bíróságnak a Kp. 85. § (5) bekezdése értelmében azt is vizsgálnia kell, hogy az alperes a hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a határozatából megállapíthatóak-e. A bíróság azonban a perben a bírság felülmérlegelésére nem jogosult. A Kúria a Kfv.I.35.471/2020/5. számú ítéletének elvi tartalmaként rögzítette, hogy ,,a bíróság a közigazgatási hatóság által elvégzett szankcionálás körében a bírság összegének felülmérlegelését csak akkor végezheti el, ha a hatóság jogsza-

bálysértően mérlegelt", míg a Kfv.III.37.147/2021/13. számú ítélet elvi tartalma alapján ,,a bíróságnak nincs lehetősége felülmérlegelésre, ha a közigazgatási határozatból megállapíthatók a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége".

A GDPR 83. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a közigazgatási bírságokat az adott eset körülményeitől függően az 58. cikk (2) bekezdésének a)-h) és j) pontjában említett intézkedések mellett vagy helyett kell kiszabni. Ugyanezen bekezdés az a)-k) pontjaiban pedig tételesen felsorolja azokat a szempontokat, amelyeket – annak eldöntése mellett, hogy szükség van-e közigazgatási bírság kiszabására – a közigazgatási bírság összegének megállapításakor is kellőképpen figyelembe kell venni. Az alperesnek ugyanakkor a GDPR 83. cikk (2) bekezdése szerinti körülményeket „kellőképpen" kellett figyelembe vennie, azaz közülük kizárólag az adott ügyre relevánsakat kellett értékelnie. Mindez azt is jelenti, hogy a bírság megállapítása során az alperes az adott ügyben relevanciával nem bíró szempontok értékelésére nem volt köteles. Ebből következően az incidenst megelőző, illetve azt követő adatbiztonsági intézkedések felperesi bevezetése a bírságkiszabás körében nem értékelhető tényezők. A támadás nehéz kivédhetősége és a korábban bevezetett intézkedések kifejezetten az alperes azon megállapításának tükrében nem bírnak relevanciával, hogy az ezen intézkedéseket már magába foglaló felperesi rendszer a minimum elvárásoknak (kétfaktoros hitelesítés, megfelelő naplózás) sem felelt meg. Az alperes nem a határozat 76. pontjában rögzített intézkedések megtételét rótta a felperes terhére; arra a határozat 114. pontjában a felperes azon álláspontjának a cáfolata érdekében hivatkozott, hogy az incidenst mindössze a munkavállaló gondatlansága okozta. Ugyanakkor a támadást követően bevezetett rendszerszintű változtatások is a felperesi rendszer – támadást megelőző – nagyfokú hiányosságait igazolják.
A felperes bár állította, hogy az Nktv. módosításával fokozott teher hárul rá, azt azonban nem jelölte meg, hogy ez mennyiben érinti a bírságkiszabás jogszerűségét.

Az Infotv. 61. § (4) bekezdés b) pontja a felperes esetében nem alkalmazható; e rendelkezés ugyanis egyértelműen meghatározza, hogy az abban foglalt bírságmaximum a GDPR 83. cikke szerint kiszabott bírság esetén kizárólag költségvetési szervekre vonatkozik. A felperes pedig egy piaci alapon működő gazdasági társaság, így nem tartozik a jogszabály által privilegizált körbe. Irreleváns ezért a felperes megbízóinak közfeladatot ellátó minősége, illetve az is, hogy az általa üzemeltetett rendszer közfeladat ellátásához kapcsolódik.

A határozatnak a bírságkiszabás körében végzett mérlegelés szempontjait tartalmazó 132-146. pontjai alapján megállapítható, hogy az alperes tételesen és

teljeskörűen értékelte a bírságkiszabás GDPR 83. cikk (2) bekezdése szerinti, jelen ügyben releváns szempontjait, az egyes pontok kapcsán rögzítve, hogy azt súlyosító, enyhítő vagy egyéb körülményként vette figyelembe. A bíróság nem értékelte aránytalannak a bírság összegét; az alperes a súlyosító és enyhítő körülményeket egyaránt okszerűen, kellő súllyal értékelte, a bírság összegének meghatározása során figyelembe véve a felperes gazdasági súlyát és a 2022. évben elért nettó árbevételét is. Az alperes összességében a jogsértés súlyával arányban álló mértékű adatvédelmi bírságot szabott ki.

A határozat számára többletszankciót jelentő nyilvánosságra hozatalát a felperes szintén csak állította, azonban még valószínűsítés szintjén sem igazolta. A felperes mindössze előadta, hogy egy internetes hírportálon megjelent cikkből értesült a határozat egy, az ügyben korábban bejelentést tett személy részére történő megküldéséről, ugyanakkor ennek megtörténtét, illetve a határozat nyilvánosságra hozatalát alátámasztó iratot, bizonyítékot nem csatolt.

A fentiekre tekintettel az alperes határozata a kereseti kérelem által vitatott körben nem jogszabálysértő, ezért a keresetet a bíróság a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította [Fővárosi Törvényszék 105.K.700.375/2024/9.]

VI. A Hatóság jogalkotással kapcsolatos tevékenysége

A Hatóságnak a jogalkotás előkészítésében betöltendő feladatát és egyben azt a jogát, hogy álláspontját kinyilvánítsa az előkészítés alatt álló jogszabálytervezetek által érintett adatvédelmi kérdésekben, az Infotv. 38. § (4) bekezdés a) pontja biztosítja. A Hatóságnak továbbá e törvényben biztosított joga van a személyes adatok kezelését, valamint a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését érintő jogszabályok megalkotására, módosítására javaslatot tenni.

2024-ben az előző években tapasztaltakhoz hasonlóan, sajnos előfordultak olyan esetek, amikor egy törvényjavaslatot előkészítő minisztérium már csak az Országgyűléshez történő benyújtás után küldte meg véleménykérés céljából a már tárgysorozatba vett javaslatot, vagy esetleg egyáltalán nem is bocsátotta a Hatóság rendelkezésére az adatvédelemmel kapcsolatos tartalom ellenére. Noha többnyire nem ez a jellemző a jogszabály-előkészítőkre és az előkészítés folyamatára, mégis a jövőben kívánatos volna a Hatóság számára az Infotv.-ben biztosított jogokat korlátozó gyakorlatot elkerülni.

VI.1. A jogi szabályozással kapcsolatos ügyek statisztikai adatai

A Hatóság jogi szabályozással kapcsolatos állásfoglalásainak száma jogforrási szint szerinti bontásban

Jogforrás/év	2021	2022	2023	2024
Törvény	77	68	89	70
Kormányrendelet	74	56	56	55
Miniszteri rendelet	15	16	53	36
Kormányhatározat	14	4	18	4
Egyéb (Ogy. határozat, utasítás, stb.)	16	19	17	11
Összesen	**196**	**163**	**233**	**176**

A jogszabály-véleményezésekben tett érdemi észrevételek statisztikája

Észrevételek jellege	Észrevételek száma			
	2021	2022	2023	2024
Adatvédelemmel kapcsolatos	488	311	341	406
Információszabadsággal kapcsolatos	89	40	97	109
Egyéb	9	26	36	21
Összesen	**586**	**377**	**474**	**536**

VI.2. Kiemelt ügyek

VI.2.1. A digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló törvény

2024-ben hatályba lépett az Országgyűlés által még 2023. decemberében elfogadott, a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvényt (DÁP törvény), illetve 2024. július 1-jén hatályba lépett Magyarország Alaptörvényének tizenkettedik módosítása is, amely a DÁP-hoz kapcsolódóan a XXVI. cikket módosítja. A módosítás szerint az állam mindenki számára biztosít egy digitális azonosítót az ügyek digitális intézéséhez, az ehhez szükséges adatok kezelésének módjáról és a kezelendő adatok köréről pedig a Kormány rendeletben dönthet.

A Kormány célkitűzése továbbra is az, hogy 2026-ra az állampolgárok szinte minden közigazgatást érintő ügyet képesek legyenek online – elsődlegesen hordozható infokommunikációs eszközön – intézni. Ennek megfelelően folyik az előkészítés a jogalkotás területén, mind törvényi, mind rendeleti szinten. 2024 folyamán a Hatóságnak több olyan tervezetet is volt alkalma véleményezni, amely a tárgyhoz kapcsolódik. Ezek tárgya általánosságban egyrészt a digitális formában történő ügyintézés lehetőségeinek kiterjesztése (pl. eKrétába való belépés digitális azonosítóval), másrészt a már működő digitális szolgáltatások felülvizsgálata annak érdekében, hogy azok működtethetőek legyenek a DÁP keretei között is (az E-ügyintézési tv. helyett). Kiemelt adatvédelmi vonatkozása miatt érdemes itt megemlíteni, hogy pl. a Szitakötő programra vonatkozó törvényi rendelkezések változtatás nélkül átemelésre kerültek a DÁP törvénybe, ebből vélhetően egyelőre nem is került sor ennek a programnak a felülvizsgálatára, az eredményeinek értékelésére.

A digitális állam megvalósításához kapcsolódó egyes szervezetek kijelöléséről szóló 320/2024. (XI. 6.) Korm. rendeletben továbbá a Kormány kijelölte digitális állampolgárság szolgáltatóként az IdomSoft Informatikai Zrt.-t, amely egyben a keretszolgáltatások szolgáltatója is, illetve alkalmazásüzemeltetési, alkalmazásfejlesztési feladatokat is ellát. A kormányrendelet kijelölte továbbá az ügyintézési szolgáltatások szolgáltatóit, a rendelkezési nyilvántartás regisztrációs szerveit, és az adattrezor őrzéséért felelős szervet a NISZ Zrt.-t. Ide kapcsolódik még a digitális állampolgárság egyes szabályairól szóló 321/2024. (XI.6.) Korm. rendelet, amely a digitális szolgáltatásokról és az elektronikus ügyintézésről szóló szabályokat fogja össze, illetve a digitális szolgáltatások, a digitális állampolgárság

szolgáltatások és támogató szolgáltatások részletes műszaki követelményeiről szóló 322/2024. (XI.6.) Korm. rendelet, amely többek között az elektronikus fizetési rendszerre és a központi címregiszterre nézve állapít meg rendelkezéseket, valamint az elektronikus aláírásokra vonatkozó követelményeket rögzíti.

VI.2.2. Az Infotv. módosítása

2024 októberében az Igazságügyi Minisztérium előkészítette azt a törvénytervezetet, amelynek célja az Infotv. módosítása volt azzal a szándékkal, hogy a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosító számú, „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése" című kiemelt projekt keretében végzett kutatások eredményeit hasznosítsa. A tervezet kis terjedelmű volt, az adatigény teljesítésére vonatkozó határidőbe való beszámítás kérdéséről rendelkezett, illetve a Központi Információs Közadatnyilvántartás felületén proaktív közzétételre kötelezett szervezetek körének fogalmát módosította úgy, hogy a Kincstár által vezetett törzskönyvben szereplő valamennyi szervre, adatkezelőre vonatkozzék a közzétételi kötelezettség, az eddig kimaradó helyi és nemzetiségi önkormányzatokra is.ű
A Hatóság és az Igazságügyi Minisztérium a törvénytervezet tartalmáról több alkalommal egyeztetett. A Hatóság álláspontja szerint a tervezetnek szélesebb körben kellett volna foglalkoznia a projektben feltárt kérdésekkel, megfogadva az abban megfogalmazott javaslatokat. Az információszabadság érvényesülési szintjének emelése ennek hiányában nem várható. A Hatóság egyetért azzal, hogy Magyarország Alaptörvénye széles körben biztosítja az átláthatóságot, azonban az alapjog érvényesüléséhez szükséges törvényi szabályok módosítása, illetve további szabályok megalkotása hiányában az Alaptörvény e jellemzőjéből fakadó magas elvárások nem teljesülnek az adatkezelők gyakorlatában.
A kutatási jelentés közvetlenül letölthető https://infoszab.hu/node/170 oldalról. A konkrét, szövegszerű jogalkotási javaslatokat az „Összefoglaló jelentés a döntéshozók számára" című dokumentum tartalmazza.

Az Igazságügyi Minisztérium által előkészített törvénymódosítást a jogi versenyképesség érdekében egyes törvények deregulációs célú módosításáról szóló 2024. évi LXXXV. törvény tartalmazza. [NAIH-12806/2024.]

VI.2.3. Az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat

Az Országgyűléshez 2024.októberében benyújtott, T/9715. számú, az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat többféle, az Agrárminisztérium hatáskörébe tartozó tárgyban javasolt módosítást, a Hatóság érdeklődését azonban elsősorban a földügyi nyilvántartásokra és az ingatlan-nyilvántartásra vonatkozó rendelkezések keltették fel. A törvényjavaslat 16. §-a úgy rendelkezett, hogy a földvédelmi nyilvántartás adattartalma a jövőben kiegészült volna a természetes személyekre vonatkozóan a személyi azonosítóval, ismertebb nevén a személyi számmal. A Hatóságnak e rendelkezés ellen már a törvénytervezet előkészítése során módja volt tiltakozni, az Országgyűléshez benyújtott törvényjavaslat azonban még mindig tartalmazta a vitatott rendelkezést, ami újabb egyeztetést tett szükségessé.

Fontos kiemelni, hogy a személyi azonosító személyazonosításra való használata ellen a Hatóság minden adandó alkalommal szót emel, annak érdekében, hogy az ne válhasson univerzális azonosítóvá. Egy univerzális azonosító használata alkotmányellenes, nem összeegyeztethető a nemzeti jogrenddel, ahogy ezt az Alkotmánybíróság már több határozatában, pl. a 15/1991. (IV.3.) számú AB határozatban is kimondta, és nem felel meg a 46/1995. (VI.30.) AB határozatban megállapított osztott információs rendszerek elvének sem. Az általános adatvédelmi rendelet a személyes adatok kezelésére vonatkozóan előírja, hogy az adatkezelésnek szükségesnek és arányosnak kell lennie a jogszerű adatkezelési cél megvalósításával. A T/9715. számon benyújtott agrártárgyú törvényjavaslatból az derült ki, hogy a személyi azonosító kezelése nem szükséges a cél eléréshez, mivel a természetes személyazonosító adatokkal mintegy párhuzamosan használnák fel. Így egyáltalán nem állapítható meg, hogy a tervezett adatkezelés megfelelne az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott kitételeknek és jogszerű volna.

A vitát azzal sikerült lezárni, hogy a Hatóság hozzájárult a személyi azonosító ideiglenes, 2026. december 31-ig tartó kezelésére annak a kötelezettségvállalásnak a tudatában, hogy az Agrárminisztérium áttekinti az elektronikus ingatlan-nyilvántartási rendszer fejlesztési irányait, a digitális állampolgári azonosítóra is tekintettel. [NAIH-12321/2024.]

VI.2.4. Postai szolgáltató által alkalmazható testkamera bevezetése

Az Országgyűlés 2024 novemberében fogadta el az egyes pénzügyi és vagyongazdálkodási tárgyú törvények módosításáról szóló 2024. évi LVI. törvényt, amely többek között a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvényt (a továbbiakban: Postatv.) is módosítja. A módosításnak adatvédelmi szempontból legfontosabb eleme az egyetemes postai szolgáltató által alkalmazható testkamera bevezetése.

A Postatv. 26. §-a alapján az egyetemes postai szolgáltató köteles fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatást nyújtani, magyarán kifizetési- és nyugdíjutalványokat kézbesít, közkeletű nevén a „pénzes postás" által. A pénzes postás egyedül jár, biztonságtechnikai eszközök nélkül, ezért fokozottan ki van téve jogellenes, az életét, testi épségét sértő, veszélyeztető cselekményeknek. A szolgáltatás nyújtásának körülményei, így különösen az egyedül történő feladatteljesítés, a közterületen – akár ritkán lakott, a közforgalom számára nyitva álló magánterületen – való munkavégzés az utólagos bizonyíthatóságot jelentősen nehezíti az eljáró hatóságok számára. A törvénymódosítás célja az indoklás szerint az volt, hogy olyan technikai eszközöket adjon a postai szolgáltató kezébe, amelyek remélhetőleg visszatartó erővel bírnak majd, és önmagukban biztosíthatják a közfeladatot ellátó személy védelmét. Ha mégis megtörténik a közfeladatott ellátó személy sérelmére a jogellenes cselekmény elkövetése, akkor a testkamera utólag alkalmas a jogellenes cselekmény körülményeinek bizonyítására.

A testkamera viselésére és használatára vonatkozó szabályok 2024. december 6-tól hatályosak. Ezek szerint a kamerát a viselője akkor kapcsolja be, ha fenyegetve érzi magát, megtámadják. A felvételeket két hétig tárolja az egyetemes postai szolgáltató mint adatkezelő, de akinek jogos érdeke fűződik hozzá, kérheti, hogy ne kerüljön sor törlésre. A felvételek bíróság, hatóság részére átadhatóak. Mindezzel a jogalkotó a magyar jogrendszerben már ismert módon, a közforgalmú közlekedési eszközön használható testkamerához hasonlóan, annak mintájára rendelkezett a postások által használható testkameráról. [NAIH-13227/2024.]

VI.2.5. A Mesterséges Intelligencia rendelet végrehajtása

A mesterséges intelligencia kérdésének európai uniós szintű szabályozása, a Mesterséges Intelligencia rendelet (2024/1689. számú európai parlamenti és tanácsi rendelet) elfogadása és hatályba lépése további feladatok elvégzését tette szükségessé a magyar jogalkotó számára. A Mesterséges Intelligencia rendelet több pontban nemzeti hatóságok kijelölését írja elő a tagállamok számára. A 70. cikk egy bejelentő hatóság és egy piacfelügyeleti hatóság kijelölését írja elő, amely illetékes nemzeti hatóságoknak hatáskörüket pártatlanul, függetlenül és elfogulatlanul kell gyakorolniuk. A 77. cikk az alapvető jogokat védő hatóság(ok) kijelöléséről rendelkezik, amelyek felügyelik vagy érvényesítik a nagy kockázatú MI-rendszerek használatával kapcsolatos, az alapvető jogok védelmét célzó uniós jogi kötelezettségek betartását, és ezért ehhez megfelelő hatáskörrel kell rendelkezniük.

A kijelölés egyelőre jogalkotási szinten nem valósult meg, azonban szeptemberben született egy kormányhatározat, amely lefektette a Kormány elvárásait a kérdéssel kapcsolatban. A 1301/2024. (IX.30.) Korm. határozat szerint a bejelentő és a piacfelügyeleti hatóság egy olyan szervezet lesz, amely az NGM felügyelete alatt áll. A kormányhatározat rögzíti a vonatkozó kodifikációs feladatok elvégzését, ami azonban egyelőre nem került végrehajtásra. Az alapvető jogokat védő hatóságok kijelölésére vonatkozóan a Hatóság rendelkezésére bocsátottak véleményezés céljából egy törvénytervezetet, amely a 77. cikk szerinti hatóságként és egyben a piacfelügyeleti hatóság szakhatóságaként az Igazságügyi Minisztériumot jelölte meg. [NAIH-13860/2024.] Ebből a tervezetből azonban nem lett törvény, az Országgyűlés előtti tárgyalás során kikerült a vonatkozó szövegrész a javaslatból.

A kormányhatározat továbbá arról is rendelkezett, hogy készüljön jogszabály, amely létrehozza a Magyar Mesterséges Intelligencia Tanácsot, amelybe a Hatóság is delegálna egy tagot. A Mesterséges Intelligencia rendelet 74. cikk (8) bekezdése szerint a nagy kockázatú MI-rendszerek esetében, ha azokat bűnüldözési, határellenőrzési célra használják, a Bűnügyi Irányelv szerinti adatvédelmi felügyeleti hatóságot (ez esetben a Hatóságot) kell kijelölni piacfelügyeleti hatóságként, vagy olyan egyéb hatóságot, amely a Bűnügyi Irányelvben meghatározott feltételek alapján kijelölhető. Erről az Európai Adatvédelmi Testület is megemlékezett 3/2024. számú nyilatkozatában.

VII. Mellékletek

VII.1. A Hatóság 2024. évi gazdálkodása

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság működésének és gazdálkodásának 13. évét is magunk mögött tudhatjuk 2024. december 31-ével. Ezen gazdálkodással összefüggő adatokról az alábbiakban adunk rövid tájékoztatást.

VII.1.1. A bevételi előirányzat és teljesítési adatai a 2024. évben

A Hatóság működési célú egyéb támogatást kapott és számolt el „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése" című kiemelt projekt utófinanszírozására.

A bevételi adatok közül a Hatóság működési bevétele összetételében nem, de értékében számottevő változást mutatott a 2023. költségvetési évhez képest. Az eltérés a 2023. évi üzemeltetési költségek túlfizetésének visszatérítéséből adódott.

A Hatóság felhalmozási bevételének tetemes részét 2 db hatósági gépjármű értékesítése tette ki.

A 2023. évi költségvetési maradvány előirányzatosítása 98 823 eFt-tal emelte meg az eredeti bevételi előirányzatot.

Az eredeti költségvetési támogatáson felül a Hatóság évközben további 575 684 eFt-ot kapott a központi költségvetésből személyi és dologi kiadások fedezetére, hozzávetőlegesen 55/45%-os arányban.

VII.1.2. Kiadási előirányzat és teljesítési adatai a 2024. évben

Összességében idén is elmondható, hogy az előző évek tapasztalatai alapján kiemelt figyelem szegeződött az összes megkötött szerződés költségoptimalizálására, ha szükséges volt, tárgyalásokra került sor az árak újbóli kikalkulálása szempontjából, mindamellett az infláció mértékével növelt munkák kiadásainak finanszírozása nagy kihívást jelentett a gazdálkodás szempontjából.

A Hatóság 2024. évi költségvetését nagyban befolyásolta a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Központi Maradványelszámolási Alapból történő és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint kormányhatározat visszavonásáról szóló 1036/2024. (II. 22.) Kormány határozat alapján kapott központi finanszírozási csomag (ehhez kapcsolódóan az elszámolási kötelezettségét a Hatóság 2025. január 31-ig sikeresen teljesítette), valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési terv (RRF) 231. mérföldkövének teljesítéséhez és a Hatóság többletfeladataihoz kapcsolódó álláshelyek fedezetének biztosítására kiutalt kormányzati támogatás. A mérföldkő teljesítésével összefüggő feladat- és hatáskörök új monitoring és rendszeres jelentéstételi kötelezettségeket foglalnak magukban.

A Hatóság feladatbővüléséből adódóan, és az évről évre növekvő tendenciát mutató ügyszám alapján, az ügyviteli, illetve az ezzel összefüggő, egyre összetettebb hatósági működést támogató feladatok további bővülése miatt, szükség volt az új feladatok teljesíthetőségének biztosításának érdekében megfelelő humánerőforrással (közel 15-20%-os létszámemelkedés) rendelkezni.

A személyi juttatások és a kapcsolódó munkáltatói járulékok kiadási összege mindösszesen 24,7 %-kal haladta meg a tavalyi adatokat. A növekedésre hatással volt a létszám fentebb említett évközi folyamatos emelése, tekintettel az optimalizált, egyensúlyra törekvő, felelős bérgazdálkodásra.

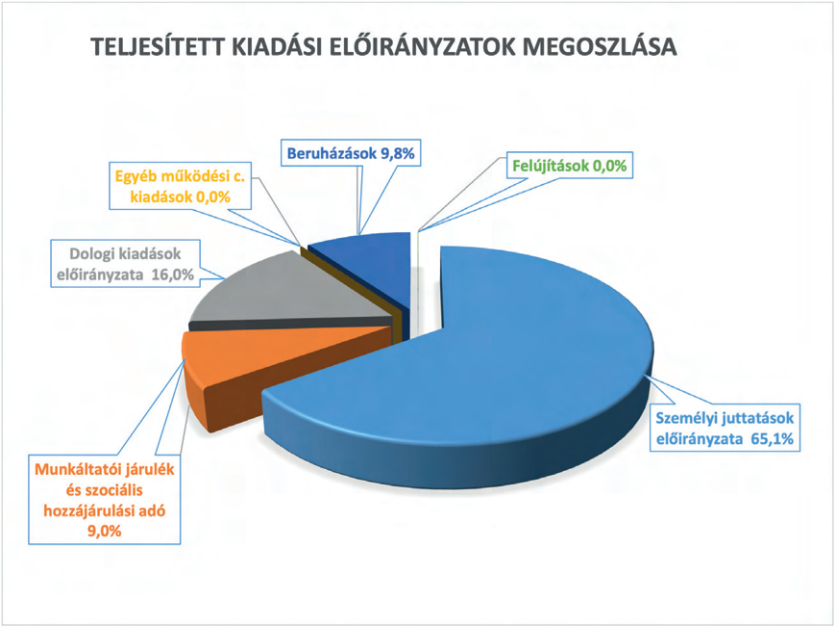
Dologi és felhalmozási kiadások vonatkozásában, egyrészről az új kollégák megfelelő munkakörnyezetének megteremtése, másrészről az eddigi elavult ügyviteli és ügyiratkezelő rendszerek, munkaállomások lecserélése vált indokolttá. Az adatvédelemmel és információszabadsággal összefüggő feladatok végrehajtása kapcsán az Unióban az állami szereplők (társhatóságok) egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek új technológiai eszközök bevezetésére, így a Hatóság megtette az első lépéseket egy mesterséges intelligencia labor felállításához.

A Hatóság alaptevékenységéből származó 2024. évi maradványa 136 322 eFt, melynek teljes egésze kötelezettséggel terhelt maradvány.

A NAIH 2024. évi költségvetésére vonatkozó számokat (eFt) a következő táblázat szemlélteti:

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Alaptevékenység 2024. évi maradványa
Működési c. egyéb támogatás fejezettől	-	6 387	6 387	-
Áru- és készletértékesítés bevétele	-	16	16	-
Kiszámlázott ÁFA	-	74	74	-
Árfolyamnyereség	-	73	73	-
Egyéb működési bevételek	-	2 896	2 896	-
Költségek visszatérítései	-	28 283	28 283	-
Tárgyi eszköz értékesítés	-	8 400	8 400	-
Felhalmozás c. kölcsön megtérülése házt-tól	-	4 181	4 181	-
2023. évi költségvetési maradvány igénybevétele	-	98 823	98 823	-
Központi, irányító szervi támogatás	1 626 300	2 201 984	2 201 984	-
Bevételi előirányzatok mindösszesen:	***1 626 300***	***2 351 117***	***2 351 117***	***-***
Személyi juttatások előirányzata	1 165 400	1 441 128	1 441 128	-
Munkáltatói járulék és szociális hozzájárulási adó	156 500	200 062	200 062	-
Dologi kiadások előirányzata	304 400	488 458	354 618	133 840
Egyéb működési c. kiadások	-	134	134	-
Beruházások	-	220 498	218 016	2 482
Felújítások	-	837	837	-
Kiadási előirányzatok mindösszesen:	***1 626 300***	***2 351 117***	***2 214 795***	***136 322***

A következő grafikon a módosított előirányzatok teljesült kiadásait mutatja %-os megoszlásban:

VII.1.3. A Hatóság létszámának alakulása

A Hatóság 2024. december 31i munkajogi létszáma 135 fő volt.

A létszámgazdálkodás a Küt. szerinti álláshelyekre épül, nevezetesen Hatóságunk esetében négy darab ügyintézői (vezető-tanácsos, főtanácsos I., főtanácsos II., vezető-főtanácsos), és két darab vezetői (önálló szervezeti egységet vezető, illetve a nem önálló szervezeti egységet vezető) álláshely besorolási kategóriára. Habár a Küt. bevezetése óta a Hatóság igyekezett versenyképes illetményeket biztosítani a munkatársai részére, azonban a magas infláció és nehéz gazdasági környezet magas fluktuációt indukált szervezetünknél. Az év folyamán 19 fő lépett ki, illetve 33 fő új kolléga érkezett. 2024. évben 12 fő volt tartósan távollévő, míg 4 fő tért vissza a tartós távollétből.

VII.1.4. A bírságbevételek alakulása

2024-ben a Hatóság bírságszámlájára ismét rekordhoz közeli összeg folyt be 335 383 eFt értékben. Továbbra is érdemes megjegyezni, hogy a bírság teljes egészében nem a Hatóság, hanem a központi költségvetés bevétele.

VII.2. A Hatóság elnökének részvétele hazai és nemzetközi szakmai konferenciákon, rendezvényeken 2024-ben

- 2024. január 22. – meeting of the Council of Europe Access Info Group (Tromso) – online meeting

- 2024. február 22. – **ICT Global – Grand Opening 2024 AI – ALL IN konferencia** – Esztergom, Grand Hotel Esztergom – „***Adatvagyon" kerekasztal-beszélgetés***

- 2024. március 7. – **Mathias Corvinus Collegium, Modern Jogi Tanulmányok Műhely, Országos Képzési Hét – Digitalizáció és adatok a gazdaságban** – a jogi környezet alakulása és aktuális kérdései – Budapest, MCC – ***A NAIH szerepe az EU-s adatjogszabályok végrehajtásában***

- 2024. március 21. – **Első Adatnap – Konferencia és szakmai fórum az adatstratégiákról** – Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar – vitaindító előadás

- 2024. április 19. – **Budapesti Közjegyzői Kamara szakmai rendezvénye** – Budapest, Közjegyzők Háza – ***Digitális állampolgárság, digitális közigazgatás***

- 2024. május 7. – **Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezésében a NAV munkatársai adatvédelmi tudatosságának növelése érdekében országos szakmai nap** – Budapest – ***Az adatvédelmi hatóság tevékenysége***

- 2024. május 9. – **One Trust szervezésében PrivacyConnect adatvédelmi konferencia** – nyitóelőadás –Mystery Hotel Budapest – ***Kiberbiztonsági ügyek a NAIH 2023. évi gyakorlatában***

- 2024. május 13-15 – **európai adatvédelmi hatóságok Tavaszi Konferenciája** – Lettország, Riga

- 2024. május 16. – **az Alkotmánybíróság, a NAIH és az NKE Információs Társadalom Kutatóintézete szervezésében „Az ember és közösségei a legújabb technológiák között" c. konferencia** – Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Oktatási Központ - ***A NAIH szerepe az EU-s adatjogszabályok végrehajtásában – különös tekintettel a Mesterséges Intelligencia Rendeletre***

- 2024. május 23. – **4. ARB Adatvédelmi Konferencia** – Budapest, Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központ – ***Aktuális ügyek az adatvédelem és az információszabadság világából***

- 2024. május 24-25. – „**20 Years of Personal Data protection in the Republic of Croatia**" – Horvátország, Zágráb

- 2024. május 29-31. – meeting of the Council of Europe Access Info Group (Tromso) – Franciaország, Strasbourg

- 2024. június 3-5. – **International Conference of Information Commissioners** – Albánia, Tirana

- 2024. június 10-14. – **Privacy Symposium** – Olaszország, Velence

- 2024. szeptember 12-13. – „**Joint exchange between DPAs form CZ, HU, SI, SK and AT**" – Ausztria, Bécs

- 2024. október 1-4. – **International Forum of Ombudsmen on Climate Change and Human Rights** – Azerbajdzsán, Baku

- 2024. október 10. – **Compliance Konferencia** – Debrecen, Debreceni Egyetem – **Adatvédelem a mesterséges intelligencia korában**

- 2024. november 13. – **a rendőrség központi, területi, valamint helyi szervek adatvédelmi tisztviselői és adatvédelmi megbízottjai részére szervezett adatvédelmi konferencia** – Budapest, Országos Rendőr-főkapitányság Rendőrségi Igazgatási Központ – ***Az adatvédelem aktualitásai***

- 2024. december 12. – Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum - A Polgári Magyarországért Alapítvány szervezésében **XIV. Emberi Jogi Konferencia** – „***Más szemében a szálkát…” Uniós intézmények – jogállamisági elvek? pódiumbeszélgetés***

VII.3. Együttműködési megállapodás a NAIH és az ÁSZ között

2024. november 4-én együttműködési megállapodást írt alá dr. Windisch László az Állami Számvevőszék elnöke és dr. Péterfalvi Attila a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke.

Az állam átlátható működésének alapja, hogy a közpénzzel gazdálkodó intézmények, szervezetek és gazdasági társaságok minden fontos adatot és információt megosszanak a nyilvánossággal. Ez lehetővé teszi, hogy az állampolgárok is betekintést nyerhessenek az állami szervek és a közpénzből gazdálkodó intézmények működésébe, és megismerhessék a források felhasználásának részleteit. A széles körű átláthatóság az intézményekbe vetett társadalmi bizalomnak is fontos záloga.

Mind a NAIH, mind az ÁSZ kiemelten ellenőrzi az adatok közzétételével kapcsolatos kötelezettségek teljesítését, és figyelemmel kísérik a nyilvánosság tájékoztatásának megvalósulását. A megállapodás ezen munka hatékonyságának a növelését, az állami működés transzparenciájának elősegítését célozza.

VII.4. A NAIH emlékérem kitüntetettjei

A „*Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság Emlékérem”* adományozásáról szóló 19/2012. számú NAIH szabályzat alapján „Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság Emlékérem” annak adományozható, aki az adatvédelem, illetve az információs önrendelkezési jog és információszabadság terén kiemelkedő magas színvonalú, példaértékű eredményt ért el, vagy jelentősen hozzájárult ilyen eredmény eléréséhez. Az ezüstből készült emlékérem Szabó Tamás ötvös mester alkotása. Átadására évente, az adatvédelem, illetve az információszabadság napja alkalmából kerül sor.

2024-ben az Információszabadság Világnapja alkalmából ezüst emlékérmet kapott Hollai Krisztina, a HBH Stratégia Tanácsadó Kft. ügyvezető igazgatója, illetve Janza Frigyes az Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft. ügyvezetője a NAIH szakmai vezetésével megvalósult, 2019-2022 között lezajlott KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 számú „*Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése*” című kiemelkedő fontosságú projektben végzett tevékenységéért.

VII.5. A beszámolóban említett jogszabályok és rövidítések jegyzéke

- Aarhusi egyezmény: az Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXXI. törvény
- Adatkormányzási Rendelet: Data Governance Act, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/868 rendelete (2022. május 30.) az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról
- Adatrendelet, korábbi tervezet-fordításában adatmegosztási jogszabály: az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2854 rendelete a méltányos adathozzáférésre és felhasználásra vonatkozó harmonizált szabályokról, valamint az (EU) 2017/2394 rendelet és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról
- Áht., az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Ákr., az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény
- Alaptörvény, Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- Általános adatvédelmi rendelet: lásd: GDPR
- ÁSZ: Állami Számvevőszék
- Atomtörvény: az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény
- BATÉK: Balaton vízparti területeinek terület-felhasználási követelményeiről szóló kormányrendelet
- Be., a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény
- Bszi.: a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény
- BTLE (Borders, Travel and Law Enforcement Expert Group): Határok, Utazás és Bűnüldözés Szakértői Alcsoport
- Büsz., a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet
- Bvtv., a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL tv.
- CEF: Coordinated Enforcement Framework
- CIS: Vámügyi Információs Rendszer
- CSC: Coordinated Supervision Committee (az Európai Unió nagyméretű információs rendszereinek közös felügyeletét ellátó bizottság)
- DÁP törvény: a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény
- DGA: Data Governance Act, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/868 rendelete (2022. május 30.) az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról (adatkormányzási rendelet)
- Díj tv: a Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló 1990. évi XII. törvény
- Eaktv.: az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény

- ECRIS: Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer
- ECRIS-TCN: a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer
- EDIB: Európai Adatinnovációs Testület (European Data Innovation Board)
- EDPB: European Data Protection Board, Európai Adatvédelmi Testület
- EDPS: European Data Protection Supervisor, Európai Adatvédelmi Biztos
- EES: Európai Határregisztrációs Rendszer
- EESZT: Egészségügyi Szolgáltatási Tér
- Eht.: az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény
- EKR: Elektronikus Közbeszerzési Rendszer
- Elkertv.: az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény
- EMGA: Európai Mezőgazdasági Garancia Alap
- EMVA: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
- EPPO: Európai Ügyészség Hivatala
- ÉTDR: az Építésügyi hatósági engedélyezési eljárást Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszer
- ETHAA: Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap
- ETIAS: Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer
- EUB: Európai Unió Bírósága
- Eurodac rendszer: European Dactylographic Comparison system
- Eütv., egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- GDPR, általános adatvédelmi rendelet: az Európai Parlament és a Tanács (EU) által elfogadott, a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 Rendelet.
- GRECO: Korrupció Elleni Államok Csoportja (Group of States against Corruption)
- Gyvt.: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- IHM rendelet: a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII.27.) IHM rendelet
- IMI rendszer: Belső Piaci Információs Rendszer
- Infotv., Infotörvény, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- Irattári tv.: a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről 1995. évi LXVI. törvény

- Kbt.: a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény
- KEF: Közbeszerzési Ellátási Főigazgatóság
- KIKAP: Kormányzati Integrált Közérdekű Adatközlési Portál
- Kp.: 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról
- Körtv.: a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény
- Kttv., 2011. évi CXCIX. törvény a közszolgálati tisztviselőkről
- Kult. tv.: a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény
- Kvtv.: a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- LLM: nagy nyelvi modell („large language models")
- LÜ utasítás: az ügyészi szervezet iratkezelési szabályzatáról szóló 26/2018. (XII. 28.) LÜ utasítás
- Mavtv., a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény
- MI rendelet, Mesterséges Intelligencia rendelet: A mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról szóló 2024/1689 rendelet
- MBVK: Magyar Bírósági Végrehajtói Kar
- Mötv., Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
- NBF: Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Biztonsági Felügyeletet
- NBSZ: Nemzetbiztonsági Szakszolgálat
- Nbtv.: a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény
- OBH: Országos Bírósági Hivatal
- OVSZ: Országos Vérellátó Szolgálat
- Postatv.: a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX törvény
- Pr.: 335/2012. (XII.4.) Korm. rendelet a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről
- Pp., 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
- Ptk. a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- Rtv: a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény
- SIS: Schengeni Információs Rendszer
- Skvr: az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet

- Stv.: a sportról szóló 2004. évi I. törvény
- Támogatási tv.: a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény
- Tromsø Egyezmény, az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezménye (CETS No.205., Magyarországon kihirdette a 2009. évi CXXXI. törvény)
- Uttv.: az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény
- Vht.: a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény
- VIS: Vízuminformációs Rendszer
- VIS rendelet, az Európai Parlament és a Tanács 767/2008/EK rendelete (2008. július 9.) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről

Egyéb jogszabályok:

- a belügyi ágazatokat érintő törvények módosításáról szóló 2024. évi LXXVII. törvény
- A Bizottság (EU) 2023/1795 végrehajtási határozata (2023. július 10.) az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint a személyes adatoknak az EU–USA adatvédelmi keret által biztosított megfelelő szintű védelméről
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- a digitális állam megvalósításához kapcsolódó egyes szervezetek kijelöléséről szóló 320/2024. (XI. 6.) Korm. rendelet
- a digitális állampolgárság egyes szabályairól szóló 321/2024. (XI.6.) Korm. rendelet
- a digitális szolgáltatások, a digitális állampolgárság szolgáltatások és támogató szolgáltatások részletes műszaki követelményeiről szóló 322/2024. (XI.6.) Korm. rendelet
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- a jogi versenyképesség érdekében egyes törvények deregulációs célú módosításáról szóló 2024. évi LXXXV. törvény
- a közadat-nyilvántartás részletszabályairól szóló 499/2022. (XII. 8.) Korm. rendelet
- a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet
- a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény

- a Központi Információs Közadat-nyilvántartás részletszabályairól szóló 499/2022. (XII. 8.) Korm. rendelet
- a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről szóló 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet
- a Központi Maradványelszámolási Alapból történő és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint kormányhatározat visszavonásáról szóló 1036/2024. (II. 22.) Kormány határozat
- a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény
- a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény és annak végrehajtásáról szóló 65/2013. (III. 8.) számú kormányrendelet
- a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény végrehajtásáról szóló 65/2013. (III. 8.) számú kormányrendelet
- a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény
- a mesterséges intelligenciáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges intézkedésekről szóló 1301/2024. (IX. 30.) Korm. határozat
- a nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről és az egyes szolgáltatásokról szóló 2023. évi CI. törvény
- a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III.26.) Korm. rendelet
- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény
- a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáférésének rendjéről szóló 311/2005. (XII.25.) Korm. rendelet
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény
- a várólista alapján nyújtható ellátások részletes szabályairól szóló 287/2006. (XII.23.) Korm. rendelet
- az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény
- az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről szóló 2015. évi CLXXXVIII. törvény
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1134 rendelete (2021. július 7.) a Vízuminformációs Rendszer megreformálásának céljából a 767/2008/EK, a 810/2009/EK, az (EU) 2016/399, az (EU) 2017/2226, az (EU) 2018/1240, az (EU) 2018/1860, az (EU) 2018/1861, az (EU) 2019/817 és az (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosítá-

sáról, valamint a 2004/512/EK és a 2008/633/IB tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről
- az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXXI. törvény
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény
- az egyes pénzügyi és vagyongazdálkodási tárgyú törvények módosításáról szóló 2024. évi LVI. törvény
- az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének kihirdetéséről szóló 2009. évi CXXXI. törvény
- az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény
- egyes közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos jogok veszélyhelyzet idején történő gyakorlásáról szóló 356/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet

Tartalomjegyzék

Bevezető....3
I. A Hatóság működésének statisztikai adatai, a Hatóság társadalmi kapcsolatai....7
I.1. Ügyeink statisztikai jellemzői....7
I.2. Az adatvédelmi tisztviselők éves konferenciája....20
I.3. A Hatóság új, a kkv-k adatvédelmi tudatosságának növelését célzó projektje....27
I.4. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság megjelenése a médiában....28
II. Adatvédelmi ügyek....29
II.1. Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazása....29
II.1.1. Politikai ügyek....29
II.1.2 Kiskorúakat érintő adatkezelések....34
II.1.3. Közszféra adatkezelései....41
II.1.4. Magánszféra adatkezelései....45
II.1.5. Munkahelyi kamerás megfigyelések....51
II.1.6. Az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó egyéb fontos ügyek....61
II.1.7. Határterületi adatvédelmi hatósági és vizsgálati eljárások....65
II.1.8. A Hatóság által kibocsátott ajánlások, állásfoglalások....70
II.2. Személyes adatok bűnüldözési, honvédelmi, és nemzetbiztonsági célú kezelésével kapcsolatos ügyek (az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelési műveletek)....74
II.2.1. Személyes adatok zártan történő kezelésének elmulasztása feljelentés elbírálása során....74
II.2.2. Poligráfos vizsgálat során keletkezett személyes adatok kezelésének jogszerűsége....78
II.2.3. Bűnügyi személyes adatok továbbításának jogszerűsége a büntetőeljárás során és az ügyvédi meghatalmazás hatálya....79
II.2.4. Személyes adatok jogellenes kezelése fogvatartott iratainak ellenőrzésével....80
II.2.5. Magánszakértői szakvélemény elkészítéséhez a Nemzetbiztonsági Szakszolgálattól igényelt adatokkal összefüggő kérelem megtagadása jogszerűségének vizsgálata....82
II.2.6. Idézés büntetőeljárásban közeli hozzátartozó lakcímén történő személyes kézbesítéssel....86

II.2.7. Rendőri intézkedéssel és azt követő eljárásokkal, a sajtó részére adott rendőrségi tájékoztatással, valamint az intézkedés alkalmával történt sérülést ellátó egészségügyi intézmény adatkezelésével kapcsolatos vizsgálat 89
II.2.8. Hivatalból indított ellenőrzések 94
II.3. Az adatvédelmi incidensek bejelentése 96
II.3.1. Az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó jelentős adatvédelmi incidensek 96
II.3.2. Az Infotv. hatálya alá tartozó adatvédelmi incidensek 101
III. Információszabadság 106
III.1. A Hatóság monitoring eljárásai és az RRF vállalás teljesítése 106
III.1.1. Az információszabadság adatszolgáltatás statisztikai adatai 107
III.1.2. Az adatmegismerés biztosításának megfelelőségét ellenőrző, az egyedi adatigénylések teljesítési gyakorlatát vizsgáló monitoring eljárások 112
III.1.3. A közfeladatot ellátó szervek közzétételi gyakorlatát ellenőrző monitoring eljárások 114
III.2. A NAIH 2024. évi további információszabadság tevékenysége 118
III.2.1. Az Infotv. információszabadságot érintő módosításai 118
III.2.2. Az átláthatósági hatósági eljárások 119
III.3. A közérdekből nyilvános személyes adatokkal és a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos ügyek 124
III.3.1. Politikai tanácsadók adatainak nyilvánossága 124
III.3.2. Jelölőszervezet megnevezésének nyilvánossága választási bizottsági tagnál 126
III.3.3. Vagyonnyilatkozat 127
III.3.4. Önkormányzati tanácsadók 128
III.3.5. A polgármesteri hivatal köztisztviselőinek bérlapjai 129
III.3.6. Kép- és hangfelvétel készítése a képviselő-testület üléséről 129
III.3.7. Az önkormányzat vagy a polgármesteri hivatal köteles az adatigénylés teljesítésére? 131
III.3.8. Önkormányzati bérleti szerződés kiadhatósága 131
III.3.9. Az egyes önkormányzati vagyontárgyak értékesítéséből származó bevételeknek, valamint az önkormányzatnak nyújtott támogatásoknak közérdekű adatként történő minősítése 132
III.4. Az Infotv. 2023. évi módosítása, annak a 30. § (2a) bekezdés adatkiadásra gyakorolt hatásai 133
III.5. A környezeti adatok nyilvánossága 136
III.6. A gazdasági társaságok közfeladatot vagy közpénzeket érintő ogviszonyainak átláthatóságát érintő ügyek 142

III.7. Hatóság által kiadott ajánlások az információszabadság területén 144
III.7.1. Ajánlás a Kormányzati Integrált Közérdekű Adatközlési Portál (KIKAP) alkalmazásáról 144
III.7.2. Ajánlás az Építésügyi hatósági engedélyezési eljárást Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszerről (ÉTDR) 146
III.7.3. Ajánlás az önkormányzati adatkezelő egyedi közzétételi lista létrehozásával kapcsolatos feladatairól 147
III.8. Konzultációs és kiemelt ügyek 148
III.8.1. Információszabadsággal kapcsolatos konzultációs beadványok 148
III.8.2. Kiemelt információszabadság-vizsgálatok 150
III.8.3. Közérdekű adatigénylések teljesítésével kapcsolatos további ügyek 155
III.9. Az Alkotmánybíróság és a bíróságok legfontosabb adatnyilvánosságot érintő döntései 2024-ben 159
III.9.1. Az AB döntései 159
III.9.2. Bírósági döntések 159
III.9.2.1. Azon, 2023-ban született információszabadságot érintő bírósági döntések, melyekben hivatkoztak a NAIH állásfoglalására 159
III.9.2.2. Az adatnyilvánosságot érintő további Kúriai döntések ..161
III.9.2.3. Ítélőtáblai döntések 164
III.10. Az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Tromsø-i Egyezménye 164
III.11. Titokfelügyeleti hatósági eljárások az információszabadság területén 166
IV. Együttműködés az Európai Unió társhatóságaival és nemzetközi ügyek ..171
IV.1. Mesterséges intelligencia (MI) 171
IV.1.1. A ChatGPT Munkacsoport jelentése 173
IV.1.2. Az Európai Adatvédelmi Testület 3/2024. számú nyilatkozata ..174
IV.1.3. Az Európai Adatvédelmi Testület 28/2024. számú véleménye ..175
IV.1.4. MI Auditálás Projekt 176
IV.1.5. MI-labor felállítása a NAIH-nál 176
IV.1.6. A magyar bankszektor témavizsgálata 176
IV.2. Adatkormányzás 177
IV.3. Az Európai Unió Bíróságának adatvédelmi tárgyú ítéletei 180
IV.3.1. C-115/22. sz. ügy, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról: 180
IV.3.2. C-604/22. sz. ügy, személyes adat-önálló adatkezelő: 181
IV.3.3. C 741/21. sz. ügy és C 741/21. sz. ügy, kártérítés: 182

IV.3.4. C-446/21. sz. ügy, különleges adat: 183
IV.4. Az Európai Adatvédelmi Testület tevékenysége 185
IV.4.1. Szakértői szintű struktúra 185
IV.4.2. Iránymutatások 186
IV.4.3. Vélemények 187
IV.4.4. Felügyeleti hatóságok összehangolt intézkedése (CEF) 191
IV.5. Áttekintés a GDPR alapján folytatott együttműködésről 194
IV.6. A NAIH mint fő felügyeleti hatóság 196
IV.7. Az Alapjogi Ügynökség (FRA) jelentése 198
IV.8. Megfelelőségi határozatok 200
IV.8.1. EU-USA adatvédelmi keretrendszer (Data Privacy Framework, DPF) 200
IV.8.2. Adatvédelmi keretrendszerek Bizottság általi felülvizsgálata 201
IV.9. Bűnügyi és igazságügyi együttműködés 201
IV.9.1. A Vízuminformációs Rendszer adatvédelmét felügyelő munkacsoport (VIS Supervision Coordination Group) 201
IV.9.2. Az Eurodac rendszer adatvédelmét felügyelő munkacsoport (Eurodac Supervision Coordination Group) 202
IV.9.3. Coordinated Supervision Committee (CSC) 203
IV.10. Magyarország 2024. évi adatvédelmi tárgyú schengeni ellenőrzése 203
V. A Hatóság peres ügyei 205
V.1. Személyiségi jog megsértéséből eredő igények érvényesítése a Meta Platforms Ireland Limited adatkezelővel szemben 206
V.2. A Budapesti Elektromos Művek Zrt.-ügy az Európai Unió Bírósága előtt és annak hazai utóélete (C-132/21.) 218
V.3. Természetes személyazonosító adatok és a társadalombiztosítási azonosító jel beszerzése államigazgatási szervtől a COVID-19 árvány idején anyagi támogatás nyújtása céljából 222
V.4. Központi Információs Közadat-nyilvántartás felületén teljesítendő adatszolgáltatás elmulasztása 225
V.5. Ügyféli jogállás megállapítása 226
V.6. A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntései a „Pegasus” kémszoftverrel történő megfigyeléssel összefüggésben kérelem alapján folytatott adatvédelmi hatósági eljárások tárgyában 231
V.7. Köznevelési tanulmányi alaprendszerben történt incidens kezelése .. 233
VI. A Hatóság jogalkotással kapcsolatos tevékenysége 238
VI.1. A jogi szabályozással kapcsolatos ügyek statisztikai adatai 238
VI.2. Kiemelt ügyek 239

VI.2.1. A digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló törvény 239
VI.2.2. Az Infotv. módosítása 240
VI.2.3. Az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat 241
VI.2.4. Postai szolgáltató által alkalmazható testkamera bevezetése 242
VI.2.5. A Mesterséges Intelligencia rendelet végrehajtása 243
VII. Mellékletek 245
VII.1. A Hatóság 2024. évi gazdálkodása 245
VII.1.1. A bevételi előirányzat és teljesítési adatai a 2024. évben 245
VII.1.2. Kiadási előirányzat és teljesítési adatai a 2024. évben 245
VII.1.3. A Hatóság létszámának alakulása 248
VII.1.4. A bírságbevételek alakulása 249
VII.2. A Hatóság elnökének részvétele hazai és nemzetközi szakmai konferenciákon, rendezvényeken 2024-ben 249
VII.3. Együttműködési megállapodás a NAIH és az ÁSZ között 251
VII.4. A NAIH emlékérem kitüntetettjei 252
VII.5. A beszámolóban említett jogszabályok és rövidítések jegyzéke 253
Tartalomjegyzék 259

Nemzeti Adatvédelmi és
Információszabadság Hatóság

1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11.
Levelezési cím: 1363 Budapest, Pf.: 9

Telefon: +36 (1) 391-1400
Fax: +36 (1) 391-1410

Internet: http://www.naih.hu
e-mail: ugyfelszolgalat@naih.hu

Kiadja: a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
Felelős kiadó: Dr. Péterfalvi Attila elnök
ISSN 2063-403X (Nyomtatott)
ISSN 2063-4900 (Online)

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11.
Levelezési cím: 1363 Budapest, Pf. 9

Telefon: +36 (1) 391-1400
Fax: +36 (1) 391-1410
Internet: http://www.naih.hu
E-mail: ugyfelszolgalat@naih.hu

Kiadja: a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
Felelős kiadó: Dr. Péterfalvi Attila elnök
ISSN 2063-403X (Nyomtatott)
ISSN 2063-4900 (Online)